

HE 131/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä. Ehdotettua lakia sovellettaisiin Euroopan unionin markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettujen interventiovarastointia, tuontia ja vientiä, tukijärjestelmiä, sokerialan tuotantoa, ruhonluokitusta sekä hintoihin liittyviä selvityksiä koskevien säännösten täytäntöönpanoon. Ehdotetulla lailla annettaisiin aineellisia kansallisia säännöksiä mainituista sei-

koista, menettelytapasäännöksiä hakemisesta ja päätöksenteosta sekä säännöksiä toimivaltaisista viranomaisista, valvonnasta, hallinnollisista pakkokeinoista, rangaistuksista ja muutoksenhausta. Esityksen tarkoituksena on saattaa sääntely vastaamaan perustuslain vaatimuksia. Sääntelyn sisältö vastaisi pääsääntöisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 JOHDANTO.....	4
2 NYKYTILA.....	4
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	4
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	4
2.3 Markkinajärjestelyn toteuttaminen Suomessa.....	7
2.4 Nykytilan arviointi.....	8
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	10
3.1 Tavoitteet.....	10
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	10
3.3 Keskeiset ehdotukset.....	12
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	13
4.1 Yleiset vaikutukset.....	13
4.2 Taloudelliset vaikutukset.....	13
Vaikutukset julkiseen talouteen.....	13
Vaikutukset yritystoimintaan.....	14
4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	15
4.4 Muut vaikutukset.....	16
5 ASIAN VALMISTELU.....	16
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	16
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	16
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	19
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	20
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	20
1 luku Yleiset säännökset.....	20
2 luku Interventiovarastointi.....	22
3 luku Tuonti EU:n ulkopuolelta ja vienti EU:n ulkopuolelle.....	28
4 luku Tukijärjestelmät.....	31
5 luku Ruhonluokitus.....	57
6 luku Hintaselvitykset.....	60
7 luku Sokerin tuotantoa koskevat vaatimukset.....	67
8 luku Vakuudet.....	70
9 luku Tarkastukset.....	73
10 luku Hakemista, ilmoittamista, päätöksiä, maksamista, takaisinperintää ja seuraamusmaksuja koskevat yleiset säännökset.....	97
11 luku Hyväksytyjä toimijoita koskevat yhteiset säännökset.....	115
12 luku Hallinnolliset pakkokeinot ja rangaistussäännökset.....	118
13 luku Erinäiset säännökset.....	123
14 luku Voimaantulo.....	125
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	126
3 VOIMAANTULO.....	127
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	127
4.1 Omaisuudensuoja.....	127
4.2 Elinkeinovapaus.....	128
4.3 Viranomaisten toimivalta ja kotirauha.....	132
4.4 Toimivallan siirto toiselle viranomaiselle.....	133

4.5	Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle	133
4.6	Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate.....	135
4.7	Norminantovaltuus.....	135
LAKIEHDOTUS		137
	Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä	137

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Esitys koskee maataloustuotteiden markkinajärjestelyn täytäntöönpanoa koskevan kansallisen lainsäädännön uudistamista. Voimassa olevat lait on säädetty ennen perustuslain antamista Euroopan yhteisöön liittymisen yhteydessä.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Maataloustuotteiden markkinajärjestelystä säädetään maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1234/2007, jäljempänä *markkinajärjestelyasetus*. Sen nojalla on annettu lukuisia täytäntöönpanoa koskevia Euroopan unionin, jäljempänä *EU*, asetuksia. Markkinajärjestelyasetus ja sen nojalla annettu EU:n lainsäädäntö, jäljempänä *EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö*, on pääsääntöisesti sellaisenaan sovellettavaa EU:n lainsäädäntöä, jonka täytäntöönpano edellyttää kansallisia säännöksiä vain rajoitetulta osin.

Markkinajärjestelyn täytäntöönpanoon sovelletaan nykyisin Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annettua lakia (1100/1994), jäljempänä *täytäntöönpanolaki* ja maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudattavasta menettelystä annettua lakia (1336/1992), jäljempänä *tukitehtävälaki*. Lakeja sovelletaan myös EU:n rahoitukseen perustuvien viljelijätukien täytäntöönpanoon.

Täytäntöönpanolaissa säädetään toimivaltaisista viranomaisista, valvonnasta, tiedonsaantioikeudesta, tarkastusoikeudesta, salassa pidettävien tietojen luovuttamisoikeudesta, avunantovelvollisuudesta, tehtävissä noudatettavasta menettelystä, rangaistuksista, tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla ja valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä.

Tukitehtävälaisissa säädetään toimivaltaisista viranomaisista, tuen hakemisesta, päätöksistä, tietojen saamisesta veroviranomaisilta, oi-

kaisusta, takaisinperinnästä, valvonnasta, salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta, muutoksenhausta, kunnalle suoritettavasta korvauksesta, päätöksen maksullisuudesta ja valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä.

Markkinajärjestelyasetuksen täytäntöönpanon edellyttämien tarkempien aineellisoikeudellisten säännösten antaminen on perustunut täytäntöönpanolain valtuussäännöksen nojalla annettuihin ministeriön asetuksiin ja Maaseutuviraston määräyksiin. Tarkempia vaatimuksia on annettu esimerkiksi koulumaitotuokeen, ruhonluokitukseen ja eräiden hampun alan tuotteiden tuontiin liittyen.

Markkinajärjestelyyn kuuluvan maitokiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta on lisäksi annettu laki Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta (355/1995).

Hakemista ja viranomaisen päätöksentekoa koskeviin menettelyihin sovelletaan mainittujen lakien lisäksi hallintolakia (434/2003) ja muita hallinnon yleislakeja.

2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

Markkinajärjestely kattaa varastointijärjestelmät, jotka jakaantuvat julkiseen varastointiin, jäljempänä *interventiovarastointi*, ja yksityiseen varastointiin. Interventiovarastointia sovelletaan markkinatilanteesta riippuen. Järjestelmässä ostetaan EU:n varoin tuotteita markkinoilta varastoitavaksi niin sanottuihin interventiovarastoihin, joista ne markkinatilanteen mukaan myöhemmin myydään. Jäsenvaltion tehtävänä on vastaanottaa tuotteiden ostoa ja myyntiä koskevat hakemukset ja tarjoukset ja välittää ne edelleen EU:n komissiolle, joka päättää ostosta ja myynnistä. Jäsenvaltio vastaa myös varastoinnin järjestämisestä. Yksityisen varastoinnin järjestelmässä tuotteiden varastointiin yritysten itse hankkimissa tiloissa voidaan markkinatilanteesta riippuen myöntää tukea. Molempien järjestelmien tavoitteena on vakauttaa markkinoita.

Markkinajärjestelyyn kuuluvat tuontia EU:n ulkopuolelta ja vientiä sinne koskevat

järjestelyt, joiden nojalla eräiden tuotteiden tuonti edellyttää tuontitodistusta ja vienti vientitodistusta. Eräiden tuotteiden tuonti on lisäksi rajoitettu tiettyyn määrään eli niin sanottuun tuontikiintiöön, jolloin tuonti on sallittua vain kyseiseen kiintiöön oikeuttavalla tuontitodistuksella. Myös vientiä voidaan rajoittaa vientikiintiöillä, vaikkakin tämä on käytännössä erittäin harvinaista. Todistusjärjestelmien tavoitteena on tarkkailla markkinoilla olevien tuotteiden määriä ja varmistaa markkinoiden tasapaino. Todistuksista saatavien tietojen perusteella EU:n komissio varmistaa Maailman kauppajärjestön määrällisten sopimusten noudattamisen EU:ssa. Järjestelmän täytäntöönpano edellyttää, että jäsenvaltion viranomainen vastaanottaa todistuksia koskevat hakemukset ja toimittaa tiedot edelleen EU:n komissiolle, jonka tekemän päätöksen mukaisesti viranomainen päättää todistuksen myöntämisestä. Tuotteiden viennin edistämiseksi on lisäksi käytössä vientitukijärjestelmä. Tuonti- ja vientijärjestelmiä koskeva EU:n lainsäädäntö on yksityiskohtaista ja kansallinen säädöstarve vähäistä. Vientitukeen liittyy kuitenkin enemmän kansallista harkintavaltaa. Sama koskee eräiden hampunalan tuotteiden tuonnin valvontajärjestelmää.

Markkinajärjestely kattaa tukijärjestelmiä, joita yksityisen varastoinnin tuen ja vientituen lisäksi Suomessa ovat tuen myöntäminen maitotuotteiden toimittamiseen lapsille, jäljempänä *koulumaitotuki* ja tuki hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioille, jäljempänä *tuottajaorganisaatiotuki* sekä tuki mehiläishoitoalan kehittämiseen liittyville toimenpiteille, jäljempänä *mehiläishoitoituki*. Koulumaitotuen tarkoituksena on markkinajärjestelyasetuksen johdanto-osan mukaan maidon kulutuksen edistäminen nuorten parissa vastaamalla osittain maidon toimittamisesta koulujen oppilaille aiheutuvista kustannuksista. Tuottajaorganisaatiotuen tarkoituksena on tukea organisaatioiden toimintaohjelmien toteuttamista ja mehiläishoitoituen tarkoituksena tuotannon ja kaupan pitämisen edellytysten kehittäminen. Tukijärjestelmien täytäntöönpano edellyttää useilta osin kansallisesti annettavia säännöksiä.

Markkinajärjestelyyn kuuluu myös tuotteiden jalostukselle myönnettäviä tukia, joita

ovat tuki kaseiinin ja kaseinaattien käyttöön juuston valmistuksessa, jäljempänä *kaseiinituki*, tuki rehuseosten valmistukseen, jäljempänä *rehuseostuki*, ja tuki sokerin jalostukseen, jäljempänä *sokerin jalostustuki*. Kaseiinituen tarkoituksena on markkinajärjestelyasetuksen johdanto-osan mukaan tasapainottaa maitotuotemarkkinoita ja vakauttaa alan markkinahintoja. Myös rehuseostuella ja sokerin jalostusta koskevalla tuella pyritään markkinoiden tasapainottamiseen. Kaseiinituen ja rehuseostuen tukitaso on jo pitkään ollut nolla euroa. Sokerin jalostustuki ei ole ollut lainkaan käytössä.

Markkinajärjestely kattaa myös sokerin tuotannon määrälliset rajoitukset eli niin sanotun sokerikiintiöjärjestelmän ja sokerin valmistajilta perittävät tuotantomaksut sekä sokerijuurikkaiden tuottajien ja niiden ostajien välisiä sopimuksia koskevan järjestelmän, jäljempänä *sokerin tuotantoa koskevat vaatimukset*. Niihin liittyvä kansallinen säädöstarve on EU:n lainsäädännön yksityiskohtaisuuden vuoksi hyvin vähäinen. Sokerin tuotantoa koskevilla vaatimuksilla pyritään markkinajärjestelyasetuksen johdanto-osan mukaan varmistamaan markkinoiden tasapaino ja sopimuksilla takaamaan sokeriyri-tysten ja sokerijuurikkaan viljelijöiden oikeuksien ja velvollisuuksien tasapaino. Lisäksi maitoalan tuotteiden tuotannon määriä on rajoitettu markkinajärjestelyyn liittyvän järjestelmän, jäljempänä *maitokiintiöjärjestelmä*, nojalla.

Edellä selvitettyjen järjestelmien hallinnointi EU:n tasolla edellyttää tietoa markkinahinnoista. Tämän vuoksi markkinajärjestelyasetus kattaa myös hintoja ja niihin liittyviä selvityksiä koskevan ilmoitusjärjestelmän, jäljempänä *hintaselvitykset*. Hintaselvitykset liittyvät eräiden lihatuotteiden osalta ruhonluokitukseen, jäljempänä *ruhonluokitus*, sillä luokitusta koskevalla yhteisillä vaatimuksilla pyritään varmistamaan luokitettujen tuotteiden yhdenmukainen hinnoittelu EU:n alueella. Näihin järjestelmiin liittyy jonkin verran kansallista harkintavaltaa ja säädöstarvetta. Lisäksi markkinajärjestelyasetus kattaa kaupan pitämisen vaatimuksia, elintarvikeapua ja tuottajaorganisaatioita ja toimialaorganisaatioita koskevat säännökset sekä maataloustuotteita koskevat kilpailusäännökset.

EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä on lainsäädännön yksinkertaistamisprosessin myötä viime vuosina siirrytty tuotekohtaisesta sääntelystä horisontaaliseen sääntelyyn siten, että markkinajärjestelyasetukseen on koottu useiden tuotekohtaisten asetusten säännökset. Lissabonin sopimuksen myötä markkinajärjestelyasetusta koskevat tarkemat säädökset jaetaan täytäntöönpanosäädöksiin ja delegoituihin säädöksiin. Muutosprosessi on kesken. Se ei koske lähtökohtaisesti vaatimusten sisältöä, mutta markkinajärjestelyasetuksen numerointi tulee muuttumaan.

Markkinajärjestelyasetukseen on valmistella myös sisältömuutoksia, erityisesti tuotajaorganisaatioiden ja toimialaorganisaatioiden hyväksymiseen sekä kaupan pitämisen vaatimukseen liittyen. Muutokset on tarkoitus toteuttaa EU:n maatalouspolitiikan ohjelma-kauden muutokseen liittyvän niin sanotun CAP 2020 -uudistuksen, jäljempänä *CAP 2020 -uudistus*, yhteydessä. Interventiovarastointiin liittyvää elintarvikeapujärjestelmää koskeva EU:n lainsäädäntö on voimassa vain vuoteen 2013 saakka ja sen jatkuminen nykyisellään on epävarmaa. Maitokiintiöjärjestelmä lakkaa markkinajärjestelyasetuksen mukaan maaliskuussa 2015.

CAP 2020 -uudistuksen, jonka on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2014 alusta, ei arvioida vaikuttavan merkittävästi markkinajärjestelyyn kuuluvien järjestelmien sisältöön. Tämän hetkisen ehdotuksen mukaan kaseiinituki ja rehuseostuki kuitenkin päättyisivät uudistuksen yhteydessä. Yleisemmät täytäntöönpanoon liittyvät säännökset on tarkoitus koota niin sanottuun horisontaaliasetukseen.

Täytäntöönpanossa käytettävän säädöstarvan osalta Suomessa ratkaisevia ovat perustuslain vaatimukset siitä, että yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista on säädettävä lailla tai sen nojalla. Tällöin tulevat sovellettavaksi valtuussäännösten tarkkarajaisuutta sekä käytettävää säädöstasoa koskevat vaatimukset, jotka edellyttävät voimassa olevaan lainsäädäntöön nähden huomattavasti enemmän laintasoista sääntelyä. Esimerkiksi Ruotsissa markkinajärjestelyn täytäntöönpano perustuu pitkälti vastaavatyypiseen sääntelyyn, jota sovellettiin Suomessa ennen perustuslain uudistamista. Ruotsissa täytäntöönpano perus-

tuu pääsääntöisesti alemmanasteisiin säännöksiin ja erityisesti Jordbruksverketin määräyksiin, joita koskevat perussäännökset on annettu luetteloimalla laissa varsin yleisellä tasolla eri asiaryhmiä.

Aineellisoikeudellisen sääntelyn osalta jäsenvaltion harkintavalta on markkinajärjestelyn kansallisessa täytäntöönpanossa hyvin rajallinen. Pääsääntöisesti kyse on esitettävien tietojen tai kirjattavien tietojen taikka määräaikojen täsmentämisestä. Esimerkkeinä toimijoiden oikeuksista ja velvollisuuksista, joihin liittyy enemmän kansallista harkintavaltaa, voidaan todeta koulumaitotuen hakemiseen liittyvä mahdollisuus hyväksyä tuen hakijaksi oppilaitosten ja näistä vastaavien viranomaisten lisäksi myös tuotteiden toimittaja. Tämä vaihtoehto on otettu käyttöön Suomessa ja Ruotsissa. Sen täytäntöönpano edellyttää, että tuki heijastuu tuotteista maksettuun hintaan. Suomessa tämä on toteutettu siten, että tuotteiden toimittaja on velvoitettu alentamaan tuotteiden hintaa tukea vastaavalla määrällä. Ruotsissa hinnan alentamisen lisäksi vaihtoehtona on Jordbruksverketin antaman määräyksen SJVFS 2009:41 mukaan tuen siirtäminen tukea hakevan tuotteiden toimittajan toimesta oppilaitoksille ja viranomaisille.

Toisena esimerkkinä asiakokonaisuudesta, johon liittyy enemmän kansallista harkintavaltaa, voidaan todeta ruhonluokittajan pätevyysvaatimukset. Lakiehdotuksen mukaan edellytyksenä olisi muun muassa Maaseutuviraston järjestämä koulutus. Myös Ruotsissa pätevyyden osoittaminen edellyttää Maaseutuvirastoa vastaavan Jordbruksverketin järjestämän koulutuksen suorittamista. Asiasta on annettu Jordbruksverketin määräys SJVFS 2004:88. Esimerkistä ilmenee säädöstarvojen ero Ruotsin ja Suomen välillä. Vaatimusten asettaminen edellyttää Suomessa tarkkarajaisempaan sääntelyä lain tasolla.

Markkinajärjestelyyn kuuluu myös tukijärjestelmiä, joiden käytöstä päätetään jäsenvaltiokohtaisesti. Esimerkiksi mehiläishoitotuen myöntäminen edellyttää kansallisesti tehtävän tutkimuksen perusteella toteutettavia toimenpiteitä koskevan ohjelman laatimista sekä kansallista rahoitusosuutta. Suomessa on laadittu kyseinen ohjelma ja varattu valtion talousarviossa varoja toimenpiteiden toteut-

tamiseen. Ehdotus vastaisi tältä osin nykytilaa. Nykytiedon mukaan kyseistä tukijärjestelmää sovelletaan 20 jäsenmassa.

2.3 Markkinajärjestelyn toteuttaminen Suomessa

Interventiovarastointi on Suomessa koskenut käytännössä rasvattoman maitojauheen, voin ja viljan varastointia. Naudanlihan interventiovarastointi on ollut hyvin harvinaista. Maitojauhetta on ostettu interventiovarastoon viimeksi vuonna 2009 ja tätä ennen vuonna 2002. Maitojauhetta on varastoitu harvoin, keskimäärin 5–7 vuoden välein. Varastoidun maitojauheen määrä oli vuonna 2009 1552 tonnia ja sen arvo noin 2,6 miljoonaa euroa. Maitojauhetta ei ole ollut varastoituna syyskuusta 2011 alkaen. Voita on varastoitu viimeksi vuonna 2005. Tätä aiemmin voita on varastoitu noin kolmen vuoden välein. Varastoidun voin määrät ovat olleet suunnilleen samat kuin maitojauheessa. Interventiovarastoon kaudella 2009–2010 ostetun ohran ja vehnän määrä oli noin 1,1 miljoonaa tonnia ja arvo noin 112 miljoonaa euroa. Vilja myytiin varastoista 2010–2011 ja sen myyntiarvo oli noin 140 miljoonaa euroa. Viljaa interventiovarastoon myyviä toimijoita oli kaudella 2009–2010 noin 350 ja viljaa varastosta ostavia hieman vähemmän. Varastoja on viljan interventiossa ollut käytössä enimmillään noin 35 kappaletta.

Markkinajärjestelyyn liittyviä vientitodistuksia myönnetään Suomessa vuosittain noin 150–200 kappaletta, joista eniten viljatuotteille. Niitä myönnetään jonkin verran myös maito- ja sokerituotteille. Tuontitodistuksia myönnetään vuosittain noin 350–400 kappaletta, joista kiintiöihin oikeuttavia todistuksia on noin 100. Eniten tuontitodistuksia myönnetään valkosipulille ja riisille. Todistuksia hakevia toimijoita on ollut viime vuosina 60.

Vientitukeen oikeutetut tuotteet ja vientituen määrä muuttuvat nopeasti markkinatilanteen mukaan. Vuonna 2011 vientitukea myönnettiin eniten maitotuotteille, joita koskevia tukipäätöksiä tehtiin yhteensä 1110 kappaletta. Vuonna 2012 eniten vientitukea myönnettiin nautojen viennille, johon liitty-

viä tukipäätöksiä tehtiin noin 30 kappaletta. Vientituen hakijoita on viime vuosina ollut noin 25 kappaletta.

Yksityisen varastoinnin tukea on viime vuosina haettu voin ja sianlihan varastointiin. Kaudella 2009 varastoitiin 1866 tonnia voita ja maksettiin tukea noin 20 000 euroa. Yksityisen varastoinnin tukea myönnettiin voille viimeksi vuonna 2010, jolloin varastoituna oli 334 tonnia voita ja jolloin tukea maksettiin noin 30 000 euroa. Tukihakemusten määrä oli kyseisinä vuosina noin kaksikymmentä kappaletta. Kausilla 2011 ja 2012 tukea voille ei Suomessa haettu. Sianlihan yksityisen varastoinnin tuki oli haettavissa viimeksi vuonna 2011. Tällöin tukihakemuksia tehtiin 45 kappaletta. Varastoituna oli 1080 tonnia sianlihaa ja tukea maksettiin noin 950 000 euroa. Tätä ennen tuki sianlihan varastoinnille oli käytössä vuosina 2007–2008.

Mehiläishoitotuen ja tuottajaorganisaatiotuen hakijoita on ollut viime vuosina yhteensä alle viisi kappaletta. Myönnetyn mehiläishoitotuen määrä on ollut vuosittain noin 200 000 euroa ja tuottajaorganisaatiotuen noin 1,2 miljoonaa euroa.

Koulumaitotukea on viime vuosina myönnetty noin 3,7 miljoonaa euroa vuodessa. Tuen määrä on pysynyt suhteellisen vakaana koko EU-jäsenyyden ajan. Tuenhakijoiden ja hakemusten määrä on laskenut viime vuosina tasaisesti johtuen lähinnä muutoksista hakumenettelyissä sekä kuntaliitoksista. Viime vuosina hakemusten määrä on ollut vuodessa noin 600 kappaletta. Tuenhakijoiden määrä on ollut noin 260 kappaletta, joista tuen itse hakevien oppilaitosten osuus oli 45 prosenttia, kuntien 53 prosenttia ja tuotteiden toimittajien 2 prosenttia. Noin 80 prosenttia tuesta on vuosittain maksettu tuotteiden toimittajille ja 16 prosenttia kunnille. Toimittajat hakevat tukea vuosittain noin 6000 oppilaitoksen tai päiväkodin puolesta. Tukiohjelman piirissä on ollut keskimäärin 820 000 lasta tai oppilasta eikä kattavuudessa ole tapahtunut oleellisia muutoksia viime vuosina.

Sokerin tuotantoa koskeviin vaatimuksiin liittyen Suomessa toimii yksi sokerin tuottaja, yksi puhdistaja ja muutama jalostaja. Ruuhonluokitukseen liittyviä hyväksytyjä luokitajia on Suomessa tällä hetkellä 74.

2.4 Nykytilan arviointi

Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan PeVL 25/2005 vp ja PeVL 47/2006 vp todennut, että maatalouselinkeinoja koskeva sääntely on muodostunut varsin sekavaksi ja vaikeasti hahmotettavaksi. Valiokunta on todennut, että valtioneuvoston piirissä on syytä ryhtyä toimenpiteisiin sääntelyn selkeyttämiseksi. Myös oikeusministeriö on kiinnittänyt huomiota lainsäädäntöön liittyviin perustuslakiongelmien.

Markkinajärjestelyn täytäntöönpanon osalta muutostarve koskee erityisesti valtuuksia, joiden nojalla voidaan antaa tarkempia aineellisoikeudellisia ja menettelytapoja koskevia säännöksiä. Nykyiset valtuussäännökset eivät täytä perustuslaista johtuvia tarkkarajaisuuden vaatimuksia. Vaatimuksista tulisi säätää nykyistä yksityiskohtaisemmin ja siten, että vaatimuksesta olisi sekä perussäännös että valtuussäännös.

Toimijoita koskevien aineellisoikeudellisten vaatimusten osalta voimassa oleva sääntely vastaa pääsääntöisesti nykyisiä säädöstarpeita. Eräiltä osin nykyisiä säännöksiä tulisi kuitenkin täydentää. Interventiovarastointiin liittyvien kansallisesti määritettävien korvausten määräytymisen perusteista tulisi säätää lain tasolla nykyistä tarkemmin. Yksityisen varastoinnin tuen osalta olisi syytä antaa säännökset EU:n lainsäädäntöä täydentävistä vaatimuksista, jotka nykyisin on asetettu varastoinnista tehtävässä sopimuksessa. Myös tuottajaorganisaatiotuen ja mehiläishoitotuen myöntämisen edellytyksistä tulisi säätää nykyistä kattavammin lailla. Mehiläistukea koskevat vaatimukset ovat perustuneet EU:n lainsäädännön lisäksi valtionavustuslakiin ja ohjeistukseen.

Koulumaitotuen hakemisen osalta Suomessa on käytössä jäsenvaltion harkintavaltaan kuuluva menettely, jonka mukaan tukea voi hakea oppilaitoksen tai viranomaisen puolesta tämän valtuuttama tuotteen toimittaja. Kyseessä on tuotteen toimittajalle vapaaehtoinen menettely. Tämä voi vaihtoehtoisesti myös myydä tuotteita oppilaitoksille ja viranomaisille normaaliin hintaan siten, että nämä itse hakevat tuen. Nykyisin koulumaitotukea haetaan molemmiin tavoin. Kyseisen menettelyn käyttö edellyttää, että tuotteen

toimittaja alentaa toimittamiensa tuotteiden hintaa tukea vastaavalla määrällä.

Velvollisuus alentaa koulumaitotuen kohteena olevien tuotteiden hintaa perustuu EU:n lainsäädäntöön, jonka mukaan jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tuen määrä heijastuu asianmukaisesti edunsaajan maksamaan hintaan. EU:n lainsäädännön lähtökohdissa on tilanne, jossa edunsaaja eli päiväkodissa oleva lapsi tai oppilaitosta käyvä oppilas ostaa kyseisen tuotteen. Koska kouluruokailu on Suomessa ilmaista, ei hinnanalennusta kuitenkaan voida toteuttaa lapsen tai oppilaan ostaessa tuotteen, vaan oppilaitoksen tai siitä vastaavan viranomaisen ostaessa tuotteen. Vaatimuksen täytäntöönpano edellyttää siten Suomessa sen varmistamista, että tuki kohdistuu tuotteita toimittajalta ostaviin oppilaitoksiin tai viranomaisiin.

Koulumaitotuen päätyminen oikealle taholle voitaisiin varmistaa myös siten, että tuotteiden toimittaja siirtää tuen sellaisenaan oppilaitokselle tai viranomaiselle. Ruotsissa, jossa on käytössä vastaavatyypinen kouluruokailujärjestelmä, toimittaja voi joko siirtää tuen tai alentaa tuotteiden hintaa. Suomessa tuen siirtämisvaihto ei ole ollut käytössä, koska sen edellyttämä valvontatarve on arvioitu nykytilaa suuremmaksi.

Tuen päätyminen oikealle taholle voitaisiin varmistaa myös siten, että toimittaja velvoitettaisiin siirtämään tuki ilman mahdollisuutta hinnan alentamiseen. Tällöin tarvetta hintojen alentamisesta säätämiseksi ja hintojen alentamisen valvonnalle ei olisi. Tässä vaihtoehdossa viranomaisten hallinnollinen taakka voisi vähentyä, koska tukisumman siirron valvonta olisi yksinkertaisempaa kuin hintojen alentamisen varmistaminen. Myös tarve valvoa tuen siirtoa olisi mahdollista välttää, jos edellytettäisiin tuen maksamista suoraan oppilaitokselle tai siitä vastaavalle viranomaiselle, vaikka tukea hakisi tuotteen toimittaja.

Edellä selvitettyjä vaihtoehtoja ei ole pidetty tarkoituksenmukaisina, koska niiden on arvioitu vähentävän toimittajien kiinnostusta hakea tukea. Toimittajien toimimista tuen hakijoina on pidetty perusteltuna, koska nämä tekevät tukihakemuksia usean oppilaitoksen ja viranomaisen puolesta ja siten vähen-

tävät hakemusten käsittelyyn liittyvää hallinnollista taakkaa sekä oppilaitosten ja viranomaisten että hakemusten käsittelystä ja valvonnasta vastaavan Maaseutuviraston osalta. Näillä perusteiden nykyistä hakumenettelyä on pidetty edelleen tarkoituksenmukaisena.

Koulumaitotuen hakumenettelyä koskevia vaatimuksia on katsottu kuitenkin tarpeelliseksi täydentää siten, että tuotteiden toimittajan tulisi esittää viranomaiselle valtuutus, josta ilmenee tämän oikeus hakea tukea oppilaitoksen tai viranomaisen puolesta.

Hintaselvitysten osalta olisi tarpeen säätää nykyistä kattavammin ilmoitusvelvollisuudesta, jotta riittävien tietojen saaminen voitaisiin varmistaa.

Sokerin tuotantoa koskevista vaatimuksista säädetään yksityiskohtaisesti EU:n lainsäädännössä ja kansallinen säädöstarve on vähäinen. Nykyisin ei ole annettu EU:n lainsäädäntöä täydentävää kansallista lainsäädäntöä asiaan liittyen. EU:n lainsäädäntöä, joka koskee sokerialan toimijoilta edellytettävää hyväksymistä sekä näiden toimijoiden ilmoitusvelvollisuutta ja eräitä määräaikoja tulisi kuitenkin täydentää.

Vakuuksien osalta nykyistä lainsäädäntöä tulisi täydentää käytettävien vakuusmuotojen ja vakuudenantajan hyväksymisen osalta.

Päätösten tiedoksiantotapaa koskeva sääntely on todettu ongelmalliseksi sellaisten päätösten osalta, joihin liittyy EU:n lainsäädännössä säädetty lyhyt tiedoksianto-aika.

EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään, että siinä tarkemmin määriteltyä toimintaa, kuten ruhonluokitusta, voi suorittaa vain tähän tarkoitukseen erikseen hyväksytty toimija. Hyväksymisedellytyksistä ja hyväksymisen kattamaa toimintaa koskevista vaatimuksista sekä toimenpiteistä niitä rikottaessa, on eräiltä osin säädettävä kansallisesti. Voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä tulisi tältä osin täydentää.

Pääosin jäsenvaltiolta edellytetyt tarkastustoimenpiteet ovat EU:n lainsäädännössä tarkasti määriteltyjä ja kansallinen säädöstarve koskee lähinnä viranomaisten ja tarkastusosastoien määrittämistä.

Nykyisin tarkastustehtävät perustuvat täytäntöönpanolakiin, jonka 3 §:n 1 momentin nojalla tarkastukset kuuluvat pääsääntöisesti Maaseutuvirastolle. Eräät tarkastustehtävät

on kuitenkin siirretty EU:n lainsäädännössä tarkoitettuina maksajavirastotehtävinä Elin-
tarviketurvallisuusvirastolle ja tullilaitokselle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Tehtävien siirrosta säädetään nykyisin täytäntöönpanolain 2 §:n 2 momentissa ja eri viranomaisten käytöstä apuna tarkastuksissa 3 §:n 2 momentissa. Siirretyistä tehtävistä on tehty niin sanottu maksajavirastopimus. Tullilaitoksen tehtävistä on mainittujen säännösten nojalla annettu lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetus eräiden tehtävien siirrosta tullilaitoksen hoidettavaksi (322/2009), jäljempänä *tullisopimusasetus*.

Tarkastusviranomaisia koskevia säännöksiä olisi syytä täsmentää, koska ne ovat kirjoitustavaltaan yleisluonteisia eikä niiden perusteella ole mahdollista kaikissa tapauksissa määrittää, mikä viranomainen vastaa yksittäisestä tarkastuksesta. On myös pidetty tarkoituksenmukaisena, että kirjanpidon tarkastuksissa sekä viljatuotteiden interventiovarastointiin ja ruhonluokitukseen liittyvissä tarkastuksissa voitaisiin käyttää apuna yksityis-
oikeudellisia toimijoita.

Viranomaisen tarkastusoikeudesta säädetään täytäntöönpanolain 5 §:ssä. Siitä tulisi säätää nykyistä tarkkarajaisemmin ja siten, että säännökset soveltuisivat paremmin markkinajärjestelyn täytäntöönpanon edellyttämiin tarkastuksiin.

Eri viranomaisille kuuluvat tarkastustehtävät on käyty läpi varsin hiljattain tehtyjen maksajavirastopimusten yhteydessä.

Tarkastukset perustuvat pääsääntöisesti EU:n lainsäädännössä jäsenvaltiolle asetettuihin vaatimuksiin, joiden osalta harkintavalta on vähäinen. Nykyisten tarkastusten lisäksi on katsottu tarpeelliseksi voida tarvittaessa tarkastaa paikan päällä EU:n ulkopuolelta tuotujen hampullaan tuotteiden käytön vaatimustenmukaisuutta sekä nykyistä kattavammin hintaselvityksiä antavia toimijoita, vaikkakaan näitä tarkastuksia ei EU:n lainsäädännössä jäsenvaltioilta nimenomaisesti edellytetä.

Tietojensaantia ja tietojen luovuttamista sekä tuen hakemista, päätöksiä, takaisinperintää ja muutoksenhakua koskevat säännökset ovat olleet pääosin riittäviä. Markkinajärjestelyn täytäntöönpanon kannalta ongelmallista on kuitenkin ollut se, että säännökset on

kirjoitettu silmällä pitäen viljelijöille myönnettäviä tukia, minkä vuoksi ne eivät kaikilta osin sovellu markkinajärjestelyn täytäntöönpanoon.

Hallinnollisista pakkokeinoista säädetään nykyisin takaisinperinnän osalta tukitehtävälain 7 §:n 2 momentissa. Sen mukaan takaisinperintä voidaan toimittaa siinä järjestyksessä kuin verojen ulosotosta säädetään. Tämä on EU:n varojen hallinnoin asianmukaisuuden vuoksi edelleen tarpeen. Lisäksi 7 §:n 2 momentissa säädetään mahdollisuudesta kuitata tulevista maksuista takaisinperittäviä summia. Tälle menettelylle ei ole todettu olevan tarvetta markkinajärjestelyn täytäntöönpanon yhteydessä. Hintaselvityksiin liittyvien tietojen saaminen varmistamiseksi on pidetty tarpeellisena, että viranomaisen voisi tarvittaessa asettaa uhkasakon hintaselvityksiin liittyvien tietojen toimittamisen varmistamiseksi. Nykyiseen lainsäädäntöön ei sisälly tätä mahdollisuutta.

Rangaistuksista säädetään nykyisin täytäntöönpanolain 8 §:ssä, jonka mukaan, joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta kieltäytyy antamasta tässä laissa tarkoitetulle valvontaviranomaiselle tämän pyytämiä tietoja tai asiakirjoja taikka antaa tälle virheellisiä tietoja, estää valvontaviranomaista suorittamasta tämän lain mukaista valvontaa tai muulla tavalla rikkoo yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevia säännöksiä tai viranomaisen niiden taikka tämän lain nojalla antamia määräyksiä, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annettujen säännösten rikkomisesta sakkoon.

Nykyisen rangaistussäännöksen nojalla ei ole tuomittu rangaistuksia markkinajärjestelyyn liittyen. Ottaen huomioon markkinajärjestelyyn liittyvän EU:n lainsäädännön suuri lukumäärä rangaistussäännös vaikuttaa liian yleisluontoiselta. Teonkuvauksesta tulisi säätää nykyistä tarkemmin. Tältä osin tulisi huomioida, että markkinajärjestelyn toimeenpanossa rangaistussäännökselle on todettu olevan tarvetta vain harvoissa tapauksissa, koska erilaisten laiminlyöntien ja rikkomusten seurauksista säädetään pääsääntöisesti sellaisenaan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä. Sen nojalla laiminlyönneistä tai rikkomuksista seuraa usein vakuuden me-

netys. Tukien osalta käytössä ovat tuen takaisinperintä ja eräissä tapauksissa seuraamusmaksut.

Muutoksenhakua koskevien säännösten osalta tulisi huomioida oikeusministeriön asettaman prosessityöryhmän mietintö (4/2001) ja oikeusministeriön hallintolainkäytön tasotyöryhmän mietintö (78/2010), jotka koskevat käytettävää valitustuomioistuinta ja oikaisuvaatimusmenettelyn laajempaa käyttöä.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on uudistaa markkinajärjestelyn täytäntöönpanoa koskeva kansallinen lainsäädäntö siten, että se täyttää perustuslain lainsäädännölle asettamat vaatimukset. Muutostarve kohdistuu erityisesti valtuussäännöksiä uudistamiseen. Toimijoita ja viranomaisia koskevien vaatimusten ja menettelyjen osalta lähtökohtana on nykytilan mukainen sääntely ottaen kuitenkin huomioon täytäntöönpanossa esille tulleet välttämättömät muutostarpeet.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Uudistettavia lakeja ovat täytäntöönpanolaki ja tukitehtävälaki. Niiden valtuussäännösten uudistaminen ei ole mahdollista ilman eri vaatimuksia koskevien perussäännösten ja niihin liittyvien valtuuksien antamista. Nykyisestä lainsäädännöstä puuttuvat perussäännökset. Uudistuksen toteuttamista kyseisiä lakeja muuttamalla ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi, koska tarvittavien säännösten määrä on varsin suuri ja koska lakien rakenne tulisi muuttaa toisenlaiseksi. Nykyisten lakien muuttaminen voisi olla myös omiaan lisäämään maatalouslainsäädännön vaikeaa hahmotettavuutta. Näin ollen on katsottu, että uudistus olisi tarkoituksenmukaisempaa toteuttaa säätämällä uusi laki.

On myös todettu, että maatalouslainsäädännön hahmotettavuutta markkinajärjestelyn osalta helpottaisi, jos markkinajärjestelyn täytäntöönpanosta säädettäisiin muusta maatalouslainsäädännöstä erillisessä laissa. Tämä

olisi perustelua myös siksi, että markkinajärjestely sisältää tukijärjestelmien lisäksi myös muun tyyppisiä järjestelmiä, kuten interventiovarastoinnin, joiden täytäntöönpanosta tulisi säätää tukijärjestelmistä poikkeavalla tavoin. Myös markkinajärjestelyä koskevan EU:n lainsäädännön suuri määrä puoltaa muusta maatalouslainsäädännöstä erillistä sääntelyä. Maatalouslainsäädännön hahmotettavuuden helpottamisen kannalta on lisäksi katsottu perustelluksi, että sekä markkinajärjestelyyn liittyviä toimijoita koskevista kansallisesti asetettavista vaatimuksista että viranomaisista, täytäntöönpanoon liittyvistä menettelytavoista, valvonnasta, hallinnollisista pakkokeinoista, rangaistussäännöksistä ja muutoksenhausta säädettäisiin samassa laissa.

Ehdotettava laki sisältäisi markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettuja sokerialan tuotannon vaatimuksia, interventiovarastointijärjestelmää, tuotteiden tuontia ja vientiä, Suomessa käytössä olevia tukijärjestelmiä, hintaselvityksiä ja ruhonluokitusta koskevat perussäännökset sekä valtuussäännökset. Se kattaisi myös säännökset toimeenpanossa sovellettavista hakemus- ja päätöksentekomenettelyistä, toimeenpanoon osallistuvista viranomaisista, valvontaan liittyvästä toimivallasta ja hallinnollisista pakkokeinoista ja rangaistuksista sekä muutoksenhausta.

Ehdotettava laki ei kattaisi markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettua kaupan pitämisen vaatimusten järjestelmää, koska EU:ssa on käynnissä kyseisen järjestelmän uudistamistyö. On katsottu tarkoituksenmukaisemmaksi uudistaa kansallinen lainsäädäntö vasta sen jälkeen, kun järjestelmää koskevan EU:n lainsäädännön uudistettu sisältö on selvillä. Kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvän valvonnan sisällön kartoittaminen ja mahdolliset muutostarpeet valvontaviranomaisten osalta edellyttävät myös enemmän valmisteluaikaa. Tällä välin täytäntöönpanoon sovellettaisiin nykyisiä täytäntöönpanolain nojalla annettuja säännöksiä, jotka jäisivät voimaan.

Ehdotettava laki ei kattaisi myöskään maitokiintiöiden täytäntöönpanoa koskevaa sääntelyä, koska maitokiintiöjärjestelmästä on annettu erillinen laki. Maitokiintiöitä koskevan lainsäädännön uudistamista ei ole tässä yhteydessä katsottu tarkoituksenmukai-

seksi myöskään siksi, että järjestelmän voimassaolo lakkaa markkinajärjestelyasetuksen nojalla maaliskuussa 2015. Tähän saakka täytäntöönpanoon sovellettaisiin edellä mainittua lakia ja täytäntöönpanolain nojalla annettua maitokiintiöiden hallinnointia koskevaa ministeriön asetusta, joka jäisi voimaan.

Ehdotettava laki ei kattaisi markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettujen maatalousalan tuottaja- ja toimialaorganisaatioiden hyväksymistä. Nykyisin jäsenvaltiolla on markkinajärjestelyasetuksen nojalla velvollisuus hyväksyä hakemuksesta hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatio ja toimialaorganisaatio sekä maitoalan tuottajaorganisaatio. Muilta osin hyväksyminen on vapaaehtoista eikä muita järjestelmiä ole otettu Suomessa käyttöön. Tuottaja- ja toimialaorganisaatiota koskeviin säännöksiin valmistellaan EU:ssa muutoksia, jotka saattavat muuttaa järjestelmää merkittäväällä tavalla siten, että jäsenvaltiolla olisi velvollisuus hyväksyä kaikkien tuotesektorien hyväksymistä hakevat organisaatiot. Muutokset edellyttävät valmistuessaan kansallista lainsäädäntöä. On katsottu tarkoituksenmukaisemmaksi, että myös nykyisin voimassa olevat hedelmä- ja vihannesalan ja maitoalan tuottajaorganisaation hyväksymistä koskeva sääntely uudistettaisiin vasta koko järjestelmän uudistuksen valmistuttua, koska tällöin on selvillä, edellyttääkö uudistus muutoksia myös voimassa olevaan järjestelmään. Näin voitaisiin myös varmistaa eri tuotesektoreiden hyväksymisjärjestelmien täytäntöönpanoa koskevien säännösten yhdenmukaisuus. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2014 alussa CAP 2020 uudistuksen yhteydessä. Kansallisten säännösten uudistamiseen saakka hedelmä- ja vihannesalan ja maitoalan osalta sovellettaisiin voimassa olevia täytäntöönpanolain nojalla annettuja ministeriön asetuksia, jotka jäisivät voimaan.

Ehdotettava laki ei kattaisi myöskään elintarvikeapujärjestelmän täytäntöönpanoa. Kyseistä järjestelmää koskevia EU:n säännöksiä on muutettu siten, että ne ovat voimassa vain vuoteen 2013 saakka ja järjestelmän jatkuminen tämän jälkeen markkinajärjestelyn täytäntöönpanoon liittyvänä järjestelmänä on epävarmaa. Olettaen, että ehdotettava laki tulisi voimaan vuoden 2013 alusta ja ettei jär-

jestelmä jatku nyky muodossaan, uudet säännökset olisivat voimassa vain vuoden 2013 ajan. Säännösten uudistamista näin lyhyeksi ajaksi ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena. Edes vuoden 2013 osalta ei olisi mahdollista toteuttaa kyseistä järjestelmää kaikilta osin uusien säännösten nojalla, sillä vuonna 2013 toteutettavan jakelun valmistelu, kuten jakelusta vastaavien järjestöjen ilmoittautuminen ja tuotteiden hankinta on toteutettava vuoden 2012 aikana. Näistä syistä ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena säätää kyseisestä järjestelmästä ehdotettavassa laissa. Kansallisten säännösten uudistaminen toteutettaisiin sen mukaan, miten järjestelmän jatkosta EU:ssa päätetään. Täytäntöönpanoon sovellettaisiin tällä välin täytäntöönpanolain nojalla annettua ministeriön asetusta, joka jäisi voimaan.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistus ja ohjelmakauden muutos ajoittuvat vuoden 2014 alkuun. Vaikka markkinajärjestelyä koskevien säännösten osalta uudistuksen ei ole arvioitu tuovan merkittäviä muutoksia ehdotettavan lain kattamiin järjestelmiin, uudistus ja Lissabonin sopimuksen edellyttämät muutokset tulevat muuttamaan markkinajärjestelyasetuksen rakennetta ja numerointia siten, että ehdotettavaa lakia tulisi muutosten tullessa voimaan muuttaa ainakin EU:n lainsäädäntöä koskevien viittausten osalta. Samassa yhteydessä olisi mahdollista lisätä ehdotettavaan lakiin sen ulkopuolelle tässä vaiheessa jäävien järjestelmien täytäntöönpanoa koskevat säännökset.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä. Lakia sovellettaisiin markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettujen sokerialan tuotantoa, interventiovarastointia, tuontia ja vientiä, tukijärjestelmiä, ruhonluokitusta ja hintaselvityksiä koskevien säännösten täytäntöönpanoon. Lailla annettaisiin täytäntöönpanon edellyttämää kansallista aineellista sääntelyä edellä mainituista seikoista sekä säännökset hakemista ja päätöksentekoa koskevista menettelytavoista, toimivaltaisista viranomaisista, valvonnasta, hallinnollisista pakkokeinoista, rangaistuksista ja muutoksenhausta.

Esityksen keskeinen ehdotus on muuttaa nykyistä säädöstasoa ja valtuussäännöksiä perustuslain vaatimuksia vastaaviksi.

Toimijoita koskevissa ehdotettavissa vaatimuksissa on pääosin kyse voimassa oleviin säännöksiin ja ohjeisiin perustuvista nykyisin jo sovelletuista menettelyistä. Eräiltä osin on kuitenkin katsottu tarpeelliseksi täydentää nykyistä sääntelyä.

Tuotteiden varastoon toimittamiseen ja poistamiseen liittyvien korvausten määräytymisen perusteista, jotka nykyisin perustuvat ohjeistukseen, tulisi säätää lailla.

Koulumaitotuen hakemisessa edellytettäisiin nykytilasta poiketen valtuutuksen esittämistä, jos tukea hakee oppilaitoksen tai viranomaisen puolesta tuotteiden toimittaja. EU:n lainsäädäntöä täydentävistä yksityistä varastointia koskevista vaatimuksista, jotka nykyisin on asetettu varastoinnista tehtävässä sopimuksessa, säädettäisiin ehdotettavassa laissa. Siinä säädettäisiin myös nykyistä tarkemmin tuottajaorganisaatiotuen ja mehiläishoitotuen myöntämisen edellytyksistä.

Hintaselvitysten osalta säädettäisiin nykyistä kattavammin ilmoitusvelvollisuudesta ja tähän liittyvistä menettelyistä. Nykytilasta poiketen viranomaisella olisi mahdollisuus asettaa uhkasakko hintaselvityksiin liittyvien tietojen toimittamisen varmistamiseksi.

Hakemista ja päätöksiä koskevien säännösten osalta keskeinen muutos olisi poikkeava päätöksen tiedoksiantotapa sellaisten päätösten osalta, joihin liittyy EU:n lainsäädännössä säädetty lyhyt tiedoksianto aika.

Eri tarkastuksista, tarkastuksista vastaavista viranomaisista ja näiden tarkastusoikeudesta säädettäisiin nykyistä täsmällisemmin, millä huomioitaisiin nykyistä paremmin markkinajärjestelyn täytäntöönpanoon liittyvät erityyppiset tarkastustilanteet. Lisäksi säädettäisiin mahdollisuudesta käyttää eräitä yksityisoikeudellisia toimijoita apuna tarkastuksissa.

Ehdotettavassa laissa täydennettäisiin lisäksi EU:n markkinajärjestelylainsäädäntöä, joka koskee eräiltä toimijoilta edellytettävää hyväksymistä. Täydentävät säännökset koskisivat eräitä hyväksymisen edellytyksiä ja hyväksytyjen toimijoiden toimintaa koskevia vaatimuksia sekä menettelyjä, joita sovellettaisiin hyväksymisen edellytysten ja hy-

väksymisen kattamaa toimintaa koskevien vaatimusten rikkomistapauksissa.

Nykyistä rangaistussäännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi paremmin markkinajärjestelyyn soveltuvaksi.

Muutoksenhakua koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että maa- ja metsätalousministeriön päätöksistä valitettai- siin korkeimman hallinto-oikeuden sijaan hallinto-oikeuteen ja Maaseutuviraston pää- töksiin liittyvässä muutoksenhaussa otettai- siin käyttöön oikaisuvaatimusmenettely.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Yleiset vaikutukset

Kyseessä on EU:n lainsäädännön kansalli- nen täytäntöönpano, jossa kansallinen har- kintavalta on EU:n lainsäädännön yksityis- kohtaisuudesta johtuen suhteellisen vähäinen. EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö on val- misteltu ja hyväksytty EU:n lainsäädäntöpro- sessissa, johon liittyy eduskunnan informoin- ti perustuslaissa säädetyllä tavalla. EU:n lain- säädäntöehdotukseen sisältyy nykyisin myös vaikutusarvio. Ehdotettavan lain vaikutukset voivat koskea vain tapaa, jolla kyseiset jär- jestelmät ehdotetaan kansallisesti toteutetta- vaksi, ei sen sijaan itse järjestelmiä. Esimer- kiksi tuotteiden interventiovarastointi on jär- jestelmänä voimassa riippumatta kansallises- ta lainsäädännöstä ja kansallisen lainsäädän- nön osuus ja sen vaikutukset rajoittuvat var- sin teknisiin varastoinnin täytäntöönpanoa koskeviin yksityiskohtiin.

Esityksen pääasiallinen tarkoitus on uudis- taa kansallista sääntelyä valtuussäännösten ja säädöstason osalta muuttamatta sisällöllisesti vaatimuksia muutoin kuin, jos tähän on eri- tyistä tarvetta. Näin ollen esitys on pääsään- töisesti nykytilan mukainen eikä sillä ole merkittäviä vaikutuksia suhteessa nykytilaan.

4.2 Taloudelliset vaikutukset

Vaikutukset julkiseen talouteen

Ehdotettavilla muutoksilla ei ole valtion ta- lousarvioon tai kuntatalouteen liittyviä eikä viranomaisten keskinäisiin toimivaltasuhtei- siin liittyviä vaikutuksia, koska markkinajär-

jestelyn täytäntöönpano ehdotetaan tehtäväk- si nykytilaa vastaavalla tavalla eräitä vähäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Esitykseen sisältyy kaksi viljan interven- tiovarastointiin liittyvää kansallisesti määri- tettäviä korvauksia koskevaa säännöstä. Säännökset vastaavat nykykäytäntöjä.

Ensimmäinen niistä liittyy viljatuotteiden interventiovarastoon vastaanoton ja sieltä poiston yhteydessä tehtäviin niin sanottuihin korjauslaskuihin. Interventiovarastoinnissa viljaa toimitetaan ja luovutetaan suuria mää- riä irtotavarana eikä tällöin ole mahdollista kaikissa tapauksissa varmistaa sitä, että tuot- teiden todellinen kilomäärä vastaa tarkalleen ennalta sovittua määrää. Tämän vuoksi on tarpeen käyttää niin sanottuja korjauslaskuja, joilla varmistetaan, että varastoon ostetuista tuotteista myyjälle maksettava hinta ja sieltä myydyistä tuotteista ostajan maksama hinta vastaa todellisesti vastaanotettujen tai pois- tettujen tuotteiden määriä. Korvausten täs- määminen on välttämätöntä, koska EU:n va- roja voidaan käyttää vain todellisesti varas- toon vastaanotettujen tuotteiden maksami- seen ja koska myydyistä tuotteista saatavan EU:lle tilittävän summan täytyy vastata to- dellisesti luovutettujen tuotteiden määrää.

Interventiovarastoinnista saadun kokemuk- sen mukaan pitkällä aikavälillä ostojen ja myyntien korjauslaskut vastaavat suurin piir- tein toisiaan eivätkä siten lisää tai vähennä aiheutuvia kuluja. Näin ollen korjauslaskut eivät lisää valtiontalouden kustannuksia. In- terventiovarastoinnin rahoituksessa käytetään interventiorahastosta annetun lain (1206/1994) mukaista valtion talousarvion ulkopuolista interventiorahastoa. Tuotteiden osto interventiovarastoon tapahtuu interven- tiorahaston varoin. EU tilittää tuotteiden os- toon tarkoitetun summan jäsenvaltiolle vasta myöhemmin saatuaan tiedot tosiasiallisesti vastaanotetuista määristä. Interventiorahastoa käytetään tähän väliaikaisesti tarvittavaan ra- hoitukseen.

Toisen interventiovarastointiin liittyvän kansallisesti määritettävän korvaussäännök- sen mukaan valtio korvaisi hakemuksesta tuotteiden toimittajalle aiheutuvia ylimääräi- siä kustannuksia, jos interventiovarastolle toimitettu tuote-erä hylättäisiin aistinvarai- sesti tehtävän viljatuotteiden alustavan laa-

duntarkastuksen perusteella ja myöhemmin laboratorioanalyysin perusteella kävisi ilmi, että alustavan laaduntarkastuksen tulos oli väärä ja tuote olisi tullut ottaa vastaan. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, ettei kansallisesti käyttöön otetun viljatuotteiden alustavan laaduntarkastuksen virheellisyydestä johtuen tuotteiden myyjälle aiheudu ylimääräisiä kustannuksia.

Kyseisen korvausmenettelyn taloudelliset vaikutukset voidaan arvioida marginaalisiksi, koska vaikka se on ollut käytössä jo useita vuosia, ei sen perusteella ole kertaakaan haettu tai myönnetty korvausta. Mahdollisen korvauksen määrää rajoittaa se, että korvaus voi koskea vain tarkastettua yksittäistä toimituserää ja että ehdotettavassa laissa korvausperusteita ehdotetaan täsmennettäväksi nykytilaan verrattuna. Edellä selvitetyn perusteella korvauksella ei arvioida olevan erityistä merkitystä valtiontalouden kannalta.

Ehdotettavaan lakiin sisältyvät tukimuodot rahoitetaan kokonaisuudessaan EU:n varoista lukuun ottamatta mehiläishoitotukea, johon liittyy kansallinen rahoitusosuus. Mehiläishoitotuen myöntäminen edellyttää, että jäsenvaltiolla on toimenpiteiden toteuttamiseen käytettävissä markkinajärjestelyasetuksen 108 artiklassa tarkoitettu kansallinen 50 %:n rahoitusosuus. Kyseinen osuus on ollut käytössä Suomessa useita vuosia eikä ehdotuksella olisi siten valtion talouteen liittyviä vaikutuksia tältäkin osin. Kansallisen osuuden määrä on ollut noin 100 000 euroa vuodessa.

Vaikutukset yritystoimintaan

Esityksen säännökset kohdistuvat pääsääntöisesti elintarvikealan yrityksiin ja erityisesti tuotteita valmistaviin ja kaupan pitäviin yrityksiin. Sokerialan tuotantoa koskevat vaatimukset kohdistuvat käytännössä suuriin yrityksiin samoin kuin vientituki, jota hakevat ulkomaankauppaa käyvät yritykset. Ulkomaankauppaa harjoittavia toimijoita ovat myös tuontitodistuksia hakevat toimijat. Myös yksityisen varastoinnin järjestelmään ja interventiovarastointijärjestelmään osallistuvat pääsääntöisesti suuret tuotteita valmistavat ja kaupan pitävät yritykset. Viljan osalta interventiovarastointijärjestelmään osallistuu kuitenkin myös tuotteita interventiovaras-

toon myyviä yksittäisiä viljelijöitä. Ehdotuksessa on nykytilan mukaisesti huomioitu yksittäisten tarjoajien mahdollisuus tarjota valtuutukseen perustuen yhdessä suurempi määrä viljatuotteita, mikä mahdollistaa myös pienempien erien tarjoajan osallistumisen kyseiseen järjestelmään. Elintarvikealan yrityksiä ovat myös tuottajaorganisaatiotukea hakevat hedelmä- ja vihannesalalla toimivat tuottajaorganisaatiot, jotka voivat osuuskuntana edustaa jopa useita kymmeniä yksittäisiä toimijoita. Myös hintaselvityksiin liittyvä ilmoitusvelvollisuus koskee elintarvikealan yrityksiä. Ruhonluokitusta koskevat vaatimukset kohdistuvat teurastamoihin. Edellä mainituista poiketen koulumaitotuki kohdistuu kunnille ja yksittäisille kouluille ja mehiläishoitotuki puolestaan mehiläishoitotaloa edustaville järjestöille.

Markkinajärjestelyn kansallisen täytäntönnäkönsä osalta merkittävimpien yritysvaihtokustusten on arvioitu koskevan erilaisten tietojen ilmoitusvelvollisuudesta johtuvia hallinnollisia kustannuksia. Lähtökohtana ilmoitusvelvollisuuden osalta olisi nykytila, minkä vuoksi esityksellä ei ole pääsääntöisesti vaikutuksia nykytilaan nähden. Eräiltä osin on kuitenkin tullut ilmi tarve täydentää tietojen ilmoittamista koskevia vaatimuksia. Suurin muutos koskee hintaselvityksiin liittyvää ilmoitusvelvollisuutta, jota ehdotetaan eräiden tuotesektoreiden osalta laajennettavaksi uusiin toimijoihin, jotta jäsenvaltiolta edellytettävien tietojen saanti voitaisiin kaikilta jäsenvaltiolta edellyttäviltä osin varmistaa. Ilmoitukset on tehtävä säännöllisesti ja niihin liittyvät hallinnolliset kustannukset ovat siten toistuvia. Ehdotettavat uudet vaatimukset koskevat lukumääräisesti vain muutamia yrityksiä, joiden osalta hintaselvityksiin liittyvän hallinnollisen työn osuutta ei ole näiden yritystoimintaa kokonaisuutena arvioiden pidetty merkittävänä. Hintaselvityksistä aiheutuvan hallinnollisen taakan minimoimiseksi ehdotetaan, että velvollisuus toimittaa tietoja tulisi kyseeseen vain, jos viranomaisella ei voi hankkia tietoja muista lähteistä.

Lisäksi ehdotetaan, että hintaselvitysten antamisesta vastaavien toimijoiden tulisi pitää kirjaa ilmoitettujen tietojen perusteena olevista tiedoista. Koska kyseessä ovat lähtökohtaisesti yritysten kirjanpidosta ilmenevät

tiedot, vaatimuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia.

Yritysvaikutusten osalta voidaan muutoksena nykytilaan nähden lisäksi todeta koulumaitotukeen liittyvä tuotteiden toimittajaa koskeva vaatimus, jonka mukaan tämän tulisi hakiessaan tukea oppilaitosten tai viranomaisen puolesta esittää valtuutus tähän liittyvästä oikeudestaan. Tästä voi aiheutua vähäisessä määrin lisätyötä tuotteiden toimittajille, joita käytännössä ovat maitoalan tuotteita myyvät yritykset. Käytännössä valtuutetut toimittajat toimivat pidemmän aikaa saman hakijan puolesta, minkä vuoksi valtuutuksen esittämistä johtuva lisätyö on arvioitu hakumenettelyn kokonaisuus huomioiden vähäiseksi. Valtuutus tulisi esittää vain kerran, jollei siihen liity muutostarpeita. Lisäksi on huomioitava, että tuen hakeminen toimittajien toimesta on toimittajille vapaaehtoinen järjestely.

4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Eri viranomaisille ehdotettavat tarkastus-tehtävät vastaisivat nykytilaa seuraavia poikkeuksia lukuun ottamatta. Mahdollisuudesta tarkastaa paikan päällä EU:n ulkopuolelta tuotujen hampppualan tuotteiden käytön vaatimustenmukaisuutta ei ole nykyisin säädetty ja nykyinen hintaselvityksiä antamaan velvollisten toimijoiden valvonta kattaa vain osan ilmoitusvelvollisuuden kohteena olevista tuotteista. Kumpakaan valvontaa ei nimenomaisesti edellytetä EU:n lainsäädännössä, mutta järjestelmän asianmukaisen täytäntönnäpönnän varmistamiseksi on kuitenkin katsottu perustelluksi, että myös kyseistä valvontaa olisi tarvittaessa mahdollista toteuttaa.

Hampppualan tuotteiden tuontiin liittyvä tarkastustarve on käytännössä marginaalinen, koska kyseisenlaista tuontia Suomeen ei ole ollut vuoden 2007 jälkeen. Vaikka tällaista tuontia harjoitettaisiin, ehdotettava tarkastus ei tulisi automaattisesti toteuttavaksi, vaan ainoastaan tarvittaessa. Maaseutuvirasto vastaa nykyisin kyseiseen tuontiin liittyvien todistusten myöntämisestä ja tuotteiden käyttöä koskevien selvitysten vastaanottamisesta, joten Maaseutuvirastolle ehdotettava uusi tarkastusoikeus olisi kiinteä osa nykyisiä tehtäviä. Myös hintaselvitysten tarkastuksessa ky-

se olisi vain tarvittaessa tehtävistä tarkastuksista. Maaseutuvirasto vastaa kyseisestä valvonnasta useiden tuotteiden osalta jo nykyisin. Ehdotettavassa laissa tarkastusoikeus laajennettaisiin koskemaan kaikkia tuotteita. Näin ollen ehdotuksella olisi viranomaisten tehtävien osalta vain vähäinen vaikutus.

Esityksen mukaan interventiovarastoon vastaanotettavien viljatuotteiden tarkastuksessa olisi mahdollista käyttää apuna yksityisoikeudellista toimijaa eli tuotteet vastaanottavaa varastonpitäjää. Ehdotuksen tarkoituksena on parantaa tarkastusviranomaisten mahdollisuuksia järjestää tarkastukset tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastusten toteuttaminen ainoastaan viranomaisten toimesta on käytännössä vaikeaa, koska toimitukset ajoittuvat lyhyelle ajanjaksolle ja koska tarkastusta on vaikea toteuttaa ilman varastonpitäjän laitteita. Yksityisoikeudellisen toimijan käyttö helpottaisi tarkastuksesta vastaavien viranomaisten hallinnollista työtä.

Maaseutuviraston tehtävät pysyisivät lähes kokonaisuudessaan nykyisellään. Edellä mainittujen koulumaitotuotteiden toimittajien valtuutusten tarkastamisesta aiheutuu jossain määrin lisätyötä, joka kuitenkin on kyseiseen tukeen liittyvien hakemusten lukumäärä ja niiden käsittelyn edellyttämä hallinnollinen työ kokonaisuudessaan huomioiden vähäinen. Ehdotus, jonka mukaan hallintopäätösten tiedoksiannossa voitaisiin käyttää eräissä tapauksissa yksinkertaistettua tiedoksiantotapaa, vähentäisi vähäisessä määrin Maaseutuviraston hallinnollista työtä ja kustannuksia tiedoksiantojen yhteydessä. Toisaalta kyseinen tiedoksiantotapa olisi käytössä vain vastaanottajan suostumukseen perustuen, minkä selvittäminen edellyttää kertaluonteisesti hallinnollista työtä.

Muutoksenhaku koskevilla muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia tuomioistuimien tai päätöksiä tekevien viranomaisten tehtäviin, koska muutoksenhaku markkinajärjestelyyn liittyvistä ministeriön ja Maaseutuviraston päätöksistä on ollut erittäin vähäistä. Maaseutuviraston perustamisesta vuodesta 2007 lähtien muutoksenhaku Maaseutuviraston päätöksistä on tapahtunut maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan ja tänä aikana markkinajärjestelyyn liittyen on tehty 11 valitusta, joista vuonna 2008 tehtiin 10 ja

vuonna 2010 yksi. Markkinajärjestelyyn liittyvistä ministeriön päätöksistä ei ole tänä aikana tehty valituksia.

4.4 Muut vaikutukset

Koulumaitotukijärjestelmän täytäntöönpanossa ehdotetaan nykytilan mukaisesti mahdollisuutta antaa tarkempia säännöksiä tuotteita koskevista vaatimuksista. Suomessa on nykyisin edellytetty, että tuotteet ovat ravintosuositusten mukaisia siten, että esimerkiksi tuotteiden rasva- ja suolapitoisuudelle on asetettu rajoituksia. Vaatimuksilla pyritään varmistamaan mahdollisimman terveellisten tuotteiden tarjoaminen koululaisille ja näin välillisesti edistämään lasten terveyttä.

Esityksellä on myös vähäisessä määrin välillisiä ympäristövaikutuksia siltä osin kuin kyse on tuottajaorganisaatiotuen myöntämisen edellytyksenä olevista ympäristötoimista. Jäsenvaltiolla on oikeus täsmentää ympäristötoimia koskevia vaatimuksia. Ehdotus perustuu tältä osin nykytilaan.

Esityksellä ei arvioida olevan sosiaalisia vaikutuksia tai vaikutuksia kotitalouksien tai kansalaisten asemaan, yhdenvertaisuuteen, lapsiin tai sukupuolten tasa-arvoon, työllisyyteen, työelämään, rikosentorjuntaan, aluekehitykseen tai tietoyhteiskuntaan.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Perustuslakivaliokunta on tilatukilakia koskevan hallituksen esityksen yhteydessä lausunnossaan PeVL 25/2005 vp todennut seuraavaa: Maatalouselinkeinon sääntely on valiokunnan mielestä muodostunut varsin sekavaksi ja vaikeasti hahmotettavaksi. Tämä liittyy osin nyt käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen puiteluonteeseen ja osin siihen, että laki on ehdotuksen 1 §:n perusteella toissijainen suhteessa Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta vuonna 1994 annettuun - niin ikään puiteluonteeseen - lakiin. Elinkeinotoimintaan kohdistuvan sääntelyn tällaista tilaa ei voida pitää perustuslain näkökulmasta asianmukaisena. Sen vuoksi valtioneuvoston piirissä on valiokunnan mielestä syytä ryhtyä toimenpiteisiin

sääntelyn selkeyttämiseksi. Tällöin on aiheellista vielä kokonaisuudesta käsin arvioida sääntelyä myös säädöstason ja lainsäädäntövallan delegoinnin näkökulmista. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota sääntelyn vaikeaan hahmotettavuuteen myös Maaseutuvirastosta annettavaa lakia koskevan hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä lausunnossaan PeVL 47/2006 vp.

Esitystä on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Joulukuusta 2011 alkaen valmistelua on tehty työryhmässä, jonka jäseninä ovat olleet markkinajärjestelyn täytäntöönpanosta pääsääntöisesti vastaavat viranomaiset eli Maaseutuvirasto, tullilaitos ja Elintarviketurvallisuusvirasto. Lisäksi työryhmässä on ollut edustajia maa- ja metsätalousministeriön maatalousosastolta ja elintarvike- ja terveysosastolta. Työryhmässä on kuultu hintaselvitysten hallinnoista vastaavaa maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskusta. Esitystä on lisäksi valmisteltu ohjausryhmässä, jossa ovat olleet jäseninä edellä mainittujen lisäksi valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto ry, Svenska Lantbruksproducenternas centralförbund r.f. ja Elintarviketeollisuusliitto ry sekä asiantuntijoina elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ja kunnan maaseutuelinkeinoveranomaisten edustajat. Ohjausryhmässä on käsitelty samassa yhteydessä myös suoria tukia ja maatalouden tukien täytäntöönpanoa koskevat esitykset.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Lakiehdotus on ollut nähtävillä maa- ja metsätalousministeriön internet-sivuilla. Lakiehdotuksesta on pyydetty lausunto seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Elintarviketurvallisuusvirasto, Kuntaliitto, maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus, Maaseutuvirasto, Tullihallitus, Elintarviketeollisuusliitto ry, Lihateollisuuden tutkimuskeskus LTK, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Puutarhaliit-

to, Suomen mehiläishoitajain liitto SML ry, Svenska trädgårdsförbundet ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f. Lisäksi on varattu tilaisuus antaa lausunto tällä hetkellä hyväksytyille vientitukeen liittyville muonitusvarastoille ja tarkastuslaitoksille.

Yleisesti ottaen annetuissa lausunnoissa kannatettiin lainsäädännön uudistamista. Maa- ja metsätalousministeriön maatalousosaston markkinapolitiikkayksikkö, valtiovarainministeriö, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus, Elintarviketeollisuusliitto ry, Lihateollisuuden tutkimuskeskus LTK, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Puutarhaliitto, Suomen mehiläishoitajain liitto SML ry ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f ovat todenneet lausunnossaan, ettei heillä ole asiaan huomautettavaa. Lausunnon antoivat lisäksi oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Elintarviketurvallisuusvirasto, Maaseutuvirasto, Tullihallitus ja Valio Oy.

Oikeusministeriön lausunnon nojalla täsmennettiin ruhonluokittajan hyväksymiseen liittyvää edellytettävän koulutuksen sisältöä, hintaselvityksiin liittyvän ilmoituksen määraaikaa ja todentamisviranomaista koskevaa säännöstä.

Oikeusministeriön lausunnon nojalla poistettiin ehdotettu viljatuotteiden alustavaan laaduntarkastukseen liittyvä korvauksen maksamisen edellytyksiä ja tuotteiden myyntiaikaa koskeva valtuussäännös, koska ehdotettavan pykälän perussäännösten yksityiskohtaisuuden vuoksi sitä ei pidetty tarpeellisenä. Samaan säännökseen lisättiin oikeusministeriön ehdotuksesta säännös korvauksen hakemisen määräajasta, koska sillä voitaisiin välttää tilanteet, joissa viranomainen joutuisi käsittelemään kenties hyvinkin vanhoihin tapahtumiin perustuvia korvaushakemuksia.

Tarkastuksiin liittyvien menettelyllisten ja oikeusturvatakeiden varmistamiseksi lakiin lisättiin säännös, jonka mukaan tarkastuksissa olisi noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään tarkastuksista. Lisäksi täsmennettiin varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastuksia koskevaa säännöstä si-

ten, että siitä paremmin ilmenisi tarkoitukseen olevan mahdollisuus käyttää kunnan viranomaisia ainoastaan apuna tarkastuksissa ja että kyse ei olisi näiden itsenäisesti suorittamista tehtävistä. Tuonnin ja viennin tarkastuksia koskevaa säännöstä, jonka nojalla tarkastusviranomaisella on oikeus pysäyttää tuonti tai vienti, täsmennettiin sen käyttöedellytysten osalta.

Oikeusministeriön lausunnon perusteella ehdotettua rangaistussäännöstä täsmennettiin siten, että siitä yksiselitteisemmin ilmenisi taho, jota rangaistus voi koskea. Siitä poistettiin myös ehdotettu teon vähäisyyttä koskeva maininta, koska ehdotettu säännös olisi päällekkäinen yleisen tuomitsematta jättämistä koskevan vähäisyysperusteen kanssa. Rangaistussäännökseen lisättiin viranomaisen oikeus olla ilmoittamatta tekoa esitutkintaviranomaisille vähäisissä rikkeissä, koska olisi prosessieconomisesti tarkoituksenmukaista voida vähäisissä tapauksissa olla käynnistämättä esitutkintaa ja syytetoimia. Oikeusministeriön lausunnon perusteella täsmennettiin lisäksi tuomitsematta jättämistä koskevaa säännöstä siten, että hyväksymisen peruuttaminen voitaisiin ottaa huomioon vain, jos toimija ei jatka toimintaa hyväksymisen peruuttamisen jälkeen.

Oikeusministeriön lausunnossa viitattiin oikeusministeriön asettaman prosessityöryhmän mietintöön (4/2011) ja esitettiin harkittavaksi ministeriön päätösten muutoksenhaun ohjaamista hallinto-oikeuksiin korkeimman hallinto-oikeuden sijaan. Ehdotettavan lain osalta muutoksenhaku ministeriön päätöksistä voisi liittyä sokerijuurikkaan toimialakoh-taisiin sopimukseen ja toimitussopimukseen, joita koskevan EU:n lainsäädännön soveltaminen voi edellyttää asiantuntijan nimeämistä sopimusosapuolten hakemuksesta. Tällais-ten päätösten lukumäärä on ollut erittäin vähäinen. Nimeämiseen liittyvä asiakokonai-suus katsottiin kuitenkin tyypiltään sellaiseksi, ettei sitä olisi tarkoituksenmukaista käsitellä ensi asteella korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Oikeusministeriön lausunnossa viitattiin Maaseutuviraston päätösten muutoksenhaun osalta hallintolainkäytön tasotyöryhmän mietintöön (78/2010) ja esitettiin harkittavaksi oikaisuvaatimusmenettelyn käyttöönottoa

ennen valitusoikeutta. Kyseiset Maaseutuviraston päätökset koskevat pääsääntöisesti takaisinperintää tai seuraamusmaksuja. Oikaisuvaatimuksen on katsottu lähtökohtaisesti parantavan asianosaisen oikeusturvaa, koska tämä voi saada virheellisen päätöksen muutetuksi valitusta kevyemmässä menettelyssä tai ainakin yksilölliset perustelut sille, minkä vuoksi päätöstä ei muuteta. Oikaisuvaatimus soveltuu erityisen hyvin asiarhyimiin, joissa rutiinimaisesti ratkaistaan paljon samankaltaisia asioita ja joissa päätösten perustelut ovat usein niukat. Tällöin oikaisuvaatimus mahdollistaa yksityiskohtaisemmin perustellun päätöksen antamisen. Oikaisuvaatimus soveltuu hyvin myös asioihin, joissa valitusvaiheessa esitetään usein asiaan vaikuttavaa lisäselvitystä. Näillä perusteilla katsottiin tarkoituksenmukaiseksi, että Maaseutuviraston päätösten osalta otettaisiin käyttöön oikaisuvaatimusmenettely.

Oikeusministeriön lausunnon nojalla täydennettiin säätämisyjärjestystä koskevia perusteluja kotirauhan piirin suojaan liittyvillä perusteluilla.

Työ- ja elinkeinoministeriö piti kannatettavana, että tuottajaorganisaatioiden hyväksymistä koskeva sääntely valmisteltaisiin lakiehdotuksen mukaisesti erillisenä kokonaisuutena, kun valmisteilla olevien EU:n lainsäädännön muutosten sisältö on tiedossa.

Kolmessa lausunnossa kiinnitettiin huomiota koulumaitotukeen oikeutettujen tuotteiden vaatimukseen, joiden mukaan tuotteiden tulisi vastata ravintosuosituksia ja kulutustottumuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunnon mukaan kouluaterian lähtökohdina ovat suomalaiset ravintosuositukset, joiden painopiste on muun muassa vähärasvaisuudessa ja rasvan laadussa sekä suosittelavissa ruoka-aineryhmissä. Koulussa voidaan mallintaa terveyttä edistäviä ruoka-aineita ja totuttaa valitsemaan ravitsemuksellisesti tarkoituksenmukainen ruokajuoma. Kouluruokailua koskevilla suosituksissa korostetaan ravitsemuksellisten tekijöiden rinnalla myös makua ja taloudellisuutta. Valio Oy:n lausunnossa kannatettiin sitä, että tuotteiden tulisi vastata kulutustottumuksia. Sosiaali- ja terveysministeriön lausunnon mukaan tuki tulisi jatkossakin kohdistaa ainoastaan elintarvikkeille, joiden avulla voidaan edistää

lasten ja nuorten terveellistä ravitsemusta. Viittaus kulutustottumuksiin voi ministeriön mukaan aiheuttaa tulkintaepäselvyyksiä, minkä vuoksi viittaukset kulutustottumuksiin tulisi poistaa kyseisestä pykälästä. Lausuntojen perusteella ehdotuksesta poistettiin maininta kulutustottumustenmukaisuudesta. Kyseisestä vaatimuksesta ei säädetä voimassa olevassa lainsäädännössä. Lakiehdotuksen lähtökohdina on ollut saattaa säädökset perustuslain edellyttämälle tasolle muuttamatta sisällöllisesti vaatimuksia ilman erityisiä syitä. Lisäksi otettiin huomioon, että kulutustottumustenmukaisuus-termi saattaisi olla tulkinnanvarainen ja että sosiaali- ja terveysministeriön lausunnon mukaan suomalaiset ravitsemussuositukset huomioivat myös kansalliset kulutustottumukset.

Lausunnoissa esitettiin kysymys, ovatko hyväksytyltä koulumaitotuotteiden toimittajalta edellytetyt valtuutukset tarpeellisia ja aiheutuuko niistä mahdollisesti lisätyötä. Valtuutusta on pidetty tarpeellisena, koska kyseessä on tuen hakeminen toisen puolesta ja vain tähän tarkoitukseen annetun valtuutuksen perusteella viranomaisen voi varmistaa oikeudellisesti sitovalla tavalla, että tuotteiden toimittajalla on kyseinen oikeus. Valtuutusten tarkastaminen olisi osa nykyistä hakemusten tarkastusmenettelyä eikä sen ole arvioitu edellyttävän lisäresursseja.

Maaseutuvirasto kannatti koulumaitotuotteen liittyvän hinnanalentamisjärjestelmän säilyttämistä lakiehdotusta vastaavasti nykyisellään, koska tuen siirtäminen toimittajalta suoraan kunnille tai oppilaitoksille ilman mahdollisuutta hinnan alentamiseen todennäköisesti vähentäisi toimittajien kiinnostusta hakea tukea ja koska sekä hinnanalentamisen että tuen siirron käytön mahdollisuus olisi hallinnollisesti raskaampi.

Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota myös sen varmistamiseen, että toimijoilta ei kerätä hintaselvitysten yhteydessä turhia tietoja ja että hintaselvitysten yhteydessä annettujen tietojen luottamuksellisuus säilyy. Tämä varmistettaisiin siten, että selvitysvelvollisuus voisi koskea vain EU:n lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä välttämättömiä tietoja, joita viranomaisella ei ole käytettävissä eikä tämä voi niitä tilastoista tai selvitysten perusteella hankkia. Ilmoitettavien tie-

tojen yksityiskohdista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella, jonka antamisen yhteydessä tulee arvioitavaksi myös kerättävien yksittäisten tietojen tarpeellisuus. Tietojen luottamuksellisuus tulisi varmistetuksi siten, että tietojen käsittelyyn sovellettaisiin yleislakina viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain salassapitosäännöksiä. Lisäksi lausunnoissa kiinnitettiin huomioita siihen, että koulumaitotukeen ja hintaselvityksiin liittyvää tietojen kirjaamisvelvollisuuden sisältö voi olla epäselvää. Lakiehdotuksen nojalla voitaisiin antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä kirjattavista tiedoista.

Elintarviketurvallisuusviraston lausunnon nojalla täsmennettiin näytteenottoa, hyväksytyille toimijalle annettavaa korjauskehotusta ja peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaattamista koskevia säännöksiä.

Elintarviketurvallisuusviraston lausunnossa esitettiin tälle nykyisin kuuluvien varastointiin liittyvien tarkastustehtävien siirtämistä muille viranomaisille. Tältä osin todettiin, että Elintarviketurvallisuusvirastolle aiemmin kuuluneita varastointiin liittyviä tarkastustehtäviä on jo siirretty muille viranomaisille. Lakiehdotuksessa huomioitiin nämä muutokset. Elintarviketurvallisuusvirastolle edelleen kuuluvien tehtävien toteuttamista muun viranomaisen toimesta ei pidetty niiden edellyttämä erityysoaaminen huomioiden tarkoituksenmukaisena. Kyseisten tehtävien kuumisesta Elintarviketurvallisuusvirastolle on sovittu hiljattain vuonna 2011 tehdyssä Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston välisessä maksajavirastosopimuksessa.

Lausuntokierroksen aikana todettiin lisäksi tarve tämentää lakiehdotuksen nimikettä, korjata hyväksytyä vakuuden antajaa koskevaa säännöstä ja lisätä todentamisviranomaisista koskevaan pykälään tämän tarkastusoikeutta koskevat säännökset. Lausuntojen perusteella tehtiin lisäksi teknisiä korjauksia.

Esitys on ollut oikeusministeriön tarkastettavana ja siinä on huomioitu esitetyt muutostarpeet.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Lakiehdotuksen 60 §:ssä viitattaisiin todentamisviranomaisen nimeämisen osalta voimassa olevan täytäntöönpanolain nimeämistä

koskevaan säännökseen. Hallituksen on tarkoitus antaa eduskunnalle esitys laiksi maatalouden tukien toimeenpanosta, laiksi Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle sekä niihin liittyviksi laeiksi. Täytäntöönpanolaki on tarkoitus kumota mainittuun hallituksen esitykseen sisältyvällä lailla maatalouden tukien toimeenpanosta. Samassa laissa säädettäisiin todentamisviranomaisen nimeämisestä nykyistä vastaavalla tavalla. Tähän esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 60 §:n viittaus tulisi lakiehdotuksia eduskunnassa käsiteltäessä muuttaa viittaukseksi maatalouden tukien toimeenpanosta annettavan lain todentamisviranomaisen nimeämistä koskevaan säännökseen.

Edellä mainitulla hallituksen esityksellä kumottaisiin täytäntöönpanolaki ja tukimenettelylaki siten, että niiden nojalla annetut asetukset jäisivät kuitenkin voimaan. Osa näistä asetuksista koskee markkinajärjestelyn täytäntöönpanoa. Tässä esityksessä ehdotettavan lain osalta näiden asetusten voimaan jättäminen olisi tarpeen erityisesti edellä toteuttamisvaihtoehtoja koskevassa kohdassa mainittujen täytäntöönpanolain nojalla annettujen ministeriön asetusten osalta. Kuten mainitussa kohdassa tarkemmin selvitetään, niihin liittyvän EU:n lainsäädännön uudistamistyö on kesken ja kansallista lainsäädäntöä on tarkoitus muuttaa vasta, kun muutokset ovat selvillä. Samasta syystä myös markkinajärjestelyasetuksen ulkopuolista järjestelyä koskeva maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden nimisuojusta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (907/2007) tulisi jäädä voimaan. Sitä koskevaa EU:n lainsäädäntöä uudistetaan osana maatalouspolitiikan uudistamiseen liittyvää niin sanottua laatupakettia. Nyt ehdotettavan lain ulkopuolelle jäävien järjestelmien täytäntöönpanon edellyttämien tarkastusten toteuttamiseksi siirtymäaikana olisi täytäntöönpanolain kumoamisen yhteydessä tarpeen säätää siirtymäsäännöksestä, jonka perusteella sen tarkastuksia koskevia säännöksiä voitaisiin edelleen soveltaa.

Jos tässä esityksessä ehdotettava laki tulisi voimaan myöhemmin kuin ehdotettava laki maatalouden tukien toimeenpanosta, täytäntöönpanolain ja tukimenettelylain kumoaminen ja asetusten voimaan jättäminen tulisi toteuttaa nyt ehdotettavalla lailla.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Laissa säädettäisiin markkinajärjestelyasetuksen täytäntöönpanosta. Markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettujen toimien, kuten interventiovarastoinnin, täytäntöönpanosta on annettu suuri määrä EU:n asetuksia, joissa säädetään tarkemmin täytäntöönpanon yksityiskohdista. Lain soveltamisala kattaisi tämän kokonaisuuden, josta käytettäisiin määritelmää EU:n markkinajärjestelylainsäädäntöä.

EU:n yhteinen maatalouspolitiikka kuuluu EU:n jaettuun toimivaltaan. Jos EU on käyttänyt jonkin maataloustuotteen osalta toimivaltaansa ja antanut yhteistä markkinajärjestelyä koskevia säännöksiä, jäsenvaltiolla ei ole enää toimivaltaa antaa kansallista markkinasääntelyä. EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö on pääosin sellaisenaan sovellettavaa lainsäädäntöä, jossa säädetään täytäntöönpanoa koskevista seikoista varsin yksityiskohtaisesti, minkä vuoksi valtaosa säännöksistä ei edellytä eikä mahdollista kansallisen lainsäädännön antamista. Eräissä tapauksissa EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä kuitenkin asetetaan jäsenvaltiolle velvoite tai annetaan jäsenvaltiolle oikeus säätää täytäntöönpanoon liittyvistä yksityiskohdista. Ehdotettavassa laissa annettaisiin näitä seikkoja koskevat säännökset. Laissa säädettäisiin myös toimivaltaisista viranomaisista, näiden toimivallasta sekä hakemista, maksamista ja takaisinperintää koskevista vaatimuksista sekä rangaistussäännöksistä ja muutoksenhausta. Lainsäädäntö tulee automaattisesti voimaan Ahvenanmaalla.

2 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. Pykälässä viitattaisiin lainsäädäntöön, jossa säädetään ehdotettavan lain sijaan eräistä markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitetuista järjestelmistä. Pykälän 1 kohdan mukaan markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettujen maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta säädetään Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetussa laissa (355/1995). Kyseisen järjestelmän sovelta-

minen päättyy markkinajärjestelyasetuksen 204 artiklan mukaan maaliskuussa 2015.

Pykälän 2 kohdan mukaan markkinajärjestelyasetuksen 105 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua mehiläishoitoalan kansallisesta erityistuesta ja 182 artiklan 3 kohdan kolmannessa kappaleessa tarkoitettua sokerijuurikkaan viljelijöille myönnettävästä tuesta säädetään maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetussa laissa (1559/2001).

Pykälän 3 kohdan mukaan markkinajärjestelyasetuksen 182 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen porojen ja porotuotteiden tuotantoon ja kaupan pitämiseen liittyvän tuen täytäntöönpanosta säädetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaissa (45/2000).

Pykälän 4 kohdan mukaan markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettujen tuontitullien ja lisätuontitullien kantamisesta säädetään tullilaissa (1466/1994). Tuontitulleja koskevat säännökset ovat tarkemmin markkinajärjestelyasetuksen 135—143 artikloissa. Tullilain 1 §:n mukaan lakia sovelletaan kolmansista maista tuotavien tavaroiden tulliverotukseen. Tullien kantaminen kattaa myös hedelmä- ja vihannestuotteiden sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan tuotteiden tulohintajärjestelmän, josta säädetään markkinajärjestelyasetuksen 140 a artiklassa. Kyseessä on sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön perustuva tuontitullien kantamisessa sovellettava laskentamenetelmä. Tullilain 4 §:n mukaan tullilaitos on Suomessa EU:n lainsäädännössä tarkoitettu tulliviranomainen.

3 §. Määritelmät. Pykälässä säädettäisiin määritelmistä, joita käytettäisiin viitattaessa tiettyihin EU:n lainsäädännön säädöksiin tai säädöskokonaisuuksiin sekä EU:n lainsäädännössä tarkoitettujen tukimuotojen ja eräiden toimijoiden määritelmiin.

Pykälän 1 kohdan mukaan EU:n markkinajärjestelylainsäädännöllä tarkoitettaisiin markkinajärjestelyasetusta ja sen nojalla annettua EU:n lainsäädäntöä.

Pykälän 2 kohdan mukaan rahoitusasetuksella tarkoitettaisiin yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1290/2005.

Pykälän 3 kohdan mukaan EU:n interventiolainsäädännöllä tarkoitettaisiin markkina-

järjestelyasetuksen II osan I osaston I luvun I, II ja IV jakson, neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maataloustuotteiden julkisten interventio-ostojen ja -myyntien osalta annetun komission asetuksen (EU) N:o 1272/2009 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä julkisena varastointina toteutettavien interventiotoimenpiteiden Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) myönnettävän rahoituksen ja jäsenvaltioiden maksajavirastojen hoitaman julkisen varastoinnin toimien kirjanpidon osalta annetun komission asetuksen (EY) N:o 884/2006 säännöksiä.

Pykälän 4 kohdan mukaan EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännöllä tarkoitettaisiin markkinajärjestelyasetuksen 157 artiklaa ja kuiduntuotantoon tarkoitettun pellavan ja hampun yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1673/2000 yksityiskohtaisista soveltamis-säännöistä annetun komission asetuksen (EY) N:o 507/2008 säännöksiä.

Pykälän 5 kohdan mukaan EU:n tuonti- ja vientitodistuslainsäädännöllä tarkoitettaisiin markkinajärjestelyasetuksen 130–134 ja 161 artiklan sekä näiden nojalla annetun EU:n lainsäädännön säännöksiä.

Pykälän 6 kohdan mukaan vientituella tarkoitettaisiin markkinajärjestelyasetuksen III osan III luvun II jaksossa sekä tiettyihin maataloustuotteiden valmistuksessa tuotettuihin tavaroihin sovellettavasta kauppajärjestelmästä annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1216/2009 III luvussa tarkoitettua tuotteiden viennille EU:n ulkopuolelle myönnettävää tukea.

Pykälän 7 kohdan mukaan vientitukiasetuksella tarkoitettaisiin maataloustuotteiden vientitukijärjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä annettua komission asetusta (EY) N:o 612/2009.

Pykälän 8 kohdan mukaan soveltamisasetuksella tarkoitettaisiin tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä annettua komission asetusta (ETY) N:o 2454/93.

Pykälän 9 kohdan mukaan eläinkuljetusten vientitukiasetuksella tarkoitettaisiin yksityiskohtaisten sääntöjen säätämisestä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 nojalla elävien nautaeläinten hyvinvointia kuljetuksen aikana koskevien, vientitukia myönnettäessä noudatettavien vaatimusten osalta annettua komission asetusta (EU) N:o 817/2010.

Pykälän 10 kohdan mukaan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiolla tarkoitettaisiin markkinajärjestelyasetuksen 122 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdan iii alakohdassa tarkoitettua tuottajaorganisaatiota.

Pykälän 11 kohdan mukaan tuottajaorganisaatiotuella tarkoitettaisiin markkinajärjestelyasetuksen 103 a, 103 b ja 103 d artiklassa tarkoitettua yhteisön taloudellista tukea hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioille.

Pykälän 12 kohdan mukaan EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksella tarkoitettaisiin neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) N:o 543/2011.

Pykälän 13 kohdan mukaan mehiläishoituella tarkoitettaisiin markkinajärjestelyasetuksen 105 artiklan 1 kohdassa ja 106 ja 108 artiklassa tarkoitettua mehiläishoito-ohjelmien rahoitustukea.

Pykälän 14 kohdan mukaan yksityisen varastoinnin tuella tarkoitettaisiin markkinajärjestelyasetuksen 28–38 artiklassa tarkoitettua yksityiselle varastoinnille myönnettävää tukea.

Pykälän 15 kohdan mukaan yksityisen varastoinnin asetuksella tarkoitettaisiin yksityisen varastoinnin tuen myöntämistä koskevista yhteisistä säännöistä eräiden maataloustuotteiden alalla annettua komission asetusta (EY) N:o 826/2008.

Pykälän 16 kohdan mukaan koulumaitotuella tarkoitettaisiin markkinajärjestelyasetuksen 102 artiklassa tarkoitettua tukea maitotuotteiden toimittamiseksi koulujen oppilaille.

Pykälän 17 kohdan mukaan koulumaitoasetuksella tarkoitettaisiin neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maidon ja tiet-

tyjen maitotuotteiden toimittamiseksi koulujen oppilaille myönnettävän yhteisön tuen osalta annettua komission asetusta (EY) N:o 657/2008.

Pykälän 18 kohdan mukaan luokitusasetuksella tarkoitettaisiin naudan-, sian- ja lampanruhojen yhteisön luokitusasteikkojen soveltamista ja ruhojen hintaselvityksiä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettua komission asetusta (EY) N:o 1249/2008.

Pykälän 19 kohdan mukaan EU:n ruhonluokituslainsäädännöllä tarkoitettaisiin markkinajärjestelyasetuksen 42 artiklan ja luokitusasetuksen säännöksiä.

Pykälän 20 kohdan mukaan EU:n sokerituotantolainsäädännöllä tarkoitettaisiin markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun III jakson ja III luvun I, II ja IV jakson sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä sokerin sisämarkkinoiden ja kiintiöjärjestelmän hallinnoinnin osalta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 952/2006 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kiintiön ulkopuolisen tuotannon osalta sokerialalla annetun komission asetuksen (EY) N:o 967/2006 säännöksiä.

Pykälän 21 kohdan mukaan vakuusasetuksella tarkoitettaisiin maataloustuotteiden vakuusjärjestelmän soveltamista koskevien yhteisten yksityiskohtaisten sääntöjen vahvistamisesta annettua komission asetusta (ETY) N:o 2220/85.

Pykälän 22 kohdan mukaan jälkitarkastusasetuksella tarkoitettaisiin Euroopan maatalouden tukirahaston rahoitusjärjestelmään kuuluviin toimenpiteisiin kohdistuvista jäsenvaltioiden suorittamista tarkastuksista annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 485/2008.

Pykälän 23 kohdan mukaan maksajavirastoasetuksella tarkoitettaisiin neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten hyväksymisen sekä maataloustukirahaston ja maaseuturahastojen tilien tarkastamisen ja hyväksymisen osalta annettua komission asetusta (EY) N:o 885/2006.

4 §. *Maaseutuviraston yleistoimivalta ja EU:n lainsäädännössä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen.* Pykälän 1 momentin mukaan Maaseutuvirasto olisi toimivaltainen viranomainen, jollei ehdotettavassa laissa viranomaisesta muuta säädetäisi. Ehdotettavassa laissa on pyritty säätämään Maaseutuvirastolle kuuluvista tehtävistä kutakin asiakokonaisuutta koskevan pykälän yhteydessä. Ottaen huomioon EU:n markkinajärjestelylainsäädännön säädösten suuri määrä ja niihin jatkuvasti tehtävät muutokset ei ole kuitenkaan pidetty tarkoituksenmukaisena pyrkiä antamaan kaikista yksittäistä asioista kansallista säännöstä pelkästään viranomaisen määrittämisen vuoksi. Tapauksissa, joissa kyse on sellaisenaan sovellettavasta EU:n lainsäädännöstä ja joissa asiaan ei liity muuta kansallista säädöstarvetta kuin viranomaisen määrittäminen, on katsottu perustelluksi säätää viranomaisesta yleisemmällä tasolla. Maaseutuviraston yleistoimivaltaan kuuluisivat esimerkiksi päätökset siitä, mihin varastoon tuotteet on toimitettava interventiovarastoinnin yhteydessä. Yleistoimivallasta säätämällä voitaisiin myös varmistaa, että EU:n lainsäädäntöön lyhyelläkin aikavälillä voimaantulevista muutoksista riippumatta laissa olisi tarvittavat säännökset toimivaltaisesta viranomaisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö toimisi maksajavirastoasetuksen 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Toimivaltaisen viranomaisen tehtävänä on 1 artiklan mukaan nimetä ja hyväksyä maksajavirasto. Asiasta säädetään nykyisin täytäntöönpanolain 2 §:n 1 momentissa.

Pykälän 3 momentin mukaan Maaseutuvirasto toimisi rahoitusasetuksen 6 artiklassa tarkoitettuna maksajavirastona. Asiasta säädetään nykyisin täytäntöönpanolain 2 §:n 3 momentissa.

2 luku **Interventiovarastointi**

Luvussa säädettäisiin markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettujen interventiovarastoinnin täytäntöönpanon edellyttämistä kansallisista vaatimuksista. Interventiovarastointiin kelpoisista tuotteista säädetään markkinajärjestelyasetuksen 10 artiklassa sekä tarkem-

min neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maataloustuotteiden julkisten interventio-ostojen ja myyntien osalta annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1272/2009, jäljempänä *interventioasetus*, 7 artiklassa ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä sokerin sisämarkkinoiden ja kiintiöjärjestelmän hallinnoinnin osalta annetun komission asetuksen (EY) N:o 952/2006, jäljempänä *sokerikiintiöasetus*, 25 artiklassa. Tuotteisiin ei liity kansallista säädöstarvetta.

Tuotteita varastointiin tarjoavien toimijoiden kelpoisuudesta säädetään interventioasetuksen 4 artiklassa, jonka mukaan kelpoisia tarjoajia ovat kaikki yhteisöön sijoittautuneet ja yhteisössä alv-rekisteriin merkityt toimijat. Viljan ja riisin osalta riittää kuitenkin tilarekisteriin merkitseminen, jos toimijaa ei ole merkitty alv-rekisteriin. Naudanlihan osalta kelpoisia ovat ainoastaan eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetuksen 4 artiklan mukaisesti rekisteröidyt tai hyväksytyt naudanliha-alan teurastuslaitokset ja karjantai lihakauppiat, jotka teurastavat mainituissa teurastamoissa omaan lukuunsa. Suomessa kyseisestä hyväksymisestä säädetään elintarvikkelain (23/2006) 13 §:ssä. Tarvetta mainittujen tuotteiden tarjoajia koskeville kansallisille säännöksille ei siten ole. Sen sijaan interventioasetuksen 4 artiklassa edellytetään, että voin ja rasvattoman maitojauheen tarjoajan on oltava tähän tarkoitukseen erikseen hyväksytty. Luvussa säädettäisiin kyseisestä hyväksymisestä.

Luvussa ei säädettäisi erikseen tarjousten hyväksyttävyyden edellytyksistä, tarkastuksesta, käsittelystä, hyväksymisestä tai hylkäämisestä taikka velvollisuudesta asettaa vakuus ennen tarjouksen tekemistä, koska niistä säädetään sellaisenaan sovellettavissa interventioasetuksen 9 ja 11—22 artikloissa. Tarjouksella ei tässä yhteydessä tarkoiteta julkisiin hankintoihin liittyvää tarjousta. Kyse on interventioasetuksessa tarkoitettua EU:n komission hallinnoimasta menettelystä, jossa jäsenvaltion viranomainen ottaa vastaan tuotteiden myyntitarjoukset ja toimittaa tiedot komissiolle päätöksentekoa varten. Kansallinen viranomainen tekee hallinnolliset

päätökset komission tarjouksista tekemän päätöksen perusteella. Laissa ehdotetaan säädettäväksi erikseen tarjousten tekemisessä ja vakuuksien asettamisessa sovellettavista menettelyistä. Tarjouksessa esitettävistä tiedoista säädetään interventioasetuksen 10 ja 42 artikloissa.

Tarjottavien tuotteiden vähimmäismäärästä säädetään interventioasetuksen 8 artiklassa, jonka perusteella olisi mahdollista säätää kansallisesti vähimmäismäärien korottamista. Tätä ei kuitenkaan ole Suomessa katsottu tarkoituksenmukaiseksi, koska esimerkiksi viljan osalta vähimmäismäärän noudattaminen voi tuottaa vaikeuksia yksittäisille viljelijöille. Näistä syistä esitykseen ei sisälly vähimmäismäärän korottamista koskevaa ehdotusta. Asiasta säädettäisiin tarvittaessa erikseen.

5 §. *Interventiovarastojen valinta.* Pykälän *I momentissa* säädettäisiin interventiovarastoinnissa käytettävien varastojen ja varastointiin liittyvien palvelujen hankinnan yhteydessä varmistettavista seikoista. Varastosta käytettäisiin nimitystä interventiovarasto ja varastoinnista vastaavasta toimijasta nimitystä interventiovarastonpitäjä. Interventiovarastointia koskevien markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston säännösten täytäntöönpano edellyttää, että kansalliset viranomaiset järjestävät varastoinnin. Koska Suomen valtiolla ei ole käytössä kyseisenlaisia varastoja, varastoinnin järjestäminen edellyttää varastotilojen ja näihin liittyvien varastointipalvelujen hankintaa. Interventiovarastojen valinta toteutettaisiin samaan tapaan kuin muutkin valtion viranomaisen suorittamat hankinnat soveltamalla julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007). Kyseessä on yleislaki, jonka soveltamisesta ei ole tarvetta erikseen säätää.

Varastotiloja ja varastoinnin toteuttamista koskevista jäsenvaltiolle asetetuista vaatimuksista säädetään interventioasetuksessa ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä julkisena varastointina toteutettavien interventiotuotteen Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) myönnettävän rahoituksen ja jäsenvaltioiden maksajavirastojen hoitaman julkisen varastoinnin toimien kirjanpidon osalta

annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 884/2006, jäljempänä *interventiovarastoinnin rahoitusasetus*. Jäsenvaltio ei voi järjestää varastointia niistä poikkeavalla tavalla.

Momentin 1 kohdassa viitattaisiin varastoja ja varastointimenettelyjä koskevia vaatimuksia koskevaan lainsäädäntöön, jonka noudattaminen olisi varmistettava varastojen ja varastointipalvelujen hankinnassa. Interventiovarastoinnin rahoitusasetuksen 2 artiklan 4 kohdan mukaan maksajaviraston eli Suomessa Maaseutuviraston on toteutettava kaikki toimenpiteet varmistaakseen tuotteiden asianmukainen säilytys. Tuotteiden säilytystä koskevista vaatimuksista ja varastoja koskevista vähimmäisvaatimuksista säädetään tarkemmin interventioasetuksen 3 artiklassa. Interventiovarastoinnin rahoitusasetuksen 2 artiklan 4 kohdassa edellytetään lisäksi, että interventiovarastojen koskemattomuus on varmistettava. Saman asetuksen liitteessä II säädetään varastonpitäjän velvollisuudesta pitää kirjaa varastointia koskevista tiedoista ja ilmoittaa niistä viranomaiselle.

Momentin 2 kohdassa viitattaisiin lainsäädäntöön, jonka mukaan interventiovarastonpitäjän kanssa on tehtävä varastointia koskeva sopimus. Interventiovarastoinnin rahoitusasetuksen 2 artiklassa edellytetään jäsenvaltion tekevän varastointisopimuksen, jota koskevat vähimmäisvaatimukset on todettu tarkemmin asetuksen liitteessä II. Niihin kuuluu myös varastonpitäjän korvausvastuuta koskevat ehdot. Sopimusta ei voida vahvistaa ilman varastonpitäjälle asetettavaa korvausvastuuta.

Momentin 3 kohdassa viitattaisiin lainsäädäntöön, jonka mukaan interventiovarastonpitäjän olisi sitouduttava pitämään kirjaa ja ilmoittamaan viranomaiselle varastoja ja varastointimenettelyä koskevia tietoja. Interventiovarastoinnin rahoitusasetuksen mukaan jäsenvaltion on varmistettava tämän vaatimuksen noudattaminen.

6 §. Viljatuotteiden tarjoajan valtuutus. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin viljatuotteiden tarjoajan oikeudesta valtuuttaa toinen viljatuotteiden tarjoamiseen kelpoinen toimija tarjoamaan puolestaan tuotteita interventiovarastoon. Valtuutusmenettely mahdollistaisi pienempien erien tarjoamisen siten, että tarjottavien viljaerien yhteismäärä ylittää in-

terventioasetuksessa tarjottaville tuotteille säädetyn vähimmäismäärän. Kelpoisia viljatuotteiden tarjoajia ovat interventioasetuksen 4 artiklan nojalla kaikki yhteisöön sijoittautuneet ja yhteisössä alv-rekisteriin merkityt toimijat. Sen mukaan viljan ja riisin ostoissa riittää kuitenkin tilarekisteriin merkitseminen, jos toimijaa ei ole merkitty alv-rekisteriin. Ehdotus vastaisi nykyisin sovellettuja ohjeistukseen perustuvia käytäntöjä.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin valtuutetun tarjouksen tekijän velvollisuudesta esittää tarjouksen yhteydessä selvitys valtuutuksesta, valtuuttajaa koskevat tiedot ja valtuuttajan suostumus viranomaisten suorittamiin tuotteiden tarkastuksiin valtuuttajan varastotiloissa ennen tuotteiden toimitusta interventiovarastoon. Kyseisistä tarkastuksista säädetään interventioasetuksen 24 artiklan 5 kohdassa, jonka mukaan tarkastus on toteutettava, jos tarjottujen tuotteiden sijainnista ilmoitetussa varastointipaikassa ei ole saatu tyydyttäviä todisteita. Käytännössä tällaisia tarkastuksia ei ole ollut tarvetta toteuttaa, mutta mahdollisuus niihin on kuitenkin oltava käytettävissä. Varsinaisesta tarkastusvaikeudesta säädetäisiin erikseen tarkastuksia koskevassa luvussa.

Suostumus ja muut tiedot tulisi saada valtuutuksen antaneilta toimijoilta, koska tuotteet ovat näiden omistuksessa. On huomioitava, että tarjoukseen liittyvä vastuu suhteessa viranomaisiin kuuluu EU:n lainsäädännön nojalla koko tarjotun määrän osalta tarjouksen tehneelle toimijalle. Jos esimerkiksi tarjotut tuotteet eivät olisi joltain osin tarjouksen mukaisia, ei tarjouksen tehnyt toimija voi vedota suhteessa viranomaisiin siihen, että tuotteet omistaa valtuutuksen antanut toimija.

Lisäksi momentissa säädetäisiin valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä valtuutusta koskevassa selvityksessä esitettävistä tiedoista. Tarkemmat säännökset voisivat olla tarpeen riittävien tietojen ja eri toimijoiden antamien valtuutusten yhdenmukaisuuden varmistamiseksi. Kyseessä ovat tarjouksen tekemiseen liittyvät tekniset menettelyt, minkä vuoksi säädöstasoksi ehdotetaan määräystä. Kyseisten toimenpiteiden hallinnoinnista vastaavalla Maaseutuvirastolla olisi paras asiantuntemus tarvittavien tarkempien vaatimusten sisällön osalta.

7 §. *Tuotteiden toimittaminen interventiovarastoon ja sieltä poistaminen.* Pykälän 1 momentin mukaan tuotteiden myyjän olisi toimitettava tuotteet varastoon ja ostajan poistettava ne sieltä siten, että tuotteiden laatu ja määrä voidaan tarkastaa. Momentissa säädettäisiin interventiomyyjän ja interventio-ostajan määritelmistä, joita käytettäisiin ehdotettavassa luvussa. Tarkastuksista toimituksen yhteydessä säädetään interventioasetuksen 7 artiklassa ja viljatuotteiden punnituksen osalta lisäksi 26 artiklassa. Tarkastuksista poiston yhteydessä ei sen sijaan säädetä EU:n lainsäädännössä. Poistettavien tuotteiden määrä on kuitenkin katsottu tarpeelliseksi tarkastaa, jotta varastoon jäävien ja sieltä poistettujen tuotteiden määrien seuranta voidaan varmistaa. Myös tuotteiden laatu olisi syytä tarkistaa, koska esimerkiksi luovutettavan viljan ostohinta määräytyy laadun mukaan.

Momentin mukaan pakatut tuotteet eli käytännössä voi ja maitojauhe tulisi toimittaa varastoon ja merkitä siten, että tuotteet ovat helposti käsiteltävissä ja tunnistettavissa. Pakkauksia ja pakkausmerkintöjä koskevista vaatimuksista säädetään interventioasetuksen 28 artiklassa ja liitteissä IV ja V. Liitteiden mukaan interventioelimen on vaadittava, että voi ja maitojauhe viedään varastoon ja varastoidaan kuormalavoille siten, että erät on helppo tunnistaa ja käsitellä.

Tarkastusten toteuttaminen voi edellyttää tuotteiden myyjän tai ostajan menettelevän tietyllä tavalla toimituksen ja poiston yhteydessä varaston välittömässä läheisyydessä. Esimerkiksi viljan toimittaminen suljetulla satama-alueella sijaitsevaan viljasiiloon siten, että useita toimituseriä koskevat tarkastukset voidaan toteuttaa mahdollisimman tehokkaasti, voi edellyttää toimittajan menettelyjä koskevien vaatimusten täsmentämistä.

Nykyisin tuotteiden toimittamista ja poistamista koskevat vaatimukset ovat perustuneet ohjeistukseen. Koska kuitenkin kyse on hallinnon ulkopuolisia velvoittavista vaatimuksista, tulisi niistä säätää lailla tai sen nojalla. Momentti toimisi perussäännöksenä ehdotettavalle valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä tuotteiden toimittamis- ja poistamistapaa sekä merkintöjä koskevista vaatimuksista. Kyseessä ovat EU-lainsäädännössä

säädettyä tilannetta koskevat tekniset menettelyt, minkä vuoksi niitä koskevat tarkemmat säännökset ehdotetaan annettavaksi ministeriön asetuksella. Valtuuden nojalla voitaisiin myös tarvittaessa säätää interventioasetuksen 28 artiklassa tarkoitettu menettelystä, jonka mukaan tuotteiden varastoon toimituspäivää koskeva pakkausmerkintä voidaan korvata vastaavien tietojen kirjaamisella varastokirjanpitoon. Mahdollisuus korvata merkintä voisi helpottaa tarjoajan asemaa, koska merkinnän tekeminen voi edellyttää tältä lisätyötä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuotteiden toimituksen ja poistamisen ajankohdasta. Sen osalta on huomioitava, että tuotteiden toimittaminen varastoon edellyttää tarkastuksesta vastaavan viranomaisen läsnäoloa ja mahdollisuutta järjestää tuotteiden tarkastus ja punnitus. Luonnollisesti myös varastonpitäjän on oltava paikalla. Viranomainen antaa ennen toimitusta interventioasetuksen 25 ja 26 artiklassa tarkoitetun toimitusvahvistuksen, josta ilmenee toimitettava määrä, viimeinen toimituspäivä, varasto, johon tuotteet on toimitettava sekä tuotteista maksettava hinta. Poistosta viranomainen antaa puolestaan interventioasetuksen 51 artiklassa tarkoitetun siirtomääräyksen. Ne antaisi nykykäytännön mukaisesti Maaseutuvirasto tämän yleistoimivallan nojalla. Niissä tarkoitetut ajat koskevat kuitenkin vain määräaikoja, ei toimituksen tai poiston tosiasiallista aikaa. Näistä syistä olisi tarpeen varmistaa, että toimitus ja poisto toteutetaan ajankohtana, jolloin interventiovarastonpitäjä voi vastaanottaa tai poistaa sekä tarkastuksesta vastaava viranomainen tarkastaa kyseisiä tuotteita. Nykyisin asiasta säädetään viljatuotteiden osalta maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (4/2009), jonka 4 §:n mukaan vilja on toimitettava varastoon normaalina aukioloaikana tai muuna Maaseutuviraston, varastonpitäjän ja myyjän kesken erikseen sovittuna aikana.

8 §. *Interventiovarastointiin liittyvien tuotteiden maksaminen ja kustannusten korvaaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kustannusten korvaamisesta tilanteessa, jossa viljatuotteita otetaan interventiovaraston haltuun niiden varastointipaikassa ilman kuljetusta. Interventioasetuksen 38 artiklan mu-

kaan kustannukset on vähennettävä tuotteiden ostohinnasta ja ne on määritettävä jäsenvaltion toteamien tosiasiallisten kustannusten perusteella. Ostohinnasta vähennettävänä kuljetuskustannuksina ja varastosta poistosta aiheutuvina kustannuksina pidettäisiin yleistä hintatasoa vastaavia kohtuullisia kustannuksia. Säännös toimisi perussäännöksenä ehdotettavalle valtuudelle, jonka mukaan kustannuksista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Korvattavista kustannuksista ei ole nykyisin säädetty. Ne on määritetty Maaseutuviraston toteamien kuljetuskustannusten keskiarvon perusteella. Koska kyse on korvattavien kustannusten määrittämisestä, tulisi asiasta kuitenkin säätää lailla tai sen nojalla.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään interventiovarastoon ostettujen tuotteiden maksamisesta ja tuotteiden kuljettamisesta tarjoajalle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa. Kustannusten korvaamisesta säädetään sellaisenaan sovellettavissa interventioasetuksen 29 ja 30 artikloissa. Niiden mukaan EU:n varoista korvataan interventiovarastoinnin rahoitusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla määritettävät kustannukset. Korvauksia voidaan myöntää vain siltä osin kuin kuljetusmatka ylittää viljan osalta yli 100 kilometriä ja voin ja maitojauheen osalta 350 kilometriä. Kuljetusmatka määrittyy tarjouksessa ilmoitetun tuotteiden tarjoushetken sijaintipaikan ja viranomaisen määrittämän varaston, johon tuotteet on toimitettava, välisen matkan mukaisesti.

Säännös toimisi perussäännöksenä valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä ilmoitettavista tiedoista. Momentin mukaan Maaseutuvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä korvausten määrää ja perusteita koskevien selvitysten yhteydessä esitettävistä tiedoista. Koska kyseessä ovat yksityiskohtaiset tiedot, joita koskevista velvoitteista säädetään EU:n lainsäädännössä ja ehdotettavassa pykälässä, säädöstasoksi ehdotetaan määräystä. Kyseisten toimenpiteiden hallinnoinnista vastaavalla Maaseutuvirastolla olisi paras asiantuntemus tarvittavista tarkemmista tiedoista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin menettelyistä ja korvauksista tilanteessa, jossa interventiovarastosta luovutettavien tuotteiden määrä ei vastaa sovittua. EU:n lainsäädännössä ei ole kyseistä tilannetta koskevia säännöksiä. Lähtökohtana on, että luovutettava määrä vastaa vahvistettua määrää. Käytännössä ei kuitenkaan ole aina mahdollista kontrolloida suurina määrinä luovutettavien viljatuotteiden täsmällistä määrää. Jos luovutettu määrä on pienempi kuin ostajan maksama määrä eikä puutetta voida korjata, ostajalle maksettaisiin takaisin määrä, joka vastaa puuttuvaa osuutta hinnasta. Puutetta ei voida korjata esimerkiksi, jos interventiovarastossa ei ole enää kyseisiä tuotteita. Jos tuotteiden määrä todettaisiin sovittua määrää suuremmaksi, ostajan olisi korvattava liikaa saamansa määrä. Käytännössä tuotteita ei ole mahdollista enää tässä vaiheessa palauttaa varastoon. Puuttuvien määrien korvaaminen perustuisi sovittuun myyntihintaan, josta korvattaisiin puuttuvien tuotteiden suhteellista osuutta vastaava summa. Säännös vastaisi nykyisin ohjeistukseen perustuvia käytäntöjä.

Jos tuotteita ei voida luovuttaa riittävää määrää sen vuoksi, että varastossa ei ole oikeaa määrää tuotteita, tulisi erillisenä kysymyksenä arvioitavaksi, onko interventiovarastonpitäjä toteuttanut varastoinnin säädetyllä tavalla ja onko tämä mahdollisesti korvausvelvollinen tuotteiden määrän vähenemisen johdosta. Korvausvastuusta säädetään tarkemmin interventiovarastoinnin rahoitusasetuksessa. Varastonpitäjän korvausvastuu tulisi edellä interventiovaraston valintaa koskevan pykälän mukaisesti vahvistaa varaston hankintaa koskevassa sopimuksessa.

9 §. Varastoitavien tuotteiden valmistusta koskevat vaatimukset. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään interventiovarastoon toimitettavaa voita tai maitojauhetta valmistavan laitoksen velvollisuudesta hakea ennakolta tähän liittyvää hyväksymistä, sekä hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksytyyn toimijan velvollisuuksista. Viittaus ehdotetaan tehtäväksi yleisemmällä tasolla, koska kyseessä on sellaisenaan sovellettava EU:n lainsäädäntö, joka sisältö on toimijoiden tiedossa. Valmistajia on Suomessa vähän ja näille on jo myönnetty kyseinen hyväksyminen. Tarve uusille

hyväksymisille on arvioitu vähäiseksi. Lisäksi säädettäisiin valmistajasta käytettävästä määritelmästä.

Interventioasetuksen johdanto-osan mukaan hyväksymisjärjestelmän tavoitteena on varmistaa interventiojärjestelmän toiminnan moitteettomuus. Koska voita ja rasvatonta maitojauhetta voi ostaa muun kuin sen jäsenvaltion alaisuuteen kuuluva toimivaltainen elin, jonka alueella voi tai rasvaton maitojauhe tuotettiin, ostavan toimivaltaisen elimen olisi johdanto-osan mukaan pystyttävä tällaisessa tilanteessa varmistamaan, että laatua ja tarjontamuotoa koskevat edellytykset täyttyvät.

Valmistajan hyväksymisestä säädetään markkinajärjestelyasetuksen 10 artiklassa, jonka mukaan interventiovarastointiin voidaan hyväksyä ainoastaan yhteisössä hyväksytyssä yrityksessä valmistettu voi ja maitojauhe. Interventioasetuksen 4 artiklan mukaan kelpoisia ovat ainoastaan kyseisen asetuksen liitteen IV III osassa tarkoitettut yritykset. Liitteen mukaan yritys hyväksytään, jos se on hyväksytty asetuksen (EY) N:o 853/2004 4 artiklan mukaisesti ja jos valmistajalla on käytettävissä asianmukainen tekninen laitteisto. Asetus (EY) N:o 853/2004 on eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus ja sen mukaisesta hyväksymisestä säädetään Suomessa elintarvikkelain 13 §:ssä. Hyväksyminen edellyttää myös, että yritys suostuu tuotannon valvontaan ja sitoutuu ilmoittamaan vähintään kaksi työpäivää etukäteen viranomaiselle aikomuksestaan tuottaa voita ja rasvatonta maitojauhetta julkista interventiota varten. Liitteen mukaan hyväksyminen edellyttää lisäksi, että hakija sitoutuu pitämään jäsenvaltion viranomaisen määräämiä rekistereitä, joissa säilytetään tiedot toimittajasta ja raaka-aineiden alkuperästä, voim osalta tuotetun voim määristä ja maitojauheen osalta tuotetun rasvattoman maitojauheen, kirnupiimän ja heran määristä ja pakkaamisesta sekä kunkin valmistuserän tunniste ja poistamispäivästä. Velvoitteen on tulkittu tarkoittavan tapaa, jolla toimijan on kirjattava kyseisiä tietoja. Tietojen kirjaamistapaa koskevista vaatimuksista ehdotetaan säädettäväksi ehdotettavan lain tarkastuksia koskevassa luvussa.

Momentin mukaan hyväksyminen olisi voimassa toistaiseksi, mikä vastaisi nykyistä käytäntöä. Kyseisten valmistajien toiminnassa ei ole ilmennyt erityistä tarvetta tarkastella hyväksymisen edellytyksiä määräajoin siten, että hyväksyminen tulisi myöntää vain määräajaksi.

Momentissa viitattaisiin hyväksymisen peruuttamisen ja peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaattamisen osalta EU:n lainsäädäntöön. Interventioasetuksen liitteen IV mukaan hyväksyntä on peruutettava, jos edellytykset eivät enää täyty. Jos todetaan, että yritys on muusta syystä kuin ylivoimaisen esteen vuoksi laiminlyönyt kyseisessä liitteessä tarkemmin määriteltyjen sitoumustensa noudattamisen, hyväksyntä peruutetaan väliaikaisesti 1—12 kuukaudeksi sen mukaan, miten vakavasta sääntöjenvastaisuudesta on kyse. Peruuttamista ei kuitenkaan tehdä, kun sääntöjenvastaisuus ei ole tahallinen eikä johdu vakavasta laiminlyönnistä ja sen merkitys tarkastusten tehokkuuden kannalta on vähäinen. Nämä säännökset tulevat sovellettavaksi sellaisenaan hyväksymisen peruuttamisen edellytysten osalta. Ennen peruuttamista tulisi kuitenkin antaa korjauskehoitus, jonka nojalla toimijalla olisi mahdollisuus määräajassa korjata havaittu puute tai rikkomus, siten kuin toimijoiden hyväksymistä koskevia yleisiä säännöksiä käsittelevässä luvussa ehdotetaan säädettäväksi. Interventioasetuksen liitteen IV mukaan peruutettu hyväksyntä voidaan palauttaa yrityksen pyynnöstä aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua ja perusteellisen tarkastuksen jälkeen. Säännös on ensisijainen suhteessa ehdotettavaan lakiin.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään valmistajan velvollisuudesta ilmoittaa ennakolta tuotteiden valmistuksesta. Interventioasetuksen liitteen IV mukaan valmistaja sitoutuu ilmoittamaan vähintään kaksi työpäivää etukäteen aikomuksestaan tuottaa voita ja rasvatonta maitojauhetta julkista interventiota varten.

Momentissa säädettäisiin myös valtuudesta antaa säännöksiä kyseisestä ilmoituksen määräajasta. Interventioasetuksen liitteen IV mukaan jäsenvaltio voi asettaa lyhyemmän määräajan. Kyseessä on viranomaisen näkökulmasta lyhyempi määräaika. Ilmoitusvelvolli-

sen valmistajan kannalta se taas olisi pidempi, koska tämä voisi tehdä ilmoituksen myöhemmin. Mahdollisuuden käyttäminen olisi siten valmistajan edun mukaista. Koska oikeus rajoittuu mahdollisuuteen säätää kahta päivää lyhyemmästä ajasta, harkinnanvara on käytännössä erittäin pieni. Määräaika voitaisiin ottaa käyttöön, jos tämä ei vaaranna tuotannon valvonnan järjestämistä. Tältä osin tulisi arvioitavaksi, jääkö viranomaiselle riittävästi aikaa tietojen käsittelyyn ja tarkastuksen toteuttamiseen. Määräajassa on kyse EU:n lainsäädännössä säädettyä seikkaa koskevasta yksityiskohdasta, johon liittyvä harkintavalta on erittäin pieni, minkä vuoksi säädöstasoksi ehdotetaan määräystä. Järjestelmän täytäntöönpanosta vastaavalla Maa-seutuvirastolla olisi paras asiantuntemus arvioida, onko sen kannalta lyhyempää määräaika mahdollista soveltaa. Mainitunlainen toimijan kannalta pidempi määräaika on nykyisin käytössä ohjeistukseen perustuen.

3 luku **Tuonti EU:n ulkopuolelta ja vienti EU:n ulkopuolelle**

10 §. Tuonti- ja vientitodistukset. Pykälän *I momentissa* viitattaisiin informatiivisista syistä tuonti- ja vientitodistuksia koskevaan EU:n lainsäädäntöön. Tuojan velvollisuudesta hakea tuontitodistusta ja esittää se tullitoimipaikalle tuotaessa tuotteita EU:n alueelle sekä viejän velvollisuudesta hakea vientitodistus ja esittää vientitodistus tullitoimipaikalle viettäessä tuotteita EU:n ulkopuolelle samoin kuin tuonti- ja vientitodistusten myöntämisen edellytyksistä, todistuksissa esitettävistä tiedoista ja niiden käyttöä koskevista vaatimuksista säädetään markkinajärjestelyasetuksen 130—134 ja 161 artikloissa sekä näiden tarkempaa soveltamista koskevissa EU-asetuksissa. EU:n komissio hyväksyy 134 ja 161 artiklan mukaan mainittujen säännösten soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Momentissa tarkoitettu todistuksia koskeva EU:n lainsäädäntö tarkoittaa käytännössä kyseisen valtuuden nojalla annettuja EU:n asetuksia. Keskeisin näistä asetuksista on maataloustuotteiden tuonti-, vienti- ja ennakkovahvistustodistusmenettelyn soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä annettu komission

asetus (EY) N:o 376/2008, jäljempänä *todistusasetus*. Sen III luvussa säädetään todistuksiin liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista sekä todistusten hakemisesta, myöntämisestä ja käytöstä samoin kuin todistuksiin liittyvistä vakuusmenettelyistä ja eräistä muista todistusten käyttöä koskevista menettelyistä.

Tuontikiintiöitä koskevista tuontitodistuksista säädetään tarkemmin tuontitodistusjärjestelmän alaisten maataloustuotteiden tuontitariffikiintiöiden hallinnointia koskevista yhteisistä säännöistä annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1301/2006. Lisäksi on annettu säännöksiä todistusten käytöstä tiettyjen järjestelmien, kuten vientituen osalta. Esimerkiksi interventioelinten hallussaan pitämien viljojen myyntiin saattamisen menettelyistä ja edellytyksistä annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 2131/93 säädetään vientitukeen liittyvien todistuksen käytöstä viettäessä tuotteita interventiovarastosta ja eräiden maataloustuotteiden vientitukien vahvistamista koskevan tarjouskilpailumenettelyn yhteisistä säännöistä annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1454/2007 säädetään vientitukien vahvistamisesta tarjouskilpailun perusteella.

Todistusten käytöstä säädetään lisäksi lukuisissa tuotekohtaisissa asetuksissa, joista esimerkkinä voidaan todeta sokerin osalta neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kolmansien maiden kanssa käytävän sokerialan kaupan osalta annettu komission asetus (EY) N:o 951/2006 ja naudanlihan osalta naudanliha-alan tuonti- ja vientitodistusjärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettu komission asetus (EY) N:o 382/2008 sekä viljan ja riisin osalta vilja- ja riisialan tuonti- ja vientitodistusten järjestelmän soveltamista koskevista erityisistä yksityiskohtaisista säännöistä annettu komission asetus (EY) N:o 1342/2003. Tuotekohtaisissa asetuksissa voidaan säätää poikkeuksista, joita jonkin markkinatoimenpiteen soveltaminen edellyttää. Osa näistä on voimassa määräaikaaisesti.

Todistuksia koskevia asetuksia muutetaan usein ja muutokset voivat tapahtua lyhyelläkin aikavälillä markkinatilanteesta riippuen, minkä vuoksi todistusten käyttöä koskevien vaatimusten ajantasainen esittäminen kansal-

lisessa laissa olisi hyvin vaikeaa. Koska kyseessä ovat sellaisenaan sovellettavat EU:n lainsäädännön vaatimukset, ei niistä säätäminen kansallisesti ole myöskään tarpeellista. Näistä syistä momentissa ehdotetaan käytettäväksi yleisempää viittausta EU:n tuonti- ja vientitodistuslainsäädäntöön.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtuudesta asettaa tuonti- tai vientitodistuksissa esitettäviä tietoja tai todistusten käyttöä koskevia täydentäviä vaatimuksia. Valtuus rajoittuisi seikkoihin, joiden osalta EU:n tuonti- ja vientitodistuslainsäädännössä jäsenvaltion edellytetään antavan tarkempia säännöksiä tai jäsenvaltion sallitaan antavan täydentäviä taikka poikkeavia säännöksiä. Koska todistusjärjestelmä on käytössä koko EU:n alueella, ei jäsenvaltioilla lähtökohtaisesti ole valtuuksia säätää todistuksissa esitettävistä tiedoista. Kansallinen säädöstarve on erittäin vähäinen, mutta siihen pitäisi kuitenkin olla valmius. Esimerkiksi maatalousperäisen etyylialkoholin tuontia koskevan komission asetuksen (EY) N:o 2336/2003 5 artiklan nojalla jäsenvaltio voi päättää, että todistuksen kohtaan 20 on merkittävä alkoholin cif-hinta.

Myös tarve antaa täydentäviä säännöksiä todistusten käytöstä olisi vähäinen, koska vaatimuksista säädetään yksityiskohtaisesti EU:n lainsäädännössä. Esimerkkinä kansallisesta säädöstarpeesta voidaan todeta todistusasetuksen 23 artiklan 3 kohta, jonka mukaan jäsenvaltio voi myöntää todistuksen haltijalle oikeuden tehdä todistukseen sen käyttöä koskevia merkintöjä. Menettely on ollut nykyisin ohjeistukseen perustuen käytössä. Merkinnän tarkistaa ja vahvistaa tässäkin tapauksessa tulliviranomainen. Todistusasetuksen 24 artiklan nojalla jäsenvaltio voi päättää, ettei todistusta anneta sen hakijalle, vaan sitä säilytetään viranomaisen hallinnassa. Tällaiselle menettelylle ei ole katsottu nykyisin olevan tarvetta.

Koska todistusten käytön tarkoituksena on ulkomaankaupan tavaravirtojen seuranta, ehdotetaan, että täydentävien vaatimusten antamisen edellytyksenä olisi niiden tarpeellisuus tuotteiden seurannan varmistamisen kannalta. Poikkeusten myöntäminen olisi mahdollista vain jos se ei vaaranna tuotteiden seurantaa eikä viranomaisten riittävää tiedonsaantia. Lisäksi edellytettäisiin, että täyden-

nykset ja poikkeukset ovat laadultaan vähäisiä. Koska täydentävät säännökset perustuvat EU:n lainsäädäntöön ja koska kyse olisi todistusten merkintöjä tai käyttöä koskevista teknisistä yksityiskohdista, ne ehdotetaan annettavaksi määräyksellä. Maaseutuvirastolla olisi todistusten myöntämisestä ja käytön seurannasta vastaavana viranomaisena parhaat edellytykset arvioida tarkempien säännösten tarvetta ja sisältöä.

11 §. *Hamppualan tuotteiden tuonnissa edellytettävä todistus.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin informatiivista syistä EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään hamppualan tuotteiden tuonnin edellytyksenä olevan todistuksen hakemisesta ja sen myöntämisen edellytyksistä. Velvollisuudesta käyttää todistusta säädetään markkinajärjestelyasetuksen 157 artiklassa. Kuiduntuotantoon tarkoitettun pellavan ja hampun yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1673/2000 yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä annetun komission asetuksen (EY) N:o 507/2008, jäljempänä *hampun tuontiasetus*, 17 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion on vahvistettava todistus-hakemuksen sekä todistuksen myöntämisen ja käytön osalta täytettävät edellytykset. Maimitussa 1 kohdassa säädetään asetuksen liitteenä olevan lomakkeen kohdista, jotka on täytettävä. Jäsenvaltio voi artiklan nojalla asettaa muitakin vaatimuksia. Kyseessä on käytännössä erittäin harvinainen tuonti eikä tarvetta lisävaatimusten asettamiselle ole ilmennyt. Tämän vuoksi todistus myönnettäisiin EU:n lainsäädännössä säädetyin edellytyksin. Vähimmäisvaatimusten noudattamisesta ei ole nykyisin annettu erillistä kansallista säännöstä.

Momentin mukaan todistuksen myöntämisestä päättäisi hakemuksen perusteella nykykäytännön mukaisesti Maaseutuvirasto. Käytännössä kyseisenlaisia hampun siementen tuontitodistuksia on haettu jäsenyysaikana vain muutama kappale.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin todistuksen saaneen tuojan velvollisuudesta esittää todistus tuonnin yhteydessä tullitoimipaikalle. Tullitoimipaikan vahvistus on tarpeellinen, jotta todistusten myöntämisestä vastaava Maaseutuvirasto voisi jälkikäteen tarvittaessa valvoa todistusten käyttöä.

12 §. *Eräiden hampun siementen tuonnin erityiset vaatimukset.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin informatiivista syistä EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään muiden kuin kylvettäväksi tarkoitettujen hampun siementen tuojalta edellytettävästä hyväksymisestä. Markkinajärjestelyasetuksen 157 artiklan 1 kohdan c alakohdassa edellytetään siinä tarkemmin määriteltyjen hampun siementen tuojalta erillisistä hyväksymistä tähän tarkoitukseen. Hampun tuontiasetuksen 17 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltion on otettava käyttöön hyväksymisjärjestelmä, joka pitää sisällään hyväksymisedellytysten määritelmän.

Hyväksymisen edellytyksenä olisi tuojan antama sitoumus noudattaa EU:n hampun tuotteiden tuontilainsäädännössä ja ehdotettavassa laissa tarkoitettuja hampun siementen tuontia koskevia vaatimuksia. Säännös poikkeaisi nykytilasta. Hampun siemen maahantuonnista eräissä tapauksissa annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (457/2002) mukaan hyväksyminen edellyttää nykyisin muun muassa, että tuoja nauttii yleistä luottamusta ja että tällä ei ole maksettavaksi erääntyneitä maahantuontiin liittyviä veroja tai maksuja. Tällaisten vaatimusten asettamista ei ole pidetty perusteltuna eikä oikeasuhtaisena, koska järjestelmän tarkoituksena on varmistaa, että tuotavien tuotteiden laatu ja niiden käyttötapa vastaavat EU:n lainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia. Tämä on katsottu voitavan varmistaa tuojalle asetettavien vaatimusten sijaan tuotteiden käytön valvonnalla ehdotettavassa pykälässä ja lain tarkastuksia koskevassa luvussa ehdotettavalla tavalla.

Momentissa todettaisiin informatiivisista syistä, että edellä tarkoitettu vaatimus tuotteiden tuonnissa edellytettävästä todistuksesta koskee myös kyseisiä hampun siemeniä. Momentissa säädettäisiin myös hampun siementen ja hyväksytyin hampun siementen tuojan määritelmistä. Hyväksymisestä päätäisi hakemuksesta nykykäytännön mukaisesti Maaseutuvirasto. Hyväksyminen olisi nykykäytännön mukaisesti voimassa toistaiseksi. Hyväksymisen peruuttamisen ja peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaattamisen edellytyksistä säädettäisiin jäljempänä ehdotettavassa laissa.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin informatiivisista syistä EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään tuotujen hampun siementen hyväksyttävistä käyttötavoista ja määräajasta, jonka kuluessa tuodut hampun siemenet on käytettävä, sekä hyväksytyin hampun siementen tuojan velvollisuudesta antaa viranomaiselle sitoumus hampun siementen käyttötapaa todistavien asiakirjojen esittämisestä. Vaatimuksista säädetään tarkemmin sellaisenaan sovellettavissa markkinajärjestelyasetuksen 157 artiklassa ja hampun tuontiasetuksen 17 artiklassa. Kyseinen määräaika on 12 kuukautta tuonnista lukien.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin hampun siementen tuontiin liittyvistä vaatimuksista siltä osin kuin EU:n lainsäädännön täytäntöönpano edellyttää kansallisten säännösten antamista. Kansallisesti tulisi asettaa hampun siementen käyttötapaa koskevan selvityksen antamisen määräaika, koska hampun tuontiasetuksen 17 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan selvitys on annettava jäsenvaltion vahvistamassa määräajassa. Määräajasta säädetään nykyisin hampun siemen maahantuonnista eräissä tapauksissa annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (457/2002), jonka mukaan määräaika on 12 kuukautta tuotteiden käytön määräajan päättymisestä. Sitä on kuitenkin pidetty tarpeettoman pitkänä, minkä vuoksi määräajaksi ehdotetaan kuutta kuukautta.

Momentissa ehdotetaan, että hyväksytyin hampun siementen tuojan olisi esitettävä hampun siementen vaatimustenmukaista käyttöä osoittavat asiakirjat Maaseutuvirastolle. Tämän perussäännöksen nojalla Maaseutuvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä asiakirjoista. Ehdotus perustuu hampun tuontiasetuksen 17 artiklan 2 kohdan toiseen alakohtaan, jonka mukaan käyttöä koskeva selvitys on annettava jäsenvaltion määrittelemiä asiakirjoja. Kyseessä ovat esitettävien asiakirjojen yksilöintiä koskevat tekniset seikat, minkä vuoksi säädösten tasoksi ehdotetaan Maaseutuviraston määräystä. Selvitysten käsittelystä vastaavalla Maaseutuvirastolla olisi parhaat edellytykset tarvittavien asiakirjojen määrittelemiseen. Selvityksen tarkemmasta sisällöstä säädetään nykyisin mainitussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (457/2002).

4 luku Tukijärjestelmät

Luvussa säädettäisiin markkinajärjestelyyn liittyvien tukien myöntämisen edellytyksistä siltä osin kuin on tarpeen antaa kansallisia säännöksiä. Edellytyksistä säädetään pääsääntöisesti EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä. Säännösten määrä on suuri ja niitä muutetaan usein, minkä vuoksi niiden ajantasainen esittäminen kansallisessa laissa olisi vaikeaa. Koska kyseessä on sellaisenaan sovellettava EU:n lainsäädäntö, ei säännöksiä myöskään tulisi toistaa kansallisessa lainsäädännössä. Luvussa ei myöskään ehdoteta säännöksiä tukeen oikeutetuista toimijoista, jollei näiden määrittäminen kuulu kansalliseen toimivaltaan tai jollei tukeen oikeutettuja toimijoita ole määritetty lainkaan EU:n lainsäädännössä. Esimerkiksi koulumaitotuen osalta jäsenvaltio voi säätää tiettyjen toimijoiden oikeudesta hakea tukea ja mehiläishoitotuen osalta EU:n lainsäädännössä ei säädetä tukeen oikeutetuista toimijoista. Tuen hakemista, myöntämistä, maksamista ja takaisinperintää sekä tukiin liittyvien seuraamusmaksujen määräämistä ja vakuuden asettamista koskevista menettelyistä samoin kuin tukiin liittyvistä tarkastuksista säädettäisiin jäljempänä ehdotettavassa laissa.

Luvussa säädettäisiin vain sellaisista markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitetuista tukijärjestelmistä, jotka voivat olla Suomessa myönnettävän tuen kohteena. Esimerkiksi markkinajärjestelyasetuksen 103 artiklassa tarkoitettu oliiviöljyn toimijaorganisaatiolle myönnettävä tuki on rajattu käytettäväksi vain tietyille jäsenmaille, joihin Suomi ei kuulu. Osaa tuista taas ei voida myöntää Suomessa siksi, ettei kyseistä toimintaa Suomessa harjoiteta. Tällaisina tukijärjestelminä voidaan pitää 111 artiklassa tarkoitettua silkkiäistoukkien kasvattajille myönnettävää ja 104 artiklassa tarkoitettua yhteisön tupakkarahastosta myönnettävää tukea.

Markkinajärjestelyasetuksessa säädetään myös tukijärjestelmistä, joiden tuen määrä on ollut jo vuosia nolla euroa. Näitä ovat sen 99 artiklassa tarkoitettu rehuseostuki ja 100 artiklassa tarkoitettu kaseiinituki. Niitä koskeva EU:n lainsäädäntö on yksityiskohtaista eikä edellytä tuen myöntämisen edellytysten osalta kansallista lainsäädäntöä. Esi-

merkiksi kaseiinituen täytäntöönpanosta säädetään tarkemmin kaseiinin ja kaseinaattien valmistukseen käytettävän rasvattoman maidon tuen myöntämisestä annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 2921/90, jäljempänä *kaseiinitukiasetus*. Nämä tukimuodot on ehdotettu poistettavaksi EU:n maatalouspolitiikan uudistuksen yhteydessä vuodesta 2014 alkaen. Näistä syistä luvussa ei ehdoteta kyseisiä tukimuotoja koskevia tarkempia kansallisia säännöksiä. Niiden täytäntöönpano olisi tarvittaessa mahdollista ehdotettavan lain viranomaisia, hakemusmenettelyä ja tarkastuksia koskevien sekä muiden vastaavien yleisten säännösten nojalla.

Markkinajärjestelyasetuksen 97 ja 98 artikloissa tarkoitettu sokerin tuotantotuki ei ole ollut lainkaan käytössä eikä sen täytäntöönpanosta ole annettu EU:n lainsäädäntöä. Sen käyttöönotto on sidottu tuotteiden maailmanmarkkinahintoihin, minkä vuoksi se on mahdollista ottaa markkinatilanteen muuttuessa käyttöön lyhyellä varoitusajalla antamalla täytäntöönpanoa koskeva EU-asetus. Myös sen täytäntöönpano olisi tarvittaessa mahdollista ehdotettavan lain yleisten säännösten nojalla olettaen, ettei täytäntöönpanosta annettavassa EU:n asetuksessa säädettäisi seikoista, jotka edellyttävät kansallisia säännöksiä.

Lisäksi markkinajärjestelyasetus kattaa tukia, joiden myöntäminen kuuluu kansalliseen harkintavaltaan ja joita ei ole otettu Suomessa käyttöön. Suomessa ei ole otettu käyttöön markkinajärjestelyasetuksen 103 g a artiklassa tarkoitettua tukea hedelmä- ja vihannestuotteiden, hedelmä- ja vihannesjalostetuotteiden sekä banaanituotteiden toimittamiseen lapsille, jäljempänä *kouluhedelmä-tuki*. Kouluhedelmätuen käyttöönotto edellyttäisi EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa tarkoitettujen tuen myöntämisen perusteiden sekä kansallisten rahoitusosuuksien määrittämistä kansallisesti. Tällaisia määritelmiä ei kuitenkaan ole mahdollista tehdä ilman, että mainittuja seikkoja olisi käsitelty kansallisesti sillä tavoin kuin uuden tukijärjestelmän käyttöönotto edellyttää. Kansalliseen harkintavaltaan kuuluvat myös tuet, joihin voidaan liittää erillinen kansallinen tukiosuus. Tällainen on 103 e artiklassa tarkoitettu tuotajaorganisaatiotuen kansallinen osuus, jota

ei ole otettu Suomessa käyttöön. Näiden tukien käyttöönotosta ja täytäntöönpanon edellyttämistä seikoista tulisi tarvittaessa säätää erikseen lailla.

Vientituki

13 §. *Vientituen hakemista koskeva ennakoilmoitus ja vientitukituotteiden asettaminen esille.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin informatiivisista syistä EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään vientituen hakijan velvollisuudesta antaa viranomaiselle vientituen hakemisen yhteydessä ennakoilmoitus, ennakoilmoituksen määräajasta ja tullitoimipaikasta, jolle ilmoitus on annettava. Ennakoilmoituksesta säädetään vientitukiasetuksen 5 artiklan 7 kohdassa, jonka mukaan jokaisen, joka vie tuotteita, joille haetaan tuen myöntämistä, on ilmoitettava toimivaltaiseen tullitoimipaikkaan vähintään 24 tuntia etukäteen lastauslaitoksen aloittamisesta ja lastauslaitosten arvioidusta kestosta. Momentissa säädettäisiin myös vientitukituotteen määritelmästä. Toimivaltainen tullitoimipaikka Suomessa määräytyy nykyisin tullilaitoksesta annetun lain (228/1991) 1 §:n 2 momentin mukaisesti.

Momentissa säädettäisiin lisäksi valtuudesta asettaa kansallisesti ennakoilmoitukselle vientitukiasetuksessa tarkoitettua määräaika myöhäisempi määräaika. Vientitukiasetuksen 5 artiklan 7 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat vahvistaa määräajan pituudeksi muun kuin 24 tuntia. Momentin mukaan Tullihallitus voisi antaa vientitukiasetuksessa sallittuja määräyksiä siinä säädettyä määräaika myöhäisemmästä määräajasta. Tällä tarkoitettaisiin hakijan kannalta myöhäisempää määräaika eli lähempänä lastausajankohtaa olevaa määräaika. Mitä lähempänä lastausaika ennakoilmoitus voidaan antaa, sitä paremmat mahdollisuudet viejällä on varmistaa, että lastaus todella voidaan toteuttaa tuona ajankohtana ja että ajoneuvo, johon tuotteet lastataan, on varmasti paikalla. Nykyisin määräajoista on annettu Tullihallituksen ohje. Määräaika koskeva harkinnanvara on käytännössä vähäinen, koska kyse on tunneissa määritettävästä määräajasta. Kyse on tarkastusten toimeenpanon liittyvistä käytännön järjestelyistä. Tul-

lilaitoksella olisi tarkastusten suunnittelusta ja tarkastuksista vastaavana viranomaisena parhaat edellytykset arvioida määräajan pituutta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ennakoilmoituksessa esitettävistä tiedoista. Sen mukaan ennakoilmoituksessa olisi annettava vientitukituotteita, lastauspaikkaa, lastausaika ja kuljetusvälinettä koskevat tiedot. Tietojen antamisen tarkoituksena on varmistaa, että tuotteiden tarkastamisesta vastaava tullilaitos voi arvioida, onko kyseiselle viennille tarpeellista toteuttaa tarkastus. Tarkastuksista säädetään tarkemmin vientitukiasetuksen 5 artiklassa ja tukea tai muita taloudellisia suorituksia saavien maataloustuotteiden viennin valvonnasta fyysisten tarkastusten avulla annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1276/2008, jäljempänä *vientituen tarkastusasetus*. Tietojen antamisvelvoitetta koskeva ehdotettava säännös toimisi perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä ilmoitettavista tiedoista. Momentin mukaan Tullihallitus voisi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä tiedoista. Kyse on tarkastusten toimeenpanoon liittyvistä käytännön järjestelyistä. Tullilaitoksella olisi tarkastusten suunnittelusta ja tarkastuksista vastaavana viranomaisena parhaat edellytykset arvioida tarvittavia tietoja. Nykyisin ennakoilmoituksessa annettavista tiedoista on annettu Tullihallituksen ohje.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vientitukituotteiden esille asettamisen tavasta. Säännös perustuu vientitukiasetuksen 5 artiklan 7 kohtaan, jonka mukaan tuotteet on tunnistettava asianmukaisesti ennen lastauksen ilmoitettua alkamisajankohtaa. Tullitoimipaikan on voitava tunnistaa tuotteet ja kuljetus sekä tarkastaa tuotteet. Vientituen hakija antaa ennakoilmoituksessa tiedon ajankohdasta, jolloin vientitukituotteiden lastaus tul- laan toteuttamaan viejän tiloissa. Sen varmistamiseksi, että tuotteita viedään ilmoitetun mukaisesti, osa lastauslaitteista tarkastetaan vientituen tarkastusasetuksessa tarkoitettulla tavalla. Jotta ilmoitettujen tietojen ja lastattavien tuotteiden yhdenmukaisuus ja tuotteiden tosiasiallinen vienti voidaan varmistaa, olisi vientituen hakijan asetettava vientitukituotteet esille muista tuotteista erottuvalla tavalla

siten, että ne voidaan välittömästi ennen ennakoilmoituksessa esitettyä lastauksen alkamisajankohtaa tunnistaa ja tarkastaa ja siten, että samalla voidaan toteuttaa kuljetuksen tunnistamistoimenpiteet.

Momentin mukaan Tullihallitus voisi antaa tarkempia määräyksiä tuotteiden esille asettamisen tavasta EU:n lainsäädännössä säädettyissä rajoissa. Tuotteiden esille asettamista koskevia EU-lainsäädännössä varsin yleisluonteisesti säädettyjen vaatimusten tarkempaa sisältöä on tulkittu EU:n komission tekemien tarkastusten yhteydessä. Suomessa tehdyissä tarkastuksissa tarkastajat ovat kiinnittäneet huomiota esimerkiksi niin sanotun lastausruudun käyttöön. Sillä tarkoitetaan tuen kohteena olevien tuotteiden asettamista erikseen merkittyyn ja muista tuotteista erotettuun paikkaan lastauspaikalla. Tämän toteuttamiseksi olisi tarpeen voida tarvittaessa tarkentaa esimerkiksi, että viejän on asetettava tuotteet lippusiimoin merkitylle alueelle varastotiloissa ennen niiden lastausta ajoneuvoon. Lisäksi voisi olla tarpeen antaa tarkempia määräyksiä lastattaviin tavaraeriin esimerkiksi erillisellä paperilla liitettävistä tuen hakijalta edellytettävistä merkinnöistä, joiden perusteella vientitukierä voidaan yhdistää ennakoilmoituksen ja vienti-ilmoituksen tietoihin. Kyse on tarkastusten toimeenpanoon liittyvistä käytännön järjestelyistä. Tullilaitoksella olisi tarkastusten suunnittelusta ja tarkastuksista vastaavana viranomaisena parhaat edellytykset arvioida tarpeellisia vaatimuksia. Tuotteiden esille asettamista koskevat tarkemmat määräykset vastaisivat sisällöllisesti määräyksiä, joita Tullihallitus voi antaa tullilain (1466/1994) 14 §:n 1 momentin 7 kohdan nojalla. Nykyisin asiasta on annettu Tullihallituksen ohje.

14 §. *Vientitukituotteita koskeva vienti-ilmoitus ja vientitukihakemus.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin informatiivisista syistä sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään vientituen hakijan velvollisuudesta esittää toimivaltaiselle tulliviranomaiselle vientitukituotteita koskeva vienti-ilmoitus. Vientitukiasetuksen 5 artiklan 7 kohdan mukaan jokaisen, joka vie tuotteita, joille haetaan tuen myöntämistä, on jätettävä vienti-ilmoitus toimivaltaiseen tullitoimipaikkaan. Koska kyseessä on viittaus-

säännös eikä asiaan liity sekaannuksen vaaraa, ehdotetaan, ettei kyseistä artiklaa pykälässä erikseen yksilöitäisi. Lisäksi pykälässä viitattaisiin informatiivisista syistä soveltamisasetukseen, jossa säädetään kaikkia vienti-ilmoituksessa ilmoitettavia tietoja koskevista vaatimuksista.

Lisäksi viitattaisiin sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään vientituen hakijan velvollisuudesta esittää vienti-ilmoituksessa tuen laskemisessa tarvittavat tiedot. Vientitukiasetuksen 5 artiklan 4 kohdan mukaan vientiasiakirjassa on oltava kaikki tuen laskemisessa tarvittavat tiedot ja erityisesti tuotteiden kuvaus vientitukia koskevan nimikkeistön mukaisesti ja siinä määrin kuin on tarpeen tukea laskettaessa, tuotteiden koostumus. Säännös toimisi perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä esitettävistä tiedoista. Valtuudessa olisi kyse tukijärjestelmän täytäntöönpanoon liittyvien tietojen yksityiskohdista. Valtuus olisi käyttöalaltaan varsin rajattu, koska tietoja koskevat perussäännökset on asetettu EU:n lainsäädännössä ja ehdotettavassa pykälässä. Tuen myöntämisestä vastaavalla Maaseutuvirastolla olisi parhaat edellytykset arvioida tarvittavia tietoja. Nykyisin tiedoista on annettu Tullihallituksen ohje.

Mainitussa vientitukiasetuksen 5 artiklan 4 kohdassa viitataan jalostettuja maataloustuotteita koskevien tietojen esittämisen osalta asetukseen (EY) N:o 1043/2005. Se on kumottu neuvoston asetuksen (EY) N:o 1216/2009 täytäntöönpanosta tiettyjen perussopimuksen liitteeseen I kuulumattomina tavaroina vietävien maataloustuotteiden vientituen myöntämisjärjestelmän ja tuen määrän vahvistamisperusteiden osalta annetulla komission asetuksella (EU) N:o 578/2010, jäljempänä *jalosteiden vientitukiasetus*. Näitä tuotteita koskevista tarkemmista määritelmistä säädetään jalosteiden vientitukiasetuksen 2 artiklassa. Niistä on vakiintuneesti käytetty termiä jaloste. Vientituen kohteena ei ole jaloste sellaisenaan, vaan sen sisältämät maataloustuotteet. Esimerkiksi suklaan osalta vientituen kohteena voi olla sen sisältämä sokeri. Jalostettujen maataloustuotteiden osalta esitettävistä tiedoista voisi olla tarpeen antaa täydentäviä säännöksiä esimerkiksi, jos tuot-

teen koostumusta koskevat tiedot esitettäisiin jalosteiden vientitukiasetuksen 10 artiklassa tarkoitettulla tavalla tuotteiden valmistusohjeeseen tai tuotemäärien keskiarvoon perustuen taikka jos tiedot esitettäisiin 46 artiklan mukaisesti kokoomailmoituksella. Asiasta on nykyisin annettu Maaseutuviraston ohjeita.

Vienti-ilmoituksessa esitettävistä tiedoista säädetään myös vientitukiasetuksen 9 artiklassa. Sen mukaan viejät voidaan vapauttaa velvollisuudesta esittää haettavan vientituen määrää koskevat tiedot. Säännöksen nojalla on Suomessa ollut käytäntönä, ettei viejältä edellytetä tarkan tukimäärän, vaan haetun tuen suuruusluokan ilmoittamista. Tarkkojen tietojen esittäminen aiheuttaisi merkittävästi lisätyötä viejille, koska vientituen määrä lasketaan vientitukiasetuksen 5 artiklan mukaisesti vienti-ilmoituskohtaisesti ja vienti-ilmoituksella tarkoitetaan jokaista erillistä vienti-ilmoituksessa esitettävää tuotekohtaista riviä. Yhdessä ilmoituksessa näitä rivejä voi olla kymmeniä, jolloin tuen määrä tulisi laskea jokaisen rivin osalta erikseen. Tarkkojen tietojen saaminen vienti-ilmoituksessa ei ole välttämätöntä tuen myöntämisen kannalta, koska viranomaisen on joka tapauksessa laskettava ja varmistettava tuen oikea määrä tuotteiden laatua ja määrää koskevien tietojen perusteella. Tuen suuruusluokka on tarpeellinen, jotta voidaan toteuttaa vientituen tarkastusasetuksen liitteessä II tarkoitettu tarkastuskohteiden valinta siten, että siinä huomioidaan muun muassa tuen määrä. Nykyinen menettely on perustunut Tullihallituksen ohjeistukseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin informatiivisista syistä siitä, että vienti-ilmoitusta, jossa viejä ilmoittaa hakevansa vientitukea ja josta ilmenee tarvittavat tiedot, pidettäisiin vientitukea koskevana tukihakemuksena. Ehdotus vastaisi nykytilaa. Vientituen hakeminen on tapahtunut Suomessa koko jäsenyyssajan vienti-ilmoituksen yhteydessä annettavien tietojen perusteella. Tukihakemuksen tekemisellä vienti-ilmoituksen yhteydessä voidaan varmistaa tuotteiden tarkastuksesta vastaavien tulliviranomaisten saavan tiedon siitä, että vienti-ilmoitus koskee vientituen kohteena olevaa tuotetta. Tieto on tarpeellinen, koska tullilaitoksella on vientituen tarkastusasetuksen nojalla velvollisuus tarkastaa

tietty määrä vientituen kohteena olevista vientitapahtumista vientimenettelyyn asettamisen yhteydessä. Tukea koskevien tietojen antamista vienti-ilmoituksen yhteydessä voidaan pitää tuen hakijan edun mukaisena, koska viejän on tullilainsäädännön perusteella joka tapauksessa annettava vietäviä tuotteita koskeva vienti-ilmoitus. Esittämällä tukea koskevat tiedot samassa yhteydessä viejä välttyy tietojen ilmoittamiselta kahteen kertaan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin määräajasta, jossa tukihakemus on annettava. Vientituen kohteena olevat tuotteet asetetaan pääsääntöisesti vientimenettelyyn niiden lastauksen yhteydessä tuotteita valmistavan viejän tiloissa. Vienti-ilmoitus ja siihen liittyvä vientitukihakemus tulisi esittää viranomaiselle ennen tuotteiden lastausaikaa, koska tuoteita on vientituen tarkastusasetuksen mukaan tarkastettava ja verrattava vienti-ilmoituksessa tuotteista esitettyihin tietoihin niiden lastausajankohtana. Koska tarkastukset toteutetaan riskiarvioinnin perusteella, tulisi tarkastuksesta vastaavalla viranomaisella olla käytettävissä riittävästi aikaa tuotteita koskevien tietojen analysointiin ja lastauspaikalle siirtymiseen ennen tuotteiden lastausta. Vientituen hakijan edun mukaista on, että hakemisen määräaika on mahdollisimman lähellä ilmoitettavaa lastausaikaa, koska pidempi määräaika vaikeuttaisi vientikuljetusten aikataulujen suunnittelua. Koska vientitukea voisi ehdotetun mukaisesti hakea vain sähköisesti, sähköisen hakemuksen lähettämisaikajankohta on käytännössä myös sen saapumisaikajankohta, mikä osaltaan helpottaa lyhyen määräajan soveltamista.

Edellä selvitetystä syistä johtuen ehdotetaan, että vienti-ilmoitus, jolla haetaan vientitukea, olisi jätettävä toimivaltaiselle tullitoimipaikalle siten, että tullitoimipaikalla on ennen ennakkoilmoituksessa ilmoitettua lastausajankohtaa riittävästi aikaa hakemuksen käsittelyyn ja tuotteiden tarkastamisen tarpeellisuuden arviointiin. Tullihallitus voisi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksen määräajasta. Kyseessä on tarkastusten valmistamisessa ja toteuttamisessa tarvittava määräaika, jonka kriteerit perustuvat EU:n lainsäädäntöön. Näistä syistä on katsottu, että se voitaisiin vahvistaa määräyksellä. Tarvit-

tavan määräajan osalta paras asiantuntemus olisi tarkastuksesta vastaavalla viranomaisella. Määräaika on nykyisin perustunut Tullihallituksen ohjeistukseen.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin määräajasta, jonka jälkeen vientitukihakemusta ei saisi enää peruuttaa. Kuten edellä on selvitetty, vientitukihakemukset annetaan nykyisin sähköisesti tullilaitokselle, joka vastaa tuotteiden tarkastuksista. Tarkastuksista säädettäisiin tarkemmin ehdotettavan lain tarkastuksia koskevassa luvussa.

Tarkastuksia tehdään tiettyyn osaan vientikuljetuksia ja ne on tehtävä ennakolta ilmoittamatta. Tarkastus toteutetaan pääsääntöisesti tuotteen valmistajan tiloissa lastattaessa tuotteita ajoneuvon viejän ilmoittamana lastausajankohtana. Tarkastus on tehtävä vientituen tarkastusasetuksen mukaisesti ennakolta ilmoittamatta. Suuremmilla tehdasalueilla tarkastuksen yllätyksellisyys voi vaarantua, koska viejä voi saada tiedon tarkastajan saapumisesta alueelle huomattavasti aikaisemmin kuin itse tarkastus voidaan suorittaa. Jos viejällä olisi tuotteiden lastausketkeen saakka oikeus peruuttaa tukihakemuksensa tai muuttaa sitä, tarkastuksen toteuttaminen ennalta ilmoittamatta menettäisi merkityksensä. Tarkastusresurssien käytön kannalta ei myöskään ole pidettävä tarkoituksenmukaisena, että viejä voisi oman harkintansa mukaan perusteetta peruuttaa tarkastuksen kohteena olevan toimen viime hetkellä ja näin aiheuttaa turhia tarkastuskäyntejä. On myös huomattava, että vientitukiasetuksen mukaisten seuraamusten määrääminen perustuu haettuun tukeen. Jos hakemus voitaisiin viime hetkellä peruuttaa, ei seuraamuksia välttämättä voitaisi asettaa, vaikka tarkastuspaikalla voitaisiin todeta, etteivät tuotteet vastaa ilmoitettua.

Edellä selvitetystä syistä johtuen olisi tarpeellista voida asettaa vientitukihakemuksen peruuttamiselle määräaika. Vientitukihakemuksia koskevan määräajan osalta on syytä huomioda, että kiellosta peruuttaa hakemuksen ylittämisen jälkeen voi koitua viejälle taloudellisia menetyksiä. Jos viejä ei vie tukihakemuksen mukaista tuotetta, tulee sovellettavaksi vientitukiasetuksen 48 artiklan 6 kohta. Sen mukaan viejän on maksettava seuraamusmaksuna puolet haetusta tuesta.

Lyhyen määräajan käyttö kuitenkin mahdollistaisi vientituen hakijalle reagoinnin tilanteisiin, joissa viennin toteuttaminen suunnitellulla tavalla vaikuttaa epävarmalta. Vientitukea hakevalle yritykselle voi olla epävarmaa, ehtiikö tämä lastata tuotteet viranomaiselle ilmoitettuna aikana esimerkiksi siksi, että kuljetuksesta vastaavan ajoneuvon saapumisesta lastauspaikalle ennen ilmoitettua lastausaikaa ei ole varmuutta. Peruuttamiselle asetettava määräaika helpottaisi sen ratkaisemista, milloin yrityksen on ilmoitettava viimeistään peruuttamisesta viranomaiselle. Määräajasta säätämistä voidaan siten pitää perusteltuna myös tuenhakijoiden oikeusturvan ja toiminnan suunnittelun kannalta. Nykyisin menettely on perustunut Tullihallituksen antamaan ohjeistukseen, jonka mukaan vientitukihakemusta ei ole voinut peruuttaa kahta tuntia ennen viejän ennakoilmoituksessa ilmoittamaa lastausaikaa lukuun ottamatta poikkeuksellisia tilanteita.

Edellä selvitetystä johtuen momentissa ehdotetaan, että vientitukea koskevaa hakemusta ei voitaisi peruuttaa, jos aikaa ennen ilmoitettua lastausaikaa on vähemmän kuin kaksi tuntia. Tullitoimipaikka voisi kuitenkin hyväksyä myöhemminkin tehdyn peruutuksen, jos se johtuu tuotteiden kuljetukseen varatun ajoneuvon rikkoontumisesta matkalla lastauspaikalle tai myöhästymisestä rajanylityksessä tai muusta vastaavasta poikkeuksellisesta syystä.

15 §. *Tarkastuslaitoksen hyväksyminen ja toiminta.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin informatiivisista syistä EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään vientituen hakijan oikeudesta käyttää vientituen myöntämisen edellytyksenä olevien tullimuodollisuuksien täyttymistä, kuljetusta koskevien vaatimusten noudattamista ja tuotteiden purkamista osoittavien tietojen varmistamisessa tähän tarkoitukseen hyväksytyä tarkastuslaitosta. Viittausta ei ehdoteta tehtäväksi artiklatasolla, koska kyseessä on informatiivinen viittaussäännös ja koska säännöksiin ei liity sekaannuksen vaaraa. Säännökset koskevat ulkomaankauppaa harjoittavia yrityksiä.

Vientitukiasetuksen johdanto-osan mukaan viejille olisi tehtävä helpommaksi määräpaikkaan saapumista koskevien todisteiden saaminen säätämällä, että jäsenvaltioiden hy-

väksymät, kansainvälisellä tasolla tarkastukseen ja valvontaa erikoituneet laitokset antavat todistukset. Tarkastuslaitosten tehtävänä on myöntää vientituen kohteena olevien tuotteiden vientikuljetusten osalta niiden määräraikkaan saapumista koskevia vientitukiasetuksen 17 artiklassa tarkoitettuja todisteita. Tällainen voi olla esimerkiksi todiste, jossa varmistetaan, että tuotteet on purettu tietyssä EU:n alueen ulkopuolisessa määräraikkaan. Tarkastuslaitoksen käyttö tapahtuu vientitukea hakevan yrityksen varoin ja tämän harkintaan perustuen. Jäsenvaltion tehtävänä on määrittää ne tarkastuslaitokset, joiden antamat tiedot hyväksytään. Suomessa on hyväksytty muutama tarkastuslaitos, mutta niiden käyttö Suomesta tapahtuvan viennin osalta on ollut harvinaista.

Vientituen kohteena olevia tuotteita koskevista todisteista säädetään vientitukiasetuksen 17 artiklassa. Tarkastuslaitoksen myöntämässä vientitukiasetuksen 17 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua tuotteiden purkamista koskevassa todistuksessa on oltava tuontimaan viranomaisen myöntämän tulliasiakirjan tiedot. Purkamistodistuksen myöntäminen edellyttää, että tarkastuslaitos on saanut tiedot tulliasiakirjasta. Jos vientituen hakija ei käytä tarkastuslaitosta, tämä toimittaa viranomaiselle kyseisen tulliasiakirjan oikeaksi varmistetun kopion. Käyttäessään tarkastuslaitosta viejä toimittaa tarkastuslaitoksen antaman vahvistuksen siitä, että tuotteet on purettu, minkä lisäksi on toimitettava tiedot tulliasiakirjasta. Tarkastuslaitoksen antamasta purkamisasiakirjasta säädetään 17 artiklan 2 kohdan c alakohdassa, jonka mukaan tarkastuslaitos varmistaa, että tuote on viety purkamispaikasta pois tai ettei sitä ole lastattu jälleenvientiä varten. Ensimmäisessä tapauksessa todiste korvaa kolmannen maan viranomaisen myöntämän kopion. Jälkimmäisessä tapauksessa kyse on tiedoista, jotka voidaan kyseisen kohdan mukaan antaa myös pankkiasiakirjalla. Molemmista tapauksista tarkastuslaitokselta edellytettävä menettely on määritetty tarkasti vientitukiasetuksen liitteessä.

Momentissa mainittu kuljetuksen vaatimustenmukaisuus liittyy erityisesti vientituen kohteena olevien nautaeläinten vientiin, johon liittyvistä todisteista säädetään eläinkul-

jetusten vientitukiasetuksen 3 artiklassa. Nautaeläinten vientituen maksamisen edellytyksenä on mainitun 3 artiklan mukaan EU:n alueen ulkopuolella tehtävä tarkastus, jonka voi toteuttaa ensinnäkin jäsenvaltion virallinen laitos. Jäsenvaltion virallisella laitoksella on katsottu tässä yhteydessä tarkoitettavan viranomaista. Suomalaiset viranomaiset eivät kuitenkaan voi tehdä kyseisiä tarkastuksia EU:n ulkopuolella. Mainitun 3 artiklan mukaan tarkastuksen voi suorittaa myös vientitukiasetuksessa tarkoitettu tarkastuslaitos.

Lisäksi momentissa viitattaisiin EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisen voimassaoloajasta sekä hyväksymisen keskeyttämisen ja peruuttamisen edellytyksistä. Viittausta ei ehdoteta tehtäväksi artiklatasolla, koska kyseessä on informatiivinen viittaus sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön, johon ei liity sekaannuksen vaaraa. Tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytyksistä, hyväksymisen määräajasta ja toimintaa koskevista vaatimuksista säädetään vientitukiasetuksen 18 ja 19 artikloissa ja liitteessä VIII. Hyväksymisedellytyksiä ei ole tarpeen kansallisesti täsmentää. Hyväksymisen keskeyttämisen ja peruuttamisen edellytyksistä säädetään 19, 21 ja 23 artikloissa.

Hyväksymisestä päättäisi tarkastuslaitoksen hakemuksesta Maaseutuvirasto. Tarkastuslaitoksen on oltava vientitukiasetuksen 18 artiklan mukaan sen jäsenmaan hyväksymä, jossa sen kotipaikka on. Viejän oikeutta valita tarkastuslaitosta ei sen sijaan ole rajoitettu viejän kotipaikkaan. Suomalainen viejä voi siis käyttää myös muissa jäsenmaissa hyväksytyjä tarkastuslaitoksia. Ehdotus vastaisi nykytilaa. Suomessa hyväksytyt tarkastuslaitokset ovat toteuttaneet edellä selvitettyjä toimia. Momentissa säädettäisiin myös hyväksytyin tarkastuslaitoksen määritelmästä.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin tarkastuslaitoksen toimintaa koskevien vaatimusten osalta vientitukiasetukseen. Toimintaa koskevista vaatimuksista säädetään vientitukiasetuksen 19 artiklassa ja siinä viitatussa vientitukiasetuksen liitteessä. Viittausta ei ehdoteta tehtäväksi artiklatasolla, koska kyseessä on informatiivinen viittaussäännös ja koska hyväksymisen edellytyksiä ja vaatimuksia koskeviin säännöksiin ei liity se-

kaannuksen vaaraa. Lisäksi momentissa säädetäisiin hyväksytyin tarkastuslaitoksen velvollisuudesta esittää tullimuodollisuuksien täyttymistä sekä tuotteiden kuljetusta ja purkamista koskevien tietojen perusteena olevat tiedot hyväksymisen myöntäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä. Kyseessä olisi kansallisesti asetettava vaatimus. Asiasta ei ole nykyisin annettu kansallisia säännöksiä tai ohjeistusta.

Tietojen edellyttäminen voisi olla tarpeen ainakin siltä osin kuin on tarve varmistaa, että tarkastuslaitos on käyttänyt eläinkuljetusten vientitukiasetuksen 3 artiklassa tarkoitettussa tarkastuksessa säädetty vaatimukset täyttävää eläinlääkärinä. Kyseisen artiklan mukaan tarkastuslaitoksen on varmistettava, että sen käyttämä eläinlääkäri on artiklassa tarkoitettussa direktiivissä tarkoitettuja vaatimukset täyttävä lääkäri tai, jos eläinlääkäri ei kuulu direktiivin soveltamisalaan, tällä on tiedot eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/EY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 1/2005 mukaisista vaatimuksista. Tarkastuksesta on laadittava 3 artiklassa määritetty kertomus. Tarkastuslaitoksen hyväksyneen jäsenvaltion viranomaisen on 3 artiklan nojalla puolestaan varmistettava, että tarkastuslaitos tarkastaa eläinlääkäreillä olevan vaaditut tiedot. Nykytilan mukaisesti tämän velvollisuuden noudattaminen varmistettaisiin tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytyksiä koskevien tarkastusten yhteydessä, joista ehdotetaan säädettäväksi jäljempänä valvontaa koskevassa luvussa. Koska kyse on jälkikäteen tehtävästä tarkastuksesta, vaatimuksen noudattamisen varmistaminen voisi olla tarkoituksenmukaisempaa siten, että tarkastuslaitoksen voitaisiin edellyttää toimittavan eläinlääkärin pätevyyttä koskeva selvitys suoraan hyväksymisen myöntäneelle viranomaiselle. Normaalissa tapauksessa viranomaisella saa tiedot suoraan vientitukea hakevalta viejältä ja näihin asiakirjoihin ei välttämättä sisälly tietoa käytetyn eläinlääkärin pätevyydestä. Tämän vuoksi säädetäisiin hyväksytyin tarkastuslaitoksen velvollisuudesta esittää tullimuodollisuuksien täyttymistä sekä tuotteiden kuljetusta ja purkamista koskevien tietojen perustee-

na olevat tiedot hyväksymisen myöntäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä.

16 §. *Muonitusvaraston hyväksyminen ja toiminta.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin informatiivista syistä muonitusvaraston hyväksymisen edellytyksiä sekä hyväksytyin muonitusvaraston velvollisuuksia säätelevään sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön. Muonitusvarasto liittyy mahdollisuuteen hakea tuotteille vientitukea siten, että vienti tapahtuu tullivalvonnassa olevan muonitusvaraston kautta. Muonituksella tarkoitetaan vientiä laivoilla tai lentokoneissa käytettäväksi. Momentissa säädettäisiin myös hyväksytyin muonitusvaraston määritelmästä.

Hyväksymisen edellytyksistä säädetään vientitukiasetuksen 37 artiklassa, jonka mukaan muonitusvarastolla on velvollisuus säilyttää asiakirjoja, toimia yhteistyössä tarkastuksissa ja maksaa määrät, joita voidaan vaatia tuen palauttamiseksi. Asiakirjojen säilytysvelvollisuudesta ehdotetaan säädettäväksi jäljempänä ehdotettavassa laissa. Lisäksi 37 artiklassa säädetään velvollisuudesta pitää kirjaa varastointiin liittyvistä tiedoista. Sen mukaan hyväksymisen edellytyksenä on muonitusvarastonpitäjän sitoutuminen pitämään rekisteriä, joka mahdollistaa tarvittavien tarkastusten tekemisen viranomaisille ja jossa annetaan erityisesti sijoittamispäivä muonitusvarastoon, tuotteiden mukana olevien tulliasiakirjojen numerot sekä kyseisen tullitoimipaikan nimi, tuotteiden tunnistamiseen tarvittavat tiedot, tuotteiden alukseen lastauksen päivä, rekisterinumero ja nimi tai sen varaston nimi, johon ne on siirretty sekä lastauspäivä.

Hyväksymisestä päättäisi nykykäytännön mukaisesti Maaseutuvirasto. Käytäntönä on ollut pyytää asiasta ensin Tullihallituksen lausunto. Vientitukiasetuksessa tarkoitettu muonitusvarasto mainitaan myös soveltamisasetuksen 526 artiklassa. Muonitusvarastointi tapahtuu tullivalvonnassa ja on yksi tullilaitoksen hallinnoimista varastointimenettelyistä. Varastointia koskevista vaatimuksista säädetään tarkemmin soveltamisasetuksen 524—535 artikloissa, joihin pykälässä tältä osin viitattaisiin. Muonitusvarastointia koskevista vaatimuksista ei ole nykyisin kansallisesti säädetty.

Pykälän 2 momentin mukaan hyväksymisen olisi voimassa kolme vuotta. Maaseutuvirasto päättäisi uudesta hyväksymisestä, jos muonitusvarasto tätä hakee ja esittää selvityksen hyväksymisen edellytysten täyttymisestä. Määräaikaisuudella varmistettaisiin, että hyväksymisen edellytykset ja muonitusvaraston tarve hyväksymiselle käytäisiin määrääjain läpi. Säännös vastaisi nykyisin sovellettuja menettelyjä, joista ei ole annettu erikseen kansallisia säännöksiä.

Tuottajaorganisaatiotuki

17 §. Hedelmä- ja vihannesalan kansallinen strategia. Pykälässä säädettäisiin toimivaltaisesta viranomaisesta, joka laatii hedelmä- ja vihannesmarkkinoilla toteutettavien toimenpiteiden kansallisen strategian. Sen laatisi nykytilan mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö. Asiasta ei ole nykyisin erikseen säädetty. Kansallisessa strategiassa vahvistetaan myös ne toimenpiteet, joita tuottajaorganisaatiot voivat markkinajärjestelyasetuksen 103 c artiklassa tarkoitettujen toimintaohjelmien puitteissa toteuttaa.

Markkinajärjestelyasetuksen 103 a, 103 b ja 103 d artiklassa tarkoitettua tuottajaorganisaatiotuen myöntämisen edellyttää, että tuottajaorganisaation toteuttamat tuen kohteena olevat toimenpiteet ovat kansallisen strategian mukaisia. Tämän vuoksi kansallisen strategian yhteydessä on käytännössä valmisteltava samalla myös tukikelpoisia toimenpiteitä koskeva ehdotus. Tukikelpoisista toimenpiteistä säädettäisiin ehdotettavassa luvussa. Ne perustuvat nykyisin markkinajärjestelyasetukseen ja EU:n hedelmä- ja vihannesasetukseen sekä voimassa olevaan kansalliseen strategiaan.

Strategian valmistelun osalta on huomioitava, että markkinajärjestelyasetuksen 103 f artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltion on toimitettava EU:n komission hyväksyttäväksi kansallisen strategian osana ympäristötoimia koskeva kansallinen säännöstö. Komissio voi vaatia siihen muutoksia. Muilta osin markkinajärjestelyasetuksessa ei säädetä komission toimivallasta kansallisen strategian osalta. Käytäntönä on kuitenkin ollut se, että komissio ottaa kantaa myös muihin kansallisen strategian osiin. Koska kyse on EU:n varoista

myönnettävästä tuesta, komission kanta kansalliseen strategiaan sisällytettäviin toimiin on keskeinen.

18 §. Tuottajaorganisaatiotuen yleiset edellytykset. Pykälässä säädettäisiin informatiivista syistä tuottajaorganisaatiotuen yleisistä edellytyksistä. Edellytyksenä olisi 1 kohdan mukaan, että Maaseutuvirasto hyväksyy tukea hakevan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintaohjelman, 2 kohdan mukaan, että tuottajaorganisaation toteuttamat toimenpiteet ja niistä aiheutuvat kustannukset ovat tässä luvussa tarkoitettulla tavalla tukikelpoisia ja 3 kohdan mukaan, että tuottajaorganisaation toimintarahasto täyttää ehdotettavassa luvussa tarkoitettuja vaatimukset. Mainituista vaatimuksista säädettäisiin tarkemmin ehdotettavassa luvussa.

19 §. Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintaohjelma. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuottajaorganisaatiotuen myöntämisen edellytyksenä olevan toimintaohjelman hyväksymisen edellytyksistä. Hakemuksen käsittelevä viranomainen eli Maaseutuvirasto antaisi toimintaohjelman hyväksymistä koskevan päätöksen EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 64 artiklan mukaisesti.

Momentissa viitattaisiin hyväksymisen edellytyksiä koskevaan EU:n lainsäädäntöön. Viittausta ei ehdoteta tehtäväksi artiklakohteisesti. Saadun kokemuksen mukaan EU:n hedelmä- ja vihannesalan lainsäädäntöä muutetaan varsin usein ja nopealla aikataululla. Käyttämällä yleisempää viittausta vältettäisiin tarve muuttaa kansallista lainsäädäntöä pelkästään sen vuoksi, että siinä informatiivisista syistä viitattua EU:n lainsäädäntöä muutetaan.

Hyväksymisestä säädetään nykyisin markkinajärjestelyasetuksen 103 g artiklassa, jonka mukaan toimintaohjelman luonnos on esitettävä kansallisille viranomaisille, joiden on hyväksyttävä tai hylättävä se tai vaadittava sen muuttamista markkinajärjestelyasetuksen kyseisen alajakson mukaiseksi. Alajakso kattaa nykyisin artikkelit 103 b—103 g. Hyväksymisestä säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa jäljempänä tarkemmin selvitetävällä tavalla.

Viittaus ehdotettavassa luvussa tarkoitettuihin vaatimuksiin liittyisi kansallisesti sää-

dettäviin toimenpiteiden tukikelpoisuutta koskeviin vaatimuksiin. Koska tuottajaorganisaatiotukea voidaan markkinajärjestelyasetuksen 103 b artiklan 2 kohdan perusteella myöntää vain hyväksytyihin toimintaohjelmiin kuuluville toimenpiteille, tulisi toimintaohjelmassa esittää tuen kohteena olevat toimenpiteet niitä koskevien vaatimusten mukaisesti. Toimenpiteiden tukikelpoisuudesta ehdotetaan annettavaksi tarkemmat kansalliset säännökset jäljempänä ehdotetavassa luvussa.

Momentin 1 kohdassa tarkoitetuista alkutilanteen kuvausta, tavoitteita ja tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa käytettäviä kriteerejä koskevista vaatimuksista säädetään EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 59 artiklassa. Artiklassa säädetään yksityiskohtaisesti esitettävistä tiedoista, kuten siitä, miten alkutilanteen kuvaus on esitettävä sekä siitä, että tavoitteet on esitettävä mitattavassa olevassa muodossa.

Momentin 2 kohdassa tarkoitettu ohjelman keston esittämistä koskevasta vaatimuksesta säädetään EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 59 artiklassa. Ohjelman kesto voi markkinajärjestelyasetuksen 103 g artiklan 6 kohdan mukaan olla vähintään kolme ja enintään viisi vuotta.

Momentin 3 kohdassa tarkoitetuista toteuttavista toimenpiteistä, kustannuksista ja rahoituksesta säädetään markkinajärjestelyasetuksen 103 g artiklan 2 kohdassa ja EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 54 artiklassa, joiden mukaan toimintaohjelman hyväksymistä koskevan hakemuksen yhteydessä on esitettävä arvio EU:n rahoitusosuudesta ja osuudesta, jonka tuottajaorganisaatio suorittaa toimintarahastoon. Jotta arvio voitaisiin tehdä, tulisi toimintaohjelman yhteydessä esittää selvitys tuen kohteena olevista toimenpiteistä ja niiden kustannuksista. Toimenpiteiden tukikelpoisuutta sekä myönnettävän tuen enimmäismäärää koskevat markkinajärjestelyasetuksen 103 d artiklan ja EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 61 artiklan säännökset. Lisäksi niistä säädettäisiin ehdotettavassa luvussa.

Momentin 4 kohdassa tarkoitettu toimintarahaston perustamista koskevasta selvityksestä säädetään markkinajärjestelyasetuksen 103 b artiklassa ja EU:n hedelmä- ja vihan-

nesasetuksen 61 artiklassa. Tuottajaorganisaatiotuen myöntämisen edellytyksenä on kyseisen toimintarahaston perustaminen. Selvitys sen perustamisesta tulisi antaa toimintaohjelman hyväksymistä koskevan hakemuksen yhteydessä. Toimintarahaston kautta hallinnoidaan toimintaohjelman toteuttamista varten myönnettävä tuottajaorganisaatiotuki ja tuottajaorganisaation toimenpiteiden toteuttamiseen käyttämät varat sekä toimintaohjelman toteuttamiseen liittyvät menot. Toimintarahasto on keskeinen osa tuottajaorganisaatiotukea, koska tuottajaorganisaation on toteutettava tukeen oikeutettu ja toimintaohjelman toimenpiteitä sekä omaa rahoitusta koskeva rahaliikenne toimintarahaston kautta ja koska tuki voidaan maksaa vain toimintarahastoon. Asiasta säädetään tarkemmin EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 52—54 artikloissa. Mainitussa 61 artiklassa säädetään myös tuottajaorganisaatiolta edellytettävästä sitoumuksesta noudattaa markkinajärjestelyasetuksen ja EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen säännöksiä sekä tuottajaorganisaation ja sen jäsenten sitoumuksesta siitä, etteivät ne ole ottaneet eivätkä tule ottamaan vastaan suoraan tai välillisesti muuta unionin tai kansallista rahoitusta tämän asetuksen mukaisesti tukea saaviin toimiin. Kyseessä olisi informatiivinen viittaus sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön.

Toimintaohjelmassa esitettäviä tietoja koskevista vaatimuksista säädetään edellä selvitetyllä tavalla EU:n lainsäädännössä. Eräitä esitettävien tietojen yksityiskohtia voisi kuitenkin olla syytä tarkentaa. Momentissa esitettävät toimintaohjelman sisältöä koskevat vaatimukset toimitusperussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle.

Jos toimintaohjelma hyväksytään, Maaseutuvirasto ilmoittaa 68 artiklan mukaisesti viimeistään saman vuoden joulukuun 15. päivä toimintaohjelman perusteella hyväksytyyn tuottajaorganisaatiotuen määrän. Tuottajaorganisaation on aloitettava toimintaohjelmassa hyväksytyjen toimenpiteiden toteuttaminen 67 artiklan pääsäännön mukaan seuraavan vuoden tammikuun ensimmäinen päivä. Tukea maksetaan toteutettujen toimenpiteiden perusteella. Tukea ja sen maksamista haetaan toteutuneita kustannuksia koskevien

selvitysten perusteella siten kuin jäljempänä selvitetään. Toimintaohjelman hyväksymisessä on käytännössä kyse tuottajaorganisaatiotuen hakemisesta, koska ainoastaan toimintaohjelmassa esitetyt ja hyväksytyt toimenpiteet ovat oikeutettuja tuottajaorganisaatiotukeen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin hakijan velvollisuudesta esittää toimintaohjelman hyväksymistä koskevassa hakemuksessa hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Vaadittavista tiedoista säädettäisiin 1 momentissa. Ilmoitettavien tietojen yksityiskohdista voisi olla tarpeen antaa tarkempia säännöksiä esimerkiksi sen suhteen, millä tarkkuudella lähtötilanne, toimintaohjelman tavoitteet ja tavoitteiden arvioinnissa esittävät kriteerit samoin kuin ehdotettavia toimenpiteitä ja näiden kustannuksia koskevat selvitykset on esitettävä. Koska kyseessä olisi EU:n lainsäädäntöön ja ehdotettavaan pykälään perustuvia vaatimuksia koskevien tietojen yksityiskohtien täsmennys, säädösten ehdotetaan määräämistä. Kyseisten tietojen käsittelystä vastaavalla Maaseutuvirastolla olisi paras tietämys tarvittavista tiedoista. Esitettäviä tietoja koskevat tarkemmat vaatimukset ovat nykyisin perustuneet Maaseutuviraston ohjeistukseen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin toimintaohjelman esittämisen määräajasta. EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 63 artiklan mukaan tuottajaorganisaation on jätettävä toimintaohjelma viranomaisen hyväksyttäväksi viimeistään sen täytäntöönpanovuotta edeltävän vuoden 15 päivänä syyskuuta. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää myöhemmästä päivämäärästä. Momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa valtioneuvoston asetuksella säännöksiä myöhäisemmästä määräajasta. Määräajan siirtämistä voitaisiin pitää tuottajaorganisaation edun mukaisena, koska tällä olisi enemmän aikaa kerätä tarvittavat tiedot. Määräajan siirrossa tulisi toisaalta huomioida aika, jonka viranomaisten on varattava tietojen käsittelemiseen ennen toimintaohjelman toteuttamisen aloittamista. Mahdollisuutta siirtää määräaika ei ole nykyisin sovellettu.

20 §. Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoiset toimenpiteet. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin hedelmä- ja

vihannesalan tuottajaorganisaation toteuttamista toimenpiteistä, jotka ovat oikeutettuja tuottajaorganisaatiotukeen. Toimenpiteistä säädetään markkinajärjestelyasetuksen 103 c artiklassa sekä EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen määritelmiä koskevan 19 artiklan 1 kohdan g alakohdassa, III osaston II ja III luvuissa ja liitteessä VIII.

Ehdotettavat toimenpiteet vastaavat nykytilaa. Niiden tarkempi sisältö on valmisteltu ja vahvistettu kansallisen strategian laadinnan yhteydessä. Säännös toimisi perussäännöksenä toimenpiteiden tukikelpoisuutta koskevalle valtuudelle. Valtuuden nojalla voitaisiin säätää tarkemmin nykyisin kansalliseen strategiaan perustuvista tarkemmista vaatimuksista.

Momentin 1 kohdassa säädettäisiin tuotannon suunnittelutoimista. Niitä voivat voimassa olevan kansallisen strategian mukaan olla maaperän kestävä käytön edistämistä, terveen ja tuottokykyisen kasvuston ylläpitoa ja tuottajaorganisaation sujuvuutta edistävät toimet. Strategiassa tuotannon suunnittelu- toimina on todettu myös muun muassa laatu- järjestelmät, torjunta-aiot, harsot, biohajotavan materiaalin käyttö, seuranta- ja järjestelmät, bench marking ja analyysit.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin tuotteiden laadun parantamiseksi tai säilyttämiseksi tarkoitettuja toimista. Niitä voivat kansallisen strategian mukaan olla muun muassa tuotteiden kauppakunnostus, kylmäketjuhallinta, sopiva varastointi ja erilaiset laiteinvestoinnit esimerkiksi pakkaus- ja koneisiin sekä muut tuotteiden laadun parantamiseksi tai säilyttämiseksi tarkoitetut toimet, joita ovat muun muassa kimalaispesät, tuote- ja pakkauskehityshankkeet, markkinatutkimukset ja laadun hallintajärjestelmät.

Momentin 3 kohdassa säädettäisiin kaupan pitämisen parantamistoimista. Niitä voivat strategian mukaan olla tuotteiden myyntiin ja markkinointiin liittyvät toimet ja hankinnat, kuten tilaus- ja laskutusjärjestelmät, logistiikkaratkaisut, asiakastietojärjestelmät, menekinedistäminen ja viestintä.

Momentin 4 kohdassa säädettäisiin tutkimus- ja koetuotantotoimista. Niitä voivat strategian mukaan olla toimet, joilla pyritään löytämään parhaat ratkaisut koskien viljely- tekniikkaa, lajikkeita, energian käyttöä, ym-

päristöhaittojen minimoimista ja osaamisen kehittämistä sekä muut tutkimus- ja koeviljelytuotantotoimet, opintomatkat, koulutus ja koetoiminta.

Momentin 5 kohdassa säädettäisiin koulutustoimista ja neuvontapalvelujen lisäämistä. Niitä voivat strategian mukaan olla tuottajaorganisaation osaamisen lisäämiseen liittyvät koulutukset, katselmukset ja suunnitelmat sekä tutustumiset esimerkiksi muihin tuottajaorganisaatioihin.

Momentin 6 kohdassa säädettäisiin kriisinehkäisyyden ja -hallintaan liittyvistä toimenpiteistä. Niitä voivat markkinajärjestelyasetuksen 103 c artiklan 2 kohdan mukaan olla tuotteiden markkinoilta poistoa, hedelmien ja vihannesten korjaamista raakana tai niiden korjaamatta jättämistä, menekinedistämistä ja tiedotusta, koulutustoimenpiteitä, satovakuutusta ja sijoitusrahastojen perustamisesta aiheutuvien hallinnollisten kustannusten tukemista koskevat toimenpiteet. Toimenpiteiden tarkoituksena on välttää hedelmä- ja vihannesmarkkinoilla esiintyvät kriisit tai ratkaista ne. EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 73 artiklassa säädetään jäsenvaltion oikeudesta jättää soveltamatta yhtä tai useampaa kriisinhallintaan ja kriisinehkäisyyden liittyvää toimenpidettä alueellaan. Ehdotuksen mukaan tukikelpoisuus rajoittuisi nykytilan mukaisesti vain satovakuutuksen kustannusten korvaamiseen.

Suomessa toimivien tuottajaorganisaatioiden kannalta tarkoituksenmukaiseksi kriisinhallinta- ja ehkäisytoimenpiteeksi on katsottu satovakuutuksen käyttö, jolla voidaan edistää tuottajaorganisaatioiden toiminnan vakautta. Satovakuutuksen tukikelpoisuudesta voitaisiin antaa pykälässä ehdotettavan valtuuden nojalla tarkempia säännöksiä. Muiden edellä lueteltujen kriisinhallinta- ja ehkäisytoimenpiteiden toteuttamiseen ei ole Suomen markkinoilla ilmaantunut tarvetta. Niiden käyttöönotosta voitaisiin tarvittaessa säätää erikseen lailla. Tällöin olisi myös säädettävä EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen III luvussa edellytetyistä kriisinehkäisyyden ja -hallintaa edistävien toimenpiteiden tarkemmasta toteuttamistavasta ja tukikelpoisuudesta sekä toimenpiteiden mahdollisesti edellyttämästä kansallisesta rahoituksesta. Toimenpiteiden

käyttöönotto edellyttäisi lisäksi kansallisen strategian muutosta.

Momentin 7 kohdassa säädettäisiin lisäksi ympäristötoimista. Säännös olisi luonteeltaan informatiivinen. Tukikelpoisista ympäristötoimista ehdotetaan säädettäväksi erillisessä pykälässä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa valtioneuvoston asetuksella tukeen oikeutettuja toimia koskevista vaatimuksista tarkempia säännöksiä. Se perustuu EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 57 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat vahvistaa täydentäviä sääntöjä, jotka koskevat toimintaohjelmien mukaisten toimenpiteiden tukikelpoisuutta.

Toimenpiteitä, joita tarkemmat säännökset voisivat koskea, on selvitetty edellä. Tarkempien säännösten yhteydessä on huomiotava, että nykytila on EU:n komission hyväksymän kansallisen strategian mukainen ja siitä poikkeavat vaatimukset voivat edellyttää sen muuttamista.

Tarkempien vaatimusten osalta on lisäksi huomiotava, että luvussa ehdotetaan säädettäväksi myös tukikelpoisia kustannuksia koskevista vaatimuksista, joissa on kyse hyväksyttävään toimeen liittyvien kustannuserien tukikelpoisuuden täsmentämisestä esimerkiksi sen osalta, millä edellytyksillä toimenpiteisiin liittyvät yleiskulut ovat tukikelpoisia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin toteuttavien toimenpiteiden tukikelpoisuutta koskevista rajoituksista. EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 58 artiklan mukaan toimille ei saa myöntää tukea asetuksen (EY) N:o 1698/2005 mukaisesti hyväksytyissä jäsenvaltioiden maaseudun kehittämissuunnitelmissa. Jos asetuksen (EY) N:o 1698/2005 mukaista tukea on poikkeuksellisesti myönnetty kyseisen asetuksen 5 artiklan 6 kohdan mukaisesti toimenpiteille, jotka voisivat olla tukikelpoisia EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen mukaisesti, jäsenvaltion on varmistettava, että tuensaaja voi saada tietyille toimille tukea vain yhdestä järjestelmästä. Tämä jäsenvaltiolle asetettu velvoite toteutettaisiin edellyttämällä, että tukea ei myönnetä toimille, joihin on saatu muuta julkista rahoitusta. Näin varmistettaisiin, että tuen kohteena ovat vain sellaiset toimet, joita ei jo muutenkin tueta julkisista varoista.

Viittaus EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa säädettyihin muihin toimenpiteiden tukikelpoisuutta koskeviin rajoituksiin kattaisi 30 artiklan 3 kohdan, jonka mukaan muut kuin tuottajajäsenet eivät voi hyötyä suoraan unionin rahoittamista toimenpiteistä. Viittausta ei ehdoteta tehtäväksi artiklan tarkuudella, koska yksityiskohtainen viittaus artikloihin edellyttäisi EU:n lainsäädännön muuttuessa kansallisen lain muuttamista. Kyseiset rajoitukset ovat voimassa kansallisesta lainsäädännöstä riippumatta eikä viittaaminen niihin ole välttämätöntä. Informatiivisella viittauksella korostettaisiin sitä, että myös kyseisessä asetuksessa säädetään toimenpiteiden tukikelpoisuutta koskevista rajoituksista.

21 §. Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoiset ympäristötoimet. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ympäristötoimien tukikelpoisuudesta. Ehdotus perustuu markkinajärjestelyasetuksen 103 f artiklan 1 kohtaan, jossa jäsenvaltion edellytetään vahvistavan 103 c artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja ympäristötoimia koskeva kansallinen säännöstö. Jälkimmäisen mukaan ympäristötoimille myönnettävällä tuella katetaan vain toimesta aiheutuvia lisäkustannuksia ja tulon menetyksiä.

Ehdotus vastaisi sisällöllisesti voimassa olevassa kansallisessa strategiassa ja hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiosta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (481/2008) vahvistettuja toimenpiteitä, mutta olisi sitä yleisluontoisempi. Ministeriön asetuksen 6 b §:n mukaan ympäristötoimenpiteitä voivat olla energiatehokkuutta ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä parantavat toimenpiteet, jotka vähentävät fossiilisten polttoaineiden käyttöä tai energiankulutusta, siirtyminen käyttämään hiilidioksidilannoituksessa teollisuuden jätehiilidioksidia tai lämmityksessä käytettävän biopolttoaineen, nestekaasun tai maakaasun palamisessa syntyvää hiilidioksidia, ympäristökatselmuksessa esitetyt toimenpiteet, integroitua torjuntamenetelmiä koskevan järjestelmän käyttöönotto, kasvinsuojeluaineiden keräämistä, varastointia ja hajottamista koskevien biopetien perustaminen, biologisten torjuntaeliöiden käyttö kemikaalien vaihtoehtona, veden tarpeeseen, veden ja lannoittei-

den huuhtoutumiseen ja eroosioon, maaperän vesitalouteen tai kastelutarpeeseen liittyvät toimenpiteet, jotka vähentävät vedenkäyttöä tai jätevesi- ja valumavesimääriä, biohajoavien materiaalien hankkiminen ja myyminen keskitetysti, jätteiden lajittelu, jättejakeiden laadun parantaminen tai uusiokäyttö sekä ympäristöystävällisten materiaalien, uudelleen käytettävien laatikoiden tai uusmateriaalien käyttö tai uudelleen käytettävien laatikoiden tai pakkausmateriaalin kerääminen, lajittelu, puhdistaminen ja muu vastaava toiminta. Eräiden toimenpiteiden osalta on lisäksi säädetty prosentuaalisia vaatimuksia. Esimerkiksi jätteiden lajittelu, jättejakeiden laadun parantaminen tai uusiokäyttö on tukikelpoinen toimi vain jos se vähentää kaatopaikalle vietävän sekajätteen määrä tai jätevesiverkostoon menevää jätevesimäärää vähintään 25 prosenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä tukikelpoisista ympäristötoimista. Tämä olisi tarpeen, koska edellä selvitettyjen toimien tukikelpoisuudesta on syytä antaa tarkempia säännöksiä. Jäsenvaltion oikeus antaa tarkempia säännöksiä perustuu EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 57 artiklaan. Lisäksi EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa edellytetään, että jäsenvaltio määrittää tarkemmin eräiden toimien tukikelpoisuuden. Sen liitteen IX 1 kohdan mukaan on kansallisesti vahvistettava perusteet kokeellisen tuotannon tukikelpoisuudelle. Nykyisin kokeellisen tuotannon kustannuksia koskevista rajoituksista säädetään hedelmä- ja vihannestuottajaorganisaatioista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (481/2008) 10 §:ssä. Tarkemmat säännökset annettaisiin valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännön asettamissa rajoissa.

Koska tuottajaorganisaatiot toteuttavat toimenpiteitä useita vuosia, tulisi tarkempien säännösten vastata mainitussa ministeriön asetuksen 6 b §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä siltä osin kuin kyse on hyväksytyissä toimintaohjelmissa tarkoitetuista toimista, joiden toteuttaminen on vielä kesken. Mahdollisten muutosten osalta on lisäksi huomioitava, että kyseiset toimet on vahvistettu kansallisessa strategiassa. Muutokset edellyttäisivät siten myös kansallisen strategian muuttamista ja

sitä koskevien muutosten esittämistä komissiolle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tukikelpoisia ympäristötoimia koskevista vaatimuksista ja rajoituksista. Se perustuu markkinajärjestelyasetuksen 103 c artiklan 3 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että tuottajaorganisaation toimintaohjelmaan sisältyy vähintään kaksi 103 c artiklassa tarkoitettua ympäristötoimintaa tai tuottajaorganisaation toimintaohjelman menoista käytetään vähintään 10 prosenttia ympäristötoimiin. Suomessa on katsottu, että tuottajaorganisaatio voi toteuttaa näistä kumman tahansa vaihtoehdon. Ympäristötoimien toteuttamisvaihtoehdoista säädetään nykyisin vastaavalla tavalla hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioista annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (481/2008).

Manner-Suomen tai Ahvenanmaan maakunnan maaseudun kehittämissuunnitelmassa tarkoitettuja toimenpiteitä koskeva ehdotettava rajoitus perustuu EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 58 artiklaan, jonka mukaan toimille ei saa myöntää tukea edellä mainitussa maaseudun kehittämissuunnitelmassa. Vaatimuksena on siis toisaalta se, että toimi täyttää kehittämissuunnitelmaa koskevassa EU:n lainsäädännössä säädetyt vaatimukset ja toisaalta se, että toimi ei ole Suomessa vahvistetun kehittämissuunnitelman mukainen toimi. Näin ollen ympäristötoimena voi tulla kyseeseen vain toimi, joka olisi kehittämissuunnitelmaa koskevan EU:n lainsäädännön mukaan mahdollinen, mutta jota edellä mainituissa kehittämissuunnitelmissa ei ole otettu käyttöön. Voimassa olevan kansallisen strategian mukaiset ympäristötoimet ovat tällaisia toimia.

Momentissa viitattaisiin vaatimusten osalta myös markkinajärjestelyasetukseen ja EU:n hedelmä- ja vihannesasetukseen. Viittauksella korostettaisiin sitä, että vaatimuksista on annettu myös sellaisenaan sovellettavaa EU:n lainsäädäntöä, jota ei kansallisessa laissa toistettaisi. Markkinajärjestelyasetuksen 103 f artiklan 1 kohdan mukaan toimien on täytettävä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 asianomaiset vaatimukset. Artiklan 103 c kohdassa 3 puolestaan edellytetään, että ympäristötoimien on oltava Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston

(maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen 20 päivänä syyskuuta 2005 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 39 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa maatalouden ympäristötoimille asetettujen vaatimusten mukaisia. Vaatimuksista säädetään myös EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 60 artiklassa. Ympäristötoimia koskeviin rajoituksiin viitataan nykyisin hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioista annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (481/2008). Sen 6 a §:n mukaan toimenpiteiden on täytettävä Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tuesta maaseudun kehitykseen annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 vaatimukset.

22 §. Tuottajaorganisaatiotuen kustannusten tukikelpoisuus ja tuen enimmäismäärä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuottajaorganisaatiotukeen oikeutettuja kustannuksia koskevista rajoituksista. Kustannusten on liityttävä edellä tarkoitettuihin tukikelpoisiin toimiin ja tukikelpoisiin ympäristötoimiin. Sellaisiksi voitaisiin kyseisiä toimia koskevien säännösten mukaan katsoa vain toimintaohjelmaan sisältyvät toimet. Tukea ei siten voida myöntää toimintaohjelman ulkopuolelle jäävän toimen kustannusten kattamiseen, vaikka se muuten täyttäisi tukikelpoisuuden edellytykset. Toimintaohjelman hyväksymisen yhteydessä on tehtävä arvio tuen määrästä. Myös tämän vuoksi tuen kohteena olevat toimet on vahvistettava etukäteen.

Tukijärjestelmä perustuu toteutuneisiin kustannuksiin. Tukea voitaisiin myöntää kustannuksiin vain siltä osin kuin kyse on toimenpiteiden toteuttamisen kannalta tarpeellisista kustannuksista. Tähän liittyy toimintaohjelman hyväksymisen hakemiseen liittyvä velvoite esittää selvitys toimenpiteentarpeellisuudesta tavoitteen toteuttamisen kannalta. Korvattavaksi voisivat tulla vain määrältään kohtuulliset kustannukset.

Momentissa korostettaisiin, että tukikelpoisia kustannuksia koskevista rajoituksista säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa. Sen 58 artiklan mukaan tukeen eivät voi olla oikeutettuja siinä tarkemmin määriteltujen muiden tukijärjestelmien kattamat toimet. Artiklassa 60 säädetään erityisesti investointeja koskevista rajoituksista. Lisäksi siinä säädetään yleisesti tukikelpoi-

suutta koskevasta edellytyksestä, jonka mukaan toimi on tukikelpoinen, jos siihen kuuluvista tuotteista on arvona ilmaistuna yli 50 %:a tuotteita, joiden osalta tuottajaorganisaatio on hyväksytty. Artiklassa 60 viitataan myös liitteeseen IX, jossa on lähtökohtaisesti lueteltu toimet, jotka eivät ole tukikelpoisia. Liitteessä kuitenkin säädetään myös tukikelpoisiksi katsottavista kustannuksista. Esimerkiksi liitteen IX kohdan 7 kohdan nojalla matka- ja majoituskulut ovat tukikelpoisia.

Momentissa säädettäisiin myös valtuudesta antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä tukikelpoisista kustannuksista EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa. Tämä olisi tarpeen, koska EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa säädetään jäsenvaltion oikeudesta antaa tarkempia säännöksiä. Esimerkiksi sen liitteessä IX säädetään jäsenvaltion oikeudesta määrittää tiettyjä kuluja kiinteämääräisinä ja oikeudesta säätää tietyt kiinteämääräiset kulut myönnettäviksi todellisten kulujen mukaan. Voimassa olevassa hedelmä- ja vihannestuottajaorganisaatioista annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (481/2008) annettu säännöksiä siitä, että yksittäisen tilan maanhankintaa tai tuotantotilojen rakentamista koskevat kustannukset eivät ole tukikelpoisia. Sen 9 §:ssä säädetään lisäksi työ- ja matkakulujen tukikelpoisuudesta. Myös nämä perustuvat EU:n hedelmä- ja vihannesasetukseen.

Momentissa säädettäisiin myös selvyuden vuoksi, että toimet olisivat tukikelpoisia hyväksytyn toimintaohjelman toteuttamisen aloittamisesta lukien. Tuottajaorganisaation on aloitettava toimintaohjelmassa hyväksytyjen toimenpiteiden toteuttaminen EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 67 artiklan mukaan seuraavan vuoden tammikuun ensimmäinen päivä. Tukea haetaan kuitenkin vasta myöhemmin, toteutettujen toimenpiteiden perusteella.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin informatiivisista syistä EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärästä. Tuen enimmäismäärästä säädetään markkinajärjestelyasetuksen 103 d artiklassa, jonka mukaan yhteisön taloudellisen tuen määrä on yhtä suuri kuin 103 b artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen tosiasiallisesti suoritettujen maksuosuuksien

määrä, mutta kuitenkin enintään 50 prosenttia tosiasiallisesti aiheutuneista menoista. Mainitussa 103 b artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään jäsenten tai itse tuottajaorganisaation maksuosuuksista. Tuen määrää rajoittaa lisäksi 103 d artikla, jonka mukaan tuki voi olla enintään 4,1 prosenttia tuottajaorganisaation kaupan pidetyn tuotannon arvosta artiklassa säädetyin poikkeuksin. Kyseessä ovat sellaisenaan sovellettavat EU:n lainsäädännön säännökset, joita ei ole tarvetta kansallisessa lainsäädännössä toistaa.

Tukitasosta säädetään myös EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 58 artiklassa. Sen 3 kohdan mukaan asetuksen soveltamisalaan kuuluvien toimenpiteiden tukitaso ei saa ylittää maaseudun kehittämisohjelmaan liittyviin toimenpiteisiin sovellettavaa tukitasoa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asetuksen (EY) N:o 1234/2007 103 a artiklan 3 kohdan, 103 d artiklan 1 ja 3 kohdan ja 103 e artiklan sekä tämän asetuksen 49 artiklan soveltamista. Tuottajaorganisaatioiden toteuttamille toimenpiteille myönnettävä tuki määräytyy kyseisessä kohdassa mainitun 103 d artiklan 1 kohdan mukaisesti, jota sovelletaan edellä mainitun säännöksen nojalla ensisijaisena tukitasona suhteessa maaseudun kehittämisohjelmaan. Mainittu 58 artiklan 3 kohdan maaseudun kehittämisohjelmaan liittyvä viittaus ei siten vaikuta tuottajaorganisaation toteuttamille toimenpiteille myönnettävän tuen tasoon.

EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 58 artiklan 4 kohdan mukaan ympäristötoimiin myönnettävä tuki kiinteän käyttöomaisuuden hankintaa lukuun ottamatta voi olla enintään asetuksen (EY) N:o 1698/2005 liitteessä maatalouden ympäristötuille vahvistettujen enimmäismäärien suuruinen. Tältä osin on huomioitava 58 artiklan 5 kohta, jonka mukaan 4 kohtaa ei sovelleta ympäristötoimiin, jotka eivät liity suoraan tai välillisesti yksittäiseen lohkkoon. Suoraan lohkkoon myöntämisellä tarkoitetaan ympäristötuen kohdalla hehtaariperusteista tukea. Tuottajaorganisaatiotukea ei puolestaan myönnetä hehtaariperusteisesti eli se ei liity edellä tarkoitettulla tavalla suoraan yksittäiseen lohkkoon. Tuottajaorganisaatiotuki saattaisi olla tulkittavissa välillisesti lohkkoon myönnettyksi, jos toimea toteutetaan viljelyyn käytävällä maa-alalla.

Nykyisin on ollut esimerkiksi mahdollista myöntää ympäristötoimiin liittyvää tukea biopetien toteuttamiseen. Tältäkin osin on kuitenkin selvää, että tuottajaorganisaatiotukena myönnettävän tuen määrä eli 50 prosenttia kustannuksista ei ylitä euomääräisesti samalla toimelle mahdollisesti myönnettävän hehtaariperusteisen ympäristötuen määrää.

Näin ollen 58 artiklan 4 kohdan vaatimus siitä, että ympäristötoimiin myönnettävä tuki voi olla enintään ympäristötuen enimmäismäärän suuruinen, täyttyy. Näiden kahden tukimuodon osalta on myös huomioitava, ettei tukea voi saada samalle toimelle sekä ympäristötukena että tuottajaorganisaatiotukena. Asiaa on selvitetty tarkemmin edellä.

EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 58 artiklan 4 kohdassa säädetään myös tukiosuuden korottamisesta kun kyse on tuotteiden ilmaisjakelusta. Nykyiseen kansalliseen strategiaan tai tukikelpoisiin toimenpiteisiin ei kuitenkaan kuulu tämän tyyppisten toimien tukemista.

Pykälän 3 momentissa viitattaisiin EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärän korottamisen edellytyksistä. Markkinajärjestelyasetuksen 103 d artiklan 3 kohdan mukaan tuottajaorganisaation pyynnöstä kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitettu 50 prosentin osuus on 60 prosenttia, kun kyse on toimintaohjelmasta tai sen osasta, joka täyttää vähintään yhden kyseisen 3 kohdan alakohdissa tarkoitettujen edellytyksien. Lähtökohtaisesti kyse on sellaisenaan sovellettavasta EU:n lainsäädännöstä, joka ei edellytä kansallista säätämistä. Kyseiset edellytykset eivät Suomessa pääsääntöisesti täyty. Edellytykset saattaisivat kuitenkin täytyä ainakin 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettun luonnonmukaisen tuotannon kohdalla. Säännöksen soveltaminen ei edellytä kansallisia säännöksiä. Korotus saattaisi tulla sovellettavaksi myös g alakohdassa tarkoitettuna tapauksessa eli kun kyse on jäsenvaltiosta, jossa tuottajaorganisaatiot pitävät kaupan alle 20 prosenttia hedelmien ja vihannesten tuotannosta. Koska kyseinen raja ei ole yksiselitteinen ja voi vaihdella eri aikoina, ehdotetaan, että sen edellytysten täyttymisestä säädetäisiin erikseen momentissa ehdotettavan valtuuden nojalla.

23 §. Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahasto. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation velvollisuudesta ilmoittaa vuosittain arvio toimintarahastonsa suuruudesta seuraavana toimintaohjelman toteuttamisvuonna. Ilmoitus olisi annettava Maaseutuvirastolle. Ilmoitusvelvollisuudesta säädetään markkinajärjestelyasetuksen 103 g artiklan 2 kohdassa ja EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 54 artiklassa. Jälkimmäisen mukaan tuottajaorganisaation on annettava tiedoksi arvio yhteisön rahoitusosuudesta, ja osuudesta, jonka tuottajaorganisaatio ja sen jäsenet suorittavat toimintarahastoon seuraavaksi vuodeksi. Kyseinen arvio on siten annettava vuosittain, vaikka toimintaohjelman hyväksyminen kattaa 3—5 vuoden ajan. Kyseinen toimintarahaston arvioidun määrän laskenta perustuu mainitun 54 artiklan 2 kohdan mukaisesti toimintaohjelmaan ja kaupan pidetyn tuotannon arvoon. Kyseisen arvion yhteydessä annetaan siten myös arvio tuottajaorganisaation kaupan pidetyn tuotannon arvosta.

Momentin mukaan tuottajaorganisaation olisi esitettävä ilmoituksessa tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida toimintarahaston suuruus ja kaupan pidetyn tuotannon arvo. Säännös toimisi perussäännöksenä momentissa ehdotettavalle valtuudelle, jonka mukaan Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksessa esitettävistä tiedoista. Tarkempien säännösten antaminen voisi helpottaa tuottajaorganisaatiota arvion esittämisen tekemisessä. Tarkemmilla säännöksillä voitaisiin myös varmistaa eri toimijoiden esittämien arvioiden yhdenmukainen esittämistapa. Koska kyseessä olisi EU:n lainsäädäntöön ja ehdotettavaan pykälään perustuvia vaatimuksia osoittavien tietojen yksityiskohtien täsmennys, säädöstasoksi ehdotetaan määräystä. Kyseisten tietojen käsitteellistä vastaavalla Maaseutuvirastolla olisi paras tietämys tarvittavista tiedoista.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin ilmoituksen esittämisen määräajan osalta EU:n hedelmä- ja vihannesasetukseen. Sen 54 artiklan mukaan ilmoitus on annettava 15. syyskuuta mennessä. Kyseisen 54 artiklan nojalla jäsenvaltiolla on oikeus vahvistaa ar-

violle myöhäisempi määräaika. Momentissa säädettäisiin tähän liittyvästä valtuudesta. Määräajan siirtämistä voitaisiin pitää tuottajaorganisaation edun mukaisena, koska tällä on enemmän aikaa kerätä tarvittavat tiedot. Määräajan siirrossa tulisi toisaalta huomioida aika, joka viranomaisen on varattava tietojen käsittelemiseen ennen toimintaohjelman toteuttamisen aloittamista. Toimintarahastoa koskevan ilmoituksen määräajasta ei ole annettu nykyisin kansallisia säännöksiä.

Pykälän 3 momentin mukaan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation olisi järjestettävä toimintarahaston kirjanpito siten, että tilintarkastajat voivat vuosittain tunnistaa, tarkastaa ja varmentaa toimintarahastoon liittyvät menot. Se perustuu EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 52 artiklaan, jossa säädetään jäsenvaltion velvollisuudesta varmistaa, että toimintarahastoa hallinnoidaan niin, että ulkoiset tilintarkastajat voivat vuosittain tunnistaa, tarkastaa ja varmentaa toimintarahastoon liittyvät menot. Säännös toimisi perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle, jonka nojalla voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä toimintarahaston kirjanpitoa koskevista vaatimuksista. Voisi olla tarvetta säätää myös siitä, voiko toimintarahasto olla osa tuottajaorganisaation muuta kirjanpitoa tai tästä erillinen. Asiasta säädetään nykyisin hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiosta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (481/2008) 11 §:ssä. Sen mukaan tuottajaorganisaation tulee pitää sellaista kirjanpitoa, että siitä voidaan vuosittain tunnistaa, tarkastaa ja varmentaa toimintarahastoon liittyvät menot ja tulot.

24 §. Tuottajaorganisaatiotuen hakemisen yhteydessä esitettävät tiedot. Pykälässä säädettäisiin tuottajaorganisaatiotuen hakemisen yhteydessä esitettävistä tiedoista. Tuen hakemisesta säädetään EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 69 artiklassa, jossa määritellään hakemisen yhteydessä esitettävät tiedot ja hakemuksen määräaika. Tukihakemuksen perusteella tehdään tuen myöntämistä koskeva päätös, joka toimii samalla tuen maksamista koskevana päätöksenä. Tuen hakemista ja maksamista koskevista menettelyistä säädettäisiin jäljempänä ehdotettavassa laissa.

Esitettävistä tiedoista, jotka koskevat toteutuneita kuluja, voisi olla tarpeen antaa tarkempia säännöksiä, koska esimerkiksi 69 artiklassa säädetään vain yleisellä tasolla velvoitteesta esittää toimintaohjelmaan liittyviä menoja koskevat asiakirjat määrittämättä tarkemmin, mitä nämä ovat. Momentti toimisi perussäännöksenä esitettäviä tietoja koskevien tarkempien säännösten antamiselle. Maaseutuvirasto voisi antaa määräyksiä esitettävistä tiedoista. Kyseessä olisivat toimenpiteitä ja kustannuksia koskevat yksityiskohtaiset tiedot, joita koskevat perussäännökset on annettu EU:n lainsäädännössä. Tämän vuoksi säädöstasoksi ehdotetaan määräystä. Hakemusten käsittelystä vastaavalla Maaseutuvirastolla olisi paras tietämys tarvittavista tiedoista. Nykyisin esitettävät tiedot ovat perustuneet Maaseutuviraston ohjeistukseen.

25 §. Tuottajaorganisaation toimintaohjelman muutokset. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin informatiivisista syistä EU:n hedelmä- ja vihannesasetukseen siltä osin kuin kyse on hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation velvollisuudesta hakea hyväksytyä toimintaohjelmaa koskeville muutoksille ennakolta hyväksymistä, hakemisen määräajasta ja muutosten hyväksymisen edellytyksistä. Muutosta koskeva hakemus olisi esitettävä Maaseutuvirastolle, joka päättää hyväksymisestä.

Momentissa säädettäisiin myös valtuudesta antaa säännöksiä hakemuksen määräajasta. Se perustuu EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 65 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltio voi muuttaa seuraavana vuonna toteutettavan toimintaohjelman muutoksia koskevan hakemuksen jättöpäivää myöhemmäksi. Määräajan siirtämistä myöhemmäksi voitaisiin pitää tuenhakijan edun mukaisena, koska tarvittavien muutosten arviointiin käytettävissä oleva aika pidentyisi. Lisäksi tulisi huomioida, että viranomaiselle jää riittävästi aikaa tietojen käsittelemiseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin edellytyksistä, joiden nojalla toimintaohjelmaa koskevia muutoksia voitaisiin tehdä 1 momentissa ehdotetusta poiketen. EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 66 artiklan mukaan jäsenvaltio voi määrittää edellytykset, joiden perusteella muutoksia voidaan tehdä kuluvan vuoden aikana. Tämän nojalla ehdotetaan, et-

tä tuottajaorganisaatio voisi muuttaa toimintaohjelmaansa sen toteuttamisvuoden aikana ilman hyväksymistä, jos kyseessä vähäinen muutos, jolla ei ole vaikutusta toimenpiteiden toteutumisen kannalta, ja jos organisaatio ilmoittaa siitä Maaseutuvirastolle viipymättä muutostarpeen tultua ilmi. Ehdotus vastaisi sisällöllisesti voimassa olevaa hedelmä- ja vihannestuottajaorganisaatioista annettua maa- ja metsätalousministeriön asetusta (481/2008), jonka mukaan muutokset edellyttävät ennakkohyväksynnän hakemista lukuun ottamatta vähäisiä muutoksia, joilla ei ole vaikutusta toimenpiteiden toteutumisen kannalta.

Mehiläishoitotuki

26 §. *Mehiläishoito-ohjelma ja mehiläishoitotuen tukikelpoiset toimenpiteet.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin markkinajärjestelyasetuksen 105 artiklassa tarkoitetun EU:n komission hyväksyttäväksi esitettävän mehiläishoito-ohjelman laadinnasta vastaavasta viranomaisesta. Koska kyseessä on EU:n yhteisen maatalouspolitiikan alaan kuuluvan tuen edellytysten valmistelu ja koska tukeen liittyy kansallinen rahoitusosuus, ehdotetaan, että valmistelusta vastaisi maa- ja metsätalousministeriö. Ehdotus vastaisi nykytilaa.

Mehiläishoito-ohjelma on markkinajärjestelyasetuksen 109 artiklan mukaan laadittava yhteistyössä mehiläishoitoalan edustavien järjestöjen ja osuuskuntien kanssa. Koska tämä velvoite on säädetty sellaisenaan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä, ei sitä enää kansallisessa laissa toistettaisi.

Mehiläishoito-ohjelman laatiminen on jäsenvaltioille 105 artiklan 1 kohdan mukaan vapaaehtoista. Jäsenvaltion on 107 artiklan mukaan suoritettava ensin tutkimus mehiläishoitoalan rakenteesta alueellaan sekä tuotannon että kaupan pitämisen osalta. Jos tutkimus antaa aihetta toteuttaa 106 artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä, ohjelma voidaan laatia. Suomessa on tehty edellä mainittu tutkimus, jonka perusteella on laadittu mehiläishoito-ohjelma ja otettu käyttöön mehiläishoitotuki. Mehiläishoito-ohjelman sisällöstä säädetään tarkemmin mehiläishoitoalalla toteutettavista toimista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 797/2004 soveltamista

koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun komission asetuksen (EY) N:o 917/2004 1 artiklassa.

Mehiläishoito-ohjelman laatiminen edellyttää lisäksi, että toimenpiteiden toteuttamiseen on käytettävissä 108 artiklassa tarkoitettu kansallinen 50 prosentin osuus. Ohjelmaa koskevan ehdotuksen hyväksyy 109 artiklan nojalla EU:n komissio. Koska mehiläishoito-ohjelmassa vahvistetaan toteutettavat toimenpiteet, samassa yhteydessä laaditaan käytännössä myös ehdotus tukikelpoisiksi toimenpiteiksi.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin tukikelpoisten toimenpiteiden osalta markkinajärjestelyasetuksen 106 artiklaan. Sen mukaan mehiläishoito-ohjelmaan voivat sisältyä toimenpiteet, jotka koskevat mehiläishoitajille ja mehiläishoitajien ryhmittymille annettavaa teknistä apua, varroapunkin torjuntaa, siirtohoidon järjeistämistä, hunajan fysikaaliskemiallisia ominaisuuksia määrittäviä laboratorioita koskevia tukitoimenpiteitä, tukitoimenpiteitä yhteisön mehiläiskantojen lisäämiseksi ja yhteistoimintaa mehiläishoitoalaa ja mehiläistuotteita koskevan soveltavan tutkimuksen ohjelmien toteuttamiseen erikoistuneiden tahojen kanssa. Lisäksi 106 artiklassa säädetään, että maaseuturahastosta neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 mukaisesti rahoitetut toimenpiteet eivät kuulu mehiläishoito-ohjelmien piiriin. Viittaus 106 artiklaan toimisi samalla perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä toimenpiteiden tukikelpoisuudesta.

Toimenpiteiden rahoituksesta EU:n varoin säädetään 108 artiklassa. Jäsenvaltiolla on oikeus päättää, mihin 106 artiklassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin tukea myönnetään. Harkintavaltaa rajoittaa kuitenkin se, että EU:n rahoituksen edellytyksenä on 107 artiklan mukaan jäsenvaltion toteuttama edellä mainittu tutkimus ja tuen kohteena olevien toimenpiteiden on perustuttava tutkimuksessa todettuihin seikkoihin. Jos jotain 106 artiklassa tarkoitettua toimenpidettä ei tutkimuksen perusteella olisi Suomessa tarvetta edistää, voitaisiin se sulkea ohjelman ja siten tukikelpoisuuden ulkopuolelle. Asiasta säädettäisiin pykälässä ehdotettavan valtuuden nojalla.

Momentissa säädettäisiin myös valtuudesta antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä tukikelpoisista toimenpiteistä ja niitä koskevista vaatimuksista. Koska toimenpiteet on todettu 106 artiklassa varsin yleisellä tasolla, tulisi niiden toteuttamista koskevia vaatimuksia tarvittaessa voida tämentää.

Mehiläishoitotuesta ei ole annettu nykyisin kansallisia säännöksiä. Tukipäätöksessä on eräiden vaatimusten osalta nykyisin viitattu valtionavustuslain (688/2001) säännöksiin.

27 §. Mehiläishoitotukeen oikeutetut. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin mehiläishoitotukeen oikeutettuja toimijoita koskevista vaatimuksista. Tuen kohteena olevien toimenpiteiden tarkoituksena on tukea yksittäisten toimijoiden sijaan koko mehiläishoitoalaa. Tukea voitaisiin myöntää mehiläishoitoalaa edustaville yhdistyksille ja osuuskunnille. Määritelmä vastaisi markkinajärjestelyasetuksen 109 artiklassa tarkoitettujen ohjelman valmisteluun osallistuvien tahojen määritelmää. Järjestöstä käytettäisiin kuitenkin nimitystä rekisteröity yhdistys, koska 109 artiklassa tarkoitettu järjestö-termi ei vastaa Suomessa käytettäviä oikeushenkilöitä koskevia määritelmiä. Tukea voisi hakea myös useampi tukeen oikeutettu toimija yhdessä.

Tuen hakijan tulisi sitoutua toteuttamaan kaikki mehiläishoito-ohjelmaan kuuluvat toimenpiteet. Tällä varmistettaisiin, että mehiläishoito-ohjelma toteutetaan kokonaisuutena. Tukijärjestelmän soveltaminen edellyttää, että jäsenvaltio aluksi esittää toteuttavia toimenpiteitä koskevan suunnitelman EU:n hyväksyttäväksi ja että tukijärjestelmä toteutetaan ehdotetulla tavalla. Jos tukea voisi hakea vain yksittäisten toimien toteuttamiseen, olisi vaarana, ettei tukea haeta kaikkien toimenpiteiden toteuttamiseen eikä ohjelmaa siten toteutettaisi suunnitellulla ja EU:n toimielinten hyväksymällä tavalla. Jotta voitaisiin varmistaa, että kaikki toimenpiteet tulevat toteutettavaksi, tulisi tuen hakijalta edellyttää sitoutumista kaikkien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Tukihakemuksen voisi tehdä myös useampi järjestö yhdessä. Tämä voisi olla tarpeen, jos mehiläishoitoalaa edustava yhdistys tai osuuskunta ei voisi yksin toteuttaa kaikkia

toimenpiteitä tai jos toimenpiteet eivät kattaisi joitakin maantieteellisiä alueita.

Pykälän 2 momentin mukaan hakija voisi käyttää apuna toimenpiteiden toteutuksessa muita yksityisoikeudellisia tai julkisoikeudellisia tahoja. Tämä voisi olla tarkoituksenmukaista esimerkiksi markkinajärjestelyasetuksen 106 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen laboratorioiden tukitoimenpiteitä tai f alakohdassa tarkoitettujen tutkimustoimintaa koskevien toimenpiteiden yhteydessä. Momentissa viitattaisiin valtionavustuslain 7 §:n 2 momenttiin, jossa säädetään velvollisuudesta tehdä sopimus avustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista hanketta toteuttavan kanssa. Tarkoituksena olisi tämentää toimenpiteiden toteutuksessa käytettävän muun yksityisoikeudellisen tai julkisoikeudellisen tahon asemaa toimenpiteiden toteutuksessa. Tuki katsottaisiin tältä osin myönnettyksi käytettäväksi muun kuin tuensaajan toimintaan. Kyseisen yhteisön käytössä ei siten olisi kyse hankintalainsäädännössä tarkoitettua tuen hakijan ja kyseisen yhteisön välisestä hankinnasta.

28 §. Mehiläishoitotuen hyväksyttävät kustannukset ja tuen enimmäismäärä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin mehiläishoitotuen tukikelpoisista kustannuksista. Niitä olisivat tukikelpoisten toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset. Tukikelpoiset toimenpiteet tulisivat määritellyksi edellä selvytyllä tavalla. Kustannusten tulisi olla tarpeellisia toimenpiteen toteuttamisen kannalta ja kustannustasoltaan kohtuullisia. Momentti toimisi perussäännöksenä valtuudelle säätää tarkemmin hyväksyttävistä kustannuksista.

Hyväksyttävistä kustannuksista voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Kustannuksia koskevia rajoituksia on asetettu nykyisin tukipäätöksen ehdoissa. Tuenhakijan kannalta olisi kuitenkin syytä säätää kustannusten tukikelpoisuudesta siten, että tällä olisi sitova tieto niistä jo tukihakemusta tehdessään. Tarkemmin voitaisiin säätää esimerkiksi siitä, mitä kustannuksia on kunkin toimenpiteen toteuttamisen kannalta pidettävä tarpeellisina ja niiden tukikelpoisuutta mahdollisesti koskevista rajoituksista. Tarpeellista voisi olla esimerkiksi määritellä, millä edellytyksillä yksittäiset kustannuserät

ovat hyväksyttäviä ja mitä kustannuseriä ei voida pitää tarpeellisina eikä siten tukikelpoisina. Jälkimmäisiä voisivat olla esimerkiksi tuensaajan rahoituskulut tai edustusmenot. Lisäksi voitaisiin ottaa kantaa esimerkiksi siihen, onko arvonlisävero tukikelpoinen meno toimijoille, jotka eivät voi vähentää arvonlisäveron osuutta menoinaan.

Pykälän 2 momentin mukaan Maaseutuvirasto päättäisi hakijalle myönnettävän mehiläishoitotuen enimmäismäärästä. Se vahvistettaisiin tuen myöntämistä koskevassa päätöksessä. Suomessa jaettavissa oleva tuen enimmäismäärä vahvistetaan komission mehiläishoito-ohjelmaa koskevassa päätöksessä. Yksittäiselle hakijalle jaettavissa olevan tuen määrä on riippuvainen tukikelpoisuusedellytykset täyttävien hakemusten määrästä ja niissä ehdotettavien toimenpiteiden kustannuksista. Säännöksen tarkoituksena on korostaa, että yksittäiselle hakijalle jaettavissa olevan tuen määrä on tiedossa vasta tukea koskevien päätösten tekemisen yhteydessä. Tuen enimmäismäärän vahvistaminen tukipäätöksessä vastaisi nykykäytäntöä.

29 §. Mehiläishoitotuen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuen hakemisen määräajasta. Hakeminen voi tapahtua vasta sen jälkeen, kun EU:n komissio on hyväksynyt Suomen mehiläishoito-ohjelmaa koskevan ehdotuksen. Koska toimenpiteitä toteutetaan kolmen vuoden aikana, myös tukea haetaan vain keran kolmessa vuodessa. Näistä syistä ehdotetaan, että määräaika ilmoitettaisiin hakuilmoituksessa.

Tukihakemukseen tulisi liittää tuen kohteena olevien toimenpiteiden toteuttamista ja niiden kustannuksia koskeva suunnitelma. Tiedot ovat tarpeen, jotta voitaisiin varmistaa ehdotettavien toimenpiteiden toteutustavan vastaavan mehiläishoito-ohjelmassa tarkoitettuja toimenpiteitä. Säännös toimisi perussäännöksenä ehdotettavalle valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä esitettävistä tiedoista. Tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että esitetyt toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä.

Pykälän 2 momentin mukaan tuensaajan tulisi pitää kirjaa toteutetuista toimenpiteistä ja niihin liittyvistä kustannuksista. Vaatimuksen avulla olisi mahdollista tarvittaessa toteuttaa

toimenpiteiden toteuttamista koskevaa valvontaa. Vaatimus toimisi perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä.

Pykälän 3 momentin mukaan tuensaajan olisi haettava tuen maksatusta Maaseutuvirastolta hakemuksella, johon on liitetty toteutettuja toimenpiteitä ja niiden kustannuksia koskeva selvitys. Selvitys on tarpeen, koska tukea maksetaan toteutuneiden kustannusten mukaan ja koska näiden toimenpiteiden ja kustannusten asianmukaisuus on tässä yhteydessä tarkistettava. Säännös toimisi perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä esitettävistä tiedoista. Tuen maksamisen edellytyksenä olisi, että toteutetut toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä pykälässä tarkoitetuissa hakemuksissa esitettävistä tiedoista sekä kirjattavista tiedoista. Hakemuksissa esitettävien tietojen tarkentaminen voisi olla tarpeen, jotta toimenpiteistä ja kustannuksista saataisiin tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten arvioinnissa tarvittavat tiedot. Kirjattavien tietojen osalta voisi olla tarvetta tarkentaa, mistä seikoista on pidettävä kirjaa.

Yksityisen varastoinnin tuki

30 §. Yksityistä varastointia koskevat vaatimukset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yksityisen varastoinnin tuen kohteena olevan voim valmistajan hyväksymisen edellytyksistä. Tukeen oikeutetuista tuotteista säädetään yksityisen varastoinnin asetuksen 2 artiklassa ja liitteessä I. Liitteen mukaan voi on oltava tuotettu liitteessä määritellyt edellytykset täyttävässä yrityksessä hakemuspäivää tai tarjousten jättöpäivää edeltäneiden 28 päivän aikana. Se vastaa voim interventiovarastoinnissa sovellettavaa velvoitetta, johon momentissa viitattaisiin. Muiden tuotteiden osalta ei ole tarvetta kansallisille säännöksille. Myöskään tuenhakijoihin ei liity kansallista säädöstarvetta, koska yksityisen varastoinnin asetuksen 8 artiklan mukaan tukea hakevan on oltava yhteisöön sijoittautunut alv-rekisteriin merkitty toimija.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin yksityisen varastoinnin tuen hakijan varastointiin liittyvistä velvoitteista. Varastointia koskevista vaatimuksista ei ole annettu nykyisin kansallisia säännöksiä, mutta niistä on voitu sopia yksityisestä varastoinnista tehtävän sopimuksen ehtoissa. Koska kyseessä ovat hallinnon ulkopuolisten toimijoiden oikeudet ja velvollisuudet, tulisi niistä kuitenkin säätää yhdenmukaisesti ja siten, että vaatimukset ovat etukäteen lainsäädännössä asettuja.

Varastointiolosuhteita ja varastointitapaa koskeva ehdotus perustuu yksityisen varastoinnin asetuksen 22 artiklan 1 kohdan a alakohtaan, jonka mukaan tuenhakijan on omaan lukuunsa ja omalla vastuulla vietävä sopimuksen alainen määrä tuotteita varastoon ja varastoitava olosuhteissa, joissa tuotteiden ominaisuudet säilyvät. Tuen myöntämisen edellytyksenä olisi lisäksi, että tuen hakija varmistaa, että tuotteissa on niiden yksilöllisyyden edellyttämät merkinnät. Tämä vaatimus perustuu 22 artiklan 1 kohdan e alakohtaan, jonka mukaan varastoidut tuotteet on tehtävä helposti käsiteltäviksi ja yksilöllisesti tunnistettaviksi. Säännös toimisi perussäännöksenä valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä. Tuotteiden korvaamista koskeva kieltäminen perustuu yksityisen varastoinnin asetuksen 22 artiklaan, jonka mukaan varastointisopimuksessa on kiellettävä tuotteiden korvaaminen toisilla tuotteilla. Koska vaatimus on asetettu jäsenvaltiolle ja koska kyse on tuen myöntämisen edellytyksistä, ehdotetaan siitä selvyysvuoksi säädettäväksi laissa.

Momentissa säädettäisiin lisäksi valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä momentissa tarkoitetuista varastointiolosuhteista, varastointitavoista ja merkinnöistä. Varastointiolosuhteiden osalta voitaisiin antaa esimerkiksi varaston lämpötilaan tai tuuletukseen liittyviä teknisiä vaatimuksia, jos tämä katsottaisiin tuotteiden laadun säilymisen varmistamiseksi tarpeelliseksi. Varastointimenettelyjen osalta voitaisiin säätää tarkemmin esimerkiksi siitä, miten tuotteet on sijoitettava varastoon, jos tämä olisi tarpeen niiden säilyvyyden ja määrän tarkastusten varmistamiseksi. Merkintöjen osalta voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten tuotteiden merkinnät on tehtävä, jotta yksityisen varastoinnin asetuksen 22 artiklan 1 kohdan e alakohdassa edel-

lytetty yksilöllisen tunnistamisen vaatimus täyttyisi. Koska kyseessä olisivat varastoinnin toteuttamiseen liittyvät tekniset vaatimukset, tarkemmat säännökset ehdotetaan annettavaksi ministeriön asetuksella.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin tuotteiden varastoon toimittamista ja sieltä poistoa koskevista vaatimuksista. Sen mukaan tuen hakijan olisi toimitettava tuotteet varastoon ja poistettava ne sieltä siten, että tuotteiden laatu, määrä ja merkinnät voidaan tarkastaa. Poistaminen olisi järjestettävä siten, että kerralla poistettavien tuotteiden määrä ei ole vähäinen. Vaatimukset perustuvat yksityisen varastoinnin asetuksen 28 artiklaan. Sen nojalla jäsenvaltio voi asettaa vaatimuksen, jonka mukaan varastosta on poistettava kerralla vähintään tietty määrä. Tämä voisi olla tarpeen, jos erien pienuuden katsottaisiin edellyttävän kohtuuttoman useita tarkastuskäyntejä. Säännökset toimisivat perussäännöksenä momentissa ehdotettavalle valtuudelle. Tarkempien säännösten antaminen tuotteiden varastoon toimittamisen ja sieltä poistamisen tavasta voisi olla tarpeen, jos tuotteiden tarkastusten toteuttamisen varmistaminen tätä edellyttäisi. Lisäksi voitaisiin säätää tarkemmin poistettavan erän vähimmäismäärästä. Koska kyseessä olisivat varastoinnin toteuttamiseen liittyvät tekniset vaatimukset, ne ehdotetaan annettavaksi ministeriön asetuksella.

Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin tuotteiden siirtoa koskevista rajoituksista. Säännös perustuu yksityisen varastoinnin asetuksen 22 artiklaan. Siinä edellytetään, että varastointisopimuksessa kielletään tuotteiden siirto toiseen varastoon lukuun ottamatta perusteltua syytä. Tuen hakija voisi siirtää tuen kohteena olevia tuotteita toiseen varastoon vain Maaseutuviraston luvalla. Lisäksi edellytettäisiin, että siirto olisi tarpeen tuotteiden säilytysolosuhteiden turvaamisen tai muun vastaavan poikkeuksellisen ja ennakoimattoman syyn vuoksi. Lisäksi momentissa viitattaisiin yksityisen varastoinnin asetuksessa säädettyihin muihin vaatimuksiin, millä korostettaisiin, että varastointiin liittyy lisäksi sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön perustuvia muita vaatimuksia. Esimerkiksi 22 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan tuenhakijan on omaan lukuunsa ja

omalla vastuulla vietävä sopimuksen alainen määrä tuotteita varastoon. Tuotteiden varastoon vientiä, varastointijaksoa ja varastosta poistamista koskevista määräajoista säädetään 25—28 artikloissa.

31 §. *Yksityistä varastointia koskevien tietojen ilmoittaminen ja kirjaaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yksityisen varastoinnin tuen saajan velvollisuudesta pitää kirjaa ja ilmoittaa tiedoista, jotka ovat tarpeellisia varastointia koskevien vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi. Säännös toimisi perussäännöksenä momentissa ehdotettavalle valtuudelle. Tarkempia säännöksiä voisi olla tarpeen antaa, jos esimerkiksi tuotteiden seurannan varmistaminen tätä edellyttäisi eikä yksityisen varastoinnin asetuksessa tarkoitettujen vähimmäisvaatimukset olisi tässä suhteessa riittäviä. Koska perusvaatimukset on annettu EU:n asetuksessa ja koska kyseessä ovat varsin teknisluonteiset tuotteiden seurantaan liittyvät tiedot, tarkemmat säännökset ehdotetaan annettavaksi ministeriön asetuksella. Säädöstaso vastaisi edellä ehdotettuja muita yksityistä varastointia koskevia säännöksiä. Yhtenäinen säädöstaso helpottaisi vaatimusten hahmotettavuutta. Nykyisin ei ole annettu tietojen ilmoittamista tai kirjaamista koskevia kansallisia säännöksiä, mutta Maaseutuvirasto on antanut niistä ohjeita. Niistä on voitu sopia myös varastointia koskevassa sopimuksessa. Koska kyseessä ovat hallinnon ulkopuolisen toimijan oikeudet ja velvollisuudet, tulisi niistä kuitenkin säätää kaikkia tuenhakijoita yhdenmukaisesti sitovalla tavalla ja siten, että ne ovat etukäteen vahvistettuja.

Momentissa viitattaisiin tuenhakijan tietojen ilmoittamisen ja kirjaamisen osalta yksityisen varastoinnin asetukseen. Koska kyseessä on informatiivinen viittaus sellaiseen sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön, viittausta ei ehdoteta tehtäväksi artiklakohtaisesti. Ilmoitettavia tietoja koskevista vähimmäisvaatimuksista säädetään 22 artiklan 1 kohdan c alakohdassa, jossa edellytetään varastointiin liittyvien asiakirjojen lähettämistä viranomaiselle. Kirjattavia tietoja koskevasta vähimmäisvaatimuksesta säädetään 22 artiklan 3 kohdassa. Viittaus kattaisi myös 22 artiklan 2 kohdassa tarkemmin määritellyt asiakirjat, joiden avulla voidaan varmistaa

tuotteita koskevat 2 kohdassa tarkemmin määritellyt tiedot. Ilmoitettavista tiedoista säädetään myös muualla yksityisen varastoinnin asetuksessa. Sen 20 artiklassa säädetään varastointipaikkaa ja tuote-erien toimitamisajankohtia koskevien tietojen ilmoittamisesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuotteen varastointiin liittyvien ilmoitusten määräajoista viittaamalla yksityisen varastoinnin asetukseen. Määräajasta säädetään ainakin yksityisen varastoinnin asetuksessa varastointiin liittyvien asiakirjojen lähettämistä koskevassa 22 artiklassa ja tuotteiden varastosta poistamista koskevan ilmoituksen osalta 36 artiklassa.

Lisäksi säädettäisiin valtuudesta antaa yksityisen varastoinnin asetuksen mahdollistamia säännöksiä ilmoitusten määräajoista, jos tämä on tarpeen tuotteiden tarkastusten suunnittelun ja toteuttamisen varmistamiseksi. Esimerkiksi 20 artiklassa säädetään jäsenvaltion viranomaisen oikeudesta edellyttää tuotteiden varastoinnissa käytettäviä tiloja ja tuotteiden sinne toimittamista koskevien tietojen ilmoittamista vähintään kaksi työpäivää ennen kunkin erän varastoon vientiä. Määräajan asettaminen voisi olla tarpeen, jotta tuotteiden tarkastukset voitaisiin suunnitella etukäteen. Artiklassa 36 säädetään tuensaajan velvollisuudesta ilmoittaa varastoinnin päättymisen ajankohdasta vähintään viittä työpäivää ennen, jotta tuotteet voidaan varastoinnin päättyessä tarkastaa. Mainitun 36 artiklan 6 kohdassa säädetään myös jäsenvaltion oikeudesta hyväksyä ilmoitukselle viittä päivää lyhyempi määräaika.

Määräaikoja koskevan valtuuden kattama harkinnanvara olisi määräajan pituuden osalta rajattu ja koskisi tuotteiden tarkastusten täytäntöönpanoon liittyvien käytännön järjestelyjen toteuttamista. Poikkeavia määräaikoja voitaisiin ottaa käyttöön, jos tuotteiden tarkastusten suunnittelu tästä huolimatta olisi mahdollista varmistaa. Tarkemmat säännökset ehdotetaan annettavaksi ministeriön asetuksella, koska perusvaatimukset on asetettu EU:n asetuksessa ja koska kyse on tuotteiden seurantaan liittyvistä teknisluonteisista seikoista. Säädöstaso olisi yhdenmukainen edellä ehdotettujen muiden yksityistä varastointia koskevien tarkempien säännösten kanssa.

Vaatimusten esittäminen yhdessä alemmanasteisessa säännöksessä olisi tuensaajan edun mukaista. Nykyisin ei ole annettu säännöksiä määräajoista, mutta eräitä niistä on sovellettu Maaseutuviraston ohjeistukseen perustuen.

32 §. *Yksityistä varastointia koskeva sopimus.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yksityistä varastointia koskevasta sopimuksesta. Yksityisen varastoinnin asetuksessa säädettyissä yksityisen varastoinnin sopimuksen ehdoissa on kyse tuen myöntämisen edellytyksistä ja hallinnon ulkopuolisille toimijoille asetetuista velvoitteista. Tällaisten vaatimusten tulisi perustua lakiin ja niiden tulisi olla etukäteen asetettuja. Varastointisopimus puolestaan vahvistetaan vasta tuen hakemisen jälkeen. Kyseessä ei ole tuensaajan ja tuenmyöntäjän välillä neuvoteltava normaali sopimus, koska sopimuksessa on kyse tuensaa-jaa koskevista tuen myöntämisen ehdoista. Edellä mainituista syistä velvoitteista säädettäisiin ehdotettavassa laissa ja tarkemmin sen nojalla annettavissa säännöksissä. Tätä puoltaa myös se, että vaatimusten rikkominen voi 34 artiklan nojalla johtaa tuen alentamiseen tai epäämiseen.

Yksityisen varastoinnin asetuksessa tarkoitettujen sopimuksen tekemisestä ei kuitenkaan voida luopua, koska sen vahvistamista koskeva vaatimus on asetettu jäsenvaltiolle EU:n lainsäädännössä. Jotta ehdotettavassa laissa tarkoitettut vaatimukset ja sopimuksessa todettavat vaatimukset vastaisivat toisiaan, pykälässä ehdotetaan, että sopimukseen tulisi listata sekä ehdotettavassa laissa että yksityisen varastoinnin asetuksessa säädetyt vaatimukset.

Varastointia koskevan sopimuksen osalta on huomioitava, että varastointiin liittyvät puutteet ratkaistaan yksityisen varastoinnin asetuksen mukaisesti hallintopäätöksellä riippumatta siitä, että osapuolten välillä vahvistetaan sopimus. Jos varastointia koskevia vaatimuksia todetaan rikutun, asiasta tehdään hallintopäätös 34 artiklassa säädetyin edellytyksin. Artiklassa säädetään yksityiskohtaisesti erilaisista laiminlyönneistä ja rikkomuksista, jotka johtavat maksettavan tuen määrän alentamiseen tai epäämiseen kokonaan. Tukea on 34 artiklan mukaan alennettava tai se on evättävä, jos tuotteiden määrä vähenee tai

laatu vioittuu taikka jos artiklassa tarkoitettujen määräajat ylitetään. Jos tukea on maksettu ennakkona, aiheettomasti maksettu tuki on 38 artiklan nojalla perittävä takaisin. Varastointia koskevassa sopimuksessa ei siten voida sopia rikkomisen tai laiminlyönnin ratkaisutavoista eikä tilanteeseen soveltu sopimusrikkomuksen yhteydessä sovellettavat menettelyt, kuten sopimusrikkomusta koskevan kanteen nostaminen. Menettely vastaa muita tuen myöntämisedellytysten rikkomista tai laiminlyöntiä koskevia menettelyjä, joissa tuen myöntämisedellytysten mahdollinen laiminlyönti ratkaistaan valituskelteisellä hallintopäätöksellä.

Koulumaitotuki

33 §. *Koulumaitotukeen kelpoiset tuotteet.* Pykälässä viitattaisiin koulumaitotukeen kelpoisia tuotteita koskevien vaatimusten osalta koulumaitoasetukseen. Sen 3 artiklan mukaan tuotteiden on täytettävä asetuksen (EY) N:o 852/2004 ja asetuksen (EY) N:o 853/2004 sekä koulumaitoasetuksen liitteessä I tarkoitettujen vaatimukset. Koulumaitoasetuksen liitteessä I tukikelpoiset tuotteet on jaettu luokkiin I—V ja luokka I edelleen alakohtiin a, b ja c. Tukikelpoisia ovat esimerkiksi luokan I a alakohdan mukainen lämpökäsitelty maito tai b alakohdan mukainen lämpökäsitelty maustettu, kaakaota tai hedelmämehua sisältävä maito, jossa on lämpökäsiteltyä maitoa vähintään 90 painoprosenttia ja enintään 7 prosenttia lisättyä sokeria ja/tai hunajaa taikka luokan I c alakohdan mukainen maustettu tai maustamaton hapanmaitotuote, jossa on lämpökäsiteltyä maitoa vähintään 90 painoprosenttia ja enintään 7 prosenttia lisättyä sokeria tai hunajaa. Luokkaan II kuuluu hapanmaitotuotteita ja luokkiin III-V juustoja.

Ehdotettavan pykälän mukaan tuotteiden olisi vastattava koulumaitoasetuksessa säädettyjen vaatimusten lisäksi ravintosuosituksia. Kyseessä olisi kansallisesti asetettava lisävaatimus. Se perustuu koulumaitoasetuksen 3 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat soveltaa tiukempia vaatimuksia, jotka täyttävät tukikelpoisille tuotteille liitteessä I vahvistetut edellytykset. Koulumaitoasetuksen johdanto-osan mukaan tukikelpoisten

tuotteiden luettelo on laadittu yhteisössä valitsevien erilaisten kulutustottumusten huomioimiseksi ja nykypäivän terveys- ja ravintosuuntauksiin vastaamiseksi samalla, kun jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus määrittellä oma tuotevalikoimansa kyseisen luettelon mukaisesti.

Tuotteita koskevista vaatimuksista voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella, jos tämä olisi ravintosuositusten huomioimisen vuoksi tarpeen. Nykyisin koulumaitotukeen kelpoisia tuotteita koskevista vaatimuksista säädetään koulumaitotuesta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1026/2008). Sen mukaan esimerkiksi mainituista luokkaan I kuuluvista tuotteista tukikelpoisia ovat vain luokan I a tai c alakohtaan kuuluvat tuotteet, jotka sisältävät rasvaa enintään 1 prosenttia. Hapanmaitotuotteille ja juustoille on asetettu niiden rasvapitoisuutta ja suolapitoisuutta koskevia vaatimuksia. Nykyiset vaatimukset perustuvat valtioneuvoston antamassa Terveysttä edistävän liikunnan ja ravinnon kehittämislinjat -periaatepäätöksessä vahvistettuihin ravintosuosituksiin.

34 §. Koulumaitotuen hakijoiden hyväksyminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin koulumaitotuen hakijalta edellytettävästä hyväksymisestä. Se perustuu koulumaitoasetukseen, jonka johdanto-osan mukaan tukijärjestelmän hallinnointia ja valvontaa varten olisi otettava käyttöön hakijoiden hyväksymismenettely. Koulumaitoasetuksen 6 artiklan mukaan tukihakemus on voimassa ainoastaan siinä tapauksessa, että sen esittänyt hakija on hyväksytty 7, 8 ja 9 artiklan mukaisesti liitteessä I lueteltujen yhteisön tuotteiden toimittamista varten. Mainitun 7 artiklan mukaan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on hyväksyttävä tuen hakijat. Koulumaitoasetuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaan tukihakemuksen voi esittää oppilaitos taikka oppilaitoksesta vastaava viranomainen, joka tekee tukihakemuksen toimialueensa oppilaille jaettavista tuotteista. Oppilaitoksen määritelmää on täsmennetty koulumaitoasetuksen 2 artiklassa, jossa säädetään edunsaajista. Sen mukaan edunsaajia ovat koulua käyvät oppilaat jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen järjestämässä tai hyväksymässä päiväkodissa, muissa esikoulutason oppilait-

oksessa sekä perus- ja keskiasteen oppilaitoksissa.

Momentissa ehdotetaan täsmennettäväksi, että päiväkotia voi olla myös yksityinen ja että kyseessä voi olla myös esikoulu. Perus- ja keskiasteen oppilaitosten osalta ehdotetaan todettavaksi Suomen koulujärjestelmän mukaisesti kyseessä olevan perusasteen ja toisen asteen oppilaitos. Tuenhakijana voisi siten toimia vain sellainen oppilaitos, jota käyvät oppilaat ovat oikeutettuja koulumaitotuen kohteena oleviin tuotteisiin. Ehdotus vastaisi sisällöllisesti nykytilaa. Tuenhakijasta säädetään koulumaitotuesta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1026/2008).

Hyväksymisen muista edellytyksistä säädetään koulumaitoasetuksen 8 artiklassa, jonka mukaan tuenhakijan on esitettävä tuotteiden toimittamista ja aiheettomasti maksettujen tukien takaisinperintään, tositteiden esittämistä ja tarkastuksiin suostumista koskeva sitoumus. Mainituista seikoista säättäminen ehdotettavassa laissa ei poista tuenhakijan velvollisuutta antaa kyseinen sitoumus. Hyväksymisestä päättäisi Maaseutuvirasto. Momentissa säädettäisiin myös hyväksytyin koulumaitotuen hakijan määritelmästä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuotteiden toimittajan oikeudesta hakea koulumaitotukea. Kyseisen hakumenettelyn käyttö kuuluu jäsenvaltion harkintavaltaan. Koulumaitoasetuksen 6 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan tukihakemuksen voi esittää tuotteiden toimittaja, jos jäsenvaltio niin määrää. Vastaavasta tuotteiden toimittajan oikeudesta hakea koulumaitotukea säädetään nykyisin koulumaitotuesta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1026/2008). Menettelyä on pidetty perusteltuna, koska se mahdollistaa keskitetymmän tuen hakemisen, mikä vähentää hakemusten käsittelystä aiheutuvaa hallinnollista työtä. Toisaalta se edellyttää jäljempänä selvitettävän tuotteiden hinnan alentamisen käytön valvontaa. Asiaa on selvitetty tarkemmin yleisperustelujen yhteydessä. Koska koulumaitotuen hakija on tähän tarkoitukseen erikseen hyväksyttävä, edellytettäisiin hyväksymistä myös hyväksytyiltä koulumaitotuotteiden toimittajalta. Menettely vastaisi nykytilaa.

Hyväksymisestä päättäisi Maaseutuvirasto. Hyväksymistä koskevan hakemuksen yhtey-

dessä tulisi esittää hyväksytyjen koulumaitotuen hakijoiden antama valtuutus hakea tukea näiden puolesta. Valtuutuksen tarkastamisella varmistettaisiin valtuutuksen voimassaolo ja kattavuus sekä se, ettei tukea voi hakea sekä oppilaitos että valtuutettu toimittaja yhtä aikaa. Velvollisuudesta esittää valtuutus ei ole nykyisin kansallisesti säädetty. Momentissa säädettäisiin myös hyväksytyyn koulumaitotuotteiden toimittajan määritelmästä.

Viittauksella koulumaitoasetuksessa säädettyihin hyväksymisen edellytyksiin korostettaisiin sitä, että tuenhakijaa velvoittavista vaatimuksista säädetään ehdotettavan lain lisäksi EU:n lainsäädännössä. Nämä koskevat esimerkiksi edellä tarkoitettua sitoumusta.

Koulumaitoasetuksen 6 artiklan 2 kohdan d alakohdassa säädetään myös tuen hakemista varten perustetun organisaation oikeudesta hakea tukea yhden tai useamman oppilaitoksen tai oppilaitoksesta vastaavien viranomaisten lukuun, jos jäsenvaltio niin määrää. Tällaisen erillisen organisaation perustamista tuen hakemista varten ei kuitenkaan ole katsottu Suomessa tarpeelliseksi eikä pykälään sisälly sitä koskevaa ehdotusta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin koulumaitotuen hakijan ja koulumaitotuotteiden toimittajan hyväksymistä hakevan toimijan velvollisuudesta esittää hakemuksen yhteydessä hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Edellytyksistä säädettäisiin ehdotetussa pykälässä.

Momentissa säädettäisiin lisäksi Maaseutuviraston oikeudesta antaa tarkempia määräyksiä hakemuksissa esitettävistä tiedoista. Hakemuksissa esitettävät tiedot koskisivat yksityiskohtaisia tietoja, joilla hyväksymisen edellytysten täyttyminen todistetaan. Koulumaitotuotteiden toimittajan hyväksymistä koskevassa hakemuksessa niillä tarkoitettaisiin myös valtuutuksessa esitettäviä tietoja. Tarkemmin voisi olla tarpeen edellyttää tietoja toimijoista, joiden puolesta toimittaja hakee tukea sekä valtuutuksen kattamista tuotteista ja valtuutuksen voimassaoloajasta. Kyseessä on EU:n lainsäädäntöön perustuviin tietojen yksityiskohtia koskeva täsmennys, minkä vuoksi säädöstaosoksi ehdotetaan määräystä. Hakemuksen käsittelystä vastaavalla Maaseutuvirastolla olisi parhaat edellytykset arvioida tarvittavia tietoja. Hakemuk-

sesa esitettävät tiedot ovat nykyisin perustuneet Maaseutuviraston ohjeistukseen.

Pykälän 4 momentin mukaan myönnetty hyväksyminen olisi voimassa toistaiseksi. Ehdotus vastaisi nykyistä käytäntöä. Hyväksymisen peruuttamisen ja uudelleen voimaansaattamisen edellytyksistä säädetään sellaisenaan sovellettavassa koulumaitoasetuksen 10 artiklassa.

35 §. *Hyväksytyä koulumaitotuen hakijaa koskevat vaatimukset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksenä olevista hyväksytyä koulumaitotuen hakijaa koskevista vaatimuksista. On huomioitava, että tukea haetaan koulumaitoasetuksen 11 artiklan mukaisesti jälkikäteen. Oikeus tuen hakemiseen on hyväksytyillä hakijoilla. Tukea ei haeta ennen tuotteiden jakelua eikä viranomaisen tee tuen myöntämispäätöstä ennen tuotteiden jakelua. Tuki myönnetään ja maksetaan toteutunutta jakelua koskevan tukihakemuksen perusteella.

Momentin 1 kohdan mukaan hyväksytyyn koulumaitotuen hakijan olisi ensinnäkin varmistettava, että tuen kohteena olevia tuotteita jaetaan ainoastaan päiväkodissa oleville lapsille tai oppilaitosta käyville lapsille tai oppilaille. Vaatimus perustuu koulumaitoasetuksen 2 artiklaan, jonka mukaan edunsaajia ovat koulua käyvät oppilaat jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen järjestämässä tai hyväksymässä päiväkodissa, muissa esikoulutason oppilaitoksissa sekä perus- ja keskiasteen oppilaitoksissa. Kyseiset laitokset on määritetty edellä tuenhakijaa koskevan pykälän yhteydessä. Tuen kohteena olevia tuotteita voivat siten saada kaikki näissä päiväkodeissa olevat lapset ja oppilaitoksia käyvät lapset ja oppilaat. Samalla ehdotettava säännös rajaisi tukeen oikeutettujen tuotteiden ulkopuolelle tuotteet, jotka on jaettu kyseisissä oppilaitoksissa muille henkilöille, kuten esimerkiksi opettajille. Ehdotus vastaisi sisällöllisesti nykytilaa. Lapsista ja oppilaista, joille tuen kohteena olevia tuotteita voidaan jakaa, säädetään koulumaitotuesta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1026/2008).

Momentin 2 kohdan mukaan hyväksytyyn koulumaitotuen hakijan olisi myös pidettävä kirjaa jakamiensa tukihakemuksen kattamien

tuotteiden määrästä. Kyseessä ovat tuen myöntämisen edellytyksenä olevat tiedot, jotka on voitava tarvittaessa jälkikäteen tarkastaa. Säännös toimisi perussäännöksenä valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä kirjattavista tiedosta. Tietojen kirjaamiseen liittyy myös koulumaitoasetuksen 5 artiklassa tarkoitettu mahdollisuus käyttää tukikelpoisia tuotteita oppilaitoksissa aterioiden valmistukseen, jos tähän ei sisälly lämpökäsittelyä. Artiklan mukaan näiden tuotteiden erottamiseksi muista jaettavista tuotteista voidaan käyttää kerrointa, joka vahvistetaan käytettyjen määrien ja/tai asianomaisen jäsenvaltion hyväksymien valmistusohjeiden perusteella. Kertoimen käytöstä säädetään nykyisin koulumaitotuesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1026/2008) 4 §:ssä.

Momentin 3 kohdan mukaan hyväksytyt koulumaitotuen hakijan olisi lisäksi ilmoitettava viranomaiselle tiedot 1 kohdassa tarkoitettujen lasten ja oppilaiden lukumäärästä ja jaettujen tukeen oikeutettujen tuotteiden määrästä. Säännös toimisi perussäännöksenä valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä ilmoitettavista tiedosta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lasten ja oppilaiden lukumäärän laskemistavasta. Koulumaitoasetuksen 2 artiklassa edellytetään, että kyseessä on säännöllinen päiväkotin tai koulun käynti. Yhtenäisten tuen myöntämisperusteiden varmistamiseksi on tarpeen määrittää tarkemmin, miten säännöllisyyttä koskeva vaatimus todetaan. Lukumääräksi katsottaisiin koko lukukauden osalta lukukauden ensimmäisenä päivänä päiväkotiin tai oppilaitokseen ilmoittautuneiden lasten tai oppilaiden määrä. Ehdotus vastaisi nykytilaa. Lukumäärän laskemistavasta säädetään nykyisin koulumaitotuesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1026/2008) 2 §:ssä, jonka mukaan edunsaajien määräksi katsotaan koko lukukauden osalta lukukauden ensimmäisenä päivän päiväkotiin tai oppilaitokseen ilmoittautuneiden edunsaajien määrä.

Momentissa viitattaisiin informatiivisista syistä sellaisenaan sovellettaviin koulumaitoasetuksen hyväksytyä koulumaitotuen hakijaa koskeviin vaatimuksiin. Koulumaitoasetuksen 8 artiklan 1 kohdan a alakohdassa edellytetään, että hyväksytty tuenhakija si-

toutuu varmistamaan, että tuotteet käytetään asetuksen mukaisesti oppilaskäyttöön oppilaitoksessa. Tähän liittyy myös 5 artiklassa tarkoitettu mahdollisuus käyttää tukikelpoisia tuotteita oppilaitoksissa aterioiden valmistukseen edellyttäen, että tähän ei sisälly lämpökäsittelyä. Muista vaatimuksista voidaan todeta 16 artiklan tarkoitettua julistetta koskevat vaatimukset. Julisteen on oltava pysyvästi esillä selvästi näkyvällä paikalla ja helposti luettavissa pääsisäänkäynnin yhteydessä. Kyseisiin vaatimuksiin ei liity kansallista säädöstarvetta. Viittauksella korostettaisiin, että ehdotetun pykälän lisäksi velvollisuuksista säädetään myös koulumaitoasetuksessa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista. Kirjattavien tietojen osalta tarkemmin voisi olla tarvetta säätää esimerkiksi siitä, mitä tietoja eri maitotuotteiden osalta tulisi kirjata, sekä edellä selvitetyistä valmistuksessa käytettävien tuotteiden laskutavasta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin ajanjaksosta, jonka hyväksytyt koulumaitotuen hakijan tekemän hakemuksen on katettava. Se perustuu koulumaitoasetuksen 11 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on määritettävä, miten usein tukihakemuksia voidaan tehdä. Hakemukset voivat 11 artiklan mukaan kattaa 1—7 kuukauden pituisen ajanjakson. Momentissa ehdotettava ajanjakso vastaisi nykyisin Maaseutuviraston ohjeistukseen perustuvaa vaatimusta.

36 §. *Hyväksytyä koulumaitotuotteiden toimittajaa koskevat vaatimukset.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin tukea hakevan koulumaitotuotteiden toimittajan velvollisuudesta alentaa tuotteiden hintaa. Vaatimus perustuu koulumaitoasetuksen hintavalvontaa koskevaan 14 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tuen määrä heijastuu asianmukaisesti edunsaajan maksamaan hintaan. Asiaa on selvitetty tarkemmin yleisperustelujen yhteydessä. Ehdotettava säännös vastaisi sisällöllisesti nykytilaa. Koulumaitotuesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1026/2008) 4 §:n 2 momentin mukaan tuotteiden toimittajan tuotteista perimän hinnan ja tuen yhteenlaskettu määrä ei saa ylittää

toimittajan vastaavan tyyppisiltä asiakkailta veloittamaa hintaa.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin hintoja koskevien tietojen kirjaamista koskevista vaatimuksista. Se perustuu koulumaitoasetuksen 14 artiklassa jäsenvaltiolle asetettuun vaatimukseen toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tuen määrä heijastuu asianmukaisesti edunsaajan maksamaan hintaan. Jotta hinnan alentamista koskevaa velvoitetta voitaisiin valvoa, tulisi hinnan alentamisen perusteista pitää kirjaa. Tietojen kirjaamisvelvollisuudesta ei ole nykyisin erikseen kansallisesti säädetty.

Momentin 3 kohdassa säädettäisiin hintoja koskevien tietojen ilmoittamista koskevista vaatimuksista. Se perustuu koulumaitoasetuksen 14 artiklassa jäsenvaltiolle asetettuun vaatimukseen toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tuen määrä heijastuu asianmukaisesti edunsaajan maksamaan hintaan. Jotta hinnan alentamisvelvoitetta voitaisiin valvoa, ehdotetaan, että tukea hakevan tuotteiden toimittajan tulisi pyydetäessä ilmoittaa viranomaiselle tämän soveltamat hinnan alentamisen perusteet. Velvollisuudesta ei ole nykyisin kansallisesti säädetty.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Maaseutuviraston oikeudesta saada 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettut tiedot salassapitosäännösten estämättä, koska tiedot saattavat kuulua liikesalaisuuden piiriin. Ilmoitettuihin hintoihin liittyvien tietojen käsittelyssä sovellettaisiin liikesalaisuuden suojan piiriin kuuluvien tietojen osalta yleislakina viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) liikesalaisuuden suojaa koskevia säännöksiä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä hinnan alentamiseen liittyvistä kirjattavista tiedoista. Kirjattavien tietojen tarkempi sääntely voisi olla tietojen kirjaamisesta vastaavan toimijan edun mukaista, koska vaatimuksen sisältö olisi tarkemmin määritelty. Tarkempi määrittely voisi myös helpottaa tarkastusten toteuttamista.

Pykälän 4 momentissa viitattaisiin sellaiseen sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön perustuviin vaatimuksiin. Esimerkiksi koulumaitoasetuksen 9 artiklan mukaan tuotteiden

toimittajan on annettava sitoumus pitää kirjaa hyväksytyille koulumaitotuen hakijoille toimittamisensa tukikelpoisten tuotteiden määristä. Sen 12 artiklan mukaan tuki maksetaan toimittajille ainoastaan, kun esitetään kuitti tosiasiallisesti toimitetuista määristä. Momentissa säädettäisiin myös valtuudesta antaa koulumaitoasetuksessa sallittuja tarkempia säännöksiä hyväksytyyn koulumaitotuotteiden toimittajan oikeudesta esittää muita tuotteiden toimittamista ja jakelua koskevia tietoja. Sen nojalla voitaisiin tarvittaessa säätää koulumaitoasetuksen 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua mahdollisuudesta maksaa tuki jäsenvaltion suostumuksella muuta sellaista vaihtoehtoista todistetta vastaan, josta ilmenee, että toimitetut määrät on maksettu.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin ajanjaksosta, jonka hyväksytyyn koulumaitotuotteiden toimittajan tekemän hakemuksen on katettava. Se perustuu koulumaitoasetuksen 11 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on määritettävä, miten usein tukihakemuksia voidaan tehdä. Hakemukset voivat 11 artiklan mukaan kattaa 1—7 kuukauden pituisen ajanjakson. Momentissa ehdotettava ajanjakso vastaisi nykyisin Maaseutuviraston ohjeistukseen perustuvaa vaatimusta.

Tukijärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset

37 §. *Tukijärjestelmiin liittyvät tekniset vaatimukset.* Pykälässä viitattaisiin EU:n markkinajärjestelylainsäädäntöön, jossa säädetään tuenhakijoilta ja tuensaajilta edellytettävistä teknisistä laitteista ja muista teknisistä vaatimuksista. Pääsääntöisesti näistä vaatimuksista säädetään sellaisenaan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä. Eräiltä osin EU:n säännökset voivat kuitenkin edellyttää kansallisten säännösten antamista. Kyseessä voi olla jäsenvaltiolle asetettu velvoite määrittää tarkemmin teknisiä vaatimuksia koskevia yksityiskohtia tai jäsenvaltiolle annettu tähän liittyvä oikeus. Jäsenvaltion harkintavaltaan kuuluvat säännökset on pyritty huomioimaan ehdotettavassa laissa säätämällä näistä kunkin tukijärjestelmän säännösten yhteydessä. Tästä esimerkkeinä voidaan todeta edellä selvitettyt yksityistä varastointia koskevat vaatimukset.

Pykälän mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä sallittuja tai edellytettyjä tarkempia säännöksiä teknisten vaatimusten asianmukaisen täytäntöönpanon edellyttämistä täydennyksistä ja sellaisista poikkeuksista, jotka eivät vaaranna EU:n markkinajärjestelylainsäädännön asianmukaista täytäntöönpanoa.

Ehdotuksessa on huomioitu, että EU:n lainsäädäntöä voidaan tämän tyyppisten seikkojen osalta muuttaa varsin lyhyellä aikavälillä esimerkiksi lisäämällä siihen tuen hakijaa tai saajaa velvoittava teknisten laitteiden käyttöä koskeva vaatimus. Jos kyseessä olisi säännös, jota tulisi kansallisesti teknisten vaatimusten osalta täydentää, edellyttäisi tämä ehdotettavan lain muuttamista, jos ehdotettavassa laissa ei olisi tarvittavaa valtuutta säännöksen antamiseksi. Vastaavasti voisi olla tarpeen myöntää tuen hakijoille poikkeus EU:n lainsäädännössä säädetyistä vaatimuksista, jos tähän jäsenvaltiolle on annettu oikeus eikä EU:n lainsäädännön asianmukainen täytäntöönpano tästä vaarannu. Ehdotettava valtuus on pyritty säätämään mahdollisimman tarkkarajaiseksi edellyttämällä, että kyseessä voisivat olla vain vähäiset täydennykset tai poikkeukset, jotka liittyvät EU:n lainsäädännön sallimiin tai edellyttämiin tekniisiin vaatimuksiin.

Valtuussäännöstä on pidetty perusteltuna, jotta lakia ei olisi tarvetta muuttaa lyhyellä aikavälillä tämän tyyppisten merkitykseltään varsin vähäisten seikkojen vuoksi. On myös otettu huomioon, että lain muuttaminen EU:n lainsäädännön muutosten mukaisessa aika-aulussa voi olla ongelmallista.

5 luku **Ruhonluokitus**

Luvussa säädettäisiin ruhonluokitukseen liittyvistä teurastamoita koskevista teknisistä vaatimuksista, jotka perustuvat markkinajärjestelyasetuksen 42 artiklaan ja sen täytäntöönpanosta annettuun luokitusasetukseen. Siinä säädetään myös teurastamon velvollisuudesta ilmoittaa luokitusta koskevista luokituksen valvonnan toteuttamisen kannalta tarpeellisista tiedoista viranomaisille.

38 §. Ruhonluokitusasteikot. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin nautaeläinten, sian ja

lampaan ruhonluokituksessa sovellettavista jäsenvaltion harkintavaltaan kuuluvista vaatimuksista ja vapautuksista. Teurastamon velvollisuudesta luokitaa ruhoja säädetään luokitusasetuksessa. Luokituksessa käytettävästä luokitusasteikosta säädetään markkinajärjestelyasetuksessa. Momentissa säädettäisiin tähän liittyvästä ruhonluokitusasteikon määritelmästä.

Momentin mukaan ruhonluokitusasteikkoa tulisi soveltaa myös siltä osin kuin kyse on vähintään 12 kuukauden ikäisten nautaeläinten ruhoista. Vaatimuksen tarkoituksena on saada teurastetut nautaeläimet mahdollisimman kattavasti luokituksen ja sen mukaisen hinnoittelun piiriin. Ehdotuksen taustana on markkinajärjestelyasetuksen 42 artikla, jonka mukaan yhteisöjen luokitteluasteikkoja sovelletaan liitteessä V vahvistettujen säännösten mukaisesti täysikasvuisten nautaeläinten ruhoista saatuun nautanlihaan. Markkinajärjestelyasetuksen liitteessä III olevan IV osan 2 kohdan mukaan täysikasvuisella nautaeläimellä tarkoitetaan nautaeläimiä, joiden elopaino on yli 300 kilogrammaa. Luokitusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaan nautanliha-alan ruhojen luokitusasteikkoa on sovellettava täysikasvuisten nautaeläinten ruhoihin.

Luokitusasetuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat päättää, että luokitusasteikkoa on sovellettava teurastettaessa vähintään 12 kuukauden ikäisten nautaeläinten ruhoihin. Ehdotettavassa momentissa säädettäisiin tästä vaatimuksesta. Siitä säädetään nykyisin teurasruhojen luokittelusta ja hintaseurannasta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1058/2008).

Luokitusasetuksen 20 artiklan 1 kohdan mukaan markkinajärjestelyasetuksen 42 artiklassa tarkoitettua sianruhojen luokitusasteikkoa on käytettävä kaikissa teurastamoissa kaikkien ruhojen luokitukseen, jotta taataan kohtuullinen maksu tuottajille näiden teurastamoon toimittamista sioista painon ja lihakuuden perusteella. Momentissa säädettäisiin tähän liittyvistä poikkeuksista. Luokitusasteikkoa ei tarvitsisi käyttää, jos kyse on luokitusasetuksen 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua luokituksesta. Mainitun 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat päättää poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, ettei tämän as-

teikon soveltaminen ole pakollista teurastamoissa, joissa suoritettujen teurastusten enimmäislukumäärän asianomaiset jäsenvaltiot vahvistavat siten, ettei sen vuosittainen keskiarvo ylitä kahtasataa sikaa viikossa ja jotka teurastavat ainoastaan niiden omissa laitoksissa syntyneitä ja lihotettuja sikoja ja jotka leikkaavat kaikki saadut ruhot. Poikkeuksen käyttö olisi perusteltua ottaen huomioon, että luokituksesta aiheutuva työ ja tarvittavat laitteet saattaisivat aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia pienelle teurastamolle ja että teurastamon omien sikojen hinnoittelua voidaan pitää teurastamon sisäisenä asiana. Poikkeuksesta säädetään nykyisin teurasruhojen luokittelusta ja hintaseurannasta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1058/2008).

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lampaanlihan luokitukseen liittyvistä vaatimuksista ja poikkeuksista. Säännöksen tarkoituksena on selventää markkinajärjestelyasetuksen 42 artiklan 1 kohdan kansallista soveltamista. Kyseisessä kohdassa säädetään naudanlihan ja sianlihan ruhonluokitusasteikkojen käytön pakollisuudesta. Lampaan ja vuohenliha-alan osalta sen sijaan todetaan, että jäsenvaltiot voivat soveltaa yhteisöjen lampaan ruhojen luokitteluasteikkoa liitteessä V olevan C kohdan sääntöjen mukaisesti. Säännöstä sovellettaisiin Suomessa siten, että lampaanruhojen luokitus olisi vapaaehtoisista ja jos lampaanruhoja vapaaehtoisesti luokitetaan, tulisi luokitus toteuttaa markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitetun ruhonluokitusasteikon mukaisesti. Ruhonluokitusasteikon käytöllä varmistettaisiin luokituksen ja sitä kautta myytäväksi tarjottavien ruhon osien hinnoittelun vertailukelpoisuus. Vastaavasta vaatimuksesta säädetään nykyisin teurasruhojen luokittelusta ja hintaseurannasta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1058/2008).

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä täydentävien ruhonluokitusasteikkojen käytöstä. Täydentävien luokkien käytön tarkoituksena on määrittää ruhon arvo tarkemmin ja oikeudenmukaisemmin sekä antaa eläimen kasvatustajalle tarkempaa tietoa kasvatuksen ja jalostuksen tuloksista. Säännösten antaminen edellyttäisi, että täydentävän luokan käyttö

olisi tarpeen ruhon tarkemman arvon määrittämiseksi. Ehdotus perustuu markkinajärjestelyasetuksen liitteeseen V, jonka A kohdan III alakohdan mukaan jäsenvaltioilla on lupa jakaa kukin mainitussa kohdassa tarkemmin määritellyistä naudanlihan luokista alaluokkaan. Sianlihan osalta kansalliseen harkintavaltaan kuuluvista luokista säädetään mainitun liitteen V B kohdan II alakohdassa. Lampaanlihan osalta luokituksessa voidaan mainitun liitteen V C kohdan mukaan soveltuvin osin soveltaa, mitä naudanlihan osalta säädetään. Kansallisesti määritellyistä täydentävistä luokitusasteikoista säädetään nykyisin teurasruhojen luokittelusta ja hintaseurannasta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1058/2008).

Täydentävistä luokitusasteikoista ja niiden käytöstä voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Säädstarpeita ja nykytilaa on selvitetty edellä. Kyseessä on EU:n lainsäädäntöön perustuvaa teknistä seikkaa koskeva täsmennys, minkä vuoksi tarkemmat säännökset ehdotetaan annettavaksi ministeriön asetuksella.

39 §. Ruhonluokituksen toteuttaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin luokituksen tekniseen toteuttamiseen sekä ruhon merkintätapaan ja tarjontamuotoon liittyvistä teurastamoja koskevista vaatimuksista. Pääosin luokituksen toteuttamista koskevista vaatimuksista säädetään momentissa tarkoitettussa sellaisenaan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä. Eräiden menettelyjen soveltaminen voi kuitenkin edellyttää kansallisesti annettavia tarkempia säännöksiä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa EU:n ruhonluokituslainsäädännössä sallittuja tarkempia säännöksiä luokituksen teknistä toteuttamista ja ruhon merkintätapoja koskevista vähäisistä täydennyksistä. Esimerkiksi markkinajärjestelyasetuksen liitteen V kohdassa V säädetään jäsenvaltion harkintavaltaan kuuluvasta ruhonluokituksen yhteydessä tehtävästä rasvan poistamisesta. Luokitusasetuksen 7 artiklan 3 kohdassa säädetään jäsenvaltion oikeudesta asettaa velvollisuus ilmoittaa luokituksen tulosten yhteydessä myös lihakkuutta ja rasvaisuutta koskevat alaluokat. Sen 9 artiklassa tarkoitettujen automatisoitujen luokitustekniikoiden käytön salliminen kuuluu myös

kansalliseen harkintavaltaan. Luokitusasetuksen 22 ja 23 artikloissa säädetään sianruhon painon määrittämisestä.

Luokituksen teknistä toteuttamista koskevien tarkempien säännösten antaminen edellyttäisi, että ne ovat tarpeen luokituksen ja punnituksen täsmällisen toteuttamisen varmistamiseksi. Nykyisin ei ole ollut tarvetta antaa tarkempia säännöksiä. Tulevaisuudessa erityisesti automatisoitu luokitus voi tätä kuitenkin edellyttää. Koska kyseessä ovat EU:n lainsäädännössä tarkoitettuja teknisiä toimenpiteitä koskevat täsmennykset, säännökset ehdotetaan annettavaksi ministeriön asetuksella.

Ruhojen tarjontamuotoa koskevista vaatimuksista säädetään naudanlihan osalta markkinajärjestelyasetuksen liitteen V A kohdan IV alakohdassa ja luokitusasetuksen 13 artiklan 5 kohdassa. Sianlihan osalta asiasta säädetään markkinajärjestelyasetuksen liitteen V B kohdan III alakohdassa ja lampaanlihan osalta mainitun liitteen C kohdan IV alakohdassa. Niiden mukaan jäsenvaltio voi säätää erilaisesta tarjontamuodosta.

Luokituksen yhteydessä tehtäviin merkintöihin liittyvistä vaatimuksista säädetään momentissa tarkoitettussa sellaisenaan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä. Eräiden säännösten soveltaminen voi edellyttää tarkempia säännöksiä. Esimerkiksi luokitusasetuksen 6 artiklassa ja 30 artiklassa säädetään tunnistemerkinnän tekemisestä leimalla ja molempien artiklojen 4 kohdassa jäsenvaltion oikeudesta korvata leima tunnistelapulla. Luokitusasetuksen 21 artiklassa säädetään sianlihan merkintätavoista ja 30 artiklassa lampaanlihan merkintätavoista.

Kyseessä ovat EU:n lainsäädäntöön perustuvaa teknistä seikkaa koskevat täsmennykset, minkä vuoksi tarkemmat säännökset ehdotetaan annettavaksi ministeriön asetuksella. Nykyisin on annettu tarkempia säännöksiä leiman korvaamisesta tunnistelapulla. Siitä säädetään teurasruhojen luokittelusta ja hintaseurannasta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1058/2008).

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa EU:n luokituslainsäädännössä sallittuja tarkempia säännöksiä ruhon tarjontamuotoa koskevista vähäisistä täydennyksistä, jos tämä on tarpeen sovellettujen kauppal-

listen käytäntöjen tai teurastustekniikoiden noudattamisen taikka hygienian varmistamiseksi. Näin voisi olla esimerkiksi, jos uusi teurastustekniikka edellyttäisi erilaista viimeistelyä, jos johonkin ruhonosaan liittyisi hygienia- tai tautiriskejä tai jos jokin ruhonosa menettäisi kokonaan kaupallisen merkityksensä. Nykyisin tarjontamuodosta ei ole ollut tarvetta säätää kansallisesti. Kyseessä on EU:n lainsäädäntöön perustuvaa teknistä seikkaa koskeva täsmennys, minkä vuoksi tarkempia säännöksiä ehdotetaan annettavaksi ministeriön asetuksella.

40 §. Ruhonluokittajan hyväksyminen. Pykälässä säädettäisiin ruhonluokittajalta edellytettävän hyväksymisen edellytyksistä. Sen *1 momentin* mukaan luokitusasetuksessa tarkoitettua luokitusta teurastamossa voisi tehdä vain tähän tehtävään Maaseutuviraston hyväksymä henkilö, josta käytettäisiin määritelmää hyväksytty ruhonluokittaja. Ehdotus perustuu naudanlihan osalta luokitusasetuksen 8 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että luokituksen tekevät pätevät luokittajat, jotka ovat saaneet tätä tarkoitusta varten luvan. Luvan voi korvata jäsenvaltion myöntämä hyväksyntä, jos tämä vastaa ammatillisen pätevyyden tunnustamista. Lampaanlihan osalta ehdotus perustuu luokitusasetuksen 31 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltion on varmistettava pätevyys. Sianlihan osalta luokitusasetuksessa ei ole annettu asiaa koskevia nimenomaisia säännöksiä, mutta säännöksen perusteena voidaan pitää luokitusasetuksen 39 artiklaa, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimet muun muassa varmistaa hintojen tarkkuuden. Hinnat määräytyvät luokituksen perusteella. Ei ole myöskään pidetty perusteltuna, että vaatimus vaihtelisi riippuen siitä onko kyse naudan, sian vai lampaan ruhon luokituksesta.

Selvyyden vuoksi momentissa todettaisiin, että luokitus kattaa myös ruhon punnituksen ja merkinnät. Luokitusasetuksessa tarkoitettu luokitus kattaa kaikki nämä toimet. Hyväksymisestä päättäisi hakemuksesta Maaseutuvirasto.

Pykälän 2 momentin mukaan hyväksymisen edellytyksenä olisi riittävä 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan eli luokitukseen liittyvään koulutukseen perustuva pätevyys ja

luokitusta koskeva työnäyte. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä koulutuksen ja työnäytteen sisällöstä ja toteuttamistavasta. Hyväksymisestä säädetään nykyisin teurasruhojen luokittelusta ja hintaseurannasta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1058/2008) 6 §:ssä. Sen mukaan teurasruhon luokittelijana ja punnitsijana voi toimia Maaseutuviraston valtuuttama henkilö, jolla on tehtäviin käytännössä osoitettu pätevyys. Pätevyyden osalta on nykyisin edellytetty Lihateollisuuden tutkimuskeskuksen järjestämää kurssia ja työnäytteellä osoitettua pätevyyttä. Kurssin järjestäminen on tapahtunut maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa ja sen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset on korvattu järjestäjälle. Vastuu hyväksymiseen liittyvistä hallintopäätöksistä on ollut viranomaisella.

Pykälässä säädettäisiin nykyistä yksiselitteisemmin, että pätevyyden osoittamisessa käytettävän koulutuksen ja näyttökokeen tulisi olla Maaseutuviraston hyväksymiä. Maaseutuvirasto vastaa myös nykyisin kyseisten hyväksymisten myöntämisestä. Myös Ruotsissa edellytetään Maaseutuvirastoa vastaavan Jordbruksverketin järjestämän koulutuksen suorittamista. Asiasta on annettu Jordbruksverketin määräys SJVFS 2004:88.

Pykälän 3 momentin mukaan Maaseutuvirasto voisi päättää hyväksymisestä enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Määräaikaikaisuudella voitaisiin varmistaa, että hyväksymisen kattamaa luokitusta käytännössä toteutetaan, jolloin myös sen edellyttämä valvonta voidaan kohdistaa oikein. Valvonnasta ehdotetaan säädettäväksi tarkastuksia koskevassa luvussa. Myös nykyisin käytäntönä on ollut myöntää hyväksyminen kolmeksi vuodeksi kerrallaan, vaikkakaan tästä ei ole erikseen säädetty. Maaseutuvirasto päättäisi uudesta hyväksymisestä, jos hyväksytty toimija tätä hakee ja esittää selvityksen hyväksymisen edellytysten täyttymisestä. Hakijan ei kuitenkaan olisi tällöin annettava uutta työnäytettä, jollei tähän ole erityisiä syitä.

6 luku Hintaselvitykset

41 §. Velvollisuus ilmoittaa hintoja ja niihin liittyviä muita tietoja. Jos EU:n lainsäädännössä edellytetään jäsenvaltion toimitta-

van tuotteiden hintoja, määrää tai laatua koskevia tietoja ja jos viranomaisella ei ole käytettävissään näitä tietoja eikä tämä voi julkisista tilastoista tai erillisten selvitysten avulla niitä hankkia, tietojen ilmoittamista voitaisiin ehdotettavan pykälän 1 momentin johdantokappaleen mukaan edellyttää momentissa luetelluilta toimijoilta. Momentissa säädettäisiin hintaselvitys-määritelmästä, jota käytettäisiin toimijoiden antamista ilmoituksista.

Tiedot ovat tarpeen EU:lle tukitasojen, interventiohintojen tai tuontikiintiöiden suuruuden määrittämisessä. Esimerkiksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista säännöistä jäsenvaltioiden ja komission välisistä tiedonannoista maitoja ja maitotuotealalla annetun komission asetuksen (EY) N:o 479/2010, jäljempänä *maitoalan ilmoitusasetus*, johdanto-osan mukaan vientituet ja tuki kaseiiniksi jalostetulle rasvattomalle maidolle on mahdollista vahvistaa ainoastaan sisämarkkinoiden ja kansainvälisen kaupan hintojen kehitystä koskevien tietojen perusteella, minkä vuoksi on tarpeen pystyä vertaamaan tuotteiden hintanoteerauksia erityisesti vientitukien ja tukimäärien laskemiseksi. Luokitusasetuksen johdanto-osan 19 kohdan mukaan sen varmistamiseksi, että todetut ruhojen hinnat ovat jäsenvaltioiden nautan-, sian- ja lampaanlihantuotannon edustavia hintoja, on tarpeen määritellä ruholajit ja luokat sekä eräät perusteet, joilla määritellään laitokset tai henkilöt, joiden osalta hintaselvitysten olisi oltava pakollisia.

Tiedot kerättäisiin ensisijaisesti viranomaisen käytössä olevien tietojen perusteella. Kaikkia tietoja viranomaisilla ei kuitenkaan ole. Esimerkiksi maitoalan ilmoitusasetuksen 2 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle edelliskuussa alueellaan maidontuottajille toimituksista maksettu raakamaidon hinta todellisen rasvapitoisuuden ja proteiinipitoisuuden mukaan. Tietoja voi kuitenkin olla mahdollista hankkia julkisista tilastoista, kuten tilastolain (280/2004) tai maaseutuelinkeinotilastoista annetun lain (1197/1996) mukaisista tilastoista. Esimerkiksi mainittu raakamaidon hintaa koskeva tieto julkaistaan tilastolain mukaisissa tilastoissa.

Markkinahinta on joissain tapauksissa mahdollista saada selvitettyksi myös yksityis-

ten toimijoiden julkaisemien hintatietojen perusteella. Julkisia hintatietoja voi olla mahdollista käyttää esimerkiksi interventioasetuksen 56 artiklan osalta. Sen mukaan jäsenvaltion on ilmoitettava viikoittain yhteisön markkinoilla merkitykselliseksi katsottujen viljojen ja viljalaatujen osalta edustavat markkinahinnat. Julkisten tietolähteiden käyttö edellyttää varmuutta sitä, että tiedot ovat tarpeeksi kattavia ja vastaavat todellisia markkinahintoja. Tietoja voi olla mahdollista hankkia myös markkinaselvitysten avulla. Ne eivät kuitenkaan sovellu hyvin viikoittain raportoitavien tietojen keräämiseen, minkä vuoksi mahdollisuuksia käyttää selvityksiä tietojen hankinnassa on pidetty vähäisenä. Koska kaikkia jäsenvaltiolta edellytetyt tiedot ei ole mahdollista saada edellä mainituista lähteistä, tulisi tietyt toimijat velvoittaa toimittamaan tietoja viranomaiselle. Lähtökohtana olisi velvoitteiden asettaminen vain siltä osin kuin tämä on EU:n säännösten täytäntöönpanon kannalta välttämätöntä.

Joistakin EU:n säännöksistä voidaan välillisesti todeta ilmoitusvelvolliset toimijat, vaikka ilmoitusvelvollisuus on asetettu jäsenvaltiolle eikä yksittäisille toimijoille. Esimerkiksi luokitusasetuksen nojalla jäsenvaltiolta edellytettävä tiettyssä teurastusvaiheessa todettava hinta voidaan käytännössä saada vain kyseisestä teurastamosta, vaikka tietoa edellytetään jäsenvaltiolta. Tämän vuoksi ehdotetaan ilmoitusvelvolliseksi teurastamoja. Jos ilmoitusvelvollisia ei ole määritetty edes välillisesti, nämä tulisi yksilöidä. Esimerkiksi banaanien tukkumyyntihintojen ilmoittamisesta maatalouden yhteisessä markkinajärjestelyssä annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1288/2011, jäljempänä *banaanien ilmoitusasetus*, 1 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava muun muassa edustavilta markkinoilta kerätyt banaanien tukkuhinnat. Jos tukkuhinnat eivät ole julkisia, tulisi tietojen esittämisvelvollisuus asettaa tukkukauppiaille. Tämän tyyppisten tilanteiden osalta ilmoitusvelvollisuudesta tulisi säätää kansallisessa lainsäädännössä. Jos taas velvoitteista on säädetty toimijaa velvoittavasti sellaisenaan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä, ei asiasta ole tarvetta kansallisesti säätää. Esimerkiksi so-

kerikiintiöasetuksen IV luvussa määritetään yksiselitteisesti ilmoitusvelvolliset toimijat.

Ilmoitusvelvollisuus kattaisi hintojen lisäksi tuotteiden määrät ja muut tiedot, jos hintojen ilmoittaminen edellyttää niiden toteamista. Esimerkiksi hintojen painotetun keskihinnan määrittäminen edellyttää myös tuotteiden määrää koskevia tietoja.

Momentin 1 kohdassa säädettäisiin maitoalan toimijoita koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta. Se perustuu maitoalan ilmoitusasetuksen 2 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viikoittain liitteessä I A lueteltujen tuotteiden edellisviikolla noteeratut noudettuna lähettäjältä -hinnat. Saman artiklan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava kuukausittain liitteessä I B lueteltujen tuotteiden edelliskuussa noteeratut noudettuna lähettäjältä -hinnat. Tiedot koskevat herajauheen, maitojauheiden, voin ja eräiden juustojen viikoittaisia myyntimääriä ja hintoja. Viranomaisilla ei ole käytössä kyseisiä tietoja. Niiden hankkimista ei ole pidetty mahdollisena selvitysten perusteella, koska tiedot on ilmoitettava viikoittain ja koska tiedot tulisi saada kattavasti suoraan toimijoilta. Maitoalan ilmoitusasetuksen mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hintailmoitukset ovat edustavia, paikkaansa pitäviä ja täydellisiä ja että asianomaiset talouden toimijat toimittavat niille vaadittavat tiedot asetettujen määräaikaisten mukaisesti. Näistä syistä kohdassa ehdotetaan säädettäväksi maitoalan toimijoiden velvollisuudesta ilmoittaa kyseisiä tietoja.

Maidon ja maitotuotteiden osalta ilmoitusvelvollisia olisivat toimijat, jotka valmistuksen jälkeen ensi kertaa myyvät markkinoille kuluttajille tarkoitettua maitoa tai maitotuotteita, mikä varmistaisi, että tiedot saadaan noudettuna lähettäjältä -vaiheen mukaisina. Käytännössä ilmoitusvelvollisia olisivat tuotteita valmistavat meijerit. Tietoja voitaisiin edellyttää myös valmistuksen jälkeen ensi kertaa kuluttajille tarkoitettua maitoa tai maitotuotteita markkinoilla ostavilta tahoilta. Käytännössä nämä olisivat keskusliikkeitä, jotka ostavat tuotteita valmistajilta. Nämä tahot on mainittu esimerkkinä maitoalan ilmoitusasetuksen liitteen II 3 kohdan c alakohdassa, jossa edellytetään jäsenvaltion ilmoitta-

van tietojen keräämisessä sovelletut menettelyt eli sen, miltä taholta tiedot on saatu. Ostajista käytetään liitteessä termiä ensiostaja.

Ehdotettava säännös varmistaisi tietojen edustavuuden, paikkansa pitävyyden ja täydellisyyden. Tietojen kerääminen rajoittuisi Suomessa toimiviin yrityksiin. Jos valmistaja olisi esimerkiksi toisessa jäsenvaltiossa toimiva yritys, tietoja ei kerättäisi tältä, vaan Suomeen tuotteita ostavalta taholta. Nykyisin kyseisiä tietoja ilmoittavat meijerit. Säännös toimisi perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä toimitettavista tiedoista ja tietojen toimitamiseen velvollisista toimijoista. Ilmoittaminen perustuu nykyisin ohjeistukseen.

Maitoalan ilmoitusasetuksen 2 artiklan mukaan tietojen esittäminen edellyttää lisäksi, että kunkin maitotuotteen tuotanto on vähintään 1 prosenttia yhteisön tuotannosta. Kunkin juustotyypin osalta rajana on 4 prosenttia kansallisesta tuotannosta. Tietoja kerättäisiin vain näiltä osin. Tietojen keräämisestä vastaava viranomainen toteaisi kriteerien täytymisen yleisesti käytössä olevien tilastojen perusteella.

Momentin 2 kohdan mukaan tietoja voitaisiin edellyttää sianlihan ja lampaanlihan teurastamoilta. Sianlihan osalta luokitusasetuksen 25 artiklassa asetetaan jäsenvaltiolle velvollisuus ilmoittaa komissiolle edustavilla markkinoilla tai hintanoteerauskeskuksissa todetut hinnat ja 26 artiklassa teurastamoon tuonnin yhteydessä sikojen toimittajalle maksettu hinta mainituissa artikloissa tarkemmin määriteltyjen tuotteiden osalta. Suomessa ei ole säännöksen tarkoittamia hintanoteerauskeskuksia. Luokitusasetuksen 25 artiklassa edellytetään jäsenvaltion ilmoittavan edustavat markkinat EU:n komissiolle. Edustaviksi markkinoiksi on Suomen osalta nykyisin ilmoitettu paikkakunnat, joissa toimii suuria teurastamoja. Ilmoitettavat hinnat perustuvat siten nykyisin näillä paikkakunnilla toimivien teurastamojen tietoihin. Kyseessä on muutama suurempi teurastamo ja lihan hankintaosuuskunta. Pykälässä ehdotettavan valtuuden nojalla tietojen toimittamiseen velvollisista toimijoista annettaisiin tarkempia säännöksiä.

Pykälässä ehdotettavan valtuuden nojalla säädettäisiin tarkempia säännöksiä myös

toimitettavista tiedoista. Tässä yhteydessä voitaisiin huomioida myös sianruhon painoluokkien painottaminen, josta säädetään tarkemmin luokitusasetuksen 25 artiklassa.

Lampaanlihatuotteiden osalta ilmoitusvelvollisuudesta säädetään luokitusasetuksen 34 artiklassa, jonka mukaan siinä tarkemmin määritettyjen tuotteiden hintojen ilmoittaminen on sidottu jäsenvaltiokohtaiseen tuotantomäärään. Kyseinen määrä ylittyy Suomessa ja ilmoitusvelvollisuus tulee sovellettavaksi. Koska ilmoitusvelvollisuutta ei ole nimenomaisesti asetettu teurastamolle, vaikka kyseiset tiedot ovat saatavissa vain teurastamosta, tulisi lampaanliha-alan teurastamo velvoittaa ilmoittamaan tietoja. Ilmoitusvelvollisuus kattaisi myös 34 artiklan nojalla edellytettävien tuotteiden laatua koskevien tietojen toimittamiseen. Pykälässä ehdotettavan valtuuden nojalla toimitettavista tiedoista annettaisiin tarkempia säännöksiä.

Koska sianlihaa ja lampaanlihaa koskeva luokitusasetuksessa tarkoitettu ilmoittaminen perustuu ruhonluokitusasteikon mukaisiin hintoihin, ilmoitusvelvollisuus voisi koskea vain ruhonluokitusasteikkoa soveltavia teurastamoja. Velvollisuudesta käyttää ruhonluokitusasteikkoa säädetään luokitusasetuksessa. Lisäksi siitä ehdotetaan säädettäväksi ehdotettavassa laissa. Nykyisin esimerkiksi lampaanlihan luokitus ei ole Suomessa pakollista, minkä vuoksi myöskään lampaanlihan teurastamoilta ei ole edellytetty tietojen toimittamista. Tietoja voitaisiin siten edellyttää vain teurastamoilta, jotka soveltavat vapaaehtoisesti luokitusasetuksessa tarkoitettua luokitusta. Ehdotettava kohta toimisi perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle, jonka nojalla voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tietojen toimittamiseen velvollisista toimijoista, missä yhteydessä huomioitaisiin tämä rajoitus.

Sian- ja lampaanlihaa koskevien hintatietojen ilmoittamisesta säädetään nykyisin teurastamojen luokittelusta ja hintaseurannasta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1058/2008).

Momentin 3 kohdan mukaan tietoja voitaisiin edellyttää lampaanlihan tukkukauppailta. Lampaanliha-alan osalta ilmoitusvelvollisuudesta säädetään luokitusasetuksen lisäksi yhteisön edustavilla markkinoilla todettujen

tuoreiden tai jäädytettyjen lampaanruhojen hintojen yhteenvedosta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 315/2002, jonka mukaan jäsenvaltion on ilmoitettava myös tukumarkkinoilla todettuja edustavia hintoja. Sen 1 artiklan mukaan jäsenvaltioiden, joiden lampaanlihan tuotanto on enemmän kuin 200 tonnia vuodessa, on ilmoitettava komissiolle viimeistään kunakin torstaina karitsoiden ja vuohien tuoreiden tai jäädytettyjen ruhojen viimeisimmät hinnat. Suomen osalta kyseinen raja ylittyy. Ilmoitettavien hintojen on 1 artiklan mukaan oltava asetuksen (EY) N:o 2529/2001 12 artiklassa tarkoitetuilla hinnamäärittelyalueilla rekisteröityjä hintoja. Hintojen on oltava jäsenvaltion edustavilla markkinoilla toteamia tukkuhintoja sitä viikkoa edeltävältä viikolta, jona tiedot annetaan. Jäsenvaltion on vahvistettava edustavat markkinat. Suomen osalta edustavia markkinoita ei ole nykyisin määritetty, joten lähtökohtaisesti edustavana markkinana olisi pidettävä koko maan aluetta. Nykytiedon mukaan kyseisenlaista ruhojen kauppaa ei tässä tarkoituksessa Suomessa käydä, minkä vuoksi tietoja ei ole toimijoilta edellytetty eikä asiasta ole annettu kansallisia säännöksiä. Jos tarvetta ilmenisi, voitaisiin kyseisiltä toimijoilta kyseisiä tietoja edellyttää. Tiedoista säädettäisiin tällöin tarkemmin pykälässä ehdotettavan valtuuden nojalla.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin siipikarjanlihan teurastamojen ja munien pakkaamojen ilmoitusvelvollisuudesta, joka perustuu markkinajärjestelyasetuksen 192 artiklaan sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 2771/75, (ETY) N:o 2777/75 ja (EY) N:o 2783/75 soveltamiseen liittyvästä eräiden tietojen ilmoittamisesta muna-alalla ja siipikarjanliha-alalla annetun komission asetuksen (EY) N:o 546/2003 1 artiklaan. Viimeksi mainitun artiklan mukaan jäsenvaltion on ilmoitettava pakkaamojen keskimääräiset myyntihinnat ja teurastamojen myyntihinnat tai edustavilla markkinoilla todetut tukkuhinnat artiklassa tarkemmin määritellyille tuotteille. Suomessa ei ole mainittuja edustavia markkinoita. Koska ilmoitusvelvollisuutta ei ole nimenomaisesti asetettu pakkaamolle ja teurastamolle, vaikka tiedot ovat saatavissa vain niiltä, tulisi teurastamon ja pakkaamon ilmoitusvelvollisuudesta säätää kansallisesti.

Broilerinlihan osalta tiedonkeruu koskee teurastettujen kokonaisten broilereiden hinta- ja määrätietoja. Tiedot on nykyisin kerätty muutamalta suurimmalta broilerinlihan teurastamolta. Kananmunien pakkaamohinnat koskevat M- ja L-kokoisten kananmunien hinta- ja määrätietoja. Ehdotettava kohta toimisi perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle, jonka nojalla voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tiedoista ja tietojen toimittamiseen velvollisista toimijoista. Tietoja ei ole pakkaamoilta nykyisin saatu. Siipikarjanlihan teurastamojen ja munien pakkaamojen osalta ilmoittaminen on nykyisin perustunut ohjeistukseen.

Momentin 5 kohdassa säädettäisiin viljan jalostajien ja viejien ilmoitusvelvollisuudesta. Se perustuu interventioasetuksen 56 artiklaan, jonka mukaan yhteisön markkinoilla merkitykselliseksi katsottujen viljojen ja viljalaatujen osalta jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kunakin keskiviikkona edellisen viikon osalta edustavat markkinahinnat kansallisena valuuttana tonnilta. Nämä hinnat on laskettava säännöllisesti, riippumattomasti ja avoimesti, ja niissä on otettava huomioon erityisesti laatuominaisuudet, kunkin tuotteen noteerauspaikka ja markkinointivaihe.

Suomessa ei ole katsottu olevan säännöksen tarkoittamia edustavia markkinoita, joiden perusteella markkinahinnat voitaisiin todeta. Siltä osin kuin tietoja ei ole saatavissa julkisista lähteistä, tulisi tietoja edellyttää vilja-alan toimijoilta. Viljatuotteiden jalostajilla ja viejillä on arvioitu olevan käytössään tarvittavat eri markkinointivaiheita koskevat tiedot. Jalostajien osalta riittävän edustavan tiedon määrittämiseksi on arvioitu riittävän tietojen saaminen yli miljoona kiloa viljaa vuodessa jalostavilta yrityksiltä. Ehdotettava kohta toimisi perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle, jonka nojalla voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tietojen toimittamiseen velvollisista toimijoista ja ilmoitettavista tiedoista. Tässä yhteydessä voitaisiin huomioida mainittu rajoitus. Nykyisin ilmoitettavia tietoja ovat olleet viljan jalostajien maksama hinta toimitettuna tehtaan portille sekä vientihinta satamassa satamaan toimitettuna. Viljaa koskevien tietojen toimittaminen vastaisi nykyisin ohjeistukseen perustuvaa käytäntöä.

Momentin 6 kohdassa säädettäisiin hedelmien, vihannesten sekä hedelmä- ja vihannesjalosteiden maahantuojien ja tukkukauppioiden ilmoitusvelvollisuudesta. Se perustuu EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 98 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltion on asetuksen liitteessä XV tarkemmin määriteltyjen tuotteiden osalta ilmoitettava edustavilla tuontimarkkinoilla kaupan pidettyjen tuotteiden edustavat hintanoteeraukset sekä merkittävät muilla markkinoilla tuontituotteiden huomattavien määrien osalta todetut hintanoteeraukset tai edustavien markkinoiden hintanoteerausten puuttuessa merkittävät muilla markkinoilla todetut tuontituotteiden hintanoteeraukset. Hintanoteeraukset on todettava maahantuojan ja tukkukaupan välisessä vaiheessa tai jos näitä ei ole käytettävissä tukkukaupan ja vähittäismyynnin välisessä vaiheessa. Näistä syistä ensisijainen ilmoitusvelvollisuus asetettaisiin maahantuojille. Jos tietoja ei olisi näiltä saatavilla jonkin tuotteen osalta, olisi ilmoitusvelvollisuus toissijaisesti tukkukauppiaalla. Nykyisin tietoja kerätään päivittäin muutamalta suurimmalta tukku-liikkeeltä tai maahantuojalta. Tietoja voitaisiin edellyttää 98 artiklan mukaisella viikon raportointijaksolla tuotujen ja myytyjen tuotteiden määrän mukaisesti siten, että artiklassa tarkemmin määritetty tuotekohtainen edustavuus voidaan varmistaa. Ilmoitettaviin tietoihin tulisi tästä syystä kuulua hintojen lisäksi myös tuotteiden määriä koskevat tiedot. Hedelmä- ja vihannesalalla tietojen ilmoittaminen on nykyisin perustunut ohjeistukseen.

Lisäksi tulisi määrittää EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 135 artiklan mukaan kansalliseen päätäntävaltaan kuuluva edustava markkina. Nykyisin edustavaksi markkinaksi on Suomen osalta todettu kyseisen asetuksen liitteessä XVII Helsinki. Ehdotettava kohta toimisi perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä toimitettavista tiedoista ja tietojen toimitamiseen velvollisista toimijoista. Tässä yhteydessä voitaisiin säätää myös ilmoitusvelvollisten toimijoiden määritykseen vaikuttavasta edustavan markkinan määritelmästä.

Kohta kattaisi myös banaanien tukkukauppioiden ilmoitusvelvollisuuden, joka perustuu banaanien ilmoitusasetuksen 2 artiklaan. Sen mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava muun

muussa edustavilta markkinoilta kerätyt banaanien tukkuhinnat. Edustavalla markkinalla tarkoitetaan kyseisessä artiklassa markkinaa, jonka jäsenvaltio nimeää EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 135 artiklan mukaisesti. Kyseessä on sama säännös kuin edellä selvitettyjen hedelmien ja vihannesten kohdalla, joten edustava markkina on nykyisin tältäkin osin Helsinki. Banaanien osalta ilmoittaminen on perustunut ohjeistukseen.

Jotta kyseinen tietojen toimittaminen voitaisiin toteuttaa, tulisi tietoja edellyttää banaanien tukkukauppiailta. Toimijan määrittämisessä lähtökohtana olisi banaanien ilmoitusasetuksen mukaisen kuukausikohtaisen raportointijakson aikana myytyjen banaanien määrä siten, että tilastollisesti riittävän edustavien hintatietojen saanti voidaan varmistaa. Banaanien hinta- ja määrätiedot kerätään samalla tiedonkeruulla hedelmien ja vihannesten tuontihintojen kanssa. Ilmoitettavien tietojen sisältö on määritelty banaanien ilmoitusasetuksessa. Ehdotettava kohta toimisi perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle säätää ilmoitusvelvollisten toimijoiden määritykseen vaikuttavasta edustavan markkinan määritelmästä.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin informatiivista syistä ilmoitusvelvollisuutta koskeviin EU:n säännöksiin. Luokitusasetuksen 15 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään vähintään 20 000 täysikasvuista nautaeläintä vuosittain teurastavan teurastamon velvollisuudesta ilmoittaa hintoja. Suomessa on muutamia mainitussa alakohdassa tarkemmin määritellyt kriteerit täyttäviä teurastamoja. Saman 1 kohdan c alakohdan mukaan velvollisuus koskee myös luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka lähettää vuosittain teurastamoon teurastettavaksi vähintään 10 000 täysikasvuista nautaeläintä. Tällaisia toimijoita voivat Suomessa olla lihan hankinta-osuuskunnat. Kyseessä on sellaisenaan sovellettava EU:n lainsäädäntö, jossa on yksiselitteisesti määritetty ilmoitusvelvolliset toimijat. Säännös toimisi perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä ilmoitettavista tiedoista.

Naudanliha-alan ilmoitusvelvollisuuden alaisista tuotteista säädetään luokitusasetuksen 14 ja 15 artikloissa. Ne koskevat luokitusasetuksessa tarkoitettun ruhonluokitusas-

teikon mukaisesti luokitettuja naudan teurasruhoja. Naudan ruhojen hinnat ja määrät kerätään laatuluokittain sekä eläinlajeittain eriteltynä. Luokitusasetuksen 13 artiklan soveltaminen voi edellyttää ilmoitettavien tietojen yksityiskohtien kansallista täsmentämistä ruhon tarjontamuodon mukaisesti siten kuin sen 5 kohdassa tarkemmin säädetään. Näiden tietojen osalta voitaisiin antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä ehdotettavassa pykälässä tarkoitettua valtuuden nojalla.

Naudanliha-alan teurastamojen ilmoitusvelvollisuuden osalta on huomattava, että luokitusasetuksen mukainen ilmoittaminen perustuu ruhonluokitusasteikon mukaisiin hintoihin. Tämän vuoksi velvollisuus voi koskea vain ruhonluokitusasteikkoa soveltavia teurastamoja. Velvollisuudesta käyttää ruhonluokitusasteikkoa säädetään luokitusasetuksessa. Lisäksi säädetäisiin ehdotettavassa laissa. Luokitusasetuksen 19 artiklassa säädetään lisäksi eräiden muiden jäsenvaltiolta edellytettävien tietojen, kuten ilmoitusvelvollisten teurastamojen vuosittaisia tuotantomääriä koskevien tietojen toimittamista EU:n komissiolle. Näitä tietoja ei kuitenkaan erikseen edellytetä teurastamoilta, vaan ne koostetaan edellä mainittujen ilmoitusten yhteydessä annettujen tietojen perusteella.

Luokitusasetuksessa säädetään lisäksi jäsenvaltion harkintavaltaan kuuluvista naudanliha-alaan liittyvistä hintaselvityksistä. Sen 15 artiklan 1 kohdan b ja d alakohdissa säädettyin edellytyksin myös vähäisempiä määriä teurastavat tai teurastamoon lähettävien toimijoiden voidaan kansallisesti edellyttää toimittavan kyseisiä tietoja. Kyseisen ilmoitusvelvollisuuden käyttöönoton tarpeellisuutta tarkasteltaessa on huomioitava, että luokitusasetuksen johdanto-osan mukaan on varmistettava ilmoitettujen tietojen edustavuus. Luokitusasetuksen mukaan tietojen tulee kattaa vähintään 30 prosenttia jäsenmaan vuosittaisista teurastuksista. Edellä mainittu yli 20 000 eläintä teurastavan teurastamon ilmoitusvelvollisuus kattaa Suomessa noin 80 %:a vuosittaisista teurastuksista. Tämän vuoksi ilmoitusvelvollisuutta ei ole pidetty nykyisin tarpeellisena asettaa 15 artiklan 1 kohdan b ja d kohdissa tarkoitetuille toimi-

joille eikä sitä myöskään ehdotettavassa laissa ehdoteta.

Momentissa viitattaisiin lisäksi sellaiseen sovellettavaan sokerialan hintatietoja koskevaan ilmoitusvelvollisuuteen. Markkinajärjestelyasetuksen 9 artiklassa ja sokerikiintiöasetuksen IV luvussa säädetään sokerialan toimijaa koskevista hintojen selvittämiseen liittyvistä velvoitteista. Sokerikiintiöasetuksen 13 artiklassa säädetään yksiselitteisesti toimijoista, joita ilmoitusvelvollisuus koskee eikä vaatimusta ole tarvetta kansallisesti täsmentää. Myös ilmoitettavat tiedot on todettu sellaisenaan sovellettavissa säännöksissä.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä toimitettavista tiedoista ja tietojen toimittamiseen velvollisista toimijoista. Valtuuden perusteella voitaisiin tarkemmin rajata ilmoitusvelvollisten ja ilmoitettavien tietojen määrää, kuten edellä eri tuotteiden kohdalla on esitetty. Lähtökohtana olisi tietojen riittävän edustavuuden varmistaminen. Tarkempien säännösten tarvetta on selvitetty edellä.

42 §. Tietojen ilmoittamisessa toimivaltainen viranomaisesta ja ilmoitusmenettelyt. Pykälässä säädetäisiin toimivaltaisesta viranomaisesta ja ilmoitusten antamiseen liittyvistä menettelyistä. Kyseisten tietojen käsittely on vakiintuneesti kuulunut maatalouden alaan kuuluvien tilastojen tuotannosta vastaavalle maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskukselle. Ilmoitusmenettelyistä tai toimivaltaisesta viranomaisesta ei ole annettu kansallisia säännöksiä lukuun ottamatta eräiden teurastamojen ilmoittamia tietoja, jotka on teurasruhojen luokittelusta ja hintaseurannasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1058/2008) nojalla ilmoitettava maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskukselle. Sokerialan tuotteiden osalta mainituista toimenpiteistä vastaisi kuitenkin nykytilan mukaisesti Maaseutuvirasto. Nämä tiedot liittyvät sokerin tuotantokiintiöjärjestelmään, jota hallinnoidaan Maaseutuvirastossa.

Ilmoitettavat tiedot eivät liity markkinajärjestelmän hallinnointiin yksittäisessä jäsenvaltiossa, vaan ne toimitetaan muokattuina EU:n komissiolle markkinajärjestelmiä koskevien päätösten, kuten tukitason määrittä-

misen perustaksi. Tiedot ovat markkinajärjestelyyn liittyvien toimenpiteiden hallinnonnista erillinen kokonaisuus. Tietojen kerääminen muistuttaa toimintona enemmän tilastointia, vaikkakaan se ei tarkasti ottaen täytä tilastolaissa (280/2004) tarkoitettuja tilastojen laatukriteerejä esimerkiksi tietojen kattavuuden ja yleistettävyyden suhteen.

Viranomaiset vastaisivat myös siitä, että tietoja käytetään vain edellä ehdotetun pykälän mukaiseen tarkoitukseen. Nämä vastaisivat myös päätöksistä, jotka koskevat tietojen luovutusta. Jos esimerkiksi esitettäisiin tietopyyntö, joka koskisi ilmoitettuja tietoja, tietojen luovuttamisesta päättäisi kyseinen viranomainen. Viranomaiset vastaisivat myös tietojen toimittamisesta EU:n toimielimille. Tietojen toimittamisesta EU:n komissiolle säädetään useissa ilmoitusvelvollisuutta koskevissa EU:n asetuksissa toteamalla, että jäsenvaltioiden on tehtävä ilmoitukset komissiolle sähköisesti komission niiden käyttöön asettamien menettelyjen mukaisesti ja että ilmoitusten muoto ja sisältö on määritettävä niiden mallien tai menetelmien perusteella, jotka komissio on asettanut toimivaltaisten viranomaisten käyttöön. Näin säädetään esimerkiksi maitoalan ilmoitusasetuksessa ja interventioasetuksen 58 artiklassa. Tietojen toimittamisesta säädetään yhteisen markkinajärjestelyn, suorien tukien järjestelmän, maataloustuotteiden menekinedistämisen ja syrjäisimpiin alueisiin ja Egeanmeren pieniin saariin sovellettavien järjestelyjen täytäntöönpanemiseksi jäsenvaltioiden komissiolle toimittamien tietojen ja asiakirjojen tiedoksiantamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 792/2009. Säännös ei edellytä kansallisia säännöksiä lukuun ottamatta toimivaltaisten viranomaisten määrittämistä.

Pykälän 2 momentin mukaan tiedot tulisi antaa viranomaiselle maksutta. Ehdotus vastaisi sisällöllisesti tilastolain (280/2004) 21 §:ää, jonka mukaan tiedot on luovutettava eräitä massaluonteisia tietoja lukuun ottamatta maksutta. Ilmoitusvelvollisen toimijan on esitettävä tiedot helposti käsiteltävissä muodossa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia määräyksiä tietojen ilmoittamisessa käytettävistä lomakkeista ja tiedonsiirtomuodosta. Yhtenä-

sen lomakkeen käyttö voisi olla tarkoituksenmukaista toimitettavien tietojen ryhmitteilyn ja esittämistavan yhdenmukaisuuden varmistamiseksi. Tiedonsiirtomuodon määrittämisellä voitaisiin yksinkertaistaa tietojen käsiteltävyyttä ja näin nopeuttaa tietojen käsittelyä. Nopeampi tietojen käsittely mahdollistaisi pidemmät ilmoitusajat, mikä olisi ilmoitusvelvollisten toimijoiden edun mukaista. Tietojen ilmoittamisen maksuttomuudesta taikka tietojen ilmoittamisesta ei ole annettu nykyisin kansallisia säännöksiä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin hintaselvitysten ilmoittamisen määräajoista. Tiedot olisi ilmoitettava niin paljon ennen EU:n lainsäädännössä jäsenvaltiolle säädettyä tietojen ilmoittamisen määräaikaa, että viranomaisella on mahdollisuus käsitellä ja toimittaa tiedot määräajassa. Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä ilmoitusten määräajoista. Määräaika tulisi asettaa siten, että tietojen vastaanottamisesta ja käsittelystä vastaavalle viranomaiselle jäisi riittävästi aikaa tietojen käsittelyyn ennen jäsenvaltiolle asetettua määräaikaa, jonka kuluessa tiedot on toimitettava EU:n toimielimille. Tietojen käsittelyyn on varattava aikaa, koska tietoja ei toimiteta sellaisenaan eteenpäin, vaan ainoastaan niiden avulla laskettavat keskimääräiset markkinahinnat. Määräajat määritettäisiin tuotealakohtaisesti ottaen huomioon viranomaisen tarvitsema ilmoitettujen tietojen käsittelyn edellyttämä aika. Ilmoitusten määräajoista ei ole annettu nykyisin kansallisia säännöksiä.

43 §. Ilmoitettujen tietojen rekisteröinti, käyttö, luovutus ja julkisuus. Pykälässä säädettäisiin ilmoitettujen tietojen rekisteröinnistä, käytöstä, luovutuksesta ja julkisuudesta. Pykälän 1 momentin mukaan ilmoitetut yksittäiset tiedot muodostaisivat maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annettussa laissa (284/2008) tarkoitetun rekisterin. Ilmoitettuja yksittäisiä tietoja voitaisiin käyttää vain EU:n lainsäädännön mukaisesti laskettavan tuotealan keskimääräisen hinnan määrittämiseen. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, ettei ilmoitettuja tietoja käytetä hallinnon sisällä muihin tarkoituksiin.

Maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmistä annetussa laissa viitataan henkilötietolakiin (523/1999) ja viranomaisten toiminnan

julkisuudesta annettuun lakiin, joiden säännökset kattavat ilmoitettuihin tietoihin mahdollisesti sisältyvien henkilötietojen käsittelyn. Maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmistä annetussa laissa säädetään myös muista tietojen käsittelyyn liittyvistä seikoista, kuten tietojen poistamisesta rekisteristä. Tietojen julkisuuteen soveltuisi yleislakina viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki (621/1999), jonka 24 §:ssä säädetään tietojen salassa pidosta. Sen 17 kohdassa säädetään liike- tai ammattisalaisuutta ja muuta vastaavaa liiketoimintaa koskevaa seikkaa koskevien asiakirjojen salassa pidettävyydestä. Koska yksittäisissä ilmoitetuissa tiedoissa on kyse yritysten käyttämistä hinnoista, joita ei ole saatavissa julkisista lähteistä, niihin voisi lähtökohtaisesti soveltua mainittu säännös ja ne olisivat siten salassa pidettäviä.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sovellettaisiin myös ilmoitetuista yksittäisistä tiedoista EU:n lainsäädännön mukaisesti määritetyn tuotealan keskimääräisen hinnan julkisuuteen. Kyseessä on sama tieto, joka toimitetaan EU:n komissiolle yksittäisten tietojen perusteella. EU:n komissio julkaisee kyseiset tiedot eikä niihin lähtökohtaisesti sisälly salassa pitoon liittyviä kysymyksiä, koska kyseessä on keskiarvo. Samat tiedot on nykyisin pääsääntöisesti julkaistu myös kansallisesti maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen toimesta. Keskihinnankin osalta viranomaisen tulisi soveltaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja varmistaa, ettei kyseessä ole salassa pidettävä tieto. Kyseessä voi olla salassa pidettävä tieto, jos keskihinnan perusteena olevat tiedot eivät ole riittävän kattavia siten, että keskihinnasta voisi määrittää yksittäisten toimijoiden tietoja. Esimerkiksi EU:n komissio, jolle tiedot toimitetaan, soveltaa tähän liittyen maitoalan ilmoitusasetuksen 3 artiklan 4 kohdan a alakohdassa säädettyä menettelyä, jonka mukaan jos ilmoitettava hinta koskee tuotetta, jota tuottaa jäsenvaltiossa vähemmän kuin kolme tuottajaa, tietojen ilmoittamisen yhteyteen on merkittävä sana "Luottamuksellinen". Tällaisia tietoja pidetään luottamuksellisina ja käytetään vain tietojen koostamisessa eikä niitä julkaista.

Myös nykyisin tietojen rekisteröintiin, käyttöön, luovutukseen ja julkisuuteen on sovellettu yleislakeina maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmistä annettua lakia ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vapaaehtoisesti ilmoitettujen tietojen käsittelyssä sovellettavista menettelyistä. Sen tarkoituksena on selventää, että pykälän säännöksiä sovelletaan myös vapaaehtoisesti luovutettuihin tietoihin. Se varmistaisi vapaaehtoisesti tietoja luovuttavalle toimijalle, että tietoja ei voida käyttää muihin kuin pykälässä tarkoitettuihin tarkoituksiin. Tietojen vapaaehtoinen kerääminen voisi perustua esimerkiksi EU:n komission jäsenvaltiolle esittämään pyyntöön, jossa tarkoitettuja tietoja ei ole saatavissa julkisesti käytettävissä olevista lähteistä. Viranomaiset voisivat esittää pyynnön toimijoille, joita asia koskee ja nämä voisivat vapaaehtoisesti ilmoittaa tarvittavia tietoja. EU:n komissio on esittänyt pyynnön esimerkiksi hedelmien ja vihannesten osalta tiedoista, joista EU-säännökset eivät kata.

44 §. *Velvollisuus pitää kirjaa hintaselvitysten perusteena olevista tiedoista.* Pykälässä säädettäisiin hintaselvitysten antamisesta vastaavan toimijan velvollisuudesta pitää kirjaa tiedoista, joihin ilmoitetut tiedot perustuvat. Tämä olisi tarpeellista, jotta ilmoitettujen tietojen oikeellisuus voidaan tarvittaessa jälkikäteen tarkistaa ja ilmoitettujen tietojen jäljitettävyys varmistaa. Tietojen arvioidaan olevan lähtökohtaisesti todettavissa yhtiöltä kirjanpitolainsäädännön nojalla edellytettävästä kirjanpidosta, minkä vuoksi vaatimuksen ei arvioida lisäävään hallinnosta työtä. Ehdotettavan valtuuden nojalla voitaisiin tarvittaessa täsmentää kirjattavia tietoja. Kirjaamisvelvollisuudesta ei ole annettu nykyisin kansallisia säännöksiä.

7 luku **Sokerin tuotantoa koskevat vaatimukset**

45 §. *Sokerin valmistajaa, puhdistamoa ja jalostajaa koskevat vaatimukset.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin informatiivisista syistä sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään sokerialan yritysten velvollisuudesta hakea hyväksymistä

sekä hyväksymisen ja sen peruuttamisen edellytyksistä. Hyväksymisjärjestelmän taustana on sokerin tuotantokiintiöjärjestelmän asianmukaisen hallinnoinnin varmistaminen. Hyväksymistä koskevan EU:n lainsäädännön osalta ei ole katsottu olevan sekaannuksen vaaraa, minkä vuoksi viittauksia ei tehtäisi artiklatasolla. Markkinajärjestelyasetuksen 57 artiklan mukaan sokerin valmistaminen, puhdistaminen ja jalostaminen edellyttävät kyseistä toimintaa harjoittavan yrityksen hyväksymistä. Hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisen hakemisen yhteydessä esitettävistä tiedoista säädetään tarkemmin sokerikiintiöasetuksen 7—9, 13 ja 21 artikloissa sekä sokerin jalostajan osalta neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kiintiön ulkopuolisen tuotannon osalta sokerialalla annetun komission asetuksen (EY) N:o 967/2006, jäljempänä *sokeriasetus*, 5 artiklassa.

Hyväksymisen myöntäisi nykytilan mukaisesti Maaseutuvirasto. Hyväksyminen olisi voimassa toistaiseksi. Momentissa säädettäisiin myös hyväksytyin sokerialan yrityksen määritelmästä. Ehdotettavassa laissa säädettäisiin jäljempänä hyväksymisen uudelleen voimaansaattamisen edellytyksistä. Voimassa olevat hyväksymiset vastaavat säädettyjä vaatimuksia eikä ehdotettava laki aiheuttaisi hyväksymisten osalta muutoksia. Tarve uusille hyväksymisille on arvioitu vähäiseksi.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin informatiivisista syistä sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään hyväksytyistä sokerialan yritystä koskevista vaatimuksista.

Sokerin valmistajan ja puhdistamon on markkinajärjestelyasetuksen 57 artiklan 2 kohdan ja sokerikiintiöasetuksen 15a ja 21 artiklan nojalla ilmoitettava sokerin myyntihintoja, sokerijuurikkaan tai sokeriruo'on määriä ja toimituksia sekä sokerin tuotantoa, varastoja, hintoja ja ehtoja koskevat tiedot. Sokerin ehtoja koskevilla tiedoilla tarkoitetaan käytännössä myyntiehtoja eli esimerkiksi sitä, minkä toimitusehdon mukaisesti tiedot annetaan tai onko kyse irtotavarasta. Sokerin valmistajan velvollisuudesta ilmoittaa jalostettavaksi tarkoitettua sokeria koskevista toimitussopimuksesta ja raaka-aineen toi-

mittamisesta säädetään sokeriasetuksen 8 artiklassa. Sokerin jalostajan velvollisuudesta ilmoittaa raaka-aineiden käyttöä koskevia tietoja säädetään sokeriasetuksen 9 artiklassa, jonka 2 kohdan mukaan yrityksen on annettava todiste teollisuudelle tarkoitettujen raaka-aineiden käytöstä säädettyllä tavalla.

EU:n komissio on antanut ohjeen tarkemmista tiedoista, joita mainittujen säännösten nojalla on toimitettava. Maaseutuvirasto on antanut kyseisen ohjeistuksen sokerialan yrityksille ja nämä ovat toimittaneet tiedot ohjeistuksen mukaisesti. Asiasta ei ehdota säädettäväksi kansallisesti, koska kyseisessä EU:n lainsäädännössä ei säädetä jäsenvaltion oikeudesta antaa tarkempia säännöksiä. Lähtökohtana EU:n lainsäädännön vaatimusten sisällön osalta tällaisessa tilanteessa on sen tulkinta. Tulkinta perustuu tässä tapauksessa EU:n komission antamaan ohjeistukseen.

Tiedot tulisi ilmoittaa Maaseutuvirastolle. Ilmoitettaviin tietoihin kuuluu myös tuotteiden hintoja koskevia tietoja, joiden ilmoittamisessa ja käsittelyssä sovellettavista menettelyistä säädettäisiin erikseen ehdotettavan lain hintaselvityksiä koskevassa luvussa.

Sokerin valmistajan, puhdistamon ja jalostajan velvollisuudesta pitää kirjata toimintaansa liittyvistä tiedoista säädetään yksityiskohtaisesti sokerikiintiöasetuksen 9 artiklassa ja sokeriasetuksen 11 artiklassa. Kirjattavat tiedot koskevat sokerijuurikkaan sokeripitoisuutta sekä tuotteiden määriä eri tuotantovaiheissa. Kyseessä ovat yrityksiä velvoittavat sellaisenaan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä asetetut vaatimukset. Sokerikiintiöasetuksen 9 artiklassa ja sokeriasetuksen 11 artiklassa säädetään jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudesta määrittää rekisterit, joita hyväksytyjen yritysten on pidettävä, sekä tietojen kirjausjaksot. Rekisterien määrittämisen on tulkittu tarkoittavan tietojen kirjaamistapaa ja kirjaamisajankohtaa koskevia vaatimuksia, joista ehdotetaan säädettäväksi ehdotettavan lain valvontaa koskevassa luvussa.

Pykälän 3 momentissa viitattaisiin EU:n lainsäädäntöön. Sokerin valmistajalle myönnettävästä tuotantokiintiöstä säädetään markkinajärjestelyasetuksen 55—59 artikloissa. Tuotantomaksujen ja ylijäämämaksujen suorittamista koskevat markkinajärjestelyasetuk-

sen 51 ja 64 artiklat ovat sokerin valmistajaa velvoittavaa sellaisenaan sovellettavaa EU:n lainsäädäntöä eikä tarvetta kansalliselle sääntelylle ole. Säännöksiin ei liity sekaannuksen vaaraa, minkä vuoksi niitä ei ehdoteta yksilöitäväksi artiklatasolla. Tuotantomaksun ja ylijäämämaksun maksamisesta ja perimisestä säädettäisiin jäljempänä ehdotettavassa laissa. Maksut suoritettaisiin ja ilmoitukset tehtäisiin nykykäytännön mukaan Maaseutuvirastolle, joka päättäisi myös tuotantokiintiön myöntämisestä.

Markkinajärjestelyasetuksen 63 artiklassa edellytetään jäsenvaltion määrittävän tuotantokiintiön ylittävää tuotantoa koskevalle ilmoitukselle määräjajan. Momentissa säädettäisiin kyseisestä määräajasta. Sen osalta on huomioitu viranomaisille tietojen käsittelemiseen varattava aika ennen kuin viranomaisten on ilmoitettava tiedot säädetyssä määräajassa EU:n toimielimille. Määräaikaa on sovellettu nykyisin ohjeistukseen perustuen. On huomioitava, että EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä on annettu kyseistä määräaikaa koskevia määräaikaisia säädöksiä. Jottei tällaisissa tapauksissa syntyisi ristiriitaa ehdotettavassa laissa tarkoitettun määräjajan ja EU-lainsäädännössä mahdollisesti asetettavan välillä, määräjajan osalta viitattaisiin EU-lainsäädännön ensisijaisuuteen.

46 §. *Sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia ja toimitussopimuksia koskevat vaatimukset.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin informatiivisista syistä EU:n lainsäädäntöön, jossa säädetään sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia tai toimitussopimuksia koskevista vaatimuksista sekä näihin liittyvästä hyväksytyyn sokerialan yrityksen velvollisuudesta ilmoittaa toimitussopimuksia koskevia tietoja.

Sokerialan toimialakohtaisista sopimuksista ja toimitussopimuksista säädetään markkinajärjestelyasetuksen 50 artiklassa ja tarkemmin sokerikiintiöasetuksen 16 a artiklassa. Toimialakohtaisella sopimuksella tarkoitetaan sokerin valmistajien ja sokerijuurikkaan tuottajien edustajien välillä tehtyä järjestelyä, jossa sovitaan sokerijuurikkaan osto-, toimitus-, haltuunotto- ja maksuehdoista sekä muista sokerijuurikkaiden tuottajien ja ostajien välisistä sokerijuurikkaan toimituksessa ja ostamisessa sovellettavista ehdoista.

Toimitussopimuksella tarkoitetaan yksittäisen sokerijuurikkaan tuottajan ja sokerin valmistajan välistä sokerijuurikkaan toimitamista ja ostamista koskevaa sopimusta. Markkinajärjestelyasetuksen 50 artiklan 4 kohdan mukaan kunkin sokeriyrityksen on toimitettava jäsenvaltiolle, jossa se tuottaa sokeria, tiedot sokerijuurikasmäärästä, joista ne ovat tehneet toimitussopimukset ennen kylvöä ja sopimuksen perusteena oleva sokeripitoisuus sekä tieto vastaavasta arvioidusta saannosta. Ilmoitukset olisi annettava nykykäytännön mukaisesti Maaseutuvirastolle.

EU:n lainsäädäntöön sisältyy eräitä sokerin tuotantoa koskevia kansalliseen harkintavaltaan kuuluvia menettelyjä, joita ei ole otettu Suomessa käyttöön. Markkinajärjestelyasetuksen 50 artiklan 6 kohdassa säädetään mahdollisuudesta poiketa jäsenvaltion viranomaisen luvalla saman artiklan 3 kohdasta, jossa säädetään velvollisuudesta erotella toimitussopimuksessa toisaalta yritykselle myönnettyssä sokerikiintiössä valmistettavan sokerin valmistukseen ja toisaalta kiintiön ulkopuolella sokerin valmistukseen käytettävät sokerijuurikkaat. Siinä säädetään myös mahdollisuudesta jäsenvaltion viranomaisen luvalla poiketa saman artiklan 4 kohdasta, jossa säädetään sokerin valmistajan velvollisuudesta toimittaa tietoja viranomaiselle osittuista sokerijuurikkaista. Mainitussa 50 artiklan 6 kohdassa säädetään lisäksi mahdollisuudesta jäsenvaltion viranomaisen luvalla poiketa 5 kohdassa tarkoitettusta vähimmäishinnasta, joka sokerijuurikkaasta on maksettava. Näistä seikoista ei ehdoteta nykytilan mukaisesti säädettäväksi. Asiasta voitaisiin tarvittaessa säätää erikseen lailla.

Markkinajärjestelyasetuksen 50 artiklan 7 kohdassa säädetään jäsenvaltion velvollisuudesta toteuttaa osapuolten etujen turvaamiseksi tarvittavat toimenpiteet jos toimialakohtaisia sopimuksia ei ole tehty. Nykyisin sokerijuurikkaan tuottajien ja valmistajan välillä on Suomessa vahvistettu toimialasopimus, minkä vuoksi kyseisen säännöksen soveltamiselle ei ole tarvetta. Koska on vaikeaa ennakoita tilannetta, jossa 7 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden määrittäminen olisi tarpeellista sekä sitä, mitä asioita olisi tarpeen tässä tapauksessa määritellä, myöskään näistä seikoista ei ehdoteta nykytilan mukai-

sesti säädettäväksi. Asiasta voitaisiin tarvittaessa säätää erikseen lailla.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin toimivaltaisesta viranomaisesta tilanteessa, jossa kansallisen viranomaisen on hyväksyttävä riippumaton asiantuntija tai tehtävä muu toimialasopimukseen tai toimitussopimukseen liittyvä hallintopäätös. Toimivaltainen viranomainen olisi maa- ja metsätalousministeriö. Ehdotettava toimivalta kattaisi markkinajärjestelyasetuksen 50 artiklassa ja sokerikiintiöasetuksen liitteen II VIII kohdassa tarkoitetun viranomaisen hyväksymän riippumattoman asiantuntijan nimeämisen, jos toimitussopimuksen osapuolet tätä yhteisesti hakevat. Viranomaisesta ei ole nykyisin erikseen säädetty. Ehdotus vastaisi kuitenkin sisällöllisesti nykytilaa, koska maa- ja metsätalousministeriö on nykyisinkin tarvittaessa nimennyt artiklassa tarkoitetun asiantuntijan. Asiantuntijan tehtävänä on tehdä osapuolille ratkaisuehdotus sopimuksen tulkintaan liittyvissä kysymyksissä. Siltä varalta, että EU:n lainsäädäntö edellyttäisi jatkossa myös muunlaista kansallisen viranomaisen tekemää päätöstä, ehdotetaan pykälässä käytettäväksi mainitun päätöksen yksilöinnin lisäksi yleisempää muotoilua. Säännös koskisi vain tilanteita, joissa jäsenvaltion viranomaisen päätösvalta perustuu sellaisenaan sovellettavan EU:n lainsäädännön säännöksiin. Jos jokin seikkaa koskevan päätöksen antamisen edellytyksenä on kansallisten säännösten antaminen eikä niitä ole annettu, ei päätöstä voitaisi ehdotettavan säännöksen nojalla tehdä.

8 luku Vakuudet

Luvussa säädettäisiin vakuuksien käyttöön liittyvistä teknisistä menettelyistä, joita tulisi kansallisesti täydentää. Vakuuksia edellytetään erityisesti vienti- ja tuontitodistusten hakemisen yhteydessä, jolloin vakuudella varmistetaan hakijan toteuttavan vienti- tai tuonti hakemuksessa ilmoitetulla tavalla. Todistusasetuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaan tuonti- tai vientitodistus oikeuttaa ja vastavasti velvoittaa tuomaan tai viemään todistuksen mukaisesti, jollei ylivoimaisesta esteestä muuta johdu, todistuksen voimassaoloajan kuluessa määritellyn määrän kyseisiä

tuotteita tai tavaroita. Sen 14 artiklan 2 kohdan mukaan todistushakemus hylätään, jos riittävää vakuutta ei ole asetettu toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään klo 13 hakemuksen jättöpäivänä. Velvoitteilla varmistetaan vietävien ja tuotavien tuotteiden määrien valvonta. Se on tärkeää, koska EU:n on solmimiensa kansainvälisten velvoitteidensa vuoksi varmistettava, että sovitut vienti- tai tuontimäärät eivät ylitä.

Vakuuksia edellytetään usein myös tuen ennakkomaksun hakemisen yhteydessä. Esimerkiksi yksityisen varastoinnin asetuksen 31 artiklan 1 kohdan mukaan tuesta voidaan sopimuspuolen pyynnöstä maksaa ennakko, jos sopimuspuoli asettaa vakuuden, jonka määrä on ennakon määrä 10 prosentilla korotettuna. Lisäksi vakuuksia edellytetään tukeen tai interventiotuotteiden myyntiin tai ostoon liittyvien tarjousten antamisen yhteydessä. Esimerkiksi yksityisen varastoinnin asetuksen 10 artiklan 2 kohdan mukaan tukea koskevan tarjouksen voimassaolo edellyttää, että tarjouksentekijä on asettanut vakuuden ennen tarjousten jättämistä koskevan osajakson päättymistä. Interventioasetuksen 9 artiklan mukaan tarjottaessa tuotteita ostettavaksi tarjouskilpailussa tai sen ulkopuolella interventioelimelle on asetettava vakuus. Vakuuksia koskevista velvoitteista ja vakuuden määrästä säädetään sellaisenaan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä eikä asiaan liity kansallista harkintavaltaa.

47 §. Vakuusmuodot, takaajan hyväksymisen ja vakuuden asettaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vakuusmuodoista. Käytettävistä vakuusmuodoista, vakuuksien käyttöön liittyvistä menettelyistä ja muista vakuuksien toimeenpanoon liittyvistä yleisistä seikoista säädetään vakuusasetuksessa. Sen 8 artiklan 1 kohdan mukaan vakuus voidaan antaa käteistalletuksena siten kuin 13 ja 14 artiklassa on määritelty. Käteistalletus on käytännössä pankkisiirto, koska Suomessa vakuuksia asettavat toimijat eivät ole käyttäneet vakuuksina shekkejä. Käteistalletusta koskevat säännökset ovat sellaisenaan sovellettavaa EU:n lainsäädäntöä. Asiaan ei liity kansallista harkintavaltaa. Toimijalla on aina oikeus käyttää käteistalletusta. Viittaus käteistalletukseen olisi luonteeltaan informatiivinen.

Vakuusasetuksen 8 artiklan 1 kohdan mukaan vakuus voidaan antaa myös takauksena siten kuin 16 artiklan 1 kohdassa on määritelty. Toimijalla on aina oikeus käyttää mainitunlaista takausta. Momentissa säädettäisiin hyväksytyin takaajan määritelmästä, jota käytettäisiin jäljempänä lakiehdotuksessa.

Viittauksella ainoastaan vakuusasetuksen 8 artiklan 1 kohdassa säädettyyn takaukseen rajattaisiin kansalliseen harkintavaltaan liittyvien muiden vakuusmuotojen käyttöä, joista säädetään 8 artiklan 2 kohdassa. Näitä ovat vakuuden antaminen kiinnityksenä, pankkitalletuksena, maksettaviksi erääntyvinä velkasaatavina tai arvopapereina kyseisessä kohdassa tarkemmin säädettyin edellytyksin. Näitä vakuusmuotoja ei ole Suomessa otettu käyttöön, koska niiden hallinnoiminen olisi hallinnollisesti raskasta ja koska niiden rahallisen arvon määrittäminen olisi vaikeaa. Hyväksytyin takaajan eli käytännössä pankin antamien vakuuksien käyttö on ollut tarkoituksenmukainen järjestelmä eikä tarvetta muille vakuusmuodoille ole todettu.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin takauksen antajien hyväksymisestä. Vakuusasetuksen 16 artiklan 1 kohdan mukaan takaajan asuinpaikan tai sijoittautumispaikan on oltava yhteisössä ja jollei perustamissopimuksen palvelujen vapaata tarjoamista koskevista määräyksistä muuta johdu, sen jäsenvaltion, jossa vakuus annetaan, toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä. Takaajan on sitouduttava toimittamalla kirjallinen vakuus.

Takauksen antajaksi voitaisiin hyväksyä luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos, 2 momentissa tarkoitettu ulkomainen ETA-luottolaitos. Luottolaitoksella tarkoitetaan mainitun 8 §:n 1 momentin mukaan yritystä, jolla on kyseisen lain 3 luvun mukainen toimilupa luottolaitostoimintaan. Luottolaitos voi 1 momentin mukaan olla talletuspankki tai luottoyhteisö. Luottolaitoksen toimiluvan myöntää viimeksi mainitun lain 23 §:n nojalla Finanssivalvonta. Koska takauksen voi vakuusasetuksen 16 artiklan 1 kohdan nojalla myöntää myös takaaja, jonka sijoittautumispaikka on yhteisössä, tulisi takaajaksi hyväksyä myös muissa jäsenmaissa toimivat takauksenantajat.

Tämän huomioimiseksi takaaja voisi olla myös luottolaitostoiminnasta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettu ulkomainen luottolaitos ja ulkomainen ETA-luottolaitos. Jälkimmäisellä tarkoitetaan 8 §:n 3 momentin mukaan ulkomaista luottolaitosta, jolla on sääntömääräinen kotipaikka muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa ja tämän valtion toimivaltaisen viranomaisen myöntämä toimilupa luottolaitostoimintaan. Ulkomainen ETA-luottolaitos voi luottolaitostoiminnasta annetun lain 29 a §:n mukaan perustaa sivuliikkeen Suomeen tai muuten tarjota Suomessa 30 §:ssä tarkoitettuja palveluja, jotka sisältyvät sen toimilupaan. Lisäksi takaajaksi hyväksyttäisiin momentissa tarkoitettut vakuutuslaitokset. Näin varmistettaisiin, että ehdotettava säännös kattaisi kaikki nykyisin hyväksytyt takaajat eikä ehdotus siten vaikuttaisi näille myönnettyjen hyväksymisten voimassaoloon.

Takaajaa koskevista vaatimuksista ei ole nykyisin erikseen kansallisesti säädetty markkinajärjestelyjen osalta. Vastaavantyyppisestä vaatimuksesta säädetään maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 52 §:ssä, jonka mukaan luotonantajaksi voidaan hyväksyä luottolaitostoiminnasta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettu luottolaitos. Ehdotettavassa säännöksessä ei kuitenkaan mainitusta 52 §:stä poiketen edellytettäisi lisäksi hallinnollisia tai teknisiä edellytyksiä, koska tähän ei ole todettu markkinajärjestelyn toimenpanon osalta olevan tarvetta.

Hyväksyminen olisi käytännössä luonteeltaan tekninen, koska hyväksymisen edellytyksenä olisi vain sen varmistaminen, että kyseessä on luottolaitostoiminnasta annettussa laissa tarkemmin määritelty luottolaitos tai vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu vakuutusyhtiö. Esitettävillä hyväksymisedellytysten täyttymistä koskevilla tiedoilla tarkoitettaisiin sellaisia tietoja, joiden nojalla hakijan voidaan todeta olevan ehdotettavassa pykälässä tarkoitettu laitos. Hyväksymistä haettaisiin Maaseutuvirastolta, joka päättäisi hyväksymisestä. Hyväksymisen peruuttamisen edellytyksistä ehdotetaan säädettäväksi jäljempänä hyväksytyjä toimijoita koskevia yhteisiä säännöksiä koskevassa luvussa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vakuuden asettamisessa sovellettavista menettelyistä. Vakuusasetuksen 16 artiklassa säädetään

tarkemmin, miten kirjallinen vakuus annetaan. Näihin teknisiin vaatimuksiin ei liity muuta kansallista harkintavaltaa kuin sen määrittäminen, että käteistalletus olisi talletettava Maaseutuviraston osoittamalle tilille ja takaus annettaisiin Maaseutuvirastolle osoitetulla sitoumuksella. Ehdotetut vakuuden asettamista koskevat säännökset vastaavat nykyisin Maaseutuviraston ohjeistukseen perustuvia käytäntöjä.

48 §. Vakuuden kohdistaminen, vapauttaminen ja pidättäminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vakuuden kohdistamisesta sovellettavista menettelyistä. Säännös perustuu vakuusasetuksen 16 artiklan 4 kohtaan, jonka mukaan toimivaltaisen viranomaisen on määritettävä noudatettava menettely, jotta kokonaisvaltaisen vakuuden osa tai se kokonaisuudessaan liitetään erityiseen velvoitteen. Menettelyä ehdotetaan käytettäväksi vakiintuneen käytännön mukaisesti termiä vakuuden kohdistaminen. Kyseessä on tekninen menettely, jossa kokonaisvaltaisesti annettua suurempaa vakuusmäärää eli yleisvakuutta kohdistetaan yksittäisten toimenpiteiden, kuten yksittäisen vientitodistushakemuksen edellyttämän vakuusmäärän edellyttämän määrän osalta.

Momentin mukaan Maaseutuvirasto päättäisi asetetun vakuuden kohdistamisesta kyseisessä lainsäädännössä edellytetyn vakuuden määrän mukaisesti, kun vakuuden antanut toimija panee vireille hakemuksen, jonka käsittely edellyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla vakuuden käyttöä. Selvyyden vuoksi todettaisiin, että asetettua vakuutta ei voi kohdistetulta osin käyttää muuhun tarkoitukseen. Vakuuden kohdistamisesta ei ole nykyisin annettu kansallisia säännöksiä.

Kohdistettavan vakuuden määrä riippuu vakuuden määrää säätelevästä EU:n lainsäädännöstä. Esimerkiksi interventioasetuksen 9 artiklan mukaan tarjottaessa tuotteita ostettavaksi on asetettava vakuus, joka on viljan osalta 20 euroa tonnilta, naudanlihan osalta 300 euroa tonnilta, voin osalta 50 euroa tonnilta ja rasvattoman maitojauheen osalta 50 euroa tonnilta. Jos toimija on antanut yleisvakuuden, kohdistetaan sitä tarjouksen käsittelyn edellyttämän rahamäärän mukaisesti. Käytettävissä olevan yleisvakuuden

määrä vähenee kohdistettua vakuutta vastaavalla määrällä. Käteistalletus annetaan edellytetyn vakuusmäärän mukaisena, jolloin kohdistaminen ei ole tarpeen.

Vakuuden määrän osalta on myös huomioitava, että EU:n lainsäädännössä voidaan säätää vakuuden asettamiselle euromääräinen alaraja. Esimerkiksi todistusasetuksen 14 artiklan 3 kohdan mukaan vakuutta ei vaadita, jos todistukseen liittyvän vakuuden kokonaisuusmäärä on enintään 100 euroa. Kyseessä on sellaisenaan sovellettava EU:n säännös, johon ei liity kansallista harkintavaltaa.

Vakuusasetuksen 5 artiklan mukaan toimivaltainen viranomaisen voi olla vaatimatta vakuuden antamista, jos määrä on pienempi kuin 500 euroa. Asianosaisen on tällöin sitouduttava kirjallisesti maksamaan sitä määrää vastaava määrä, joka tältä olisi vaadittu, jos tämä olisi antanut vakuuden ja jos vakuus olisi sittemmin ilmoitettu kokonaan tai osittain siirtyneeksi. Mainittua alarajaa ei ole sovellettu Suomessa eikä lakiin sisälly sitä koskevaa ehdotusta. Vakuudet annetaan pääosin yleisvakuutena. Yleisvakuudet ovat pääsääntöisesti niin suuria, ettei 500 eurolla ole käytännössä merkitystä. On myös huomattava, että menettely edellyttäisi jokaisen vakuusvaatimuksen osalta erillisen sitoumuksen vaatimista kyseisen määrän maksamisesta. Kunkin vakuuden asettamista edellyttävän toimen osalta tulisi siten arvioida, jääkö vakuus alle 500 euron rajan, jotta olisi tiedossa, voidaanko käyttää mainittua sitoumusta vai onko asetettava vakuus. Alarajan soveltaminen lisäisi sekä toimijan että hallinnon työtä. Myöskään käteistalletusten osalta alarajan soveltamista ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena, koska yksittäisten vakuuksien ja varsinkin käteistalletusten käyttö on käytännössä harvinaista ja koska alarajan soveltaminen edellyttäisi sitoumuksen antamista, mistä aiheutuisi lisätyötä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kohdistetun vakuuden vapauttamisesta ja pidättämisestä. Sen mukaan Maaseutuvirasto päättäisi kohdistetun vakuuden vapauttamisesta tai pidättämisestä EU:n lainsäädännössä tarkoitettujen edellytysten mukaisesti. Vakuuden vapauttamista ja pidättämistä koskeva säännös olisi informatiivinen viittaus sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön.

Vakuuden vapauttamisen ja pidättämisen edellytyksistä säädetään esimerkiksi interventioasetuksen 24 artiklassa, jonka mukaan vakuus on vapautettava heti, kun toimitusvahvistuksessa mainittu määrä on toimitettu vahvistetussa määräajassa ja on todettu, että vaatimuksia on noudatettu. Vakuus on vapautettava myös, jos tarjouksia ei hyväksytä. Jos tuotteita ei toimiteta asetetussa määräajassa, vakuus on pidätettävä suhteessa toimittamatta jääneisiin määriin. Jos tuotteet eivät vastaa vaatimuksia, vakuus on pidätettävä suhteessa hylättyyn määrään. Esimerkiksi yksityisen varastoinnin asetuksen 29 artiklan mukaan vakuus menetetään, jos varastoija ei ilmoita oikeestaan poistaa tuotteita varastosta. Sen 36 artiklan mukaan vakuus menetetään, jos varastoidut tuotteet eivät vastaa laatuvaatimuksia.

Momentin mukaan vakuutta ei kuitenkaan pidätettäisi, jos pidätettävän vakuuden määrä on alle 60 euroa. Se perustuu vakuusasetuksen 29 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan viranomaisen voi luopua vähemmän kuin 60 euron menetyksestä edellyttäen, että kansallisessa laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä on säädetty vastaaviin tapauksiin sovellettavista samanlaisista säännöistä. Ehdotus vastaisi nykykäytäntöä. Alarajan tarkoituksena on vähentää hallinnollista työtä tapauksissa, joissa vakuuden pidättämisestä aiheutuvat kustannukset voivat ylittää pidätettävän määrän. Esimerkiksi vientitodistusten käytön osalta pidätettävä rahamäärä voi usein jäädä muutaman euron suuruiseksi, koska se lasketaan tuotteiden kilomäärästä, joka todistuksesta on jäänyt käyttämättä. Käyttämättä jääminen johtuu usein siitä, että todistuksessa jäljellä olevaa määrää vastavaa vähäistä määrää tuotteita ei taloudellisista syistä kannata enää erikseen viedä EU:n ulkopuolelle.

Vakuutta ei myöskään pidätettäisi, jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä näin säädetään. Tällä korostettaisiin sitä, että myös sellaisenaan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä säädetään pidätettävän vakuuden alarajoista. Todistusasetuksen 34 artiklan 2 kohdan mukaan vakuus vapautetaan kokonaan, jos menetetävän vakuuden kokonaisuusmäärä on enintään 100 euroa todistusta kohden. Sitä sovelletaan todistusasetuksen sovel-

tamisalaan kuuluviin vakuuksiin, jotka käytännössä liittyvät vienti- ja tuontitodistusten hakemiseen. Säännöksen soveltamiseen ei liity kansallista harkintavaltaa toisin kuin edellä selvitettyyn vakuusasetuksen 29 artiklaan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä vakuuden vapauttamisessa käytettävästä kansallisesti määritettävästä asiakirjasta tai menettelystä. Kyse on harvinaisesta tilanteesta, koska lähes kaikilta osin vakuuden vapauttamisen perusteista säädetään EU:n lainsäädännössä. Esimerkkinä voidaan kuitenkin todeta todistusasetuksen 32 artikla, jossa säädetään vientitukea koskevasta vakuuden vapauttamisesta käytettävästä kansallisesti määritettävästä todisteesta. Todistusasetuksen 42 artiklassa säädetään tilanteesta, jossa vientituen kohteena olevia tuotteita ei ole otettu vastaan määrämaassa esimerkiksi niiden laadun vuoksi. Jotta viejä ei menetä vientitodistukseen liittyvää vakuutta, on tämän tuotava kyseiset tuotteet takaisin EU:n alueelle ja vietävä vastaava määrä vastaavia tuotteita uudelleen. Artiklan mukaan vientiä koskevien vaatimusten noudattaminen todistetaan jäsenvaltion vahvistamien sääntöjen mukaisesti. Suomessa todisteena on käytetty tullin myöntämää sähköistä poistumisilmoitusta. Asiakirjasta tai menettelystä ei ole nykyisin annettu kansallista säännöstä.

Tarkempia määräyksiä käytettävästä asiakirjasta tai menettelystä voisi antaa Maaseutuvirasto, jolla olisi vakuuksia hallinnoivana viranomaisena tähän parhaat edellytykset.

9 luku **Tarkastukset**

Pääosin tarkastustoimenpiteet ovat EU:n lainsäädännössä tarkasti määriteltyjä ja kansallinen säädöstarve koskee lähinnä viranomaisten ja tarkastusoikeuksien määrittämistä. EU:n säännöksiä selvitetään tarkemmin ehdotettavan luvun kutakin tarkastusta koskevan säännöksen yhteydessä. Siltä osin kuin tarkastuksista on tarvetta säätää kansallisesti, niistä säädettäisiin ehdotettavassa luvussa.

49 §. *Tarkastusten yleinen ohjaus, tarkastuskohteiden valinta, yleiset tarkastusmenetelyt ja tarkastuksista raportointi.* Pykälän

1 momentissa säädettäisiin tarkastusten yleisestä ohjauksesta vastaavista viranomaisista. Tarkastuksia ja niihin liittyvää raportointia koskevasta yleisestä ohjauksesta vastaisi Maaseutuvirasto. Hintaselvityksiin ja ruhonluokitukseen liittyvien tarkastusten osalta yleisestä ohjauksesta vastaisi kuitenkin maa- ja metsätalousministeriö. Ehdotus vastaisi sisällöllisesti nykytilaa. Valvonnan yleisestä ohjauksesta vastaava viranomaislainen voisi tarvittaessa antaa valvonnan toteuttamista koskevia ohjeita, jos valvontaa koskevan EU:n lainsäädännön asianmukaisen toimeenpanon varmistaminen tätä edellyttäisi. Käytännössä yleisestä ohjauksesta on usein sovittu tehtävään liittyvässä viranomaisten välisessä sopimuksessa. Ohjeiden antamisesta ei ole tarpeen säätää erikseen lailla.

Raportoinnilla tarkoitettaisiin EU:n lainsäädännössä jäsenvaltiolta edellytettyä tarkastusten toteuttamista koskevaa raportointia sekä muuta tarkastukseen liittyvää raportointia, jos tähän on tarvetta. Maksajavirastotehtävien osalta lähtökohtana on, että raportoinnista EU:n toimielimille vastaa Maaseutuvirasto. Jotta tällä olisi käytettävissä tarvittavat tiedot, on tämän tarvittaessa voitava ohjata tarkastuksesta vastaavien viranomaisten raportointia. Raportoinnista säädettäisiin tarkemmin ehdotettavassa pykälässä.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin tarkastuksista vastaavan viranomaisen vastuusta päättää tarkastusten määräästä sekä menettelyistä, joiden perusteella tarkastuskohteet valitaan. Markkinajärjestelyn toimeenpanoa koskevissa asetuksissa tarkastusten sisältö on pääsääntöisesti kuvattu varsin yksityiskohtaisesti. Myös toimijoista, joita on tarkastettava, on säädetty varsin kattavasti. Asiaa selvitetään tarkemmin ehdotettavan luvun yksittäisiä tarkastuksia koskevien pykälien yhteydessä. Tarkastusmääristä ja yksittäisten tarkastuskohteiden valintatavasta EU:n lainsäädännössä säädetään sen sijaan epäyhtenäisemmin.

Jos tarkastuskohteiden valinnasta ei säädetä EU:n lainsäädännössä, kohteet valittaisiin riskianalyysin tai satunnaisototannon perusteella. Riskianalyysin lähtökohtana on arvio siitä, mitkä seikat käytettävissä olevan tiedon mukaan yleisimmin liittyvät mahdollisuuteen jättää vaatimuksia noudattamatta tai käyttää

järjestelmää väärin. Näiden perusteiden mukaan arvioidaan yksittäiset toimijat ja tarkastus kohdistetaan ensisijaisesti toimijaan tai toimintaan, johon liittyy keskimäärin suurempi osa riskiperusteista. Esimerkiksi vientituen tarkastusasetuksen 11 artiklan mukaan siinä tarkemmin yksilöityjen tarkastusten on perustuttava riskinarviointiin. Riskianalyysin käyttö ei kuitenkaan sovellu kaikkiin tarkastustyyppeihin, vaan joissakin tarkastuskohteet on valittava satunnaisototannon perusteella. Näistä voidaan todeta esimerkkinä vientituen tarkastusasetuksen 9 artiklassa tarkoitettujen erityistä vaihtamista koskevat tarkastukset.

Pykälän *3 momentissa* viitattaisiin hallintolain (434/2003) 39 §:n soveltamiseen tarkastusten yhteydessä. Tämä olisi tarpeen menettelyllisten ja oikeusturvatakeiden varmistamiseksi tarkastuksissa. Pääosin ehdotettavassa laissa tarkoitettujen tarkastukset ovat sellaisia hallintoasian selvittämiseksi tai päätöksen edellytysten toteamiseksi tarpeellisia tarkastuksia, joita 39 §:n tarkastusmenettelyjä koskeva säännös koskee. Tältä osin se tulisi sovellettavaksi yleislakina eikä viittaus siihen olisi tarpeellinen. Ehdotettavaan lukuun sisältyy kuitenkin tarkastuksia, kuten hintaselvityksiin ja ruhonluokitukseen liittyvät tarkastukset, jotka eivät välttämättä liity hallintoasian selvittämiseen tai päätöksen edellytysten toteamiseen. Tarkastuskohteen menettelyllisten ja oikeusturvatakeiden turvaamiseksi olisi tarpeen varmistaa, että myös näissä tapauksissa sovellettaisiin 39 §:n säännöksiä soveltuvin osin. Vastaavanlainen säännös sisältyy mainituista syistä myös esimerkiksi valmisteverotuslain (182/2010) 96 §:ään.

Pykälän *4 momentissa* säädettäisiin tarkastuksista vastaavien viranomaisten velvollisuudesta raportoida toteutetuista tarkastuksista ja havainnoistaan valvonnan ohjauksesta vastaavalle viranomaiselle. Tarkastuksista vastaavan viranomaisen olisi pyydettäessä ilmoitettava myös valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä ja valvontaa koskevia muita tietoja valvonnan seurantaan varten. Säännöksellä varmistettaisiin mahdollisuudet arvioida valvonnan toteutumista ja siihen tarvittavia resursseja. Käytännössä raportoinneista sovitetaan nykyisin viranomaisten välisissä palvelusopimuksissa.

50 §. Hakemusten ja ilmoitusten tarkastukset. Pykälässä säädettäisiin hakemusten ja ilmoitusten tarkastuksista. EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä on eräiltä osin täsmennetty, mitä kyseisten tarkastusten on katettava. Esimerkiksi koulumaitoasetuksen 15 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tukihakemusten täysimääräinen hallinnollinen tarkastaminen. EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 102 artiklan mukaan hallinnolliset tarkastukset on tehtävä kaikille tukihakemuksille ja maksupyynnöille. Sen 105 artiklassa säädetään tarkemmin, mitä seikkoja ja asiakirjoja hallinnollisten tarkastusten on erityisesti katettava.

Hakemusten ja ilmoitusten tarkastuksista vastaisi Maaseutuvirasto. Maaseutuvirasto toimii maksajavirastona, joka EU:n lainsäädännön nojalla vastaa niin sanottujen hallinnollisten tarkastusten tekemisestä. Ehdotus vastaisi nykytilaa.

Vienti-ilmoitusten tarkastuksesta vientitapahtuman yhteydessä vastaisi kuitenkin tullilaitos. Vienti-ilmoitusten tarkastaminen kuuluu tullilaitokselle sellaisenaan sovellettavan EU:n lainsäädännön nojalla. Tullilaitos vastaanottaa vienti-ilmoituksen ja tarkastaa esitetyt tiedot. Tullilaitos tekee tämän jälkeen tarvittaessa vientituen tarkastusasetuksessa tarkoitetut tuotteiden fyysiset tarkastukset. Sen 3 artiklan mukaan tarkastus on tehtävä vienti-ilmoituksen tueksi esitettyjen asiakirjojen perusteella, minkä vuoksi tullilaitoksen on tarkastettava ensin vienti-ilmoitus. Tullilaitos siirtää vienti-ilmoituksen yhteydessä tälle esitetyn vientitukihakemuksen tiedot Maaseutuvirastolle. Maksajaviraston eli Suomessa Maaseutuviraston tarkastustehtävistä tässä yhteydessä säädetään vientituen tarkastusasetuksen 12 artiklassa, jonka mukaan maksajaviraston on tarkastettava maksuhakemukseen liittyvien asiakirjojen ja erityisesti vientiin ja tulliviranomaisten huomautuksiin liittyvien asiakirjojen perusteella kaikki kyseisten asiakirjojen sisältämät seikat, jotka ovat maksamisen perusteena. Edellä mainituista syistä kohdassa korostettaisiin, että tullilaitos vastaa vain vienti-ilmoitusten tarkastuksesta vientitapahtuman yhteydessä.

51 §. Varastointiin liittyvät tarkastukset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin voim, maitojauheen ja viljatuotteiden interventiova-

rastoinnissa käytettyjen tilojen tarkastuksista ennen varastoinnin aloittamista. Tarkastuksista ei säädetä EU:n lainsäädännössä. Ne olisivat kuitenkin tarpeellisia, koska näin voitaisiin varmistaa, että tuotteiden varastointi aloitetaan vain varastoissa, jotka ovat vaatimusten mukaisia ja soveltuvat voim, maitojauheen tai viljatuotteiden varastointiin. Tarkastuksista vastaisi nykytilan mukaisesti Elintarviketurvallisuusvirasto.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin interventiovarastoinnissa käytettyjen tilojen, varastointiolosuhteiden ja varastointimenettelyjen sekä varastoitujen tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tarkastuksista varastoinnin aikana.

Jäsenvaltiolta edellytettävistä interventiovarastoihin liittyvistä tarkastuksista säädetään interventioasetuksen 32 artiklan 1 kohdassa ja interventiovarastoinnin rahoitusasetuksen 2 artiklan 3 ja 4 kohdissa sekä liitteessä I. Mainitun 2 artiklan 3 kohdan f alakohdan mukaan tarkastukset varastointipaikoilla on toteutettava ennalta varoittamatta epä säännöllisin väliajoin. Lisäksi 3 kohdan g alakohdassa säädetään vuosi-inventaarista ja 4 kohdassa säädetään laadun tarkastamisesta vähintään kerran vuodessa. Naudanlihan osalta tarkastuksista säädetään lisäksi interventioasetuksen liitteen III osassa XI. Tuotteiden pakkaustapaa ja pakkausmerkintöjä koskevat tarkastukset koskisivat pakattuina varastoitavaa voita ja maitojauhetta.

Momentin 1 kohdassa säädettäisiin tullilaitokselle kuuluvista voim, maitojauheen ja naudanlihan interventiovarastointiin liittyvistä tarkastuksista. Ehdotus vastaisi nykytilaa. Tehtävien kuuluminen tullilaitokselle on todettu Maaseutuviraston ja tullilaitoksen välisessä maksajavirastosopimuksessa.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin Maaseutuvirastolle kuuluvista naudanlihan luotomaksi leikkaamiseen interventiovarastoinnin aikana liittyvistä tarkastuksista. Ehdotus vastaisi nykytilaa. Käytännössä tähän liittyvä tarkastustarve on ollut erittäin vähäinen.

Momentin 3 kohdan mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto vastaisi tarkastuksista, jos varastoinnin kohteena ovat viljatuotteet. Tarkastuksissa keskeistä on näytteenotto, laadun tutkiminen, ja määrän tarkistaminen viljasii-

loissa ja tasovarastoissa. Ehdotus vastaisi nykytilaa. Kyseisten tarkastustehtävien kuuluminen Elintarviketurvallisuusvirastolle on todettu myös Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston välisessä maksajavirastosopimuksessa.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin yksityisessä varastoinnissa käytettyjen tilojen varastointiolosuhteiden ja varastointimenettelyjen sekä varastoitujen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden tarkastuksista. Jäsenvaltiolta edellytettävistä yksityisen varastoinnin tukeen liittyvistä paikan päällä tehtävistä varastoitavien tuotteiden tarkastuksista säädetään yksityisen varastoinnin asetuksen 36 artiklan 2 ja 5—8 kohdissa. Yksityisessä varastoinnissa käytettävien varastojen varastointiolosuhteiden tarkastuksista ei nimenomaisesti säädetä EU:n lainsäädännössä, mutta myös varastointiolosuhteet olisi syytä tarkastaa, jotta voitaisiin varmistua niitä koskevien vaatimusten noudattaminen. Tarkastusten kohteena olisivat siten myös tukijärjestelmiä koskevassa luvussa ehdotettavat varastointiin liittyviä olosuhteita ja varastointitapaa koskevat vaatimukset. Kyseisten tarkastustehtävien kuuluminen tullilaitokselle on todettu myös Maaseutuviraston ja tullilaitoksen välisessä maksajavirastosopimuksessa.

Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin varastoinnin valvontaan liittyvästä tarkastusoikeudesta, joka mahdollistaisi edellä selvitettyjen tarkastusten toteuttamisen. Pykälässä tarkoitettuilla viranomaisilla olisi oikeus päästä tarkastusta varten varastointiin tarkoitettuihin ja käytettyihin tiloihin ja tarkastaa varastoidut tuotteet ja varastointiolosuhteet sekä tuotteiden varastointiin liittyvät varastonpitäjän asiakirjat ja kirjanpito varastojen, varastointiolosuhteiden ja varastointimenettelyjen vaatimustenmukaisuuden ja varastoitujen tuotteiden laadun, määrän, pakkaustavan ja merkintöjen vaatimustenmukaisuuden sekä viranomaisille annettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei saisi suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

52 §. Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus. Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin interventiovarastoon toimitettavan voinin maitojauheen valmistajien ja yksityiseen varastointiin toimitettavan voinin valmistajien

hyväksymisedellytysten ja tuotannon vaatimustenmukaisuuden sekä näiden ilmoittamisen tietojen oikeellisuuden tarkastuksista vastaavista viranomaisista.

Valmistajan hyväksymisen edellytyksiä ja tuotannon valvontaa koskevia vaatimuksia on selvitetty tarkemmin edellä interventiovarastointia ja tukijärjestelmiä koskevissa luvuissa. Jäsenvaltiolta edellytettävistä tarkastuksista säädetään interventiovarastoinnin osalta interventioasetuksen liitteen IV osan III kohdassa 2 ja liitteen V osan I 3 kohdassa. Yksityisen varastoinnin osalta tarkastuksista ei ole annettu nimenomaisia säännöksiä, mutta koska hyväksymisen edellytykset ja toimintaa koskevat vaatimukset ovat samoja, tulisi kyseisiä säännöksiä soveltaa myös yksityisen varastoinnin osalta. Tarkastusten suorittaminen edellyttää voinin ja maitojauheen valmistukseen liittyvää valmistuslaitoksen tiloja, laitteita ja raaka-aineiden käsittelyä koskevaa asiantuntemusta.

Yksityiseen varastointiin kelpoisen voinin valmistuksen tarkastuksiin kuuluu myös tuotteiden valmistajalle myönnettävien tuotteiden laatua koskevien asiakirjojen laadinta. Tähän voi olla tarvetta yksityisen varastoinnin asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen todistusten myöntämisen osalta tilanteessa jossa Suomessa valmistettava voi varastoidaan toisessa jäsenvaltiossa. Elintarviketurvallisuusvirasto tarkastuksista vastaavana viranomaisena vastaisi nykytilan mukaisesti myös tähän liittyviä tuotteen lisävaatimuksia koskevien vaatimusten tarkastamisesta ja vaatimusten täyttymistä osoittavan todistuksen myöntämisestä.

Valmistajan tarkastuksista vastaisi Elintarviketurvallisuusvirasto. Tullilaitos suorittaisi tarkastukset kuitenkin siltä osin kuin kyse on valmistajien tuotantoa koskevan kirjanpidon vaatimustenmukaisuuden tarkastamisesta. Ehdotus vastaisi nykytilaa.

Pykälän 2 *momentin* mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto voisi käyttää tarkastuksissa apunaan kunnan elintarvikevalvontaviranomaisia, jos Elintarviketurvallisuusvirasto ja kunta, jonka toimialueella kyseinen laitos sijaitsee, näin sopivat. Ehdotus vastaisi nykytilaa. Mahdollisuus käyttää kuntien elintarvikevalvontaviranomaisia apuna tarkastuksissa perustuu nykyisin täytäntöönpanolain 3 §:n

2 momenttiin. Kyseessä olisi Elintarviketurvallisuusviraston oikeus käyttää kuntien viranomaisia apuna, ei kunnille asetettu velvoite.

Vastuu tarkastuksen toteuttamisesta olisi aina Elintarviketurvallisuusvirastolla, joka sopisi nykykäytännön mukaisesti yksittäisen kunnan kanssa tämän käytöstä apuna tarkastuksissa. Kunnallisten viranomaisten käyttö on ollut perusteltua, koska nämä tekevät kyseisissä tuotantolaitoksissa myös muita tarkastuksia ja tuntevat siten parhaiten kyseisten laitosten toiminnan. Kyseiset tarkastukset koskevat samaa kokonaisuutta, jota kunnalliset viranomaiset muutenkin kyseisissä laitoksissa tarkastavat elintarvikelainsäädännön nojalla, minkä vuoksi tehtävä ei käytännössä aiheuta merkittävästi lisätyötä. Kyseisten laitosten määrä on Suomessa vähäinen ja kunnallisten viranomaisten käyttö apuna rajoituisi vain muutamien kuntiin, joissa laitoksia sijaitsee. Tilanteessa, jossa kunnan viranomaisia käytettäisiin apuna, tarkastustehtävistä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin viranomaisen tarkastusoikeudesta, joka mahdollistaisi edellä selvitettyjen tarkastusten toteuttamisen. Pykälässä tarkoitetuilla viranomaisilla olisi oikeus päästä tarkastusta varten hyväksymistä hakevan ja hyväksytyin varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymisen kohteena olevien tuotteiden valmistuksessa käyttämiin tiloihin ja tarkastaa tuotteet, laitteet, asiakirjat ja kirjanpito laitoksen hyväksymisedellytysten noudattamisen ja valmistuksen vaatimustenmukaisuuden sekä viranomaisille annettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei saisi suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

53 §. *Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin interventiovarastointiin ja yksityisen varastoinnin tukeen liittyvään varastoon toimitettavien tuotteiden ja varastotilojen sekä varastokirjanpidon tarkastuksista tuotteiden vastaanottamisen ja varastosta poistamisen yhteydessä.

Interventiovarastoon toimitettavien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden tarkastuksista varastoon toimituksen yhteydessä säädetään

interventioasetuksen 7 artiklan 2 kohdassa. Viljatuotteiden punnituksen osalta tarkastuksista säädetään lisäksi 26 artiklan 3 kohdassa. Tuotteiden pakkaustapaa tai pakkausmerkintöjä taikka muiden tuotteiden kuin viljatuotteiden punnitusta koskevista tarkastuksista ei säädetä EU:n lainsäädännössä. Varastoitavien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistaminen ja seuranta edellyttää kuitenkin myös näiden seikkojen tarkastamista, minkä vuoksi ehdotetaan säädettäväksi myös tuotteiden pakkaustapaa ja pakkausmerkintöjä koskevista tarkastuksista. Ne koskisivat käytännössä voita ja maitojauhetta, jotka varastoidaan pakattuina.

Vastaanoton yhteydessä toteutettavat tarkastukset kattavat myös viljatuotteiden tarjoamisen interventiovarastoon niiden varastointipaikassa. Tällöin tuotteita ei erikseen toimiteta interventiovarastoon, koska ne sijaitsevat jo valmiiksi varastossa, jota voidaan käyttää interventiovarastoinnissa. Asiasta säädetään interventioasetuksen 10 artiklan 2 kohdassa tai 31 artiklassa. Kyseisten viljatuotteiden laatua ja määrää koskevat vastaanoton yhteydessä tehtävät tarkastukset toteutetaan tuotteiden varastointipaikassa 33 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Varastointipaikalla vastaanotettavia viljatuotteita koskevat lisäksi varastonpitäjän varastokirjanpidon interventioasetuksen 33 artiklassa tarkoitetut tarkastukset.

Interventioasetuksen 24 artiklan 5 kohdan nojalla voi olla tarvetta tarkastaa viljatuotteita niiden varastointipaikassa myös ennen tuotteiden toimittamista varastoon. Tarkastus on mainitun artiklan nojalla tehtävä, jos tuotteiden sijaitsemisesta ilmoitetussa varastopaikassa ei ole saatu tyydyttävää todistetta. Tällaista tarvetta ei ole ilmennyt ja tarve kyseisille tarkastuksille on arvioitu vähäiseksi, mutta tarkastus on kuitenkin tarpeen tullen voitava toteuttaa.

Interventiovarastoon toimitettavien viljatuotteiden osalta tarkastuksista vastaisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Maaseutuvirasto vastaisi luuttomaksi leikatavan naudanlihan tarkastuksista. Tullilaitos vastaisi tarkastuksista muiden tuotteiden osalta. Voin ja rasvattoman maitojauheen osalta näytteenotosta ja näytteiden tutkimisesta vastaisi kuitenkin Elintarviketurvalli-

suusvirasto. Tähän kuuluisi myös EU:n lainsäädännössä tarkoitettujen tuotteiden laatuvaatimustenmukaisuutta koskevan lausunnon antaminen. Lisäksi Elintarviketurvallisuusvirasto vastaisi viljatuotteista otettujen näytteiden tutkimisesta. Ehdotus vastaa nykytilaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kansallisesti käyttöön otetusta interventiovarastolle toimitettavien viljatuotekuormien laadun aistinvaraisesta tarkastuksesta erotuksena 1 momentissa tarkoitetuista EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitetuista tarkastuksista. Tarkastuksesta käytettäisiin määritelmää viljatuotteiden alustava laaduntarkastus. Tarkastusta on pidetty tarpeellisena, jotta laatuvaatimuksista selvästi eroavat yksittäiset viljatuotekuormat eivät pääsisi sekoittumaan laatuvaatimukset täyttävään viljaan viljasiilossa. Viljatuotteiden alustava laaduntarkastus mahdollistaa tarkastuksen tuotteiden vastaanoton yhteydessä mahdollisimman nopeasti, koska tuotteiden interventiovarastoon toimituksen yhteydessä ei ole mahdollista odottaa interventioasetuksessa tarkoitettua tarkastuksen perusteella tehtävän laadun analysoinnin tuloksia. Viljasiiloja ei myöskään ole taloudellisista syistä mahdollista käyttää yksittäisten tuote-erien väliaikaiseen varastointiin näytteiden analysoinnin ajaksi. Ehdotus vastaisi nykytilaa. Asiasta säädetään nykyisin viljan interventio-ostoissa noudatettavista eräistä menettelytavoista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (4/2009) 5 §:ssä.

Viljatuotteiden laatuvaatimuksista säädetään interventioasetuksen 7 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ensimmäisessä luettelma- kohdassa, jossa viitataan kyseisen asetuksen liitteeseen I. Koska viljatuotteiden alustava laaduntarkastus toteutetaan aistinvaraisesti, kyseisessä liitteessä tarkoitetuista vaatimuksista tarkastettaisiin seikat, jotka on aistinvaraisesti mahdollista tarkastaa. Tällaisia ovat ainakin viljalle ominainen väri sekä se, ettei viljoissa ei saa olla epätavallista hajua eikä eläviä tuholaisia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tuotteiden vaatimustenmukaisuuden tarkastuksista niiden varastosta poiston yhteydessä.

Yksityisen varastoinnin osalta tarkastuksista säädetään yksityisen varastoinnin asetuksen 36 artiklassa. Tuotteiden interventiova-

rastosta poiston yhteydessä tehtävistä tarkastuksista ei ole säädetty EU:n lainsäädännössä. Poistettavien tuotteiden määrä on kuitenkin syytä poiston yhteydessä tarkastaa, jotta voidaan varmistua poistettujen tuotteiden määrän vastaavan tarjouskilpailussa vahvistettua määrää. Esimerkiksi viljatuotteiden osalta viranomaisella on oltava tiedossa poistettujen tuotteiden täsmällinen määrä, jotta voidaan toisaalta varmistaa, että myyty määrä on oikea ja toisaalta, jotta viljasiiloon jäävien tuotteiden määrää voidaan seurata. Poistettujen tuotteiden määrää koskevat poikkeukset voivat johtaa velvoitteeseen palauttaa liikaa luovutettu määrä tai korvata liikaa luovutettua määrää vastaava tuotteiden arvo. Myös varastosta poistettavien tuotteiden laatua on syytä seurata, koska esimerkiksi luovutettavan viljan ostohinta määräytyy laadun mukaan. Mahdollisissa laatuja koskevissa riitautustilanteissa on oltava selvillä, mikä tuotteen laatu oli poistohetkellä. Jos laatu on tällöin alittanut interventiovarastointiin liittyvät viljan vähimmäisvaatimukset, voidaan laatua koskevia tuloksia käyttää perustana myös arvioitaessa mahdollista varastonpitäjän korvausvastuuta. Tuotteiden ja interventiovaraston kirjanpidon yhdenmukaisuuden varmistamiseksi tarkastuksia tulisi samassa yhteydessä kohdistaa myös varastotiloihin ja varastokirjanpitoon.

Tuotteiden varastosta poistamisen yhteydessä suoritettavista tarkastuksista vastaisi tullilaitos lukuun ottamatta interventiovarastointiin liittyviä viljatuotteita, joiden osalta tarkastuksista vastaisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Luuttomaksi leikattavaa naudanlihaa koskevista tarkastuksista vastaisi Maaseutuvirasto. Ehdotus vastaa nykytilaa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tarkastusoikeudesta, joka mahdollistaisi edellä selvitettyjen tarkastusten toteuttamisen. Pykälässä tarkoitettulla viranomaisella olisi tuotteiden varastoon toimittamisen tai sieltä poistamisen yhteydessä oikeus päästä tuotteiden varastointiin ja lastaamiseen käytettyihin tiloihin ja tarkastaa tuotteet ja niitä koskevat tuotteiden toimittajan asiakirjat sekä varastonpitäjän tuotteita koskevat asiakirjat ja kirjanpito tuotteiden vaatimustenmukaisuuden ja annettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Jos vilja-

tuotteet tarjotaan interventiovarastoon niiden varastointipaikassa tai jos tarjottujen viljatuu-
tuotteiden sijaintia ilmoitetussa varastointi-
paikassa on syytä epäillä, viranomaisella olisi
lisäksi oikeus päästä varastoinnissa ennen
tuotteiden toimittamista interventiovarastoon
käytettäviin tiloihin ja tarkastaa tuotteet ja
tuotteita koskevat varastonpitäjän ja tarjoajan
asiakirjat ja kirjanpito. Tarkastusta ei saisi
suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käy-
tettävässä tilassa.

54 §. Tuonnin ja viennin tarkastukset. Py-
kälän 1 momentissa säädettäisiin tuontiin ja
vientiin liittyvistä tarkastuksista. Tullilaitos
tarkastaisi tuonti- ja vientitodistusten, tuonti-
ja vienti-ilmoitusten ja muiden tuonnin ja
viennin yhteydessä esitettävien asiakirjojen
ja niihin liittyvien tuotteiden sekä vientituki-
tuotteiden ja niihin liittyvien asiakirjojen
vaatimustenmukaisuuden tuotteiden tullime-
nettellyyn asettamisen yhteydessä ja sen aika-
na. Tullilaitoksen tehtäviä koskeva ehdotus
vastaisi nykytilaa.

Tullilaitoksen tuonnin ja viennin valvon-
taan liittyvistä tehtävistä säädetään lähtökoh-
taisesti tullilaisissa (1466/1994). Tullilain 4 §:n
mukaan yhteisön tullilainsäädännössä tarkoi-
tettu tulliviranomainen ja toimivaltainen vi-
ranomainen on tullilaitos, jollei erikseen toi-
sin säädetä. Yhteisön tullilainsäädännön sis-
ältöä ei ole kyseisessä säännöksessä tark-
emmin määritetty. Tullilain 1 §:n mukaan
kyseistä lakia sovelletaan kolmansista maista
tuotavien ja niihin vietävien tavaroiden tulliverotukseen ja tullivalvontaan sen lisäksi,
mitä niistä säädetään yhteisön tullikoodeksis-
ta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY)
N:o 2913/92 (koodeksi), tietyistä yhteisön
tullikoodeksin soveltamista koskevista sään-
nöksistä annetussa komission asetuksessa
(ETY) N:o 2454/93 (soveltamisasetus) ja yh-
teisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta
annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o
918/83 (tullittomuusasetus) tai muussa Eu-
roopan yhteisöjen (yhteisö) lainsäädännössä.

Tullilain 1 §:ää saattaisi olla mahdollista
tulkita siten, että markkinajärjestelyasetuk-
sessa tarkoitettujen viennin ja tuonnin tullival-
vontaa koskevat säännökset, joissa nimen-
omaisesti todetaan tullilaitos toimivaltaiseksi
viranomaiseksi, olisivat tullilain 1 §:ssä tar-
koitettua muuta Euroopan yhteisöjen lainsää-

däntöä, jossa säädetään kolmansista maista
tuotavien ja niihin vietävien tavaroiden tullivalvontaa. Jos näin olisi, tullilaitoksen vas-
tuusta kyseisistä tarkastuksista vaikuttaisi
olevan jo säädetty tullilaisissa eikä säädöstar-
vetta tältä osin välttämättä olisi. Koska ky-
seinen tulkinta ei kuitenkaan ole vakiintunut
ja koska tullilain säännösten sanamuodot ei-
vät tarkastusoikeuden osalta kaikilta osin so-
vellu markkinajärjestelyasetuksessa tarkoit-
tuihin tarkastuksiin, momentissa ehdotetaan
säädettäväksi erikseen tullilaitokselle kuulu-
vista tuonnin ja viennin valvontaan kuuluvis-
ta tehtävistä.

Tullilaitoksen vastuusta viennin ja tuonnin
yhteydessä tehtävistä tarkastuksissa on useis-
sa tapauksissa säädetty jo sellaisenaan sovel-
lettavassa EU:n lainsäädännössä. Esimerkiksi
vientitukiasetuksen 5 artiklan mukaan jokai-
sen, joka vie tuotteita joille haetaan tuen
myöntämistä, on jätettävä vienti-ilmoitus sii-
hen toimivaltaisen tullipaikkaan, jonka alu-
eella tuotteet lastataan vientikuljetusta var-
ten. Saman artiklan mukaan vientipäivällä
tarkoitetaan päivää, jona tulliviranomainen
vastaanottaa vienti-ilmoituksen. Vientitu-
kiasetuksen 5 artiklan mukaan tuotteet asete-
taan tullin valvontaan soveltamisasetuksen
4 artiklan 13 ja 14 kohdan mukaisesti, kun-
nes ne poistuvat yhteisön tullialueelta. Tuonti-
ja vientitodistusten esittämisestä tullilai-
tokselle säädetään todistusasetuksen 23 artik-
lassa, jonka mukaan todistus esitetään tullit-
toimipaikassa, joka vastaanottaa tuontitodis-
tuksen osalta vapaaseen liikkeeseen luovut-
tamista koskevan ilmoituksen tai vientitodis-
tuksen osalta vientiä koskevan ilmoituksen.
Saman artiklan mukaan tullitoimipaikan
merkittyä ja vahvistettua toteutuneet määrät
todistukseen, se palautetaan asianosaiselle.
Todistusasetuksen 3 jaksossa säädetään yksi-
tyiskohtaisesti todistusten käyttöön liittyvistä
menettelyistä sekä tullilaitoksen tehtävistä
tässä yhteydessä.

Ehdotettavassa momentissa tarkoitettu
muiden tuonnin ja viennin yhteydessä esitet-
tävien asiakirjojen tarkastus kattaisi asiakir-
jojen tarkastuksen siltä osin kuin ehdotetta-
van lain soveltamisalaan kuuluvassa EU:n
lainsäädännössä tai ehdotettavassa laissa ky-
seisten asiakirjojen esittämistä viennin tai
tuonnin yhteydessä edellytetään. Esimerkki-

nä tästä voidaan todeta markkinajärjestelyasetuksen 157 artiklassa tarkoitettu hampputuotteiden ja niitä koskevien asiakirjojen tarkastus tuonnin yhteydessä.

Vientitukeen liittyvistä tarkastuksista säädetään vientituen tarkastusasetuksessa, jonka mukaan siinä tarkoitettut tarkastustehtävät kuuluvat tullille eikä viranomaisen määrittäminen siten kuulu kansalliseen harkintavaltaan. Tarkastusten taustana on vientitukiasetuksen 5 artikla, jonka 7 kohdan mukaan toimivaltaisen tullitoimipaikan on voitava tehdä fyysiset tarkastukset ja toteuttaa yhteisön tullialueen poistumistoimipaikkaan suuntautuvan kuljetuksen tunnistamistoimenpiteet. Vientituen tarkastusasetuksessa tarkemmin säädettyjä fyysisiä tarkastuksia on kahdentyyppisiä. Ensinnäkin tuotteita on tarkastettava lastattaessa niitä ajoneuvoon. Tarkoituksena on varmistaa, että tuotteet vastaavat laadultaan ja määrältään vientitukihakemuksessa ilmoitettuja tuotteita. Lisäksi kuljetuksiin on kohdistettava sinetöinnin tarkastuksia sekä niin sanottuja vaihtamista koskevia tarkastuksia, jotka toteutetaan tuotteiden poistuessa EU:n alueelta. Näiden tarkoituksena on varmistaa, että vietävät tuotteet vastaavat ajoneuvoon lastattuja tuotteita.

Säännös kattaisi myös muut mahdolliset tarkastukset, joita EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla on kohdistettava vientituen kohteena oleviin tuotteisiin tullimenettelyyn asettamisen yhteydessä ja sen aikana. Tällaisista tarkastuksista säädetään nykyisin neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista erityissäännöistä maidon ja maitotuotteiden vientitodistusten ja vientitukien osalta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1187/2009 ja naudanliha-alan viennin erityisvientitukien myöntämisen edellytyksistä annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 433/2007.

Momentissa viitattaisiin eläinkuljetusten vientitukiasetuksen 2 artiklassa tarkoitettun vientituen myöntämiseen liittyvän tarkastuksen osalta eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 27 §:ään, jossa säädetään kyseisestä tarkastuksesta vastavasta rajaeläinlääkäristä. Kyseessä olisi informatiivinen viittaussäännös voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tullilaitoksen tarkastusoikeudesta, joka mahdollistaisi edellä selvitettyjen tarkastusten toteuttamisen. Tarkastusta ei saisi suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Ehdotettava tarkastusoikeus vastaisi lähtökohtaisesti tullilain 14 §:n 1 momentin jäljempänä tarkemmin selvitettävissä kohdissa tarkoitettua tarkastusoikeutta. Säännöksessä ei kuitenkaan ehdota viitattavaksi tullilain säännöksiin, koska niissä tarkoitettu tarkastusoikeus olisi useilta osin tarpeettoman laaja markkinajärjestelyasetuksen toimeenpanoa ajatellen ja tullilaissa tarkoitettua tarkastusoikeutta koskevien poikkeusten määrittely olisi säädösteknisesti vaikeaa. Eläinkuljetusten vientitukiasetuksen 2 artiklassa tarkoitettuun tarkastukseen liittyvän rajaeläinlääkäriin tarkastusoikeuden osalta viitattaisiin eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 28 §:ssä, jossa siitä nykyisin säädetään.

Ehdotettavasta tullilaitoksen oikeudesta päästä varastoihin, tiloihin ja muihin paikkoihin, missä tuotteita säilytetään tai lastataan ja suorittaa tarpeellinen tarkastus, säädetään vastaavantyyppisellä tavalla tullilain 14 §:n 1 momentin 4 kohdassa. Se koskee oikeutta päästä varastoihin, tiloihin ja muihin paikkoihin, missä tavaraa valmistetaan, säilytetään tai myydään, ei kuitenkaan ainoastaan asuntona tai rakennuksen asuintiloina käytettävään osaan, ja suorittaa tarpeellinen tarkastus. Vastaava tarkastusoikeus olisi tarpeen vientitukeen liittyvien tuotteiden tarkastuksissa tuotteiden lastauspaikoilla, jotka pääsääntöisesti sijaitsevat yritysten varastotiloissa, mikä on huomioitu ehdotettavan kohdan muotoilussa.

Momentissa ehdotettavasta tullilaitoksen oikeudesta tarkastaa tuotteet, joihin liittyy markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettu tuonti- ja vientitodistus taikka tuonti- ja vienti-ilmoitus sekä tuotteet, jotka ovat vientituen kohteena, säädetään vastaavantyyppisellä tavalla tullilain 14 §:n 1 momentin 5 kohdassa. Ehdotettavasta oikeudesta tarkastaa tuotteiden haltijaa, muuta asianosaista, tuotteita ja kulkuneuvoa koskevat asiakirjat ja tiedot säädetään vastaavantyyppisellä tavalla tullilain 14 §:n 1 momentin 6 kohdassa. Ehdotettava tarkastusoikeus olisi kuitenkin mainittu ja tullilain säännöksiä rajoitetumpi ja koskisi

vain EU:n markkinajärjestelylainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä kohteita.

Pykälän 3 momentissa ehdotettava tullilaitoksen oikeus vaatia tuotteiden tarkastettavaksi asettamista ja purkamista kulkuneuvosta olisi tarpeen erityisesti vientituen kohteena olevien tuotteiden tarkastuksen toteuttamisen varmistamiseksi. Koska tarkastus toteutetaan tuotteiden lastausvaiheessa, voi olla tarvetta edellyttää tuotteiden tarkastettavaksi asettamista lastausvaiheessa. Esimerkiksi EU:n komission tarkastusten yhteydessä on edellytetty vientitukea haettaessa niin sanotun lastausruudun käyttöä, jolla käytännössä tarkoitetaan tuen kohteena olevien tuotteiden asettamista erikseen merkittyyn ja muista tuotteista erotettuun paikkaan. Tarkastusten yhteydessä on myös edellytetty, että lastatut tuotteet tulisi tarvittaessa purkaa kulkuneuvosta, jos niiden lastaus on ehditty aloittaa ennen tarkastuksen aloittamista.

Momentissa ehdotettavasta tullilaitoksen oikeudesta asettaa tullivalvonnassa olevaan kulkuneuvoon, tuotteeseen, varastoon tai muuhun paikkaan tullisinetti säädetään vastaavatyypisellä tavalla tullilain 14 §:n 1 momentin 8 kohdassa. Siinä säädetään oikeudesta asettaa tullivalvonnassa olevaan kulkuneuvoon, tavarahan, varastoon tai muuhun paikkaan tullisinetti, tullilukko tai muu tunnistamismerkki. Vastaava sinetin asettamista koskeva oikeus olisi tarpeen vientitukeen liittyvissä tarkastuksissa, koska vientitukiasetuksessa edellytetään tullivalvonnassa olevien vientierien sinetöintiä.

Momentin mukaan tullilaitoksella olisi oikeus estää tuotteiden tuonti Suomen alueelle tai vienti Suomesta. Asiasta säädetään vastaavatyypisellä tavalla tullilain 14 §:n 1 momentin 10 kohdassa, jossa on kyse oikeudesta estää lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusvelvoitteiden mukaisesti tavarahan vienti Suomen tullialueelta. Oikeus estää tuonti tai vienti olisi markkinajärjestelyn täytäntöönpanossa tarpeen, jos sellaisenaan sovellettavan EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla tuotteen tuonti tai vienti edellyttää tuonti- tai vientitodistusta eikä tällaista ole esitetty. Tuontitodistuksista säädetään markkinajärjestelyasetuksen 130 artiklassa ja vientitodistuksista 161 artiklassa sekä tarkemmin todistusasetuksessa. Tuonnin estä-

minen voisi olla tarpeen myös jos tuonnin edellytyksenä olevia tulleja tai maksuja ei ole maksettu. Lain soveltamisalaan kuuluvista tuontitulleista ja maksuista säädetään markkinajärjestelyasetuksen III osan II luvun II jaksossa. Tällaisia tilanteita ei ole käytännössä ilmennyt, joten säännöksen soveltamisen tarve markkinajärjestelyn toimeenpanossa olisi hyvin rajoitettu.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin toimivaltaisesta viranomaisesta, jos sovelletaan eräitä Venäjän federaation alueelle maanteitse vietäviä naudanliha- ja sianlihatoimituksia koskevasta tiedotusjärjestelmästä annettua komission asetusta (EY) N:o 2584/2000. Tiettyjen naudanlihan- ja sianlihatuotteiden viennissä vientituen hakijalla on oikeus käyttää vientituen kohteena olevien tuotteiden määräpaikkaan saapumisen varmistamisessa kyseisessä sellaisenaan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä tarkoitettua tietojen varmistamisjärjestelmää. Ilmoitettavat tiedot on määritetty asetuksen 2 artiklassa eikä niitä ole tarvetta kansallisesti täsmentää. Järjestelmää ei ole juurikaan Suomessa käytetty, koska sen kattamat tuotteet eivät ole olleet merkittäviä Suomesta tapahtuvan viennin kannalta ja koska sen käyttö ei vapauta viejää toimittamasta vientitukea koskevan EU:n lainsäädännön edellyttämiä tietoja tapauksessa, jossa tietoja voitaisi järjestelmän avulla varmentaa.

Kyseisessä asetuksessa edellytetään toimivaltaisen viranomaisen nimeämistä. Myös nykyisin kyseisen järjestelmän täytäntöönpanosta vastaa Tullihallitus, joka vastaanottaa, käsittelee ja varmistaa kyseiset tiedot mainitussa asetuksessa tarkoitettulla tavalla. Tullilaitoksen tehtävät on nykyisin määritetty tullisopimusasetuksessa.

55 §. Tuen hakijoiden ja saajien tarkastukset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuen hakijoita ja saajia koskevista tarkastuksista lukuun ottamatta vientitukea ja yksityisen varastoinnin tukea. Vientitukeen ja yksityisen varastoinnin tukeen liittyvistä tarkastuksista ehdotetaan säädettäväksi edellä varastointia sekä vientiä ja tuontia koskevien säännösten yhteydessä. Tuen hakijoita ja saajia koskevat tarkastukset ovat osa Maaseutuvirastolle maksajavirastona kuuluvia tehtäviä.

Maaseutuvirasto vastaisi nykykäytännön mukaisesti tarkastuksista, jotka koskevat hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukea hakevia ja saavia tuottajaorganisaatioita. Tarkastuksista säädetään EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 100—115 artikloissa.

Maaseutuvirasto vastaisi nykykäytännön mukaisesti tarkastuksista, jotka koskevat koulumaitotuen hakijoita ja saajia. Tarkastuksista säädetään koulumaitoasetuksen 15 artiklassa, jonka mukaan tarkastusten kohteena ovat erityisesti tuen heijastuminen edunsaajan maksamaan hintaan, kirjanpito, liikekirjanpito, osto- ja myyntilaskut sekä pankin tiliotteet. Siinä säädetään myös tarkastusten vähimmäismääristä ja ajankohdista sekä tavasta, jolla viranomaisen on valittava hakijat, joille tehdään tarkastus paikan päällä.

Maaseutuvirasto vastaisi tarvittaessa myös rehuseostuen ja kaseiinituen hakijaa ja saajaa sekä rehuseostuen kohteena olevia tuotteita valmistavaa laitosta koskevista paikan päällä tehtävistä tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten varmistamiseksi tarvittavista tarkastuksista. Kyseisiä tarkastuksia ei ole ollut tarvetta toteuttaa useisiin vuosiin, koska kyseisten tukien taso on ollut nolla euroa eikä tukea ole haettu tai myönnetty. Tarkastuksista säädetään rehuseostuen osalta rehuseostukiasetuksen 16—21 artikloissa ja kaseiinituen osalta kaseiinitukiasetuksessa.

Maaseutuvirasto vastaisi lisäksi muiden mahdollisesti käyttöön otettavien tukijärjestelmien edellyttämistä paikan päällä tehtävistä tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten varmistamiseksi tarvittavista tarkastuksista. Tukijärjestelmiä koskevan luvun yhteydessä selvitetyn mukaisesti tällainen voisi olla sokerialan tuotantotuki, josta ei kuitenkaan ole annettu tarkempia EU:n säännöksiä eikä kyseinen tukijärjestelmä ole ollut käytössä.

Momentissa todettaisiin erikseen mehiläishoitotukea koskevat tarkastukset, koska niitä ei ole annettu säännöksiä EU:n lainsäädännössä. Mehiläishoitotuen kohteena olevien toimenpiteiden vaatimustenmukaisuutta on nykyisin tarkastettu vain toimenpiteiden toteuttamisesta annettujen kirjallisten selvitysten hallinnollisella tarkastuksella. Paikan päällä tehtäviä tarkastuksia voitaisiin toteut-

taa, jos ilmenisi tarvetta esimerkiksi tarkastaa tuen kohteena olevia toimenpiteitä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tukijärjestelmiin liittyvästä tarkastusoikeudesta, joka mahdollistaisi edellä selvitettyjen tarkastusten toteuttamisen. Tarkastusta ei saisi suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation osalta tarkastusten kohteena olisivat käytännössä tilat, joissa tuen kohteena olevia toimenpiteitä suoritetaan sekä toimintaohjelman toteuttamiseen liittyvät asiakirjat ja kirjanpito. Mehiläishoitotukeen liittyvien paikan päällä tehtävien tarkastusten kohteena olisivat käytännössä tuen hakijan tilat sekä tuen kohteena oleviin toimenpiteisiin liittyvät asiakirjat ja kirjanpito. Koulumaitotuen osalta tarkastuksen kohteena olisivat käytännössä tuotteiden toimittamiseen, vastaanottamiseen, varastointiin ja käyttöön liittyvät oppilaitoksen, oppilaitoksesta vastaavan viranomaisen ja tuotteiden toimittajan tilat sekä tuotteita koskevat asiakirjat ja kirjanpito. Rehuseostukea ja kaseiinitukea koskevat tarkastukset kohdistuvat valmistuksessa käytettäviin tiloihin, valmistuksessa käytettäviin tuen hakijan raaka-aineisiin ja valmistettuihin tuotteisiin sekä näihin liittyviin asiakirjoihin ja kirjanpitoon. Myös sokerin tuotantotuessa tarkastukset kohdistuisivat samoihin seikkoihin.

56 §. Hyväksytyjen toimijoiden ja hintaselvityksiä antavien toimijoiden tarkastukset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin eräiden hyväksytyjen toimijoiden tarkastuksista sekä asiakirjojen jälkitarkastuksista, joista vastaisi tullilaitos. Sen 1 kohdassa säädettäisiin hyväksytyyn sokerialan yrityksen toimintaa koskevien vaatimusten noudattamisen valvonnasta. Ehdotus vastaisi nykytilaa.

Tarkastuksilla varmistetaan sokerialan yrityksiä koskevien sokerikiintiöasetuksessa ja sokeriasetuksessa säädettyjen veloitteiden toteuttaminen. Sokerikiintiöasetuksen 10 artiklassa säädetään sokerin valmistajan ja puhdistamon tarkastuksista, joilla varmistetaan hyväksymisedellytysten täyttymisen, kirjaamis- ja ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen, punnituslaitteiden ja laboratoriokokeiden oikeellisuuden, ilmoitettujen hintatietojen oikeellisuuden, sokerijuurikkaan tuottajille maksettavan vähimmäishinnan noudat-

tamisen ja varastoitujen tuotteiden määrä. Sokeriasetuksen 12 artiklassa säädetään tarkastuksista, jotka koskevat sokerin jalostajan jalostusprosessia, kaupallisia asiakirjoja, varastoja, mittauslaitteita ja laboratorioanalyysijä

Momentin 2 kohdan mukaan tullilaitos vastaisi vientituen hakemisen yhteydessä käytetävän muonitusvaraston hyväksymisedellytysten täyttymisen ja hyväksytyä muonitusvarastoa koskevien vaatimusten noudattamisen varmistamisen edellyttämistä tarkastuksista tämän tiloissa. Ehdotus vastaisi nykytilaa..

Hyväksytyin muonitusvarastojen toiminnan valvonnasta säädetään vientitukiasetuksen 40 artiklassa. Muonitusvarastojen tarkastukset kuuluvat osittain jo sellaisenaan sovellettavan EU:n lainsäädännön nojalla tullilaitokselle. Vientitukiasetuksen 37 artiklan nojalla varastojen on oltava tullin valvonnassa. Muonitusvarastoon varastoivat tuotteet on asetettava tässä tapauksessa vientimenettelyyn, jota soveltamisasetuksen nojalla hallinnoi kunkin jäsenmaan tullilaitos. Hyväksymisedellytysten täyttymisen varmistamiseksi varastotiloissa ennen hyväksymisen myöntämistä tehtävistä tarkastuksista ei sen sijaan ole annettu EU:n säännöksiä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin eräiden hyväksymistä hakevien ja hyväksytyjen toimijoiden tarkastuksista, joista vastaisi Maaseutuvirasto. Momentin 1 kohdan mukaan Maaseutuvirasto vastaisi tarkastuslaitoksen hyväksymisedellytysten täyttymisen ja noudattamisen varmistamisen edellyttämistä yrityksen tiloissa tehtävistä tarkastuksista. Ehdotus vastaisi nykytilaa.

Tarkastuslaitosten hyväksymisedellytysten täyttymisen ja noudattamisen varmistamisen edellyttämistä tarkastuksista säädetään vientitukiasetuksen 18 ja 19 artikloissa ja liitteen VIII luvun 2 kohdassa 2. Tarkastuksia on tehtävä ennen hyväksymisen uudistamista sekä tarkastuksista tapauksissa, joissa tarkastuslaitosten laatimien todistusten laatua ja paikkaansa pitävyyttä näyttää perustellulta epäillä. Niissä säädetään myös seikoista, joita on erityisesti huomioitava tarkastuslaitosten myöntämien yksittäisten todistusten tarkastamisessa vientituen myöntämisen yhteydessä. Maaseutuvirasto vastaisi näistä tarkastuk-

sista hakemusten tarkastuksia koskevan edellä ehdotettavan pykälän nojalla.

Momentin 2 kohdan mukaan Maaseutuvirasto vastaisi hyväksytyin hampun siementen tuojan hyväksymisedellytysten noudattamisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden varmistamisen edellyttämistä tarkastuksista. Hampun tuontiasetuksen 17 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on otettava käyttöön muuhun kuin kylvämiseen tarkoitettujen hampunsiementen tuojia koskeva hyväksymisjärjestelmänsä, joka pitää sisällään muun muassa valvontajärjestelmän.

Hyväksymisen edellytyksistä säädettäisiin ehdotettavan lain tuontia ja vientiä koskevassa luvussa. Edellytyksenä olisi tuojan antama sitoumus EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä ja ehdotettavassa laissa tarkoitettujen hampun siementen tuontia koskevien vaatimusten noudattamisesta. Näitä vaatimuksia ovat muun muassa hampun tuontiasetuksen 17 artiklassa säädetty tuojan velvollisuus esittää viranomaisille määräajassa asiakirjat, joilla todistetaan, että siemenille on tehty jokin 17 artiklassa tarkoitetuista hyväksyttävistä toimista. Mainitun 17 artiklan mukaan jäsenvaltion on tarkastettava riskianalyysin perusteella alueellaan toteutettuja toimia koskevien todistusten oikeellisuus. Ehdotettavan säännöksen nojalla olisi tarvittaessa mahdollista tehdä kyseisiä asiakirjojen oikeellisuuden varmistamiseksi tarpeellisia tarkastuksia paikan päällä.

Hampun siementen tuojan hyväksymisedellytysten noudattamisen tarkastaminen kuuluu myös nykyisin Maaseutuvirastolle. Tuotteiden käyttöä koskevan selvityksen oikeellisuuden tarkastamisesta säädetään nykyisin hampunsiementen maahantuonnista eräissä tapauksissa annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (457/2002) 7 §:ssä. Sen mukaan selvityksestä on pyydetävä Elintarviketurvallisuusviraston lausunto. Tämä olisi edelleen mahdollista. Lausunnon pyytämistä ei ole kuitenkaan tarvetta erikseen säätää. Nykyisin ei ole säädetty paikan päällä tehtävistä tarkastuksista. Ehdotettavan paikan päällä tehtävän tarkastuksen perusteella voitaisiin nykyistä ainoastaan asiakirjoihin perustuvaa lausunnotonnettelyä luotettavammin varmistaa tuotteiden käyttö vain sallittuihin tarkoituksiin.

Kyseisten siementen tuontitodistuksia on haettu vain muutama koko Suomen jäsenyysaikana eikä niitä ole haettu lainkaan vuoden 2007 jälkeen, minkä vuoksi ehdotettavan tarkastuksen tarve on käytännössä erittäin vähäinen. Kyseisten tuotteiden käyttöön voi liittyä rikoslaisia tarkoitettu huumausainerikos. Jos tällaista olisi syytä epäillä, voisi Maaseutuvirasto tehdä tutkintapyynnön.

Momentin 3 kohdan mukaan Maaseutuvirasto vastaisi hyväksymistä hakevan ja hyväksytyin ruhonluokittajan hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden tarkastuksista. Tarkastuksista säädetään naudanlihan osalta luokitusasetuksen 11 artiklassa, sianlihan osalta 24 artiklassa ja lampaanlihan luokituksen osalta 32 artiklassa. Ehdotus vastaisi nykytilaa. Maaseutuviraston tehtävistä säädetään nykyisin teurasruhojen luokittelusta ja hintaseurannasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1058/2008) 8 §:ssä. Mahdollisuudesta käyttää kyseisessä valvonnassa apuna yksityisoikeudellisia toimijoita säädetäisiin jäljempänä.

Momentin 4 kohdan mukaan hintaselvityksiä antamaan velvollisten toimijoiden tarkastuksista vastaisi Maaseutuvirasto. Siltä osin kuin kyse on sokerialan tuotteisiin liittyvistä tiedoista, tarkastus on osa tässä pykälässä tarkoitettua hyväksytyin sokerialan yrityksen tarkastuksia, koska hintoja koskevien tietojen ilmoittaminen on yksi sokerialan yrityksen hyväksymisen edellytyksistä. Muilta osin hintoja ja niihin liittyviä tietoja koskevien ilmoitusten tarkastuksista säädetään EU-lainsäädännössä epäyhtenäisemmin. Esimerkiksi maitoalan ilmoitusasetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hintailmoitukset ovat paikkansapitäviä. On kuitenkin selvää, että tietojen oikeellisuus on tarvittaessa voitava tarkastaa kaikkien ilmoitusvelvollisten toimijoiden osalta. Momentissa ehdotettava viittaus hintaselvitysten antamisesta vastaavaan toimijaan rajaisi tarkastusten ulkopuolelle vapaaehtoisesti ilmoitetut tiedot, koska niiden valvontaa ei ole pidetty perusteltuna eikä tarpeellisenä.

Nykyisin hintaselvityksiä antamaan velvollisten toimijoiden tarkastuksista on kansalli-

sesti säädetty vain naudan-, sian- ja lampaanlihan ruhonluokituksen osalta. Teurasruhojen luokittelusta ja hintaseurannasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1058/2008) mukaan teurastamon antamien tietojen oikeellisuutta valvoo Maaseutuvirasto. Sokerialan osalta tarkastaminen on osa hyväksytyjen sokerialan yritysten toimintaa koskevien vaatimusten tarkastuksia, jotka kuuluvat maksajavirastotehtävinä Maaseutuvirastolle. Ehdotettava säännös vahvistaisi, että myös muiden tuotteiden osalta tarkastukset kuuluvat Maaseutuvirastolle. Tarve tarkastaa hintaselvityksiä antamaan velvollisia toimijoita on arvioitu käytännössä vähäiseksi ja kyseessä olisikin enemmän valtuus toteuttaa tarkastuksia tarvittaessa.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin hyväksytyjä toimijoita koskevasta tarkastusoikeudesta, joka mahdollistaisi edellä selvitettyjen tarkastusten toteuttamisen. Tullilaitoksella ja Maaseutuvirastolla olisi niille pykälän nojalla kuuluvien tarkastustehtävien hoitamiseksi oikeus päästä hyväksymistä hakevan ja hyväksytyin toimijan hyväksymisen kohteena olevaa toimintaa koskeviin tiloihin ja tarkastaa tuotteet, laitteet, asiakirjat ja kirjanpito hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Jos hyväksytyin hampun siementen tuojan tuomia hampun siemeniä käyttää muu kuin hyväksyty hampun siementen tuoja, Maaseutuvirastolla olisi lisäksi oikeus päästä tuotteiden käyttäjän tiloihin ja tarkastaa edellä mainitut seikat tuotteiden käytön vaatimustenmukaisuuden valvonnan edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei saisi suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Siinä huomioitaisiin erityisesti, että jos hampun siemeniä käyttää muu kuin hyväksyty hampun siementen tuoja, Maaseutuvirastolla olisi oikeus päästä tuotteiden käyttäjän tiloihin ja tarkastaa edellä mainitut seikat tuotteiden käytön vaatimustenmukaisuuden valvonnan edellyttämässä laajuudessa. Tämä olisi tarpeen siinä tapauksessa, että tuoja ei itse käytä tuotuja siemeniä, vaan esimerkiksi jalostuslaitos.

Pykälän 4 momentissa säädetäisiin hintojen ja niihin liittyvien tietojen oikeellisuuden varmistamiseen liittyvästä Maaseutuviraston

tarkastusoikeudesta, joka mahdollistaisi edellä selvitettyjen tarkastusten toteuttamisen. Maaseutuvirastolla olisi oikeus päästä hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan tiloihin ja tarkastaa ilmoitusvelvollisuuden kattamaan toimintaan liittyvät asiakirjat ja kirjanpito ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen ja ilmoitettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei saisi suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

57 §. *Tuotteiden käytön ja määräpaikan tarkastukset.* Pykälän 1 momentissa toimivaltaisesta tarkastusviranomaisesta tilanteesta, jossa EU:n lainsäädäntö edellyttää interventiovarastosta peräisin olevien tuotteiden tai vientituen kohteena olevien tuotteiden taikka muiden markkinajärjestelyyn liittyvien tuotteiden käytön tai määräpaikkaan saapumisen valvontaa tähän tarkoitukseen vahvistetulla asiakirjalla tai menettelyllä. Tarkastuksesta vastaisi tullilaitos. Ehdotus vastaisi nykytilaa.

Momentissa tarkoitetuista interventiovarastointiin liittyvää valvontaa koskevista menettelyistä säädetään tuotteiden poistamisen ja kuljettamisen yhteydessä interventioista peräisin olevien tuotteiden käytön ja/tai määräpaikan tarkastamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1130/2009. Valvontaa voidaan edellyttää esimerkiksi siirrettävissä tuotteita interventiovarastojen välillä. Valvonnasta vastaisi tullilaitos, koska käytännössä kyseessä on tullimenettelyihin kiinteästi liittyvän soveltamisasetuksessa tarkoitettua niin sanottua T5-valvontakappaleen avulla tullivalvonnassa toteutettava valvonta. Keskeisin käyttötarve T5-asiakirjalle on markkinajärjestelyjen osalta vientitukituotteiden vientivalvonta. Vientitukiasetuksen 10 artiklassa säädetään tuotteiden viennin todentamisessa käytettävästä asiakirjasta, joka voi olla T5-valvontakappale tai kansallinen asiakirja, jossa todistetaan tuotteiden poistuminen yhteisön tullialueelta. Mainitun T5-valvontakappaleen käyttö muissa kuin edellä selvitettyissä tilanteissa on harvinaista.

Momentissa säädettäisiin myös valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä tuotteiden käytön tai määräpaikan yhteydessä käytettävistä asiakirjoista. Asiasta säädetään pääsääntöisesti sellaisenaan sovellettavassa EU:n lain-

säädännössä siten, ettei tarvetta kansalliselle harkinnalle ole. Esimerkiksi vientitukiasetuksen 8 artiklassa säädetään velvollisuudesta käyttää T5-valvontakappaleita tällä tavoin. Jos EU:n lainsäädäntö kuitenkin edellyttää tuotteiden käytön tai määräpaikan valvonnassa käytettävän asiakirjan vahvistamista, vaatimukset voitaisiin vahvistaa ehdotettavan momentin nojalla. Tähän voisi olla tarve esimerkiksi edellä todetun asetuksen (EY) N:o 1130/2009 4 artiklan toimeenpanon yhteydessä. Sen 4 artiklan mukaan todiste siitä, että interventiovarastosta poistettuja tuotteita koskevia vaatimuksia on noudatettu, voidaan toimittaa eri tavoin. Jos kyse on interventiovarastosta poistetuista tuotteista, joita on valvottava saman jäsenvaltion alueella, tulisi esittää jäsenvaltion määrittelemät asiakirjat. Jos taas kyse on tuotteista, joita tulisi valvota useamman jäsenvaltion alueella, on käytettävä T5-valvontakappaleita. Yhtenäisten menettelyjen varmistamiseksi voitaisiin siten säätää, että myös maan sisäisessä valvonnassa tulisi käyttää edellä tarkoitettua T5-valvontakappaleita.

Kyse olisi lomakkeen määrittämisestä, minkä vuoksi säädöstasoksi ehdotetaan määräystä. Kyseiset asiakirjat liittyvät pääsääntöisesti tullivalvontaan ja perustuvat menettelyiltään EU:n tullilainsäädäntöön, jossa säädetään myös esimerkiksi T5-valvontakappaleesta. Tullilainsäädännön kanssa yhdenmukaisten menettelyjen varmistamiseksi olisi perusteltua, että kyseisistä tarkastuksista vastaava tullilaitos vastaisi myös asiakirjoja koskevien tarkempien määräysten antamisesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tarkastusoikeudesta, joka mahdollistaisi edellä selvitettyjen tarkastusten toteuttamisen. Tuotteiden määräpaikan ja käytön tarkastusten mahdollistamiseksi tarkastusoikeuden tulisi kattaa oikeus päästä kuljetuksessa käytettävään ajoneuvoihin ja tuotteiden käyttöön ja määräpaikkaan liittyviin tiloihin ja tarkastaa valvonnan kohteena olevat tuotteet sekä tuotteita ja niiden käyttöä ja kuljetusta koskevat asiakirjat. Tarkastusta ei saisi suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

58 §. *Kaupallisten asiakirjojen tarkastukset.* Pykälän 1 momentin mukaan tullilaitos vastaisi jälkitarkastusasetuksessa tarkoitte-

tuista kaupallisten asiakirjojen tarkastuksista. Ehdotus vastaa nykytilaa. Kyseisistä tarkastuksista on vakiintuneesti käytetty termiä *jälkitarkastus*, koska ne tehdään toimenpiteen toteuttamisen jälkeen, erotuksena esimerkiksi vientihetkellä toteutettavista tarkastuksista.

Jälkitarkastusasetus koskee kaupallisten asiakirjojen pohjalta tapahtuvaa niiden toimen todenmukaisuuden ja asianmukaisuuden tarkastamista, jotka välillisesti tai välittömästi kuuluvat maataloustukirahaston rahoitusjärjestelmään. Kaupallisella asiakirjalla tarkoitetaan jälkitarkastusasetuksen 1 artiklan mukaan kaikkia yrityksen ammatilliseen toimintaan liittyviä kirjoja, rekistereitä, muistiinpanoja ja muita todistuskappaleita, kirjanpitoa, tuotanto- ja laatuasiakirjoja sekä kirjeenvaihtoa, sekä missä tahansa muodossa olevia kaupallisia tietoja, mukaan lukien sähköisessä muodossa olevat tiedot, siinä määrin kuin nämä asiakirjat tai tiedot liittyvät suoraan tai välillisesti 1 kohdassa tarkoitettuihin toimiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tarkastusoikeudesta. Jälkitarkastukset kohdistuvat vain toimintaan, jossa toimija saa maksuja tai maksaa niitä. Käytännössä maksuja suoritetaan tukirahastosta tukina ja korvauksina. Korvauksista voidaan todeta esimerkkinä interventiovarastonpitäjälle ja tuotteita interventiovarastoon toimittavalle tarjoajalle myönnettävät korvaukset. Maksuja suoritavilla tarkoitetaan käytännössä sokerialan tuotantokiintiöstä maksuja suorittavia hyväksytyjä sokerialan yrityksiä. Tullilaitoksella olisi oikeus tarkastaa tukea tai muuta korvausta saavan sekä sokerialan tuotantomaksuja maksavan toimijan tiloissa tämän mainittuun toimintaan liittyvät asiakirjat ja kirjanpito tuen tai korvauksen myöntämisedellytysten tai maksun perusteiden oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta kuitenkin ei saisi suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

59 §. *Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkastuksissa.* Pykälässä säädettäisiin mahdollisuudesta käyttää tarkastuksissa apuna yksityisoikeudellisia toimijoita. Näiden rooli olisi avustava ja rajoittuisi tarkastuksen tekemiseen toteuttamiseen.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta käyttää tarkastuksessa apuna ti-

linterkastuslaissa (459/2007) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettua tilintarkastajaa tai tilintarkastusyhteisöä. Markkinajärjestelyn täytäntöönpano edellyttää jäsenvaltiolta useissa tapauksissa toimijan kirjanpidon tarkastamista. Koska kirjanpidon tarkastaminen edellyttää erityisammattitaitoa, sen toteuttamisessa olisi tarkoituksenmukaista voida käyttää tarvittaessa apuna hallinnon ulkopuolisia tilintarkastajia. Vastaavatyypisistä tilintarkastajan käytöstä tarkastuksissa säädetään maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 45 §:n 2 momentissa. Tilintarkastajan käytöstä tarkastuksissa ei ole nykyisin annettu kansallisia säännöksiä markkinajärjestelyjen osalta.

Tarkastuksessa on kyse kirjanpidon tarkastuksesta, johon ei liity merkittävää harkintavaltaa. Vastuu julkisen vallan käytöstä ei siirtyisi, vaan tarkastuksen toteuttamisesta vastaisi edelleen tarkastuksesta ehdotettavan luvun mukaan vastaava viranomainen. Hallinnolliset päätökset tarkastusten perusteella tekisi kaikissa tapauksissa viranomainen eikä tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön tehtäviin kuuluisi hallinnon ulkopuoliseen toimijaan ulottuvia toimia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta käyttää interventiovarastoon toimitettavien viljatuotteiden tarkastuksessa apuna interventiovarastonpitäjää. Ehdotus perustuu käytännön tarpeisiin. Viljan toimitaminen interventiovarastoon toteutetaan pääsääntöisesti useissa pienehköissä kuormissa varsin lyhyen ajan sisällä. Usein toimitukset painottuvat loma-aikaan, jolloin tarkastushenkilökunnan riittävyys voi olla ongelmallista. Varastot, joihin tuotteet toimitetaan, sijaitsevat eri puolilla Suomea, mikä edelleen vaikeuttaa tarkastusten toteuttamista ainoastaan viranomaisten toimesta. Suurien viljatuote-erien siirto varastoon voi kestää kauan ja laatu olisi syytä varmistaa kattavasti koko toimitettavan erän osalta. Tarkastukset on käytännössä mahdollista toteuttaa vain kyseisen varastonpitäjän tiloissa ja tuotteiden suuresta määrästä johtuen useissa tapauksissa käytännössä vain tämän hallinnassa olevia laitteita käyttäen. Punnituslaitteet ovat usein kiinteä osa varastoa eikä niiden käyttö ilman varastonpitäjää olisi laitteiden käytön edellyt-

tämä asiantuntemus huomioiden tarkoituksenmukaista. Näistä syistä viljatuotteiden laaduntarkastuksissa olisi tarkoituksenmukaista voida käyttää apuna interventiovarastonpitäjää. Asiasta ei ole nykyisin säädetty kansallisessa lainsäädännössä.

Tarkastuksessa on kyse viljatuotteen laadun ja määrän teknisestä mittauksesta, johon ei liity merkittävää harkintavaltaa. Vastuu julkisen vallan käytöstä ei siirtyisi, vaan tarkastuksen toteuttamisesta vastaisi edelleen tarkastuksesta ehdotettavan luvun mukaan vastaava viranomainen. Hallinnolliset päätökset tarkastusten perusteella tekisi kaikissa tapauksissa Maaseutuvirasto eikä apuna käytettävän varastonpitäjän tehtäviin siten kuuluisi hallinnon ulkopuoliseen toimijaan ulottuvia toimia.

Interventiovarastonpitäjällä olisi oltava tehtävän edellyttämät riittävät tekniset ja hallinnolliset resurssit. Teknisillä resursseilla tarkoitettaisiin erityisesti edellä todettuja tarkastuksessa käytettäviä laitteita. Hallinnollisilla resursseilla tarkoitettaisiin erityisesti henkilökunnan riittävyyttä. Lisäksi edellytettäisiin, että interventiovarastonpitäjän tarkastuksessa käyttämällä henkilöstöllä on tehtävän edellyttämä kokemukseen tai koulutukseen perustuva riittävä ammattitaito. Lähtökohtaisesti voidaan olettaa, että viljatuotteiden varastoinnista ammattimaisesti vastaavan varastonpitäjän henkilöstöllä on riittävä ammattitaito kyseiseen tehtävään, koska tehtävä on osa normaalia viljatuotteiden varastointiin liittyvää menettelyä, jota varastonpitäjä toteuttaa muiden kuin interventiovarastointiin liittyvien tuotteiden osalta joka tapauksessa. Momentissa ehdotetaan valtuutta antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä henkilökunnan ammattitaidosta, interventiovarastolta edellytettävistä resursseista.

Interventiovarastonpitäjää koskevien vaatimusten täyttymisen arviointi ja oikeuttaminen tämän käyttöön apuna tarkastuksissa olisi syytä pysyä Maaseutuvirastolla, jotta tämä voisi varmistaa tarkastuksia koskevan maksajavirastolainsäädännön asianmukaisen täytäntöönpanon. Tämän vuoksi tarkastuksesta ehdotettavan lain nojalla vastaavalla elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksella olisi oikeus käyttää interventiovarastonpitäjää

apuna tarkastuksissa vain, jos Maaseutuvirasto on antanut tähän oikeutuksen.

Valtuutetun interventiovaraston olisi kirjattava ja ilmoitettava Maaseutuvirastolle toteutettuihin tarkastuksiin liittyvät tiedot. Kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta käyttää ruhonluokituksen valvonnassa apuna yksityisoikeudellista toimijaa, jos se on tarpeen tarkastuksen tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Ruhonluokituksen valvonta edellyttää syvällistä luokitus-toimintojen tuntemusta, jota ei välttämättä pelkästään viranomaistoiminnan yhteydessä kerry. Tämän vuoksi olisi tarkoituksenmukaista voida käyttää tarkastuksissa apuna luokitukseen liittyvää ammattitaitoa omaavia toimijoita. Tehtävän sisältönä olisi avustaminen luokituksen teknisen toteuttamisen oikeellisuuden arvioinnissa. Vastuu tarkastuksesta säilyisi edelleen siitä vastaavalla viranomaisella.

Tarkastuksen nojalla ei lähtökohtaisesti tehdä hallinnollisia päätöksiä, koska luokitukseen ei liity tukia tai muita maksuja. Hallinnollista päätöstä voisi kuitenkin edellyttää tilanne, jossa luokituksen toteuttamista vastaavan luokittajan hyväksymisedellytysten tai toimintaa koskevien vaatimusten täytyminen tulisi valvonnan tulosten perusteella arvioitavaksi. Kyseisestä hyväksymisestä ehdotetaan säädettäväksi ehdotettavan lain ruhonluokitusta koskevassa luvussa ja hyväksymisen peruuttamisen edellytyksistä jäljempänä ehdotettavassa laissa. Hallinnollisista päätöksistä vastaisi kaikissa tapauksissa Maaseutuvirasto. Vastuu julkisen vallan käytöstä ei siten tältäkkään osin siirtyisi.

Yhteisöllä olisi oltava käytettävissä kyseeseen tehtävään riittävä määrä kokemukseen tai koulutukseen perustuvan tarkastustehtävän toteuttamisen edellyttämän riittävän ammattitaidon omaavia henkilöitä. Ruhonluokituksen tarkastuksessa on kyse toiminnasta, joka ei liity tietyn yksityisen toimijan muuhun toimintaan. Ruhonluokituksen tarkastukseen ei myöskään liity tarvetta käyttää tietyn toimijan hallinnassa olevia laitteita. Näistä syistä tahoja, jota voitaisiin käyttää apuna ruhonluokituksen tarkastuksissa, ei

ehdoteta tarkemmin yksilöitäväksi. Kyseisten toimijoiden käytöstä ja näiden valinnassa sovellettavista menettelyistä vastaisi tarkastuksesta vastaava viranomainen eli Maaseutuvirasto.

Ruhonluokituksen tarkastus on pääsääntöisesti luokituksen silmämääräistä arviointia. Yhdenmukaisten arviointikriteerien varmistamiseksi olisi syytä toimia siten, että avustavana tahona toimisi saman yhteisön palveluksessa olevat henkilöt. Tämän vuoksi ei ehdota mahdollisuutta käyttää apuna tarkastuksissa yksittäisiä henkilöitä, vaan yhteisöä, jolla on käytettävissä tarvittava määrä vaatimukset täyttäviä henkilöitä. Valtuutetun yhteisön olisi nimettävä tarkastuksista vastuulliset henkilöt.

Tarkastuksessa apuna käytettävällä henkilöllä olisi oltava tehtävän edellyttämä kokeemukseen tai koulutukseen perustuva kyseisen tarkastustehtävän toteuttamisen edellyttämä riittävä ammattitaito. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä edellytettävästä ammattitaidosta.

Mahdollisuudesta käyttää apuna yksityisoikeudellista toimijaa ruhonluokitusta koskevissa tarkastuksissa säädetään nykyisin täytäntöönpanolain 3 §:n 2 momentin nojalla teurasruhojen luokittelusta ja hintaseurannasta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1056/2008).

Pykälän 4 momentin mukaan tarkastuksessa avustavaan sovellettaisiin tämän luvun mukaisissa tehtävissä rikosoikeudellista virkavastuuta. Momentissa viitattaisiin myös vahingonkorvauslaissa (412/1974) tarkoitettuun virkavastuuseen. Nykyisin rikosoikeudellista vastuusta ja vahingonkorvausvastuusta sekä hyvän hallinnon takeisiin liittyvästä lainsäädännöstä säädetään täytäntöönpanolain 7 a §:ssä.

Tarkastuksissa apuna käytettävää toimijaa koskisivat myös viranomaistoiminnassa sovellettavaa hyvää hallintotapaa koskevat vaatimukset. Hyvää hallintotapaa koskevasta lainsäädännöstä voidaan todeta hallintolaki (434/2003), kielilaki (423/2003), valtion virkamieslaki (750/1994) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki (621/1999). Näihin ei ole välttämätöntä viitata, koska ne tulevat sovellettaviksi kyseisten

lakien säännösten perusteella. Esimerkiksi hallintolain 2 luvussa säädetään hallinnon oikeusperiaatteista, palveluperiaatteesta, neuvonnasta ja hyvän kielenkäytön vaatimuksesta.

Muista vaatimuksista voidaan esimerkkinä todeta hallintolain 27 §:ssä tarkoitetut esteellisyysäännökset, jotka valtuutuksen käytön yhteydessä tulisi huomioida. Koska varastonpitäjä vastaa varastoitavaksi hyväksytyjen tuotteiden laadusta ja määrästä, on tämän intressissä toteuttaa tuotteiden määrän ja laadun määrittäminen mahdollisimman täsmällisesti, minkä vuoksi tehtävään ei ole katsottu liittyvän varastonpitäjän osalta esteellisyysäännöksiin liittyviä intressiristiriitoja. Esteellisyys saattaisi tulla arvioitavaksi, jos esimerkiksi tarkastuksessa apuna käytettävällä olisi 27 §:ssä tarkoitettu yhteys tarkastuksen kohteena olevien tuotteiden tarjoajaan. Ruhonluokituksen tarkastuksen yhteydessä esteellisyys saattaisi tulla arvioitavaksi, jos tarkastuksessa apuna käytettävällä olisi yhteys luokituksen toteuttaneeseen luokitajaan tai teurastamoon, jossa toteutettua luokitusta tarkastetaan.

60 §. *Todentamisviranomaisen tarkastukset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin todentamisviranomaisen suorittamista tarkastuksista. Tämä on rahoitusasetuksen 7 artiklan mukaan jäsenvaltion nimeämä julkis- tai yksityisoikeudellinen yksikkö, joka vastaa hyväksytyjen maksajavirastojen tilien tarkastamisesta niiden todenperäisyyden, täydellisyyden ja täsmällisyyden osalta sekä ottaen huomioon käyttöön otetut hallinto- ja valvontajärjestelmät. Nimeämisestä säädetään nykyisin täytäntöönpanolain 2 §:n 4 momentissa, jonka mukaan nimeämisestä vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Todentamisviranomaiseksi voidaan sen mukaan valita suostumuksensa mukaan viranomainen taikka tilintarkastuslaissa tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettu tilintarkastusyhteisö tai tilintarkastaja. Nykyinen todentamisviranomainen on tilintarkastusyhteisö.

Rahoitusasetuksen ja maksajavirastoasetuksen mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle muun muassa vuosittaiset tilit yhdessä niiden tarkastamiseksi ja hyväksymiseksi tarvittavien tietojen sekä tilien taylor

dellisyyttä, tarkkuutta ja todenperäisyyttä koskevan todistuksen kanssa. Todistuksen antaa tekemänsä tilintarkastuksen perusteella todentamisviranomainen, joka laatii todistuksen lisäksi havainnoistaan kertomuksen. Jotta todentamisviranomainen voisi tehdä maksajavirastoasetuksen 5 artiklassa säädetyn todistuksen myöntämiseksi välttämättömät tutkimukset, sillä tulee olla määrätty tarkastus- ja tiedonsaantioikeudet.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin todentamisviranomaisen tarkastusoikeudesta. Tarkastukset voisivat koskea maksajavirastotehtäviä suorittavia viranomaisia. Lisäksi tarkastukset voisivat koskea tuen saajia, interventiovarastonpitäjän ja hyväksytyjä sokerialan yrityksiä. Tarkastusta suorittavalla olisi oikeus tarkastaa tehtävänsä edellyttämässä laajuudessa tuensaajan, interventiovarastonpitäjän ja hyväksytyyn sokerialan yrityksen rakennukset, toimitilat ja muut tuen tai korvauksen maksamisen tai hyväksymisen edellytyksenä olevat olosuhteet. Todentamisviranomainen ei saisi kuitenkaan suorittaa tarkastusta pysyväisluonteiseen asumiseen käytävissä tiloissa.

Todentamisviranomaisen tarkastusoikeudesta säädetään nykyisin täytäntöönpanolain 5 a §:n 1 momentissa. Sen muotoilu ei kuitenkaan kaikilta osin sovellu markkinajärjestelyn täytäntöönpanoon, koska siinä säädetään muun muassa markkinajärjestelyn alaan kuuluvuudesta kotieläinrakennuksista ja koska se kattaa vain tuensaajan, mutta ei interventiovarastonpitäjiä ja hyväksytyjä sokerialan yrityksiä. Myös kahden viimeksi mainitun toiminta liittyy rahoitusasetuksessa tarkoitettuihin maksajavirastotehtäviin. Tarkastusoikeutta täsmennettäisiin nykytilaan nähdessä osin. Lisäksi kotirauhan piiriin kuuluvat tilat on muutettu terminologisesti pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäväksi tiloiksi. Muutoksella ei ole vaikutusta säännöksen asialliseen sisältöön, mutta sillä pyritään selkeyttämään lain sanamuotoa siten, ettei tulisi tulkintaongelmia esimerkiksi taluskeskuksen pihapiirissä olevan tuotantorakennuksen tarkastusoikeudesta. Lisäksi säännökseen on lisätty todentamisviranomaisen oikeus tehdä muita EU:n lainsäädännössä sille säädettyjä tarkastuksia. Muilta osin säännös säilyisi asiallisesti nykyisellään.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin voimassa olevan täytäntöönpanolain 5 §:n 2 momentin mukaisesti todentamisviranomaisen oikeudesta saada viranomaisilta tietoja salassapitosäännösten estämättä. Ehdotuksen mukaan todentamisviranomaisella olisi oikeus saada viranomaisilta salassapitosäännösten estämättä sille 1 momentissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi välttämättömiä tietoja.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin todentamisviranomaisen rikosoikeudellisesta ja vahingonkorvausoikeudellisesta vastuusta tämän suorittaessa tarkastustehtävää. Säännös olisi tarpeen, koska kyseessä on yksityisoikeudellinen yhteisö. Todentamisviranomaisen vastuusta säädetään nykyisin täytäntöönpanolain 7 a §:ssä. Säännös säilyisi asiallisesti ennallaan.

61 §. Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tarkastuksesta vastaavan viranomaisen ja tarkastuksessa apuna käytettävän viranomaisen sekä tarkastuksessa apuna käytettävän yksityisoikeudellisen toimijan oikeudesta ottaa valvontaa varten näytteitä. Näytteenottoa edellytetään markkinajärjestelyyn liittyvien järjestelmien toimeenpanossa esimerkiksi interventiovarastoon varastoitavien tuotteiden tai vientituen kohteena olevien tuotteiden laadun varmistamisessa. Ehdotus vastaisi nykytilaa. Näytteenotosta säädetään nykyisin täytäntöönpanolain 5 §:n 2 momentissa, jonka mukaan valvontaa suorittavilla henkilöillä on oikeus ottaa korvaukset näytteitä valvonnan edellyttämässä laajuudessa. Ehdotettava säännös vastaisi sisällöllisesti myös elintarvikelain (23/2006) 50 §:n 1 momenttia, jonka mukaan valvontaviranomaisella ja 36 §:ssä tarkoitettulla ulkopuolisella asiantuntijalla on oikeus ottaa korvaukset valvontaa varten tarvittava määrä näytteitä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin näytteenottoon liittyvistä laboratorioista. Analysointi tulisi toteuttaa tarkastuksesta vastaavan viranomaisen laboratorioissa tai elintarvikelain (23/2006) 37 §:ssä tarkoitettussa vertailulaboratorioissa tai viranomaisnäytteitä tutki- maan hyväksytyissä laboratorioissa. Säännös varmistaisi analyysien tekemisen luotettavalla tavalla. Viittauksella vain tiettyihin 37 §:ssä tarkoitettuihin laboratorioihin rajat-

taisiin ulkopuolelle elintarvikelain nojalla hyväksytyt yksityisten toimijoiden omavalvontaan liittyvät omat laboratoriot, joiden käyttöä ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena tässä yhteydessä. Käytettävän laboratorion valinnasta vastaisi tarkastuksesta vastaava viranomaislainen. Laboratorioista ei ole nykyisin annettu markkinajärjestelyyn liittyviä kansallisia säännöksiä.

62 §. Avustamisvelvollisuus tarkastuksessa. Pykälässä säädettäisiin avustamisvelvollisuudesta tarkastuksissa. Siinä on pyritty yksilöimään nykyistä tarkemmin velvollisuuden sisältöä erityisesti siltä osin kuin kyse on tilojen ja laitteiden luovuttamisesta käytettäväksi tarkastuksissa sekä velvollisuudesta asettaa tuotteita tarkastettavaksi. Nykyisin avustamisvelvollisuudesta säädetään täytäntöönpanolain 7 §:ssä.

Avustamisvelvollisuutta koskevia säännöksiä sovellettaessa on huomioitava perustuslain 21 §:ssä turvattuihin oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeisiin kuuluva henkilön oikeus olla todistamatta itseään vastaan.

Pykälän *1 momentin* mukaan ehdotettavassa luvussa tarkoitettuna tarkastuksen kohteena olevalla toimijalla olisi velvollisuus antaa tarkastuksesta vastaavan viranomaisen käyttöön maksutta tarkastuksen suorittamiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot. Viranomaisen olisi palautettava tuen saajan tai hakijan luovuttama aineisto viivytyksettä sen jälkeen, kun hallussapito ei ole tarpeen tarkastuksen toteuttamiseksi. Tarkastuksilla tarkoitettaisiin ehdotettavassa luvussa tarkoitettuja tarkastuksia. Toimijalla tarkoitettaisiin ehdotettavan luvun yksittäisten tarkastusten yhteydessä tarkoitettuja tarkastusten kohteena olevia toimijoita. Näitä olisivat esimerkiksi varastoinnin osalta tuotteiden varastoinnista vastaavat toimijat ja tukijärjestelmien osalta tuensaajat.

Ehdotettava velvollisuus antaa tarkastuksesta vastaavan viranomaisen käyttöön tarkastuksen suorittamiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot perustuu EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä jäsenvaltiolle asetettuihin vaatimuksiin ja tarpeeseen varmistaa eri toimenpiteiden vaatimustenmukaisuus. Avustamisvelvollisuudesta säädetään useissa yksittäisiä markkinajärjestelyyn kuuluvia järjes-

telyjä koskevista asetuksista. Esimerkiksi yksityisen varastoinnin asetuksen 22 artiklan 2 kohdan mukaan tuenhakijan on sallittava velvoitteiden valvonta. Jälkitarkastusasetuksen 5 artiklan mukaan yrityksistä vastaavien ja kolmansien osapuolten on varmistettava, että tarkastuksista vastuussa olevien edustajille tai tarkastuksen tekemiseen valtuutetuille henkilöille toimitetaan kaikki kaupalliset asiakirjat ja niitä täydentävät tiedot. Sähköisessä muodossa varastoidut tiedot on annettava asianmukaisella teknisellä tuella varustettuna. Tarkastajat voivat jälkitarkastusasetuksen 5 artiklan mukaan toimituttaa itselleen otteita tai jäljennöksiä asiakirjoista. Artiklan 6 mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että henkilöstöllä, jotka ovat vastuussa tarkastuksista, on oikeus ottaa haltuun tai ottaa haltuun kaupalliset asiakirjat.

Jälkitarkastusasetuksen 5 artiklassa säädetään myös menettelyistä tilanteessa, jossa tarkastuksessa esitettävät asiakirjat ovat puutteellisia. Jos tarkastuksen aikana yrityksessä säilytetyt kaupalliset asiakirjat katsotaan tarkastukseen nähden epäasianmukaisiksi, yritystä pyydetään tulevaisuudessa laatimaan nämä asiakirjat tarkastuksesta vastuussa olevan jäsenvaltion ohjeiden mukaisesti, sanottuna kuitenkin rajoittamatta kyseistä alaa koskevista muista asetuksista määriteltyjen velvoitteiden soveltamista. Jäsenvaltiot vahvistavat päivämäärän, josta lähtien nämä asiakirjat on laadittava.

Momentissa täsmennettäisiin lisäksi, että aineisto olisi luovutettava käytettäväksi korvauksetta ja että viranomaisen olisi palautettava tuen saajan tai hakijan luovuttama aineisto viivytyksettä sen jälkeen, kun hallussapito ei ole tarpeen tarkastuksen toteuttamiseksi. Aineiston maksuttomuutta koskeva ehdotus vastaa nykytilaa. Palautusvelvollisuus kohdistuisi tarkastusta suorittaviin viranomaisiin.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin tarkastusten kohteena olevan toimijan velvollisuudesta antaa valvonnasta vastaavan viranomaisen käyttöön tarkastusten toteuttamisen edellyttämät tilat ja laitteet ja asettaa tarkastettavat tuotteet esille siten, että ne voidaan tarkastaa. Tiloilla tarkoitettaisiin esimerkiksi tilaa, jossa kirjanpitoa voidaan tarkastaa ja tilaa, jossa tuotteiden punnitus voidaan toteut-

taa. Laitteilla tarkoitettaisiin esimerkiksi tuotteiden punnituksessa käytettäviä laitteita. Käytännössä kyseessä olisivat laitteet, joilla toimija itse punnitsee tuotteita, erillisiä tarkastuksen toteuttamista varten tarvittavia laitteita ei olisi velvollisuutta asettaa käytettäväksi. Lisäksi tarkastuksen kohteena olevan toimijan olisi sallittava näytteiden ottaminen tarkastusten edellyttämässä laajuudessa. Näytteiden ottaminen on olennainen osa useita markkinajärjestelyyn liittyviä tarkastuksia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin lisäksi tarkastusten kohteena olevan toimijan velvollisuudesta tarvittaessa avustaa tarkastustoimenpiteiden toteuttamisessa ja näytteidenotossa. Eräiden tarkastusten toteuttaminen käytännössä edellyttää, että toimija avustaa sen toteuttamisessa. Näin on esimerkiksi viljatuotteiden varastointiin käytettävissä viljasiiloissa. Myös näytteidenotossa tulisi hygienian tai turvallisuuden varmistamiseen liittyen tai teknisistä syistä voida edellyttää avustamista tarkastuksen kohteena olevalta toimijalta. Avustamisvelvollisuudesta säädetään vastaavalla tavalla esimerkiksi valmisteverolain (182/2010) 96 §:ssä.

Tästä osasta avustamisvelvollisuutta säädettäisiin erillisessä momentissa, koska se tulisi erottaa muista avustamisvelvollisuutta koskevista vaatimuksista, joiden rikkominen ehdotetaan säädettäväksi rangaistavaksi. Momentissa tarkoitettu avustamisvelvollisuus on sillä tavoin yleisluontoinen, ettei sen rikkomisesta ole katsottu voitavan tuomita rangaistusta.

63 §. *Maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston ja tarkastusviranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla sekä tämän luvun mukaisesti tarkastuksista vastaavilla viranomaisilla olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta valtion ja kunnan viranomaiselta asian käsittelemiseksi välttämättömiä, hakijaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muita tuen tai muun tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettujen asian käsittelemisen, tarkastuksen suorittamisen tai raportoinnin toteuttamisen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja.

Säännös kattaisi tarkastusviranomaisten lisäksi myös maa- ja metsätalousministeriön ja Maaseutuviraston tiedonsaantioikeuden, koska tiedot voivat olla tarpeen myös näiden vastuulla olevan asian käsittelemisen kannalta. Ehdotettavassa laissa tarkoitettujen asian käsittelyn lisäksi kyseessä voisi olla EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettu asia. Tällä korostettaisiin sitä, että tiedonsaantioikeus kattaisi myös tilanteet, joihin sovelletaan sellaisenaan voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä.

Valtion ja kunnan viranomaisten kohdalla tiedonsaannin tarve voisi koskea esimerkiksi tuotantolaitosten tarkastusten toteuttamista, jos olisi tiedossa, että esimerkiksi interventiovarastointiin tai yksityisen varastoinnin tukeen liittyvän valmistajan toimintaa olisi tarkastettu valtion tai kunnan viranomaisten toimesta myös elintarvikelainsäädännön nojalla.

Tiedonsaantioikeus koskisi myös sellaisia asian käsittelemistä tai valvontaa varten tarvittavia tietoja, jotka esimerkiksi yksityistä liike- ja ammattitoimintaa tai yksityisen taloudellista asemaa koskevat muutoin olisivat salassa pidettäviä. Näitä voivat olla esimerkiksi hintoja koskevat tiedot. Ilman kyseisten tietojen saamista esimerkiksi hintaselvitysten oikeellisuuden valvonta voisi olla käytännössä mahdotonta. Tiedonantovelvollisuutta rajoittaisi se, että se rajoittuisi vain asian käsittelemisen kannalta välttämättömiin asian käsittelemisen, tarkastuksen toteuttamisen tai raportoinnin kannalta merkityksellisiin tietoihin.

Tiedonsaantioikeudesta säädetään nykyisin täytäntöönpanolain 4 §:ssä. Ehdotettavan tiedonsaantioikeuden on tarkoitus kattaa nykyisessä säännöksessä tarkoitettut seikat. Ehdotettavassa säännöksessä on huomioitu myös elintarvikelain (23/2006) 51 §, jonka mukaan valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot valtion ja kunnan viranomaisilta sekä elintarvikealan toimijoilta ja muilta, joita lain velvoitteet koskevat.

Pykälän 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla sekä tarkastusten toimittamisesta huolehtivilla viranomaisilla olisi oikeus saada maksutta

EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitettua toimintaa harjoittavilta toimijoilta asian käsittelemisen, tarkastuksen suorittamisen tai raportoinnin kannalta välttämättömät asiakirjat ja tiedot. Mitä I momentin yhteydessä on selvitetty tiedonsaantitarpeesta, koskee myös tässä momentissa ehdottavaa tiedonsaantioikeutta. Vastaavayyppisestä tiedonsaantioikeudesta säädetään elintarvikelain 51 §:ssä.

Toimijoilla tarkoitettaisiin esimerkiksi interventiovarastointia harjoittavia tai tukea hakevia toimijoita. Velvollisuus koskisi myös toimijoita, joita ehdotettavassa laissa tarkoitettujen velvoitteet koskevat, mutta jotka eivät välttämättä harjoita ehdotettavassa laissa tarkoitettua toimintaa. Tällä tarkoitettaisiin esimerkiksi hintaselvityksiä antamaan velvoitettuja toimijoita, vaikka nämä eivät esimerkiksi hae tukea tai harjoita muuta ehdotettavassa laissa tarkoitettua toimintaa.

Tiedonsaantioikeus koskisi ehdotettavassa laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettujen asian käsittelemisen, tarkastuksen suorittamisen tai raportoinnin kannalta välttämättömiä tietoja. Viittauksella EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädettyihin vaatimuksiin korostettaisiin, että tiedonsaantioikeus voi koskea myös sellaiseen sovellettavissa EU:n säännöksissä tarkoitettuja seikkoja, joita ei ehdotettavassa laissa välttämättä erikseen todeta. Esimerkkejä näistä on selvitetty edellä eri järjestelmiin liittyvien toimijoiden velvollisuuksien yhteydessä. Tiedonsaantioikeutta tulisi soveltaa salassapitosäännösten estämättä.

64 §. *Tarkastuksia ohjaavien viranomaisten ja EU:n lainsäädännössä tarkoitettujen viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 momentissa säädetäisiin tarkastusten yleisestä ohjauksesta vastaavien viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta. Sen nojalla valvonnan ohjauksesta vastaavilla viranomaisilla olisi tarvittaessa mahdollisuus arvioida tarkastusten toteuttamista-paa ja käyttää saatuja tietoja tarkastusten yleisen ohjauksen suunnittelussa. Esimerkiksi ruhonluokitusta koskevien tarkastusten yleisestä ohjauksesta vastaavan maa- ja metsätalousministeriön edustaja voisi osallistua Maaseutuviraston vastuulla oleviin ruhon-

luokitusta koskeviin tarkastuksiin ja hintaselvityksiin liittyviin tarkastuksiin.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin maksajaviraston oikeudesta tarkastaa niiden viranomaisten tehtäviä, jotka suorittavat EU:n maksajavirastolainsäädännössä tarkoitettuja tehtäviä. Maksajavirastona toimii Suomessa Maaseutuvirasto, joka lähtökohtaisesti vastaa tarkastuksista. EU:n maksajavirastolainsäädännön mukaan myös muu viranomainen voi vastata tarkastuksista. Tarkastustehtävien kuulumisesta muille viranomaisille kuin Maaseutuvirastolle säädetäisiin ehdotettavassa laissa. Esimerkiksi yksityisen varastoinnin tarkastukset, jotka ovat maksajavirastotehtäviä, kuuluvat nykyisin eräiden tuotteiden osalta tullilaitokselle ja Elintarviketurvallisuusvirastolle. Maaseutuvirasto voisi ehdotettavan säännöksen nojalla suorittaa näiden viranomaisten kyseiseen tarkastustoimintaan liittyviä tarkastuksia. Tämä on tarpeen, koska maksajavirastona toimiva Maaseutuvirasto vastaa kyseisten tarkastusten asianmukaisuudesta EU:n komissiolle riippumatta siitä, että tehtäviä suorittaa muu viranomainen. Maksajavirastotehtävistä ja tehtävien suorittamisesta muiden viranomaisten toimesta säädetään rahoitusasetuksessa ja sen nojalla annetussa EU:n lainsäädännössä. Tarve kyseiselle tarkastusoikeudelle on tullut esille komission tekemisen tarkastuskäytien yhteydessä. Maaseutuviraston oikeudesta tarkastaa maksajavirastotehtäviä hoitavia viranomaisia ei ole nykyisin säädetty.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin EU:n toimielinten ja muiden EU:n lainsäädännössä tarkoitettujen viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta. EU:n komission suorittamat tarkastukset perustuvat rahoitusasetukseen ja niissä on kyse maksajavirastolainsäädännön edellyttämien myöntämis- ja maksamisenmenettelyjen sekä tarkastusten asianmukaisuuden varmistamisesta. EU:n komission tarkastustehtäviä suorittavien henkilöiden tarkastus- ja tiedonsaantioikeus perustuu rahoitusasetuksen 37 artiklaan, jonka mukaan komissio voi järjestää paikalla tehtäviä tarkastuksia muun muassa tarkistaakseen edellytykset, joilla maataloustukirahastosta rahoitetut toimet toteutetaan. Kyseiset tarkastukset kohdistuvat jäsenvaltion toimenpiteisiin, mutta tarkastusten yhteydessä käytännössä

tarkastetaan myös esimerkiksi tuenhakijoiden tai varastonpitäjien toimitiloja, minkä vuoksi tarkastusoikeuden tulisi vastata tarkastusviranomaisen tarkastusoikeutta.

Muussa EU:n lainsäädännössä tarkoitettuja viranomaisia ovat ainakin EU:n tilintarkastustuomioistuimen edustajat. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenvaltiossa tekemistä tarkastuksista säädetään EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklassa. Ehdotettava säännös selventäisi, että myös kyseisillä edustajilla olisi oikeus päästä tarkastettaviin tiloihin ja saada tarvittavia tietoja.

65 §. *Viranomaisen oikeus luovuttaa tietoja muille viranomaisille.* Pykälässä säädettäisiin ehdotettavassa laissa tarkoitettujen viranomaisen oikeudesta luovuttaa ehdotettavan lain toimeenpanon yhteydessä saatuja muutoin salassa pidettäviä tietoja EU:n toimielimille. Sen 1 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto päättäisivät sellaisten tietojen luovuttamisesta EU:n toimielimille, jotka ne ovat saaneet tämän lain toimeenpanon yhteydessä ja joiden luovuttamiseen jäsenvaltiolla on EU:n lainsäädännön nojalla velvollisuus.

Ehdotettava laki koskee pääsääntöisesti EU:n maksajavirastolainsäädännössä tarkoitettuja markkinajärjestelyn täytäntöönpanotehtäviä, joihin kuuluu muun muassa tietojen toimittaminen EU:n toimielimille. Koska Maaseutuvirasto toimii Suomessa maksajavirastona, tietojen luovuttamisesta vastaisi pääsääntöisesti Maaseutuvirasto. Maaseutuvirasto toimittaisi nykytilan mukaisesti tietoja erityisesti tukiin, interventioon sekä tuontiin ja vientiin liittyvistä hakemuksista siten kuin EU:n lainsäädännössä jäsenvaltiolta edellytetään. Tietojen luovuttamisoikeus olisi myös maa- ja metsätalousministeriöllä, koska laissa ehdotetaan eräitä tehtäviä myös maa- ja metsätalousministeriölle ja näihin voi liittyä tietojen toimittamista EU:n toimielimille.

Selvytyden vuoksi momentissa todettaisiin, että sama oikeus olisi myös muulla viranomaisella, jonka tehtäviin tietojen luovuttaminen tämän lain mukaan kuuluu. Esimerkiksi hintaselvityksiä koskevien tietojen toimittamisen kuulumisesta maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen tehtäviin säädettäisiin hintaselvityksiä koskevassa luvussa.

Momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön tai Maaseutuviraston päätöksessä määriteltävien tietojen luovuttamisesta voisi huolehtia tässä laissa tarkoitettu tarkastuksesta tai tietojen keräämisestä vastaava viranomaisen tämän suostumuksella. Ehdotus perustuu siihen, että joidenkin jäsenvaltiolta edellytettävien tietojen osalta voi olla tarkoituksenmukaista, että tiedot luovuttaa ne keräävä viranomaisen suoraan EU:n toimielimille sen sijaan, että ne ensin toimitettaisiin tietojen luovuttamisesta pääsääntöisesti vastaavalle maa- ja metsätalousministeriölle tai Maaseutuvirastolle. Kyseessä on viranomaisen välinen tehtävienjako, jolla ei ole vaikutusta hallinnon ulkopuolisiin toimijoihin. Esimerkiksi eräiden tuontiin liittyvien tietojen osalta on sovellettu menettelyä, jossa kyseisiä tietoja EU:n lainsäädännön mukaisesti keräävä tullilaitos luovuttaa ne suoraan EU:n komissiolle sen sijaan, että toimittaisi ne ensin Maaseutuvirastolle, joka luovuttaisi ne edelleen komissiolle.

Tietoja raportoidaan EU:n lainsäädännössä jäsenvaltiolle säädettyjen velvoitteiden mukaisesti. Raportoinnin toteuttaminen säädetyllä tavalla ei olisi mahdollista, jos se ei voisi kattaa myös muutoin salassa pidettäviä tietoja. Käytännössä raportointiin ei pääsääntöisesti liity tällaisia tietoja, koska raportointi koskee esimerkiksi tuotujen tai vietyjen tuotteiden määriä taikka hakemusten määriä tai esimerkiksi hintojen keskiarvoja. Salassa pidettäviä tietoja voi kuitenkin liittyä erityisesti interventiotia tai tukea koskeviin tarjouksiin, joissa tarjotaan tuotteita interventiovarastoon tietyllä myyntihinnalla tai tarjotaan tuotteita yksityisen varastoinnin järjestelmään tarjouksessa todetulla tukitasolla. Kyseiset tarjoukset on EU:n lainsäädännön nojalla ilmoitettava EU:n toimielimille. Tämän tyyppisestä tietojen luovuttamisen oikeudesta säädetään yleislakina sovellettavassa viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 30 §:ssä.

EU:n toimielinten velvollisuuksista tietojen käytössä säädetään erityisesti komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi annetussa neuvoston asetuksessa (EURATOM, EY) N:o

2185/96. Sen 8 artiklan mukaan kaikki tämän asetuksen nojalla missä muodossa tahansa toimitetut ja saadut tiedot kuuluvat ammatillisen salaisuuden piiriin ja niitä koskee se tietosuoja, joka on säädetty vastaaville tiedoille vastaanottaneen jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä sekä yhteisön toimielimiin sovellettavissa vastaavissa säännöksissä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin oikeudesta luovuttaa salassapitovelvollisuuden estämättä tämän lain noudattamisen valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessa saatuja tietoja syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi. Säännös varmistaisi mahdollisuuden luovuttaa kyseisille viranomaisille tarvittaessa rikoksen selvittämiseksi tarvittavia tietoja.

Vastaavasta oikeudesta luovuttaa tietoja säädetään nykyisin täytäntöönpanolain 6 §:ssä. Siinä säädetään myös oikeudesta luovuttaa tietoja valtion ja kunnan viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten. Tämän tyyppiseen säännöksen ei ole kuitenkaan tarvetta, koska säännös koskee kyseisen lain mukaisten tehtävien suorittamista varten tarpeellisia tietoja. Kyseiset viranomaiset olisivat ehdotettavan lain mukaisina tarkastusviranomaisina muutoinkin oikeutettuja kyseisiin tietoihin. Ei ole myöskään todettu tarvetta 6 §:ssä tarkoitetulle oikeudelle luovuttaa tietoja Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen niin edellyttäessä.

66 §. *Valvonnan toteuttamiseen liittyvät kirjattavia ja ilmoitettavia tietoja koskevat vaatimukset.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin EU:n markkinajärjestelylainsäädäntöön, joka koskee toimijoiden velvollisuutta kirjata ja ilmoittaa tietoja. Toimijoita ovat interventiovarastonpitäjät, interventiomyyjät ja interventio-ostajat, tuen hakijat ja saajat, hintaselvityksiä antamaan velvolliset toimijat sekä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tai ehdotettavassa laissa tarkoitetun hyväksymisen saaneet toimijat. Näitä koskevia vaatimuksia on selvitetty edellä kyseisten järjestelmien yhteydessä. Säännös olisi luonteeltaan informatiivinen. Se toimisi perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa tietojen kirjaamista ja ilmoittamista koskevia EU:n lainsäädäntöä täydentä-

viä tai siitä poikkeavia säännöksiä. Ne kohdistuisivat pääsääntöisesti yrityksiin eivätkä olisi erityisen merkityksellisiä näiden oikeuksien tai velvollisuuksien kannalta.

Momentin 1 kohdassa säädettäisiin valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä kirjattavia ja ilmoitettavia tietoja koskevista tuotteiden seurannan tai 1 momentissa tarkoitettujen toimijoiden toimintaa koskevien vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi tarpeellisista toimijan kannalta kohtuullisista vähäisistä täydennyksistä.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä kirjattavia ja ilmoitettavia tietoja koskevista vähäisistä poikkeuksista, jotka eivät vaaranna toimintaa koskevien vaatimusten noudattamisen valvontaa eivätkä viranomaisen riittävää tiedon-saantia.

Ehdotuksessa on huomioitu EU:n markkinajärjestelylainsäädännön täytäntöönpanosta saatu kokemus, jonka mukaan sitä muutetaan tietojen kirjaamista ja ilmoittamista koskevien velvoitteiden osalta varsin usein ja muutokset tulevat voimaan yleensä nopealla aikataululla. EU:n säännökset ovat pääsääntöisesti sellaisenaan sovellettavia, mutta joissakin tapauksissa velvoitteisiin liittyy jäsenvaltion oikeus tai velvollisuus antaa tarkempia säännöksiä. Lain muuttaminen nopeassa aikataulussa voi olla ongelmallista, mikä voi vaikeuttaa EU:n lainsäädännön asianmukaista täytäntöönpanoa. Ei ole myöskään pidetty tarkoituksenmukaisena, että lakia tulisi muuttaa jokaisen yksittäisen kirjaamista tai ilmoittamista koskevan EU:n markkinajärjestelylainsäädäntöön tehtävän muutoksen vuoksi.

Tarkempia säännöksiä voitaisiin antaa vain, jos ne ovat EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä sallittuja tai edellytettyjä, millä korostettaisiin sitä, että valtuuden käytössä on varmistettava säännösten olevan EU:n lainsäädännön mukaisia. Valtuuden nojalla voitaisiin luonnollisesti säätää vain seikoista, jotka eivät edellytä laintasoista säätelyä.

EU:n lainsäädännön edellyttämä ja sallima säädöstarve on pyritty kattamaan nykytilan edellyttämällä tavalla ehdotettavassa laissa. Jos EU:n lainsäädäntö muuttuisi siten, että jäsenvaltiolle asetettaisiin uusia velvoitteita säätää toimijoiden ilmoitus- tai kirjaamisvelvollisuutta koskevista seikoista, tai jos myöhem-

min ilmenisi tarvetta ottaa käyttöön muita täydentäviä vaatimuksia, ehdotettava valtuussäännös mahdollistaisi tämän tyyppisten säännösten antamisen ilman lain muutosta. On myös tilanteita, joissa EU:n lainsäädännössä ei ole säädetty lainkaan tietojen ilmoittamis- tai kirjaamisvelvollisuudesta vaikka on ilmeistä, että järjestelmän toimeenpano edellyttää tähän liittyviä tarkempia säännöksiä. Esimerkiksi mehiläishoitotukea koskevassa EU:n lainsäädännössä ei säädetä lainkaan tietojen kirjaamisesta tai ilmoittamisesta. Jotta kyseisen tuen myöntämisen edellytykset voitaisiin varmistaa ja jotta tuen käyttöä voitaisiin valvoa, on katsottu, että tietojen ilmoittamista ja kirjaamista koskevia vaatimuksia tulisi voida antaa nimenomaisen valtuutuksen puutteesta huolimatta. Tältä osin säädöstarve on pyritty huomiomaan ehdotettavan lain tukijärjestelmiä koskevassa luvussa. Tarkempien säännösten antaminen voisi olla tarpeen myös, jos esimerkiksi sokerin tuotantotuki otettaisiin EU:n täytäntöönpanolainsäädännön nojalla käyttöön EU:ssa ja sen täytäntöönpano edellyttäisi ilmoitettavia tai kirjattavia tietoja koskevien säännösten antamista tai niiden täydentämistä.

Hyväksytyjen toimijoiden osalta tarkempia säännösten antaminen saattaisi olla tarpeen esimerkiksi hyväksytyjen hampun sementtien tuojien kirjaamien tietojen osalta. EU:n lainsäädännössä ei säädetä näitä koskevasta tietojen kirjaamisvelvollisuudesta eikä tällaista vaatimusta ei ehdoteta asetettavaksi myöskään ehdotettavan lain nojalla. Jos kuitenkin ilmenisi tarve esimerkiksi varmistaa tuotteiden käyttöä koskevien vaatimusten noudattamista tietojen kirjaamisen avulla, kirjaamisvelvollisuudesta voitaisiin tarvittaessa säätää ehdotettavan valtuuden nojalla.

Tietojen kirjaamista tai ilmoittamista koskevien tarkempien säännösten antaminen saattaisi olla tarpeen myös esimerkiksi hyväksytyjen ruhonluokittajien osalta, jos hintojen tarkkuuden varmistamisen katsottaisiin tätä edellyttävän. Ruhonluokitus liittyy luokitusasetuksessa tarkoitettujen liha-alan tuotteiden hintoja koskevien ilmoitusten oikeellisuuden varmistamiseen. Luokitusasetuksen 39 artiklan mukaan jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen ilmoitettujen hintojen tarkkuuden. Vaikka

säännöksessä ei nimenomaisesti säädetä jäsenvaltion oikeudesta antaa tarkempia säännöksiä kirjattavista tai ilmoitettavista tiedoista, hintojen tarkkuuden varmistaminen saattaisi tätä edellyttää. Nykyisin ei ole kuitenkaan todettu tarvetta tarkempien säännösten antamiselle.

Tarkempien säännösten antamiseen voisi olla tarvetta myös, jos tietojen kirjaamista koskevat velvoitteet olisi asetettu EU:n lainsäädännössä niin yleisellä tasolla, ettei sen nojalla olisi mahdollista täsmällisesti todeta, mitä tietoja vaatimus koskee. Esimerkiksi interventiovarastointiin tai yksityiseen varastointiin liittyvää hyväksytyä varastoitavien tuotteiden valmistajaa koskeva velvoite pitää kirja valmistukseen liittyvistä tiedoista voisi edellyttää tietojen täsmentämistä.

Valtuudesta antaa tietojen kirjaamista ja ilmoittamista koskevia tarkempia säännöksiä säädetään nykyisin täytäntöönpanolain 11 §:ssä.

67 §. Tietojen kirjaamistapa. Pykälässä säädettäisiin tietojen kirjaamistavasta. Tietojen kirjaamisella viitattaisiin lukuisiin markkinajärjestelyasetuksissa tarkoitettuihin eri toimijoille asetettuihin velvoitteisiin kirjata toimintaansa koskevia tietoja. Se kattaisi myös ehdotettavassa laissa tarkoitettuja kirjattavia tietoja koskevat vaatimukset. Säännös koskisi tapaa, miten tiedot on kirjattava, itse kirjaamista koskeva velvollisuus tulisi olla asetettu EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tai ehdotettavassa laissa. Valtuudesta antaa tietojen kirjaamista koskevia tarkempia säännöksiä säädetään nykyisin täytäntöönpanolain 11 §:ssä.

Tiedot olisi kirjattava luotettavalla tavalla ja siten, että ne ovat helposti tarkastettavissa, millä varmistettaisiin tarkastusten toteuttaminen. Siltä osin kuin kyse on kirjanpidosta todettavista tiedoista, kirjanpitoa koskevan lainsäädännön mukaisen kirjanpidon voidaan lähtökohtaisesti katsoa vastaavan ehdotettavaa vaatimusta. Jos tarvittavat tiedot eivät ole sellaisenaan todettavissa kirjanpidosta, voisi olla tarpeen täsmentää tietojen kirjaamistapaa koskevia vaatimuksia. Ehdotettava momentti toimisi perussäännöksenä pykälässä ehdotettavalle valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä kirjaamistavasta.

Tietojen kirjaamista koskevien tarkempien säännösten antaminen voisi olla tarpeen esimerkiksi sokerin tuotantoa koskevien vaatimusten täytäntöönpanon osalta. Sokerikiintiöasetuksen 9 artiklassa ja sokeriasetuksen 11 artiklassa säädetään jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudesta määrittää rekisterit, joita hyväksytyjen yritysten on pidettävä, sekä tietojen kirjausjaksot. Rekisterien määrittämisen on tulkittu tarkoittavan tietojen kirjaamistapaa ja kirjaamisajankohdasta koskevia vaatimuksia, joita koskevista vaatimuksista voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä ehdotettavan pykälän nojalla. Kirjattavista tiedoista on säädetty toimijaa velvoittavalla tavalla mainituissa artikloissa.

Momentissa säädettäisiin myös valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä tietojen kirjaamistavasta. Säännös mahdollistaisi kirjaamista koskevien tarkempien säännösten antamisen esimerkiksi edellä selvitettyissä tilanteissa, joissa jäsenvaltion edellytetään määrittävän tarkemmin yksityisen toimijan pitämien rekistereitä eli tämän kirjaamia tietoja. Sen nojalla voitaisiin myös tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä, jos EU:n markkinajärjestelylainsäädäntöä muutettaisiin siten, että siinä tarkoitettua tietojen kirjaamistapaa tulisi täsmentää. Ottaen huomioon, että kyseessä ovat varsin tekniset seikat, lain muuttamista pelkäämättä tämän tyyppisen valtuuden antamisen vuoksi ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena. Näistä syistä pykälässä ei ehdoteta yksilöitäväksi tarkemmin säännöksiä, joita tarkemmat säännökset voivat koskea.

Tietojen kirjaamistavasta voisi olla perusteltua säätää valtioneuvoston asetusta alemman asteisella säännöksellä. Koska tietojen kirjaamisvelvollisuutta koskevista täydentävistä vaatimuksista ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston asetuksella ja koska tietojen kirjaamistapa liittyy kiinteästi tähän kokonaisuuteen, ehdotetaan, että myös tietojen kirjaamistapaa koskevat tarkemmat säännökset annettaisiin samalla säädösten.

68 §. Asiakirjojen säilyttäminen. Pykälässä säädettäisiin asiakirjojen säilyttämiseen liittyvästä velvollisuudesta. Jälkitarkastusasetuksen 4 artiklan mukaan yritysten on säilytettävä kaupalliset asiakirjat vähintään kolme vuotta niiden laatimisvuoden lopusta alkaen. Kyseisen artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat

säätää tai määrätä, että kyseisiä asiakirjoja on säilytettävä kauemmin. Kyseistä vähimmäisaikaa ei ole sen alkamisajankohdan osalta pidetty tarkoituksenmukaisena, koska sen mukaan samaa toimea koskevien asiakirjojen säilytysaika vaihtelisi riippuen asiakirjan laatimisajankohdasta. Tämä olisi ongelmallista erityisesti useamman vuoden aikana toteutettavien toimenpiteiden, kuten hedelmä- ja vihanneksalan tuottajaorganisaatiotuen kohteena olevan toimintaohjelman toimenpiteiden osalta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että määräaika laskettaisiin alkaen sen vuoden lopusta, jolloin toimenpide saatettiin päätökseen.

Ehdotettavaa säilytysaikaa sovellettaisiin vain siltä osin kuin muussa lainsäädännössä ei edellytetä pidempää säilytysaikaa. On myös mahdollista, että EU:n lainsäädännössä säädettäisiin jonkin yksittäisen kokonaisuuden osalta pidemmästä säilytysajasta. Kyseessä olisi vähimmäissäännös, joka ei muodostaisi poikkeusta muussa lainsäädännössä mahdollisesti säädettyihin pidempiin säilytysaikoihin, jos kyseiset säännökset sattuisivat koskemaan samoja asiakirjoja.

Asiakirjojen säilyttämisaikasta ei ole annettu nykyisin markkinajärjestelyä koskevia kansallisia säännöksiä, vaan niihin on sovellettu edellä tarkoitettua jälkitarkastusasetuksen säännöstä sekä kirjanpidon säilyttämistä koskevaa lainsäädäntöä. Ehdotettavan määräajan pituus vastaisi suorien tukien täytäntöönpanossa nykyisin sovellettavia säännöksiä.

Jälkitarkastusasetus koskee sen 1 artiklan mukaan vain toimenpiteitä, jotka kuuluvat välittömästi tai välillisesti maataloustukirahaston rahoitusjärjestelmään. Koska kuitenkin myös muita toimenpiteitä, joihin ei liity rahaliikennettä, voi olla tarvetta tarkastaa jälkikäteen, ehdotetaan, että säilytysvelvoite koskisi kaikkia ehdotettavassa laissa tarkoitettuja toimia ja velvoitteita. Toimilla tarkoitetaan käytännössä kaikkia markkinajärjestelyyn liittyviä toimenpiteitä, jotka toimija laittaa vireille. Näitä olisivat tuen hakeminen, interventiovarastointi sekä erilaisten toimijan hyväksymisten hakeminen ja tähän liittyvä luvanvarainen toiminta, kuten sokerin valmistaminen myönnetyn kiintiön mukaisesti tai vientitukeen oikeutettujen tuotteiden muonitusvarastointi. Markkinajärjestelyyn liittyä myös muita velvoitteita, kuten koulu-

maitotukeen liittyvien tuotteiden jakelu säädetyllä tavalla. Velvoitettuja olisivat myös maksun suorittamisesta tai muun velvoitteen toteuttamisesta vastaavat toimijat. Maksuja voi käytännössä liittyä sokerin tuotantokiintiöihin sekä tuotteiden ostamiseen interventiovarastosta. Asiakirjojen säilytysvelvollisuus koskisi myös hyväksytyn tarjouksen tekijää. Tarjouksia voidaan tehdä esimerkiksi yksityisen varastoinnin tuen osalta, interventioon tarjottavien tuotteiden osalta ja tuontitodistusten hakemisen yhteydessä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä säilytettävistä asiakirjoista. Säilytettävistä asiakirjoista säädetään jälkitarkastusasetuksessa, joka koskee kaupallisten asiakirjojen tarkastamista. Kaupallinen asiakirja on määritetty jälkitarkastusasetuksen 1 artiklassa. Asiaa on selvitetty myös edellä kaupallisten asiakirjojen tarkastuksen yhteydessä. Mainitun asetuksen 4 artiklan mukaan yritysten on säilytettävä kaupalliset asiakirjat. Kyseessä on sellaisenaan sovellettava säännös, minkä vuoksi säilytettävistä asiakirjoista ei ole tältä osin tarvetta säätää kansallisesti.

Joissakin tapauksissa voisi olla säilytysvelvollisuuden kohteena olevien toimijoiden etujen mukaista täsmentää, mitä yksittäisiä asiakirjoja on tarpeen säilyttää. Tarkempia säännöksiä säilytettävistä asiakirjoista voitaisiin antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

10 luku **Hakemista, ilmoittamista, päätöksiä, maksamista, takaisinperintää ja seuraamusmaksuja koskevat yleiset säännökset**

Luvussa säädettäisiin hakemista, ilmoittamista, päätöksiä, maksamista, takaisinperintää ja seuraamusmaksuja koskevista vaatimuksista siltä osin kuin markkinajärjestelyn täytäntöönpano edellyttää. Hakemuksia koskevien EU-säännösten ajantasainen esittäminen kansallisessa laissa olisi erittäin vaikeaa, koska kyse on järjestelmien toimeenpanoa koskevasta lainsäädännöstä, jota muutetaan varsin usein ja muutokset voidaan toteuttaa lyhyellä aikavälillä. Tällaisia ovat erityisesti yksittäisen tarjouskilpailukierroksen aloitta-

mista koskevat markkinajärjestelyasetuksen 195 artiklassa tarkoitetut asetukset. Tämän tyyppisten säännösten esittämiseen kansallisessa lainsäädännössä ei ole tarvetta, koska kyseessä ovat sellaisenaan sovellettavat EU:n säännökset. EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö on varsin yksityiskohtaista ja kansallinen säädöstarve on pääsääntöisesti vähäinen. Esimerkiksi määräajoista säädetään hyvin yksityiskohtaisesti tuontitodistusten osalta, koska niiden hakuajan on päätyttävä samaan aikaan koko EU:n alueella. Siltä osin kuin määräajoista on tarvetta kansallisesti säätää, niistä ehdotetaan säädettäväksi eri järjestelmiä koskevien vaatimusten yhteydessä.

Asiakirjan lähettämiseen ja saapumiseen sovellettaisiin hallintolain ja jos kyseisen hakemuksen voi tehdä sähköisesti, sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) säännöksiä. Oikeus käyttää sähköistä hakemusta määräytyy viimeksi mainitun lain nojalla sen mukaan, onko hakemuksen vastaanottavalla viranomaisella tähän valmiudet. Hakemuksen toimittamista säädetään myös säädettyjen määräaikojen laskemisesta annetussa laissa (150/1930). Ne ovat yleislakeina sovellettavia eikä niiden soveltamisesta ole tarvetta ehdotettavassa laissa erikseen säätää.

Kansallisten lakien osalta on huomioitava EU:n lainsäädännön vastaavia seikkoja koskevat säädökset ja niiden ensisijaisuus. Säädettyjen määräaikojen laskemisesta annetussa laissa säädetään määräaikojen laskemisesta muun muassa tapauksessa, jossa tuen hakemisen määräajaksi on säädetty tietty päivämäärä. Esimerkiksi tuottajaorganisaatiotuen osalta EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 69 artiklan mukaan tukihakemus on esitettävä viimeistään 15 päivänä helmikuuta. Jos tämä päivä sattuisi olemaan esimerkiksi sunnuntai, mainitun lain nojalla hakemuksen voisi toimittaa myös maanantaina. EU:n lainsäädännössä voidaan kuitenkin säätää kansalliseen lainsäädäntöön nähden ensisijaisesti sovellettavasta poikkeavasta tavasta laskea määräaikoja. Esimerkiksi interventioasetuksen 10 artiklan 3 kohdan mukaan, jos määräaika tarjousten jättämiseksi on yleinen vapaa-päivä, tarjoukset on jätettävä tätä edeltävänä työpäivänä. Myös todistusasetuksen 16 artiklassa on säädetty vastaavista määräaikojen

laskemistavoista. On myös huomioitava, että kansallisessa lainsäädännössä tarkoitetut kansalliset vapaapäivät eivät aina ole EU:n lainsäädännössä tarkoitettuja vapaapäiviä määräaikaisten laskemisen kannalta. Työpäivien ja vapaapäivien määritelmistä sekä määräaikaisten laskemisesta säädetään määräaikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin sovellettavista säännöistä annetussa neuvoston asetuksessa (ETY, Euratom) N:o 1182/71.

Hakemusten peruuttamisen osalta on huomioitava, että vientitukea koskevan hakemuksen peruuttamista koskevista rajoituksista ehdotetaan säädettäväksi tukijärjestelmiä koskevassa luvussa, jonka perustelujen yhteydessä on selvitetty tarkemmin tähän liittyvää säädöstarvetta. Muiden tukien osalta ei ole katsottu olevan tarvetta säätää hakemuksen peruuttamisen tai muuttamisen kielloista. Hakijan on asetettava useissa tapauksissa EU:n lainsäädännön nojalla vakuus, jonka tämä saa takaisin vain toteutettuaan hakemuksessaan esittämät toimet säädetyllä tavalla. Hakemuksen peruuttamistapauksessa sovellettaisiin vakuuksia koskevaa EU:n lainsäädäntöä, jonka perusteella hakija pääsääntöisesti menettää vakuuden. Esimerkiksi yksityisen varastoinnin asetuksen 18 artiklan mukaan hakijalta edellytetään vakuutta, joka asetetaan artiklan mukaan muun muassa sen varalle, ettei hakemusta peruuteta. Jos hakija peruuttaa tarjouksensa tai hakemuksensa, tämä menettää vakuuden. Myös vientituen hakeminen edellyttää vientitodistuksen hakemista todistusasetuksessa säädetyllä tavalla. Todistusasetuksen 7 artiklan mukaan vientitodistus velvoittaa viemään tuotteet todistuksen mukaisesti, jollei ylivoimaisesta esteestä muuta johdu. Jos vientiä ei toteuteta, hakija menettää vakuuden. On selvää, ettei tämän tyyppisissä tilanteissa ole mahdollista eikä tarvetta säätää kansallisesti hakemuksen peruuttamisen, muuttamisen tai täydentämisen edellytyksistä.

Sellaisenaan sovellettavassa EU-lainsäädännössä säädetään eräiltä osin nimenomaisesti hakemuksen peruuttamista tai muuttamista koskevasta kiellosta. Esimerkiksi yksityisen varastoinnin asetuksen 10 artiklan mukaan tuen hakemisessa käytettäviä tarjouksia ei voida perua eikä muuttaa niiden jättämisen jälkeen. Saman asetuksen 17 artiklan

nojalla tukea koskevien hakemusten sisältöä ei voida muuttaa niiden jättämisen jälkeen. Yksityisen varastoinnin asetuksen 13 artiklassa säädetään erikseen poikkeuksesta, jonka perusteella tukea koskeva tarjous voidaan peruuttaa. Jos komissio on tarjousten perusteella päättänyt vahvistaa kertoimen, jota sovelletaan tarjouksiin, tarjouksentekijä, johon tällaista kerrointa sovelletaan, voi 13 artiklan nojalla peruuttaa tarjouksensa kymmenen päivän kuluessa. Toisena esimerkkinä voidaan todeta interventioasetuksen 10 artiklan 5 kohta, jonka mukaan tarjouksia ei voida perua eikä muuttaa niiden jättämisen jälkeen. Todistusasetuksen 12 artiklan mukaan tuontija vientitodistusta koskevan hakemuksen voi peruuttaa ylivoimaista estettä lukuun ottamatta viimeistään kello 13 hakemuksen jättöpäivänä.

Hakemuksessa esitettävien tietojen osalta on huomioitava myös se, että vaikka hakemuksen tekeminen ei edellyttäisikään vakuuden asettamista, EU:n lainsäädännöstä voi seurata, että kaikki tukea koskevat vaadittavat tiedot on esitettävä hakemukselle säädetyssä määräajassa. Esimerkiksi koulumaitoasetuksen 11 artiklan 1 kohdassa säädetään hakemuksessa esitettävistä tiedoista. Sen 3 kohdassa säädetään hakemuksen esittämisen osalta seuraavasti: Jotta tukihakemus voitaisiin hyväksyä, se on täytettävä asianmukaisesti ja jätettävä viimeistään sen ajanjakson päättymistä, jota se koskee, seuraavan kolmannen kuukauden viimeisenä päivänä, jollei kyseessä ole ylivoimainen este. Säännöksestä seuraa, ettei tehtyä hakemusta voida muuttaa tai täydentää määräajan jälkeen siten, että hakemus katsottaisiin tehdyn asetuksessa määräajassa. Kyseisen määräajan ehdottomuutta korostaa saman 3 kohdan mukainen säännös: Jos edellä mainittu määräaika ylitetään alle kahdella kuukaudella, tuki voidaan maksaa, mutta siihen on sovellettava jompaakumpaa seuraavista vähennyksistä: a) 5 prosenttia tuen määrästä, jos ylitys on enintään yksi kuukausi tai b) 10 prosenttia tuen määrästä, jos ylitys on enemmän kuin yksi kuukausi mutta vähemmän kuin kaksi kuukautta. Myös EU:n komission Suomessa tehdyn koulumaitotukea koskeva tarkastuksen yhteydessä on korostettu, että kyseisestä säännöksestä seuraa se, ettei hakemusta voi-

da täydentää määräajan jälkeen siten, että se voitaisiin katsoa tehdyn säädettyssä määräajassa. Kyseessä on sellaisenaan sovellettava EU:n lainsäädäntö, jonka soveltamisesta ei ole mahdollista kansallisesti muuta säätää.

Näistä syistä on katsottu, ettei hakemuksen peruuttamiseen tai muuttamiseen liity kansallista säädöstarvetta. Myös hallintopäätöksiä, maksatusta, takaisinperintää ja seuraamusmaksuja koskeva kansallinen säädöstarve on varsin vähäinen. Päätösten maksullisuuden osalta tulisi nykytilan mukaisesti yleislakina sovellettavaksi valtion maksuperustelaki (150/1992).

69 §. *Hakijaa koskevien tietojen rekisteröiminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin hakijan ilmoittamien tietojen rekisteröinnistä. Se voisi kohdistua interventiovarastonpitäjiin sekä toimijoihin, jotka ovat hakeneet Maaseutuvirastolta ehdotettavassa laissa tarkoitettua tukea, todistusta tai hyväksymistä tai jotka ovat tehneet ehdotettavassa laissa tarkoitetun tarjouksen. Se ei koskisi hintaselvityksiin liittyviä toimijoita, koska Maaseutuvirasto ei vastaa tältä osin täytäntöönpanosta. Hintaselvityksiin ei myöskään liity jäljempänä selvitettäviä tietojen rekisteröintiin ja asiakastunnuksiin liittyviä tarpeita. Rekisteröidä voitaisiin tietoja, jotka toimija on ilmoittanut mainittujen toimenpiteiden yhteydessä ja jotka olisivat tarpeen vakuuksien, maksujen tai muiden vastaavien toimenpiteiden teknisessä toteuttamisessa

Menettelyn tarkoituksena on yksinkertaistaa hallinnollisia menettelyjä. Se poistaisi tarpeen käsitellä esimerkiksi vakuus- ja tilitietoja jokaisen hakemuksen osalta erikseen ja siten yksinkertaistaisi ja nopeuttaisi hakemusten ja tarjousten käsittelyä. Tuen, todistuksen ja hyväksymisen hakeminen ja tarjouksen tekeminen edellyttää toimijan yksilöintiä ja usein myös pankkiyhteyksiä koskevien tietojen esittämistä. Useisiin tukimuotoihin, interventiovarastointiin liittyviin tarjouksiin sekä vienti- ja tuontitodistuksiin liittyy myös velvollisuus asettaa vakuus ennen varsinaisen hakemuksen vireille panemista. Se puolestaan edellyttää vakuuteen liittyvien tietojen, kuten luottolaitosta ja vakuuden määrää koskevien tietojen antamista.

Tietoja ilmoittaneelle toimijalle annettaisiin asiakasrekisteritunnus, jota tämä voi jatkossa

käyttää hakiessaan esimerkiksi tukia. Kyseessä ei kuitenkaan olisi toimijalta edellytettävä rekisteröitymisvelvollisuus, koska tällainen velvollisuus voisi muodostaa teknisen kaupan esteen. On huomattava, että markkinajärjestelyn täytäntöönpanossa kaikki hakijat, kuten tuontitodistusten hakijat ja interventiotuotteiden ostajat, eivät ole sijoittautuneet Suomeen. Tietojen rekisteröinti koskisi tietoja, joita toimija EU:n lainsäädännön nojalla on velvoitettu muutoinkin esittämään viranomaiselle. Myös nykyisin on ollut käytössä Maaseutuviraston ohjeistukseen perustuva vastaavantuoppinen menettely, jonka mukaisesti kyseisiä tietoja on rekisteröity ja hakijoille myönnetty asiakastunnus.

Pykälän 2 momentin mukaan rekisteröidyt tiedot olisivat osa nykytilan mukaisesti maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) mukaista tietojärjestelmää ja tietojen käyttötarkoitukseen, sisältöön, sekä rekisterin ylläpitoon sekä siihen sisältyvien tietojen julkisuuteen, luovuttamiseen ja säilyttämiseen sovellettaisiin mainittua lakia.

70 §. *Hakemusten ja ilmoitusten muotovaatimukset.* Pykälässä säädettäisiin hakemusten ja ilmoitusten muotovaatimuksista. Sen 1 momentin mukaan hakemus ja ilmoitus olisi tehtävä kirjallisesti ja allekirjoitettava. Tukea koskeva hakemus olisi tehtävä kirjallisesti, koska EU:n lainsäädäntö edellyttää hakemuksen hallinnollista tarkastamista. Asiaa selvitetään tarkemmin tarkastuksia koskevan luvun yhteydessä. Velvoitteesta tehdä hakemus kirjallisesti säädetään erältä osin myös sellaisenaan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä. Esimerkiksi vientitukea on haettava vientitukiasetuksen 46 artiklan mukaan kirjallisesti. Lisäksi useissa jäljempänä tarkemmin selvitettävissä EU:n asetuksissa edellytetään määrämuotoisen lomakkeen käyttöä. Myös EU:n lainsäädännössä jäsenvaltiolle säädetty velvoite toteuttaa hakemusten ja ilmoitusten hallinnollinen tarkastus edellyttää asian esittämistä kirjallisesti. Allekirjoitusvaatimuksella voitaisiin varmistua hakemuksen tai tarjouksen eheydestä ja aitoudesta. Allekirjoitusta on vakiintuneesti edellytetty EU:n yhteisen maatalouden toimeenpanon yhteydessä.

Kirjallista muotoa koskevasta vaatimuksesta ja allekirjoitusvaatimuksesta säädetään nykyisin tukitehtävälain 2 a §:ssä. Kyseistä lakia sovelletaan sen 1 §:n nojalla vain avustuksiin, korvauksiin ja tukiin, minkä vuoksi se soveltuu markkinajärjestelyjen täytäntöönpanoon vain osittain.

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 9 §:n mukaan asian vireillepanossa vaatimuksen kirjallisesta muodosta täyttää myös viranomaiselle toimitettu kyseisessä laissa tarkoitettu sähköinen allekirjoitus. Kyseessä on yleislain säännös, jota ei ole tarvetta erikseen ehdotettavassa laissa todeta. Laissa säädetään myös sähköisen asiointin käytön edellytyksistä. Sen 5 §:n mukaan viranomaisen, jolla on tarvittavat tekniset, taloudelliset ja muut valmiudet, on niiden rajoissa tarjottava kaikilla mahdollisuuksilla lähettää ilmoittamaansa sähköiseen osoitteeseen tai määriteltyyn laitteeseen viesti asian vireille saattamiseksi tai käsittelemiseksi. Kyseisen lain 7 §:n mukaan viranomaisen tulee sopivalla tavalla ilmoittaa sähköisessä asiointin käytettävät yhteystietonsa. Mahdollisuus käyttää sähköistä viestiä yksittäisen hakemuksen tai ilmoituksen toimittamisessa riippuu siten siitä, onko viranomaisella eli tässä tapauksessa pääsääntöisesti Maaseutuvirastolla, valmiudet sen käyttöön.

EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä sähköisestä allekirjoituksesta säädetään ainakin interventioasetuksen 5 artiklassa, jonka mukaan interventioelimet voivat edellyttää, että tarjouksissa on artiklassa todetun direktiiviin mukainen sähköinen allekirjoitus. Yksityisen varastoinnin asetuksen 10 ja 17 artiklojen mukaan allekirjoitus voidaan korvata sähköisellä allekirjoituksella. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat mainitun 10 artiklan nojalla edellyttää, että sähköisesti tehdyissä tarjouksissa on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/93/EY 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu kehittynyt sähköinen allekirjoitus tai sellainen sähköinen allekirjoitus, joka tarjoaa allekirjoitusta vastaavat takeet soveltamalla samoja sääntöjä ja edellytyksiä kuin komission päätöksessä 2004/563/EY, Euratom ja sen täytäntöönpanosäännöissä vahvistetut säännökset sähköisistä ja digitoituista asiakirjoista. Todis-

tusasetuksen 12 artiklan mukaan viranomaisten on määriteltävä, miten omakätinen allekirjoitus korvataan sähköisesti toimitetuissa hakemuksissa. Suomessa tähän sovellettaisiin yleislakina sähköisestä asiointin viranomaistoiminnassa annetun lain allekirjoitusta koskevia vaatimuksia. Kyseessä ovat yleislain säännökset, joita ei ole tarvetta erikseen ehdotettavassa laissa todeta. Nykyisin Maaseutuvirastolla on käytettävissään tuontitodistushakemusten toimittamista varten tarkoitettu sähköinen järjestelmä.

Momentissa säädettäisiin velvollisuudesta hakea vientitukea sähköisesti. Se perustuu vientitukiasetuksen 46 artiklaan, jonka mukaan tukihakemus on tehtävä kirjallisesti, jolloin jäsenvaltiot voivat vahvistaa erityisluomakkeen tähän tarkoitukseen taikka tietotekniikkaa käyttäen toimivaltaisten viranomaisten antamien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin päättää, että tukihakemukset on tehtävä käytämällä pelkästään yhtä mainituista menetelmistä. Ehdotettavan vaatimuksen taustana on vientitukihakemuksen kiinteä yhteys EU:n tullilainsäädännössä tarkoitettuun vienti-ilmoitukseen. Vientituen hakeminen on tapahtunut Suomessa koko jäsenyyssajan vienti-ilmoituksen tekemisen yhteydessä. Vienti-ilmoitus annetaan tullilaitokselle vietäessä tuotteita EU:n ulkopuolelle. Tukihakemuksen tekemisellä vienti-ilmoituksen yhteydessä voidaan varmistaa tuotteiden tarkastuksesta vastaavien tulliviranomaisten saavan tiedon siitä, että vienti-ilmoitus koskee vientituen kohteena olevaa tuotetta. Tieto on tarpeellinen, koska tullilaitoksen on vientituen tarkastusasetuksen nojalla tarkastettava tietty määrä vientituen kohteena olevista vientitapahtumista vientimenettelyyn asettamisen yhteydessä. Tullilaitos on vuonna 2010 siirtynyt vienti-ilmoitusten käsittelyssä sähköiseen järjestelmään. Sähköisestä vienti-ilmoituksesta säädetään soveltamisasetuksen 787 artiklassa. Sähköisen vienti-ilmoituksen yhteydessä viejän olisi vientitukea hakiessaan annettava myös vientituen hakemista koskevat tiedot. Ennen siirtymistä sähköiseen hakuun vientitukihakemuksena oli Suomessa käytössä vienti-ilmoituslomakkeeseen liitetty tukihakemuslomake. Vientituen hakemisesta sähkö-

köisesti on annettu Maaseutuviraston määräys (1/10).

Tukea koskevien tietojen antamista vienti-ilmoituksen yhteydessä voidaan pitää tuen hakijan edun mukaisena, koska viejän on tullilainsäädännön perusteella joka tapauksessa annettava samassa yhteydessä vienti-ilmoitus sähköisesti. Koska viejä voisi nykykäytännön mukaisesti esittää vientitukihakemuksessa esitettävät tiedot sähköisen vienti-ilmoituksen yhteydessä, viejä välttyisi tietojen ilmoittamiselta kahteen kertaan. Kyseessä olevat toimijat ovat ulkomaankauppaa käyviä yrityksiä, joilla on oltava jo EU:n tullilainsäädännön nojalla valmius esittää hakemus sähköisessä muodossa. Ehdotettava sähköinen hakumenettely on katsottu tarkoituksenmukaiseksi sekä tukea hakevien yritysten että tuen viranomaisten hallinnollisen taakan ja kustannusten vähentämisen kannalta.

Velvollisuus tehdä vientitukihakemus sähköisesti olisi poikkeus sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetusta laista. Vastaavatyypisistä poikkeuksesta säädetään esimerkiksi sähköisestä huutokaupasta ja dynaamisesta hankintajärjestelmästä annetun lain (98/2011) 15 §:n 3 momentissa, jonka mukaan hankintayksikön on käytettävä yksinomaan sähköisiä menettelyitä dynaamisen hankintajärjestelmän perustamisessa.

Tullilaitos antaisi vastaanotetusta sähköisestä vientitukihakemuksesta viejälle nykykäytännön mukaisesti todisteen, josta ilmenee tuen hakemista koskevat ilmoitetut tiedot. Kyseessä on sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 12 §:ssä tarkoitettu sähköisen asiakirjan vastaanottamisesta ilmoittaminen. Vastaanotettujen sähköisten asiakirjojen kirjaamiseen ja rekisteröintiin sovelletaan viimeksi mainitun lain 13 §:ää. Nykykäytännön mukaisesti tullilaitos toimittaisi tukihakemusta koskevat tiedot tuen myöntämisestä vastaavalle Maaseutuvirastolle.

Momentissa viitattaisiin EU:n säännöksen, jonka perusteella vientitukea voitaisiin hakea poikkeuksellisesti kirjallisesti. Edellytykset olisivat samat, joiden perusteella myös vienti-ilmoitus voidaan antaa kirjallisesti. Edellytyksistä säädetään soveltamisasetuksen 5 artiklassa. Käytännössä kyseessä on poikkeuksellinen tilanne, jossa sähköinen vienti-

ilmoitusjärjestelmä ei ole teknisistä syistä käytettävissä.

Pykälän 2 momentin mukaan tukea koskeva hakemus olisi tehtävä tarkoitukseen vahvistetulla lomakkeella. Vaatimuksella määrämuotoisen tukihakemuslomakkeen käytöstä varmistettaisiin, että hakemuksessa annetaan asian vireillepanossa ja sen käsittelemisessä riittävät tiedot ja että tiedot saadaan eri hakijoilta yhdenmukaisessa muodossa. Määrämuotoisten lomakkeiden käyttö tehostaisi hakemusten käsittelyä ja siten nopeuttaisi päätösten antamista.

Lomakkeen käyttöä koskeva velvoite toteutuu sähköisessä järjestelmässä käyttämällä tuen hakemisessa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 4 §:ssä määriteltyä sähköistä asiakirjaa. Määritelmän mukaan sillä tarkoitetaan sähköistä viestiä, joka liittyy asian vireillepanoon, käsittelyyn tai päätöksen tiedoksiantoon. Kyseessä ovat yleislain säännökset, joita ei ole tarvetta erikseen ehdotettavassa laissa todeta.

Momentissa korostettaisiin informatiivisista syistä, että muotovaatimuksista säädetään myös sellaisenaan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä. Markkinajärjestelyä koskevia EU:n asetuksia on määrällisesti paljon ja niitä muutetaan jatkuvasti, minkä vuoksi ei olisi tarkoituksenmukaista pyrkiä kansallisessa laissa ajantasaisesti viittamaan yksilöidysti hakemusten tai ilmoitusten määrämuotoisuutta koskeviin EU-säännöksiin. Tähän ei myöskään ole tarvetta, koska kyseessä ovat sellaisenaan sovellettavat EU:n asetukset. Esimerkiksi velvollisuudesta antaa määrämuotoinen vienti-ilmoitus säädetään vientitukiasetuksessa. Todistusasetuksen 12 artiklan mukaan todistushakemukset on jätettävä 17 artiklan mukaisesti painetuilla tai laadituilla lomakkeilla. Interventioasetuksen 10 artiklan mukaan interventiovarastoon tarjottavia tuotteita koskeva tarjous tehdään jäsenvaltion käyttöön ottamalla lomakkeella. Kyseisiin tarjouksiin sovellettaisiin hakemuksia koskevia vaatimuksia pykälässä ehdotetun mukaisesti.

Käytettävissä lomakkeissa on kyse varsin teknisuonteisista seikoista, minkä vuoksi niistä ehdotetaan säädettäväksi Maaseutuviraston määräyksellä. Hakemusten ja ilmoitusten vastaanottamisesta vastaavalla Maa-

seutuvirastolla olisi parhaat edellytykset arvioida tarvittavia lomakkeita. Maaseutuvirastolla on myös nykyisin oikeus antaa määräyksiä käytettävästä lomakkeesta täytäntöönpanolain 11 §:n nojalla

Pykälän 3 momentin mukaan hakemukseen ja ilmoitukseen olisi liitettävä sen käsittelemisen kannalta tarpeelliset selvitykset. Hallintolain 19 §:n mukaan asia pannaan vireille kirjallisesti ilmoittamalla vaatimukset perusteineen. Koska kuitenkin voi olla tarvetta antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä esitettävistä tiedoista, ehdotetaan asiasta säätämistä ehdotettavassa laissa. Momentti toimisi tältä osin perussäännöksenä ehdotettavalle valtuudelle antaa tarkempia säännöksiä

Esitettäviä tietoja koskevan ehdotettavan valtuuden tarve olisi varsin rajattu, koska esitettäviä tietoja koskevista vaatimuksista säädetään pääsääntöisesti sellaisenaan sovellettavissa EU:n markkinajärjestelylainsäädännön säännöksissä. Esimerkiksi koulumaitotuen osalta hakemuksessa esitettävistä tiedoista säädetään koulumaitoasetuksen 11 artiklassa ja yksityisen varastoinnin osalta yksityisen varastoinnin asetuksen 17 artiklassa. Jos jonkin järjestelmän osalta on tarvetta antaa kansallisesti tarkempia säännöksiä esitettävistä selvityksistä, on tämä pyritty huomioimaan ehdotettavan lain eri järjestelmiä koskevissa luvuissa. Esitettävistä tiedoista ja niihin liittyvästä valtuudesta ehdotetaan säädettäväksi esimerkiksi tuottajaorganisaatiotuen yhteydessä tukijärjestelmiä koskevassa luvussa.

Markkinajärjestelyn asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi olisi kuitenkin tarvittaessa voitava antaa tarkempia säännöksiä muista esitettävistä tiedoista. Näin voisi tapahtua esimerkiksi, jos EU-lainsäädäntöä muutettaisiin siten, että jäsenvaltion tulisi täydentää joitain hakemuksissa tai ilmoituksissa esitettäviä tietoja. Lain muuttamista pelkäästään tämän tyyppisen yksittäisiä tietoja koskevan valtuussäännöksen antamisen vuoksi ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena. Koska tarkemmat säännökset annettaisiin määräyksellä, ei kyseessä voisi olla täysin uusien vaatimusten asettaminen, vaan EU:n lainsäädännössä tai tässä laissa säädetyt velvollisuuksia koskevat tekniset täsmennykset. Säädöstaso rajaisi siten valtuuden sisältöä. Hakemusten ja ilmoitusten vastaanotta-

misesta vastaavalla Maaseutuvirastolla olisi parhaat edellytykset arvioida tarvittavia tietoja.

Nykyisin esitettäviä tietoja koskevien tarkempien säännösten antamiseen on tarvittaessa sovellettu täytäntöönpanolain 11 §:n 4 momenttia, jonka mukaan Maaseutuvirasto voi antaa määräyksiä markkinajärjestelmien hallinnointiin liittyvistä teknisistä yksityiskohdista siltä osin kuin EY:n lainsäädännön toimeenpano tätä edellyttää ja määräykset ovat Maaseutuvirastolain 2 §:ssä säädettyjen tehtävien toimeenpanoa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin informatiivista syistä eräiden tarjousten rinnastamisesta hakemuksiin. Jos tuotteiden myynti interventiovarastoon tai osto sieltä tai tuen hakeminen taikka muu toimenpide on EU:n lainsäädännön nojalla toteutettava hakemuksen sijaan tarjouksen perusteella, tarjoukseen sovellettaisiin, mitä ehdotettavassa laissa säädetään hakemuksesta. Kyseisissä tarjouksissa ei ole kyse julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä tarkoitetuista tarjouksista. Tuotteita ei hankita valtion käyttöön, vaan varastoitavaksi EU:n lukuun myöhemmää myyntiä varten. Ostetut ja varastoidut tuotteet ovat EU:n omistuksessa. Tuotteiden ostaminen interventiovarastoon ja myyminen sieltä toteutetaan usein tarjouskilpailumenetellyllä, jossa tarjouksen kohteena on tuotteiden myynti ja ostohinta. Jäsenvaltion viranomainen ottaa vastaan tarjoukset ja toimittaa tiedot komissiolle päätöksentekoa varten. Tuotteiden myymistä interventiovarastoon koskevien tarjousten jättämisestä, hyväksytävyyden edellytyksistä, tarkastuksesta, käsittelestä, hyväksymisestä ja hylkäämisestä säädetään interventioasetuksen 11—22 artikloissa.

Muita kuin interventiovarastointiin liittyviä tarjouksia voivat olla ainakin todistusasetuksen 1 artiklassa tarkoitetuissa tuontikiintiöissä käytettävät tarjoukset. Tuen hakemisesta tarjouksen perusteella säädetään esimerkiksi yksityisen varastoinnin asetuksen 7 artiklassa, jonka mukaan tukea hakevan toimijan on jätettävä joko tarjous tai hakemus sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, johon tuotteet on varastoitu tai varastoidaan. Siitä, kumpaa järjestelmää soveltaen tukea kulloinkin haetaan, säädetään tapauskohtaisesti an-

nettavassa EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä. Tarjous koskee myönnettävän tuen määrää. Myös vientituki voidaan asettaa haettavaksi tarjousten perusteella. Tarjoukset ja hakemukset ovat siten rinnasteisia toisiinsa. Näistä syistä tarjouksiin tulisi soveltaa samoja säännöksiä kuin hakemuksiin.

71 §. Päätös ja sen tiedoksianto. Pykälän *1 momentin* mukaan automaattisessa tietojenkäsittelyssä aikaansaatusasiakirjana annettava päätös ja asian käsittelyyn liittyvät muut asiakirjat voitaisiin allekirjoittaa koneellisesti. Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 20 §:n 2 kohdan mukaan hallintoviranomaisen toiminnassa syntyneiden asiakirjojen koneellisesta allekirjoittamisesta säädetään erikseen. Kyseistä 20 §:ää koskevan hallituksen esityksen perustelujen mukaan koneellisella allekirjoituksella tarkoitettaisiin sitä, että fyysisen allekirjoituksen sijasta asiakirjaan on kirjoitettu asianomaisen henkilön nimi tekstinkäsittelyohjelmalla. Tällaiselle on tarvetta markkinajärjestelyn täytäntöönpanossa erityisesti tuontija vientitodistuksen myöntämisen yhteydessä, jossa sisällöltään samankaltaisina toistuvia myöntöpäätöksiä tehdään lukumääräisesti paljon. Koneellisesta allekirjoituksesta ei ole annettu nykyisin säännöksiä markkinajärjestelyn täytäntöönpanoon liittyen. Muita asian käsittelyyn liittyviä asiakirjoja voisivat olla esimerkiksi kuulemiseen ja selvityspyyntöihin liittyvät asiakirjat.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin interventiovarastointiin tai yksityisen varastoinnin tukeen liittyvän hakemuksen tai tarjouksen perusteella tehtävän päätöksen poikkeuksellisesta tiedoksiantotavasta. Asiasta ei ole nykyisin säädetty.

Ehdotettavan tiedoksiantotavan taustana ovat EU:n lainsäädännön mukaiset erittäin lyhyet määräajat. Interventiovarastoon tarjottavia tuotteita koskevien tarjousten hyväksymisen tai hylkäämisen tiedoksiannon määräajasta säädetään interventioasetuksen 11 ja 20 artikloissa ja interventiovarastosta ostettavia tuotteita koskevien tarjousten osalta 47 artiklassa. Niiden mukaan tarjouksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on ilmoitettava tarjoajalle kolmen työpäivän kuluessa komission päätöksen voimaantulosta. Kyseiset tiedoksiannot on annettava samanaikaisesti

useille toimijoille eri puolilla Suomea. Yksityisen varastoinnin asetuksen 14 artiklan mukaan jäsenvaltion viranomaisten on ilmoitettava tukea koskevien tarjousten tekijöille tarjouskilpailun tulos heidän osaltaan kolmen työpäivän kuluessa päätöksen julkaisemisesta. Ennakolta vahvistettuun yksityisen varastoinnin tukeen liittyviä tukihakemuksia koskevien päätösten tiedoksiannossa edellytettävästä viiden päivän määräajasta säädetään artiklassa 23.

Ehdotettavan momentin mukaan kyseisten päätösten tiedoksiantoon sovellettaisiin sähköisestä toiminnasta viranomaistoiminnassa annetun lain 19 §:ää, jonka mukaan asiakirja voidaan antaa tiedoksi asianomaiselle sähköisenä viestinä asianomaisen suostumuksella. Asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näydetä. Säännöksen soveltamisesta tulisi säätää erikseen, koska se koskee vain muita kuin todisteellista tiedoksiantoa edellyttäviä asiakirjoja. Jos hakija olisi antanut suostumuksen 19 §:ssä tarkoitetun sähköisen tiedoksiannon käyttöön, päätös katsottaisiin saadun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näydetä. Jos toimija ei antaisi suostumusta, myös päätös tulisi antaa tiedoksi siten kuin hallintolain 60 §:ssä säädetään, tarpeen tullen välityksellä.

72 §. Maksatuksen hakeminen. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin velvollisuudesta hakea erikseen tuen maksamista, jos kyseessä on toteutuneiden kustannusten korvaamiseen perustuva tuki tai jos EU:n lainsäädännössä edellytetään erillisen tuen maksamista koskevan hakemuksen tekemistä. Kyseessä olisi informatiivinen säännös, jolla täsmennettäisiin hakumenettelyjä.

Pääsääntöisesti markkinajärjestelyasetuksen mukaiset tuet myönnetään tukihakemuksen perusteella eikä erillistä tuen maksamista koskevaa hakemusta ole tarvetta tehdä. EU:n lainsäädännössä säädetään erillisen maksatusta koskevan hakemuksen tekemisestä esimerkiksi yksityisen varastoinnin asetuksen 30 artiklassa. Myös rehuseostuki maksetaan rehuseostukiasetuksen 22 ja 23 artiklan mukaan erillisestä hakemuksesta. Toteutuneisiin kustannuksiin perustuvia tukia ovat tuottajajärjestöjen tukituki ja mehiläishoitotuki, joissa

tuen maksaminen edellyttää tukijärjestelmiä koskevassa osassa selvitettyllä tavalla selvitystä toteutuneista kustannuksista. Toisaalta esimerkiksi koulumaitotuki maksetaan koulumaitoasetuksen 12 artiklan mukaan, kun hakija esittää kuitenkin tuotteiden toimittamisesta edunsaajille. Tiedot voidaan esittää tukea koskevan hakemuksen yhteydessä, jolloin tuki voidaan myöntää kyseisen hakemuksen perusteella ilman erillistä tuen maksamista koskevaa hakemusta.

Maksatusta koskevaan hakemukseen sovellettaisiin muutoin, mitä edellä ehdotetaan säädettäväksi hakemuksen muotovaatimuksista. Hakemus olisi siten tehtävä kirjallisesti ja allekirjoitettava ja siihen olisi liitettävä sen käsittelemisen edellyttämät tiedot. Esitettäviä tietoja voitaisiin kyseisessä pykälässä ehdotettavan valtuuden nojalla tarvittaessa tarkentaa. Tarvittaessa voitaisiin siten antaa esimerkiksi säännökset siitä, mitkä tiedot korvattavista kustannuksista tulisi esittää.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta hakea erikseen kustannusten korvaamista. Kyseessä olisi informatiivinen säännös, jolla täsmennettäisiin hakumenettelyjä. Myös korvausta koskevaan hakemukseen sovellettaisiin muutoin, mitä edellä ehdotetaan säädettäväksi hakemuksen muotovaatimuksista. Markkinajärjestelyn täytäntöönpanoon liittyviä korvauksia ovat ainakin korvaukset, joita myönnetään interventiomyyjille kuljetuskustannusten kattamiseen. Niiden korvattavuuden edellytyksistä säädetään sellaisenaan sovellettavissa interventioasetuksen säännöksissä.

Momentissa säädettäisiin lisäksi poikkeuksesta, jonka mukaan tuotteiden interventiovarastoon toimittamista koskevat korvaukset voitaisiin maksaa ilman erillistä hakemusta, jos tarjouksen yhteydessä on annettu maksamisessa tarpeelliset tiedot. Kyseessä ovat interventioasetuksen 29 ja 30 artikloissa tarkoitettujen interventiovarastoon toimitettuja tuotteita koskevat kuljetuskustannukset, jotka korvataan EU:n varoista. Viranomaisen saa korvauksen edellytyksenä olevat tiedot kuljetusmatkasta tuotteiden tarjouksen yhteydessä, jolloin on ilmoitettava tuotteiden tarjoushetken sijaintipaikka. Viranomaisen puolestaan määrittää varaston, johon tuotteet on toimitettava, jolloin korvauksen myöntämiseen on

olemassa tarvittavat tiedot ilman erillistä maksua koskevaa hakemustakin. Kyseisten korvausten määrään ei liity harkinnanvaraisuutta. Säännöksen soveltaminen vähentäisi tarjoajien hallinnollista taakkaa ja nopeuttaisi maksamismenettelyjä. Tietojen esittäminen olisi tuotteiden tarjoajille vapaaehtoista. Jos riittäviä tietoja ei olisi käytettävissä, edellytettäisiin erillistä maksatusta koskevaa hakemusta. Säännös vastaisi nykyisin Maaseutuviraston ohjeistukseen perustuvia menettelyjä.

73 §. *Tuen maksaminen ennakolta tai useassa erässä.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuen ennakolta maksamisen edellytyksistä. Tuki maksettaisiin hakemuksen perusteella ennakolta siltä osin kuin tätä EU:n lainsäädännössä edellytetään. Kyseessä olisi informatiivinen viittaus, jolla korostettaisiin, että asiasta säädetään sellaisenaan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä.

Yksityisen varastoinnin asetuksen 31 artiklan mukaan tuesta voidaan sopimuspuolen pyynnöstä maksaa kerran ennakko, kun varastointi on jatkunut 60 päivää ja jos sopimuspuoli asettaa vakuuden, jonka määrä on ennakon määrä 10 prosentilla korotettuna. Rehuseostukiasetuksen 25 artiklan mukaan jäsenvaltio voi maksaa tukea ennakolta edellyttäen, että ennakosta annetaan 110 prosentin vakuus. Vientitukiasetuksen 25 artiklan mukaan osa tuesta maksetaan hakemuksesta välittömästi, kun todiste tuotteen poistumisesta yhteisön tullialueelta on esitetty. Saman artiklan mukaan tuen osa lasketaan käyttämällä alinta tuen määrää, josta on vähennetty 20 prosenttia ennakolta vahvistetun tuen ja alimman tuen määrän välisestä erotuksesta, tai nolla, jos tukea ei ole vahvistettu. Tästä seuraa, että, jos tuki on johonkin vientikohteeseen määritetty nolllaksi, ei tukea voida myöntää ennakolta. Käytännössä jonkin kohteen osalta vientituki on lähes aina ollut nolla euroa, minkä vuoksi kyseistä artiklaa ei käytännössä sovelleta. Vientitukiasetuksen 31 artiklan mukaan jäsenvaltion on hakemuksesta maksettava tuki kokonaan tai osa tuesta ennakolta välittömästi, kun vienti-ilmoitus on vastaanotettu, jos viejä antaa ennakkomaksun 10 prosentilla ylittävän vakuuden. Suomessa on vakiintuneesti käytetty tätä menettelyä.

Kaseiinitukiasetuksessa ei ole säännöksiä tuen maksamisesta ennakolta. Sen 1 artiklan mukaan tukea myönnetään hakemuksen perusteella, jossa ilmoitetaan muun muassa valmistetun kaseiinin määrä, minkä vuoksi ennakkomaksu ei tule kyseeseen. Mehiläishoitotukiasetuksessa ei ole tuen ennakkomaksua koskevia säännöksiä. Sen lähtökohdista on toteutuneiden kustannusten korvaaminen. Ottaen huomioon, että kaseiinitukea ja mehiläishoitotukea koskevissa säädöksissä ei muista tukijärjestelmistä poiketen ole säädetty ennakkomaksun mahdollisuudesta ja että kyseessä on EU:n varoista rahoitettavat tuet, niitä ei ole katsottu voitavan myöntää ennakolta.

Jäsenvaltio voi vientitukiasetuksen 25 artiklan 2 kohdan mukaan lykätä alle 2 000 euron määrän maksamista kyseisen tuen kokonaismäärän maksamiseen asti. Jos ennakkomaksun edellytykset täytyisivät, tuki myönnettäisiin hakemuksesta ennakolta vain, jos mainittu alaraja ylittyisi. Myös vientitukiasetuksen 31 artiklassa tarkoitettulle ennakkomaksulle voidaan asettaa kansallisesti vähimmäismäärä. Jäsenvaltiot voivat 31 artiklan 3 kohdan mukaan olla myöntämättä ennakkomaksua, jos maksettava määrä ei ylitä 2 000:ta euroa. Kyseisiä alarajoja voidaan pitää tuenhakijoiden kannalta kohtuullisena ottaen huomioon, että tuenhakijoina ovat ulkomaankauppaa käyvät yritykset. Nykyisillä hakemusten käsittelyjärjestelmillä ei kuitenkaan ole ilman merkittävää hallinnollista lisätyötä mahdollista tarkastaa kyseisen rajan ylittymistä ennakkomaksun hakemisvaiheessa. Alarajan soveltaminen edellyttäisi käytännössä hakemusten käsittelyä erikseen vain kyseisen rajan määrittämistä varten, mitä ei voida pitää menettelyn aiheuttaman hallinnollisen taakan kannalta arvioituna tarkoituksenmukaisena. Tämän vuoksi ehdotukseen ei sisälly myönnettävän vientituen ennakkomaksun alarajan soveltamista koskevaa säännöstä.

Momentissa säädettäisiin lisäksi jäsenvaltion harkintavaltaan kuuluvasta vientitukiasetuksen 37 artiklassa tarkoitettua vientituen ennakkomaksusta. Säännös mahdollistaa tuen maksamisen, kun tavarat viedään muonitusvarastoon eikä vasta vaiheessa, jolloin ne viedään alukseen. Tuotteiden varastoon

viennin ja alukseen viennin välinen määräaika on vientitukiasetuksen mukaan 30 päivää. Käytännössä tuotteet viedään alukseen pääsääntöisesti samana päivänä, minkä vuoksi kyseinen maksu ei tapahtuisi ennakolta. Koska varastoon viennistä on tehtävä vienti-ilmoitus, on viejän hallinnollisen taakan kannalta kuitenkin yksinkertaisempaa esittää samassa yhteydessä tuen ennakkomaksua koskeva hakemus. Kyseistä ennakkomaksua on vakiintuneesti sovellettu Suomessa.

Kansalliseen harkintavaltaan kuuluvista ennakkomaksuista säädetään myös tuottajaorganisaatiotuen osalta EU:n hedelmä- ja vihanneasetuksen 71 artiklassa. Sen mukaan jäsenvaltio voi sallia, että tuottajaorganisaatiot hakevat ennakkoa. Tällöin edellytetään vakuutta, jonka määrä on ennakon määrä 10 prosentilla korotettuna. Menettely ei ole ollut Suomessa käytössä. Sen edellytyksenä olevien vakuuksien asettamista ja vapauttamista koskeva hallinnointi olisi tuenhakijan kannalta varsin raskas, koska tämän tulisi esittää vuosittain vakuuksien vapauttamisen edellytyksenä olevat todisteet ja toteutettuja toimia koskevat todisteet ennakkomaksujen erien mukaisesti sekä esittää todisteet ennakkomaksujen käytöstä ennen seuraavan ennakon maksamista. Näistä syistä ehdotukseen ei sisälly ehdotusta tuottajaorganisaatiotuen myöntämistä ennakolta.

Koulumaitoasetuksen 13 artiklassa, jonka mukaan jäsenvaltio voi maksaa haetun tuen määrän suuruisen ennakon sen jälkeen, kun ennakosta on annettu 110 prosenttinen vakuus. Suomessa koulumaitotukea ei ole maksettu ennakolta, koska Suomessa maksua koskevia hakemuksia on voitu tehdä kuukauden välein. Ennakkona myönnettävä summa jäisi siten varsin pieneksi eikä vakuuksien kiinnittämisestä ja seurannasta aiheutuva hallinnollinen taakka olisi tarkoituksenmukaisessa suhteessa ennakoista saavutettaviin hyötyihin. Ennakkomaksu sopisi paremmin tilanteeseen, jossa maksukausi oli Suomessa sovellettavia käytäntöjä pidempi. Näistä syistä johtuen pykälään ei sisälly koulumaitotuen ennakkomaksua koskevaa ehdotusta.

Tuen maksamiseen ennakolta sovellettaisiin esimerkiksi hakemuksen muotovaatimusten osalta, mitä edellä hakemusten muotovaatimuksista ehdotetaan säädettäväksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuen maksamisesta useassa erässä. Säännöksessä viitattaisiin EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä jäsenvaltiolle asetettuihin velvollisuuksiin. Siinä ei ole tällaisesta velvollisuudesta suoranaisesti säädetty. Vientituen osalta on kuitenkin huomioitava edellä selvitetty ennakkomaksu. Koska se ei kata koko tukimäärää, ennakolta maksettava vientituki tulee käytännössä maksettavaksi useammassa erässä.

EU:n lainsäädännössä säädetään eräiden tukien osalta jäsenvaltion oikeudesta maksaa tukea osissa. Tuottajaorganisaatiotuki maksetaan pääsäännön mukaan kerralla, mistä seuraa, että tuki maksetaan vasta kaikkien toteutuneiden kustannusten toteutumisen jälkeen. Tähän voi mennä useita kuukausia sen jälkeen kuin toimenpiteet on toteutettu ja kustannukset aiheutuneet. EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 72 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat sallia tuottajaorganisaatioiden hakevan sen tuen osan maksamista, joka vastaa toimintaohjelmasta aiheutuneita menoja. Ehdotettavassa momentissa säädettäisiin tämän mahdollisuuden soveltamisesta.

Tuottajaorganisaatiotuen maksaminen useassa osassa edellyttäisi lisäksi, että yksittäinen erä ei ole määrältään vähäinen. Vähimmäismäärästä voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä. Ehdotus perustuu edellä mainittuun 72 artiklaan, jonka mukaan tukeen liittyviä osittaisia maksuja koskevia hakemuksia voidaan jättää milloin tahansa, mutta enintään kolme kertaa vuodessa. Jäsenvaltiot voivat artiklan mukaan vahvistaa osittaisiin maksuihin liittyvät vähimmäismäärät. Määrältään vähäisten erien sulkeminen ulkopuolelle olisi tarpeen, jotta pienten summien hakeminen ja maksaminen eivät aiheuttaisi kohtuuttomia hallinnollisia kustannuksia. Tuottajaorganisaatiotuen maksamisesta osissa säädetään nykyisin sisällöllisesti vastaavalla tavalla hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioista annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (481/2008).

Vientitukiasetuksen 31 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat määrittää edellytykset, joilla on mahdollista hakea ennakkomaksua osasta tukea. Säännöstä ei kuitenkaan ehdoteta sovellettavaksi Suomessa,

koska se aiheuttaisi merkittäviä hallinnollisia kustannuksia suhteessa useassa erässä maksamisesta saatavan hyödyn määrään. Useassa erässä maksaminen edellyttäisi hakemusten käsittelyä erikseen vain kyseisen osan määrittämistä varten, mitä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Säännöstä ei ole sovellettu Suomessa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin mehiläishoitotuen maksamisesta useassa erässä. Myös nykyisin mehiläishoitotukea on voitu hakea tukipäätöksen ehtoihin perustuen kuukausittain toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

74 §. *Tuen takaisinperiminen.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin takaisinperinnän edellytysten osalta EU:n lainsäädäntöön. Aiheettomasti myönnetyn tuen takaisinperinnän perusteista säädetään vientitukiasetuksessa, koulumaitoasetuksessa, EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa, yksityisen varastoinnin asetuksessa, rehuseosasetuksessa ja kaseiinotukiasetuksessa. Ehdotettavan lain EU:n markkinajärjestelylainsäädännön määritelmä kattaisi kyseiset asetukset. Säännöksessä ehdotetaan käytettäväksi yleisempää viittausta, koska kyse olisi informatiivisesta viittauksesta sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön. Lisäksi on huomioitu, että tuen hakijat ovat pääsääntöisesti yrityksiä ja koulumaitotuen kohdalla viranomaisia ja oppilaitoksia. Tämän tyyppisten hakijoiden kohdalla on katsottu voitavan edellyttää näiden tuntevan hakemaansa tukea koskevan lainsäädännön sisältö siten, ettei siihen olisi tarvetta yksityiskohtaisesti viitata. Ainoastaan mehiläishoitotuen osalta takaisinperinnän edellytyksistä ei ole säädetty EU:n lainsäädännössä, minkä vuoksi sen osalta takaisinperinnästä tulisi säätää erikseen.

Vientituen takaisinperinnän edellytyksistä säädetään vientitukiasetuksen 49 artiklassa, jonka mukaan tuensaajan on, kun tukea on maksettu perusteettomasti, palautettava perusteettomasti saamansa tuki. Vientituen palautusvelvollisuutta ei vientitukiasetuksen 49 artiklan 4 kohdan mukaan sovelleta, jos maksu on johtunut jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai muun asianomaisen viranomaisen virheestä, eikä vilpittömässä mielessä toiminut tuensaaja ole voinut kohtuudella virhettä havaita tai tuen myöntämi-

sestä tehdystä lopullisesta päätöksestä tuensaajalle annetun tiedon ja kansallisen tai yhteisön viranomaisen tuensaajalle toimittaman ensimmäisen ilmoituksen, jossa maksu todettiin perusteettomaksi, välillä on kulunut yli neljä vuotta.

Koulumaitoasetuksessa takaisinperinnän edellytyksistä säädetään sen 15 artiklan 9 kohdassa, jonka mukaan aiheettomasti maksettujen määrien takaisinperintään sovelletaan soveltuvin osin yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1782/2003 säädettyjen täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdenmetyt hallinto- ja valvontajärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun komission asetuksen (EY) N:o 796/2004, jäljempänä *asetus 796/2004*, 73 artiklan 1, 3, 4 ja 8 kohtaa. Mainitun 1 kohdan mukaan viljelijän on palautettava aiheettomasti maksetut määrät, joihin lisätään 3 kohdan mukaisesti lasketut korot. Mainituissa 4 kohdassa säädetään palautusvelvollisuuden soveltamatta jättämisestä, jos maksuun liittyy viranomaisen virhe.

Asetus 796/2004 on kumottu neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä mainituissa asetuksessa säädettyjen viljelijöiden suorien tukien järjestelmien mukaisten täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdenmetyt hallinto- ja valvontajärjestelmän osalta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä viinialalle säädetyn tukijärjestelmän mukaisten täydentävien ehtojen osalta annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1122/2009, jäljempänä *asetus 1122/2009*. Takaisinperintää koskevat säännökset on annettu sen 80 artiklassa. Ne vastaavat sisällöltään edellä todettuja asetuksen 796/2004 73 artiklan säännöksiä.

Asetuksen 1122/2009 80 artiklassa säädetään myös palautusvelvollisuuden soveltamatta jättämisestä, jos maksuun liittyy viranomaisen virhe. Sen mukaan palautusvelvollisuutta ei sovelleta, jos maksu on suoritettu toimivaltaisen viranomaisen tai muun viranomaisen tekemän virheen johdosta eikä viljelijä ole voinut kohtuudella havaita virhettä.

Jos virhe kuitenkin liittyy kyseisen maksun laskemiseen liittyviin asiantietoihin, ensimmäistä alakohtaa sovelletaan ainoastaan, jos takaisinperintää koskevaa päätöstä ei ollut ilmoitettu 12 kuukauden kuluessa maksusta.

Yksityisen varastoinnin asetuksessa takaisinperinnän edellytyksistä säädetään sen 38 artiklan 3 kohdassa, jonka mukaan aiheettomasti maksettu tuki on perittävä asianomaisilta toimijoilta takaisin korkoineen. Myös tämän tuen takaisinperinnässä tulisivat sovellettavaksi suorien tukien takaisinperintää koskevat säännökset, koska mainitun 38 artiklan mukaan asetuksen 796/2004 73 artiklassa vahvistettuja sääntöjä sovelletaan soveltuvin osin. Kuten edellä on todettu, asiasta säädetään nykyisin asetuksen 1122/2009 80 artiklassa.

Rehuseosasetuksessa takaisinperinnän edellytyksistä säädetään sen 24 artiklassa, jonka mukaan väärin perustein maksettu tuki peritään takaisin. Perusteettomasti maksetun tuen määrä koskee kaikkea rasvatonta maitoa tai rasvatonta maitojauhetta koko ajanjaksolta viimeisestä tarkastuspäivästä, jona huomautuksiin ei ole ollut aiheutta, tarkastuspäivään, jona edunsaaja jälleen noudattaa tämän asetuksen säännöksiä. Jos edunsaaja tekee hakemuksen, valvonnasta vastaava toimivaltainen viranomainen voi viipymättä tehdä erityistutkimuksen edunsaajan kustannuksella. Jos saadaan todisteet siitä, että määrä on ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua pienempi, takaisin perittävää määrää mukauteaan vastaavasti.

Kaseiiniasetuksessa takaisinperinnän edellytyksistä säädetään sen 5 artiklan 4 kohdassa, jonka mukaan jäsenvaltiot saavat periä asiattomasti maksetut määrät korkoineen. Asiattomasti maksetun määrän määrittämisessä on huomioitava kaseiinituen alentamista koskeva 5 artiklan 5 kohta. Sen mukaan haetun tai maksetun ollessa suurempi kuin asetuksen mukaan myönnettävä tuki, tukea vähennetään mainituissa kohdassa tarkemmin säädettyjen prosentiosuuksien mukaan. Tukea ei myönnetä lainkaan tai se on maksettava takaisin, jos erotus on suurempi kuin 20 prosenttia. Vähentämistä ei kuitenkaan sovelleta, jos kyseessä on ylivoimainen este.

Tuottajaorganisaatiotuen takaisinperinnän edellytyksistä säädetään EU:n hedelmä- ja

vihannesasetuksen 123 artiklassa, jonka mukaan perusteettomasti maksettu tuki on perittävä takaisin korkoineen. Sen 122 artiklan mukaan tukihakemus on asianomaisten menojen osalta hylättävä myös, jos tuottajaorganisaatio tai sen jäsen tai edustaja estää tarkastuksen toteuttamisen. Lisäksi 145 artiklan mukaan tukea ei saa maksaa tuensaajille, joiden osalta on osoitettu, että ne ovat keinotekoisesti luoneet kyseisten tukien saamiseen vaaditut edellytykset saadakseen hyötyä tukijärjestelmän tavoitteiden vastaisesti.

Tuen edellytysten keinotekoisesta luomisesta ja tämän seurauksista säädetään myös markkinajärjestelyasetuksen 193 artiklassa, jonka mukaan etuuksia ei myönnetä, jos sen saamiseen vaaditut edellytykset on luotu keinotekoisesti ja tämän asetuksen mukaisten tavoitteiden vastaisesti. Tuen myöntämisen edellytysten luomisesta keinotekoisesti ja tähän liittyvästä takaisinperinnästä säädetään vastaavalla tavalla myös Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY, EURATOM) N:o 2988/95, jäljempänä *EU:n taloudellisten etujen suojaamisasetus*, 4 artiklassa. Viranomaisen velvollisuutta esittää edellytysten keinotekoisista luomisesta koskevat todisteet on käsitelty vientituen osalta EY:n tuomioistuimen tapauksissa C-110/99 ja C-279/05.

Näin ollen EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään takaisinperinnän edellytyksistä kaikkien tukijärjestelmien osalta lukuun ottamatta mehiläishoitotukea. Viimeksi mainittua tukea koskevissa EU:n säännöksissä ei ole annettu takaisinperintää koskevia säännöksiä. Tältä osin takaisinperinnän edellytyksistä tulisi säätää kansallisesti. Momentin mukaan tällöin sovellettaisiin valtionavustuslain säännöksiä takaisinperinnän edellytyksistä.

Takaisinperinnän edellytyksistä säädetään nykyisin edellä mainitun EU-lainsäädännön lisäksi kansallisesti tukimenettelylain 7 §:ssä, jonka 1 momentin mukaan tuen myöntänyt viranomainen voi aikaisemman päätöksen lainvoimaisuuden estämättä päättää perusteettomasti tai liikaa myönnetyn määrän takaisin perimisestä, jos hakija on saanut tässä laissa tarkoitettua tukea perusteettomasti tai enemmän kuin hänelle olisi voitu myöntää. Säännöstä on sovellettu markkinajärjestelyi-

hin liittyvään takaisinperintään siltä osin kuin EU-lainsäädännössä ei ole muuta säädetty.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin takaisinperinnän alarajasta. Alarajan tarkoituksena on välttää pienten summien perimisestä johtuvia kustannuksia, jotka ylittäisivät takaisinperittävät summat.

Kuten edellä on selvitetty, koulumaitotuen ja yksityisen varastoinnin tuen takaisinperintään sovelletaan asetusta 1122/2009, joka on korvannut asetuksen 796/2004. Asetuksen 796/2004 73 artiklan 8 kohdassa säädettiin takaisinperinnän alarajasta, mutta asetuksessa 1122/2009 ei vastaavasta alarajasta enää säädetä. Syynä tähän on se, että yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1782/2003 säädettyjen täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdenmetyt hallinto- ja valvontajärjestelmän sekä neuvoston asetuksessa (EY) N:o 479/2008 säädettyjen täydentävien ehtojen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun asetuksen (EY) N:o 796/2004 muuttamisesta annetulla komission asetuksella (EY) N:o 380/2009 kumottiin mainittu 73 artiklan 8 kohta. Viimeksi mainitun asetuksen johdanto-osan 16 kohdan mukaan saatavien vähentämistä koskevista säännöistä ja mahdollisuudesta päättää olla perimättä takaisin 100 euron suuruiset tai sitä pienemmät saatavat säädetään rahoitusasetuksessa. Saman 16 kohdan mukaan asetuksen (EY) N:o 796/2004 vastaavat säännökset ovat vanhentuneet ja ne olisi poistettava.

Takaisinperinnän alarajasta säädetään nykyisin siis rahoitusasetuksessa, jonka 5 artiklan mukaan rahoitusasetuksen 32 artiklan 6 kohdan a alakohdan ja 33 artiklan 7 kohdan edellytysten katsotaan täyttyvän, jos tuensaajalta takaisin perittävä määrä on tukijärjestelmässä myönnetyn yksittäisen tuen osalta ja ilman korkoja alle 100 euroa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003 6 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan soveltamista. Mainitun rahoitusasetuksen 32 artiklan 6 kohdan a alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa jättää takaisinperinnän suorittamatta. Tällainen päätös voidaan tehdä vain jos takaisinperinnästä

aiheutuneet ja ennakoitavat kustannukset ovat yhteensä suuremmat kuin takaisin perittävä määrä. Muut mainitut säännökset eivät ole merkityksellisiä markkinajärjestelyn kannalta. Jäsenvaltiolla on siten oikeus jättää tuki takaisinperimättä, jos perittävä määrä on tukijärjestelmässä myönnetyn yksittäisen tuen osalta ja ilman korkoja alle 100 euroa. Ehdotettavassa momentissa säädettäisiin kyseisen alarajan käytön soveltamisesta.

Yksittäisiä tukimuotoja koskevassa EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään takaisinperinnän alarajasta vain vientituen osalta. Momentissa viitattaisiin vientitukiasetukseen siltä osin kuin kyse on 100 euron määrän laskemistavasta vientituen osalta. Alaraja lasketaan vientitukiasetuksen 48 artiklan 5 kohdan mukaan vienti-ilmoitusta kohden. Mainitun 5 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat olla vaatimatta perusteettomasti maksetun tuen, perusteettomasti vapautettujen vakuuksien, korkojen ja 49 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen määrien palauttamista, jos näiden kokonaismäärä vienti-ilmoitusta kohti on enintään 100 euroa edellyttäen, että kansallisessa lainsäädännössä annetaan samanlaisissa tapauksissa vastaavia sääntöjä perimättä jättämisestä. Vienti-ilmoituksen määritelmästä säädetään vientitukiasetuksessa. Yksittäinen tukihakemus kattaa käytännössä useita vienti-ilmoituksia, minkä vuoksi kyseisen 100 euron alarajan määräyty poikkeaa muista tuista.

Ehdotettavan säännöksen mukaan tuki tulisi jättää perimättä edellytysten täytyessä. Takaisinperittävän määrän alarajasta säädetään nykyisin tukimenettelylain 7 §:n 3 momentissa, jonka mukaan perimättä voidaan jättää määrä, joka ilman korkoja on enintään 100 euroa tuen saajaa sekä maksujen takaisinperintään johtanutta tukihakemusta kohti. Ehdotettava säännös olisi nykyistä yksiselitteisempi, koska ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että viranomainen voisi harkinnanvaraisesti päättää säännöksen soveltamisesta. Käytännössä myös nykyisin säännöstä on markkinajärjestelyn osalta sovellettu automaattisesti edellytysten täytyessä ilman harkintaa. Vientituen osalta on kuitenkin sovellettu edellä mainittua vientitukiasetuksen laskentatapaa.

Vientitukiasetuksen 49 artiklassa säädetään jäsenvaltion oikeudesta päättää, että takaisinmaksuvaatimuksen sijaan perusteettomasti maksetut määrät, perusteettomasti vapautetut vakuudet ja tarvittava korko vähennetään kyseisen viejän myöhemmästä tuesta, jos maksua ei suoriteta määräajassa. Tarvetta kyseisen säännöksen soveltamiselle Suomen EU-jäsenyyden aikana ei ole ilmennyt. Tuet myönnetään pääosin suurille yrityksille. Takaisinperittävät määrät on maksettu takaisin säännönmukaisesti määräajassa. Myös vakuusjärjestelmä on omalta osaltaan varmistanut, ettei maksuja ole jätetty maksamatta. Näistä syistä ehdotettavaan lakiin ei sisälly kyseisen säännöksen soveltamista koskevaa ehdotusta.

Ehdotettavaan lakiin ei sisälly takaisinperinnän kohtuullistamista koskevaa säännöstä, koska jäsenvaltion valtuudesta kyseisen seikan osalta ei ole annettu säännöksiä EU:n lainsäädännössä. Kuten edellä esitetystä ilmenee, EU:n lainsäädännössä säädetään sen sijaan viranomaisen virheeseen ja ylivoimaiseen esteeseen liittyvistä perusteista, jotka huomioidaan takaisinperittävän määrän tai seuraamusmaksun määrän suuruutta määrittäessä.

75 §. Seuraamusmaksun määrääminen. Pykälässä viitattaisiin seuraamusmaksun edellytysten osalta informatiivista syistä EU:n lainsäädäntöön. Seuraamusmaksun määräämisestä säädetään markkinajärjestelyjen osalta ensinnäkin hyväksytyjen sokerialan yritysten osalta sokerikiintiöasetuksessa ja sokeriasetuksessa. Kyseessä ovat sellaisenaan sovellettavat EU:n lainsäädännön säännökset. Sokerikiintiöasetuksen 11 artiklan 1 kohdassa säädetään fyysisten varastojen, kirjattuja tietojen, raaka-ainemäärien ja saatujen lopputuotteiden välisten tietojen sekä ilmoitettujen tietojen välisistä poikkeamista. Kyseisessä 11 artiklassa säädetään yksityiskohtaisesti maksun perusteesta ja sen suuruudesta sekä seikoista, joiden perusteella maksua ei määrätä.

Tukijärjestelmien osalta seuraamusmaksuja liittyy koulumaitotukeen ja vientitukeen. Koulumaitoasetuksen 15 artiklan 10 kohdassa, jonka mukaan petostapauksissa hakijan on aiheuttomasti maksettujen määrien takaisinperinnän lisäksi maksettava määrä, jo-

ka vastaa alun perin maksetun määrän ja hakijalle tosiasiallisesti kuuluvan määrän välisistä erotusta.

Vientitukiasetuksen 48 artiklan 1 kohdan mukaan todettaessa, että viejä on vientitukea saadakseen hakenut sovellettavaa tukea suurempaa tukea, tosiasiallisesti toteutuneeseen vientiin sovellettavasta tuesta vähennetään määrä, joka vastaa joko puolta haetun tuen ja toteutuneeseen vientiin sovellettavan tuen erotuksesta. Jos viejä on tahallisesti antanut vääriä tietoja, vähennyksen määrä on kaksinkertainen. Mainitun 48 artiklan 2, 3, 5, 6 ja 12 kohdissa säädetään yksityiskohtaisista säännöistä seuraamusmaksujen suuruuden määrittämisessä. Mainitun 48 artiklan 4, 8 ja 11 kohdissa säädetään tilanteista, joissa seuraamusta ei sovelleta. Näitä ovat 4 kohdan mukaan ylivoimainen este, hakijan ilmoitus liikaa haetusta tuesta, viranomaisen erehdys, tietyt jalostettujen tuotteiden vientiin liittyvät asetuksen (EY) N:o 1043/2005 10 artiklassa tarkoitettut tapaukset, joissa tuki lasketaan tietyn ajanjakson keskimäärien perusteella sekä punnitusten menetelmien painonvaihtelusta johtuvat erot. Seuraamusmaksua ei myöskään sovelleta 48 artiklan 8 kohdan mukaan, jos haettu tuki ylittää kohdassa tarkemmin todetut rajat eikä 11 kohdan mukaan, jos vientitodistus ei kata vienti-ilmoituksessa ilmoitettua tuotetta.

Vientitukeen liittyvän seuraamusmaksun asettamisen edellytyksiä on käsitelty EY:n tuomioistuimen tapauksessa C-143/207, jossa korostettiin, että seuraamusmaksu tulee määrätä vientitukiasetuksessa säädettyjen edellytysten mukaisesti, vaikka perustetta tuen takaisinperinnälle ei olekaan. Seuraamusmaksun asettaminen ei ole siten sidoksissa tuen takaisinperintään.

Vientitukiasetuksen 48 artiklan 9 kohdan mukaan seuraamusten soveltaminen ei rajoita kansallisella tasolla vahvistettujen lisäseuraamusten soveltamista. Ehdotettavaan lakiin ei kuitenkaan sisälly säännöksiä kansallisista lisäseuraamuksista, koska vientitukiasetuksen seuraamusjärjestelmää on pidetty taloudellisilta seuraamuksiltaan riittävänä ankaranä ja väärinkäytöksiä ennalta ehkäisevänä.

Vientitukiasetuksen 39 artiklassa säädetään lisäksi hyväksytyä muonitusvarastoa koskevan seuraamusmaksun edellytyksistä.

Seuraamusmaksun määräisi Maaseutuviirasto.

Pykälässä säädettäisiin myös vientitukeen liittyvän seuraamusmaksun määrittämisen alarajasta. Seuraamusmaksun alarajasta on säädetty vain vientituen osalta. Se perustuu vientitukiasetuksen 48 artiklan 10 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat luopua 100 euroa tai sitä pienemmän seuraamuksen soveltamisesta vienti-ilmoitusta kohti. Alarajan tarkoituksena on välttää pienten summien perimisestä johtuvia hallinnollisia kustannuksia, jotka ylittäisivät perittävät summat.

Nykyisin perimättä jätettävän seuraamusmaksun euromääräisestä alarajasta säädetään ehdotusta vastaavalla tavalla maataloustuotteiden vientituki- ja vakuus- sekä tuonti-, vienti- ja ennakkovahvistustodistusjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1363/2002) 6 §:ssä sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 929/2004.

76 §. *Takaisinperittävän tuen ja seuraamusmaksun korko.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin takaisinperittävän tuen määrälle määrättävästä korosta. Korko laskettaisiin sen ajan perusteella, joka kuluu takaisinperintäpäätöksen tiedoksisaannin ja saatavan suorittamisen välillä. Korkoa olisi maksettava, jollei EU:n lainsäädännöstä muuta johdu. Ehdotettava säännös olisi nykyistä yksiselitteisempi, koska tukitehtävälain 7 §:n 3 momentin mukaan takaisinperittävälle määrälle voidaan määrätä suoritettavaksi korkoa.

Koron laskemistavasta säädetään eräiden tukien osalta EU-lainsäädännössä. Koulumaitotuen takaisinperinnän ja edellytyksistä säädetään koulumaitoasetuksen 15 artiklan 9 kohdassa, jonka mukaan aiheettomasti maksettujen määrien takaisinperintään sovelletaan soveltuvin osin asetuksen 796/2004 73 artiklan 1, 3, 4 ja 8 kohtaa. Myös yksityisen varastoinnin asetuksen 38 artiklassa mukaan perusteettomasti maksettu yksityisen varastoinnin tuki peritään takaisin korkoineen soveltamalla asetuksen 796/2004 73 artiklaa soveltuvin osin. Asetus 796/2004 on kumottu. Nykyisin vastaavat säännökset on annettu asetuksen 1122/2009 80 artiklassa. Sen mukaan on palautettava aiheettomasti maksetut määrät, joihin lisätään korot. Korko on laskettava sen ajan perusteella, joka kuluu

palautusvelvollisuudesta ilmoittamisen ja joko palautuksen tai vähennyksen välillä. Ehdotettava säännös vastaisi sisällöllisesti tätä säännöstä. Rehuseostukea tai mehiläishoitotukea koskevassa EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä ei ole annettu tarkempia säännöksiä takaisinperittävällä määrällä perittävistä korosta. Myös niiden osalta tulisi sovellettavaksi vastaava koron laskemistapa.

Ehdotettava säännös olisi toissijainen suhteessa EU:n lainsäädäntöön. Sitä sovellettaisiin vain, jos EU:n lainsäädännössä ei säädetä koron perimisestä kansallisesta säännöksestä poikkeavasti. Edellä mainituista säännöksistä poiketen EU:n hedelmä- ja vihanneasetuksen 123 artiklan mukaan tuottajaorganisaatiotuen takaisinperinnän yhteydessä korko lasketaan sen perusteella, miten paljon aikaa on kulunut maksun ja tuensaajan suorittaman takaisinmaksun välillä. Vientitukiasetuksen 49 artiklan mukaan tuensaajan on palautettava perusteettomasti saamansa tuki, mukaan lukien 48 artiklan 1 kohdan mukaisesti sovellettavat seuraamukset, maksun ja takaisinmaksun välisen ajan perusteella lasketuilla koroilla korotettuna. Kaseinitukiasetuksen 5 artiklan 4 kohdan mukaan korkoa peritään maksupäivästä lukien. Kyseessä ovat sellaisenaan sovellettavat EU:n säännökset, joita tulisi soveltaa ensisijaisesti suhteessa kansalliseen lakiin.

Koron määrittämisessä tulisi lisäksi huomioida EU:n markkinajärjestelylainsäädännön säännökset, joiden perusteella korkoa ei tulisi periä. Vientitukiasetuksen 49 artiklan mukaan korkoa ei peritä tai sitä peritään enintään määrä, joka vastaa jäsenvaltion määrittämää saatua perusteetonta etua, jos perusteeton maksu johtuu toimivaltaisen viranomaisen erehdyksestä. Asetuksen 1122/2009 80 artiklan mukaan tuen palautusvelvollisuutta ei sovelleta, jos maksu on suoritettu toimivaltaisen viranomaisen tai muun viranomaisen tekemän virheen johdosta eikä viljelijä ole voinut kohtuudella havaita virhettä. Jos virhe kuitenkin liittyy kyseisen maksun laskemiseen liittyviin asiatietoihin, ensimmäistä alakohtaa sovelletaan ainoastaan, jos takaisinperintää koskevaa päätöstä ei ollut ilmoitettu 12 kuukauden kuluessa maksusta. Jos siis takaisinperinnästä tulisi mainitun säännöksen nojalla luopua, luovuttaisiin luonnollisesti

samalla myös koron perimisestä. Tukia, joiden takaisinperintää tulisi soveltaa asetusta 1122/2009, selvitetään edellä takaisinperintää koskevan pykälän yhteydessä.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin takaisinperittävän vientituen koron laskemisessa sovellettavasta laskentasäännöstä. Jos takaisinperittävä vientituki maksetaan määrääjässä korkoineen takaisin, maksu katsottaisiin korkojen laskemista varten tapahtuvan kahdentenakymmenentenä päivänä takaisinperintäpäätöksen jälkeen. Se perustuu vientitukiasetuksen 49 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltio voi korkojen laskemista varten katsoa, että maksu tapahtuu kahdentenakymmenentenä päivänä pyynnön jälkeen. Menettely olisi hallinnollisen taakan vähentämisen kannalta perusteltu, koska sen nojalla on mahdollista laskea määrättävä korko täsmällisesti takaisinperintäpäätöstä tehtäessä, vaikka tosiasiallista takaisinmaksupäivää ei tällöin tiedetäkään. Jos takaisinperittävää määrää ei maksettaisi eräpäivään mennessä, olisi korkoa maksettava todelliseen maksupäivään saakka. Koron laskemistavasta vientituen takaisinperinnän yhteydessä säädetään nykyisin vastaavalla tavalla maataloustuotteiden vientituki- ja vakuus- sekä tuonti-, vienti- ja ennakkovahvistustodistusjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1363/2002) 6 §:ssä.

Pykälän 3 *momentissa* seuraamusmaksuille perittävän koron osalta viitattaisiin sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön. Tilanteita, joissa seuraamusmaksuja voidaan määrätä, on selvitetty tarkemmin edellä seuraamusmaksuja koskevan pykälän yhteydessä. Seuraamusmaksuille määrättävästä korosta säädetään EU:n lainsäädännössä vain vientitukeen liittyvien seuraamusmaksujen osalta. Käytännössä muiden seuraamusmaksujen määrääminen on ollut hyvin harvinaista. Vientitukiasetuksen 49 artiklan mukaan tuensaajan on palautettava perusteettomasti saamansa tuki, mukaan lukien 48 artiklan 1 kohdan mukaisesti sovellettavat seuraamukset, maksun ja takaisinmaksun välisen ajan perusteella lasketuilla koroilla korotettuna.

Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin perittävän koron määrästä. Edellä takaisinperintää

koskevan pykälän yhteydessä selvitetyn mukaisesti yksityisen varastoinnin tuen ja koulumaitotuen osalta takaisinperinnässä tulisi soveltaa asetusta 1122/2009. Sen 80 artiklassa mukaan takaisinperinnässä sovellettava korkotaso on laskettava kansallisen lainsäädännön mukaisesti, eikä se saa olla alempi kuin kansallisten säännösten mukaisesti maksujen takaisinperinnässä sovellettava korkotaso. Vastaavasti vientitukiasetuksen 49 artiklan mukaan sovellettava korkotaso määräytyy kansallisen lain säännösten mukaisesti, mutta se ei voi olla alempi kuin kansallisten tukien takaisinmaksussa sovellettava korkotaso. Yhdenmukaisuuden vuoksi olisi perusteltua soveltaa myös muiden tukien kohdalla, vaikka niiden osalta EU-säännöksissä ei ole otettu kantaa takaisinperinnän korkotasoon.

Ehdotettava korkotaso vastaisi nykyisin sekä EU:n varoista että kansallisista varoista myönnettävien tukien takaisinperinnässä sovellettavaa korkotasoa. Nykyisin tukien takaisinperinnässä sovellettavasta korosta säädetään tukitehtävälaisissa, jonka 7 §:n 3 momentin mukaan takaisin perittävälle määrälle voidaan määrätä suoritettavaksi korkoa kuuden prosentin vuotuisen koron mukaan. Ehdotettavaa korkotasoa on pidetty kohtuullisena ottaen huomioon, ettei se ylitä yleistä viivästyskorkoa. Korkotason osalta on lisäksi huomioitu, että sen muuttaminen nykyisestä kiinteästä korosta vaihtuvakorkoiseksi edellyttäisi merkittäviä muutoksia Maaseutuviraston tietojärjestelmiin, mistä aiheuttaisi merkittäviä lisäkustannuksia.

Ehdotettava korkotaso tulisi sovellettavaksi siltä osin kuin EU:n lainsäädännössä ei toisin säädetä. Tuottajaorganisaatiotuen osalta korkotasosta säädetään EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 123 artiklassa, jonka mukaan korko lasketaan käyttäen perusteena Euroopan keskuspankin perusrahoitusoperaatioissaan soveltamaa korkoa, joka julkaistaan EU:n virallisen lehden C-sarjassa ja joka oli voimassa aiheettoman maksun suorittamisajankohtana, kolmella prosenttiyksiköllä korotettuna. Kaseiinitukiasetuksen 5 artiklan 4 kohdan mukaan sovellettavat korot ovat ostoista, varastoinnista ja myynnistä koostuvien interventoiden rahoituskulujen laskennassa sovellettavista korkokannoista ja menetel-

mästä annetun komission asetuksen (ETY) N:o 411/88(8) 3 tai 4 artiklan mukaisesti vahvistetut. Nämä sellaisenaan sovelletta-vaan EU:n lainsäädäntöön perustuvat korkotasot olisivat siten ensisijaisia suhteessa kansalliseen lakiin.

77 §. Oikaisu. Pykälässä säädettäisiin virheellisen tukipäätöksen oikaisemisesta sen lainvoimaisuuden estämättä ja ilman erillistä hakemusta, jos tuenhakija on saanut tukea vähemmän kuin hänen olisi pitänyt saada tai jos tuki on perusteettomasti kokonaan hylätty. Edellytyksenä olisi, että tarkoitukseen on varoja käytettävissä. Ehdotettava säännös vastaisi sisällöllisesti nykyisin voimassa olevaa tukitehtävälain 6 §:ää.

78 §. Tuelle maksettava korko. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin koron maksamisesta tapauksessa, jossa hakijalle oikaisun johdosta myönnetään tukea tai tuen määrää korotetaan. Jos oikaisu ei johdu hakijasta riippuvasta syystä, oikaisun kohteena olevalle määrälle voitaisiin maksaa korkoa. Säännös vastaisi sisällöllisesti nykyisin voimassa olevaa tukitehtävälain 6 §:ää.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin koron maksamisesta tapauksessa, jossa hakijalle muutoksenhaun johdosta myönnetään tukea tai tuen määrää korotetaan. Koron maksamisesta päättäisi tällöin muutoksenhakuviranomainen. Asiasta säädetään nykyisin vastaavalla tavalla tukitehtävälain 6 §:ssä.

79 §. Viranomaiselle suoritettujen maksujen palautus. Pykälässä säädettäisiin viranomaisen velvollisuudesta palauttaa väärin perustein tai liikaa peritty maksu, takaisinperitty määrä tai seuraamusmaksu. Palautettavalle määrälle suoritettaisiin veronlisäyksestä ja viivekorosta annetussa laissa (1556/1995) tarkoitettua viivekorkoa.

Perityn maksun palautus voi tulla kyseeseen ainakin hyväksytyltä sokerin tuottajalta liikaa perittyjen maksujen palautuksessa. Kyseiset maksut ovat markkinajärjestelyasetuksen 51 artiklassa tarkoitettuja tuotantomaksuja tai 64 artiklassa tarkoitettuja ylijäämämaksuja. Ne ovat osa Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä tehdyssä neuvoston päätöksessä (2007/436/EY, Euratom) tarkoitettua Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmää. Mainitun päätöksen 2 artiklan mukaisesti EU:n yleiseen talousarvioon otet-

tavia omia varoja ovat muun muassa tulot, jotka kertyvät yhteisestä tullitariffista ja muista tulleista kertyvistä maksuista sekä maksuista, joista määrätään sokerialan yhteisessä markkinajärjestelyssä.

Ottaen huomioon, että myös sokerialan maksujen perinnässä on kyse samoista omien varojen järjestelmään kuuluvista varoista, sokerialan maksujen perinnässä olisi yhdenmukaisuuden vuoksi perusteltua soveltaa tullien maksamisessa sovellettavia säännöksiä. Ehdotettava säännös vastaisi sisällöllisesti liikaa perittyjen tullien palauttamisessa sovellettavia tullilain 39 §:ssä säädettyjä menettelyjä. Asiasta ei ole nykyisin annettu markkinajärjestelyyn liittyviä kansallisia säännöksiä.

Käytännössä kyse on erittäin harvinaisesta tilanteesta. Sokerialan maksuja on jouduttu Suomen jäsenyysaikana kerran palauttamaan tilanteessa, jossa maksua säätelevä EU:n säädös todettiin EU:n tuomioistuimen päätöksellä väärin perustein annetuksi siten, että maksuja on peritty liikaa.

80 §. *Takaisinperintää, seuraamusmaksua ja maksua koskevan päätöksen ajankohta.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta tehdä takaisinperintää ja seuraamusmaksua koskeva päätös ilman aiheutonta viivästystä sen jälkeen, kun päätöksestä vastaavan viranomaisen tietoon on tullut sellainen seikka, jonka nojalla takaisinperintään tai seuraamusmaksun asettamiseen voidaan ryhtyä. Säännös koskisi Maaseutuvirastoa, joka vastaa kyseisten päätösten tekemisestä. Takaisinperintää ja seuraamusmaksua koskevan päätöksen ajankohdasta ei ole annettu nykyisin markkinajärjestelyä koskevia kansallisia säännöksiä. Valtionavustuslain 28 §:ssä säädetään vastaavatyypisestä velvollisuudesta tehdä kyseinen päätös viipymättä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin takaisinperintää, seuraamusmaksun asettamista ja maksua koskevan päätöksen tekemisen määräajoista. Vanhentumisajoista ei ole nykyisin annettu markkinajärjestelyä koskevia kansallisia säännöksiä. Valtionavustuslain mukainen takaisinperinnän vanhentumisaika on kymmenen vuotta. Sen 29 §:n mukaan velvollisuus palauttaa valtionosuus raukeaa, kun kymmenen vuotta on kulunut valtionavustuksen tai sen viimeisen erän maksami-

sesta. Myös laissa maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain (1443/2006) 49 §:ssä säädetään kymmenen vuoden vanhentumisaikajasta.

Seuraamusmaksujen vanhentumisaikajasta säädetään EU:n taloudellisten etujen suojaamisasetuksessa. Sen 3 artiklan mukaan seuraamusmenettelyn vanhentumisaika on neljä vuotta väärinkäytöksestä. Jatkuvien tai toistuvien väärinkäytösten osalta vanhentumisaika alkaa kulua siitä päivästä, jona väärinkäyttö on päättynyt. Monivuotisten ohjelmien suhteen vanhentumisaika jatkuu kaikissa tapauksissa ohjelman lopulliseen päättymiseen. Seuraamusmenettelyn vanhentuminen keskeytyy, kun toimivaltainen viranomainen antaa asianomaiselle henkilölle tiedoksi tutkimuksen tai menettelyn vireille tulon, joka liittyy väärinkäyttöön. Vanhentumisaika alkaa kulua uudelleen jokaisesta keskeytettävästä toimesta. Mainitun 3 artiklan mukaan vanhentumisaika päättyy kuitenkin viimeistään sinä päivänä, jona kaksinkertaisen vanhentumisaikan pituinen aika päättyy ilman, että toimivaltainen viranomainen on määrännyt seuraamuksesta, paitsi tapauksissa, joissa hallinnollinen menettely on keskeytetty.

EU:n taloudellisten etujen suojaamisasetusta sovelletaan seuraamusten lisäksi myös tuen takaisinperintään. Tämä käy ilmi sen 4 artiklasta sekä EU:n tuomioistuimen ratkaisusta yhdistetyissä asioissa C-201/10 ja C-202/10. Ze Fu Fleischhandel GmbH ja Vion Trading GmbH v. Hauptzollamt Hamburg-Jonas.

EU:n taloudellisten etujen suojaamisasetuksen 3 artiklan mukaan jäsenvaltiot säilyttävät mahdollisuuden soveltaa pitempää määräaika. Pidemmän määräajan soveltamisen edellytyksiä on käsitelty EU:n tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa C-201/10 ja C-202/10. Ratkaisussa kyse oli siitä, onko vientituen takaisinperintään sovellettavissa kyseisen asetuksen neljän vuoden vanhentumisaikan sijaan Saksassa siviilioikeuden alalla voimassa oleva 30 vuoden vanhentumisaika. Tapauksessa käsiteltiin muun muassa sitä, voidaanko siviilioikeuden alaan kuuluvaa vanhentumisaikaa soveltaa analogisesti vientituen takaisinperintään. Ratkaisusta käy ilmi, että jäsenvaltiolla on sinänsä oikeus pidentää EU:n taloudellisten etujen suojaamisasetuk-

nessä tarkoitettua neljän vuoden vanhentumisaikaa, mutta tällöin edellytyksenä on sen soveltamisen riittävä ennakoitavuus. Lisäksi ratkaisusta käy ilmi, että pidempi kansallinen vanhentumisaika ei saa ylittää selvästi sitä, mikä on välttämätöntä EU:n taloudellisten etujen suojaamista koskevan tavoitteen saavuttamiseksi. Jälkimmäisen edellytyksen sisältöä selvitettiin ratkaisussa seuraavasti. On arvioitava, mikä on huolellisen hallinnon kannalta välttämätöntä. Jäsenvaltion hallinnolla on huolellisuusvelvollisuus tarkastaa sen suorittamien ja EU:n talousarvioita rasittavien maksujen asianmukaisuus ja toteutettava sääntöjenvastaisuuksia korjaavat toimenpiteet ripeästi. Ratkaisussa otetaan huomioon mahdollisuus, että jos neljän vuoden vanhentumisaika vaikuttaa kansallisten viranomaisten näkökulmasta liian lyhyeltä, jotta niillä olisi mahdollisuus ryhtyä jossain määrin monimutkaisia väärinkäytöksiä koskeviin seuraamusmenettelyihin, kansallinen lainsäätäjä voi kyseisen asetuksen 3 artiklan nojalla hyväksyä pidemmän tämällytyypisiin väärinkäytöksiin mukautetun vanhentumissäännön. Ratkaisun mukaan siinä tarkoitetuissa olosuhteissa suhteellisuusperiaate estää kolmenkymmenen vuoden vanhentumisajan soveltamisen.

Ehdotettavan pykälän mukaan sovellettaisiin EU:n lainsäädännön lähtökohtana olevaa neljää vuotta pidempää määräaikaa. Tähän on katsottu olevan tarvetta, koska takaisinperinnästä saadun kokemuksen perusteella tarve takaisinperinnälle tulee tietoon varsin myöhäisessä vaiheessa, mistä seuraa, ettei takaisinperintää kaikissa tapauksissa ole välttämättä mahdollista toteuttaa neljän vuoden aikana.

Koska takaisinperintä ja seuraamusmaksu voivat liittyä samaan perusteeseen esimerkiksi vientitukiasetuksen 48 ja 49 artiklassa tarkoitettulla tavalla, olisi perusteltua, että niiden vanhentumisajat vastaisivat toisiaan. Näistä syistä ehdotetaan seuraamusmenettelyn vanhentumisajaksi takaisinperinnän vanhentumisaikaa vastaavaa aikaa. Seuraamusmaksujen perimisen vanhentumisajoista ei ole nykyisin annettu säännöksiä markkinajärjestelyä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä. Säännöksessä tulisi todeta erikseen muut kuin tukeen liittyvät seuraamusmaksut, koska

niitä voidaan määrätä myös sokerin tuotanto-vaatimuksiin liittyen.

Ehdotettavaa takaisinperinnän vanhentumisaikaa sovellettaisiin, jollei EU:n lainsäädännössä muuta säädetä. Vientitukiasetuksen 49 artiklan 4 kohdan b alakohdan mukaan tuen palautusvelvoitetta ei sovelleta, jos tuen myöntämisestä tehdystä lopullisesta päätöksestä tuensaajalle annettun tiedon ja kansallisen tai yhteisön viranomaisen tuensaajalle toimittaman ensimmäisen ilmoituksen, jossa maksu todettiin perusteettomaksi, välillä on kulunut yli neljä vuotta. Tätä säännöstä sovelletaan kyseisen b alakohdan mukaan ainoastaan, jos tuensaaja on toiminut vilpittömässä mielessä. Vientituen osalta vanhentumisaikana sovellettaisiin siten kyseistä neljän vuoden vanhentumisaikaa. Jos kuitenkin todettaisiin, että tuensaaja ei ole toiminut mainitussa 49 artiklassa tarkoitettulla tavalla vilpittömässä mielessä, ei kyseinen vientitukiasetuksessa tarkoitettu neljän vuoden vanhentumisaika soveltuisi. Tällöin sovellettaisiin ehdotetussa momentissa tarkoitettua kansallisesti asetettavaa vanhentumisaikaa.

Muita tukia koskevaan EU:n lainsäädäntöön ei sisälly takaisinperinnän vanhentumisaikaa koskevia säännöksiä, joten niiden osalta sovellettaisiin ehdotettavaa vanhentumisaikaa. Momentissa viitattaisiin vientitukiasetuksen sijaan yleisemmin EU:n lainsäädäntöön. Näin vältettäisiin mahdollinen ristiriita kansallisen lain ja EU:n lainsäädännön kanssa, jos EU:n lainsäädännössä jatkossa säädettäisiin vanhentumisajoista ehdotetusta määräajasta poikkeavalla tavalla.

Pykälän 3 momentin mukaan markkinajärjestelyasetuksen nojalla perittävien sokerialan maksujen vanhentumisaikoihin sovellettaisiin kuitenkin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 20 §:ää. Sokerin valmistajan velvollisuudesta maksaa sokerin tuotantomaksu määräajassa säädetään markkinajärjestelyasetuksen 51 artiklassa ja velvollisuudesta maksaa ylijäämämaksu 64 artiklassa. Ne ovat osa Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä tehdyssä neuvoston päätöksessä (2007/436/EY, Euratom) tarkoitettua Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmää. Omia varoja ovat muun muassa tulot, jotka kertyvät yhteisestä tullitariffista ja muista tul-

leista kertyvistä maksuista. Ottaen huomioon, että myös sokerialan maksujen perinnässä on kyse samoista omien varojen järjestelmään kuuluvista varoista, sokerialan maksujen perinnässä olisi yhdenmukaisuuden vuoksi perusteltua soveltaa tullien maksamisessa sovellettavia säännöksiä.

Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä tehdyssä neuvoston päätöksessä tarkoitettut tulleista kertyvät maksut perii tullilaitos. Perinnässä säädetään tullilain 30 §:ssä, jonka mukaan viivästysseuraamuksiin sekä perimiseen ulosottoihin ja perimisen turvaamiseen sovelletaan, mitä veronlisäyksestä ja viivekorosta annetussa laissa (1556/1995), verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa (367/1961) perustevelitusta koskevia säännöksiä lukuun ottamatta sekä verojen ja maksujen perimisen turvaamisesta annetussa laissa (395/1973) säädetään. Mainittu laki (367/1961) on kumottu verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetulla lailla (706/2007). Sen 20 §:n mukaan julkinen saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on määrätty tai maksuunpantu, ja muussa tapauksessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on erääntynyt.

11 luku **Hyväksytyt toimijoita koskevat yhteiset säännökset**

Ehdotettavassa luvussa säädettäisiin hyväksytyt toimijoita koskevista yleisistä vaatimuksista sekä hyväksytyille toimijalle annettavasta huomautuksesta, puutteiden korjaamiskehotuksesta ja hyväksymisen perumisesta. Säännökset perustuvat osittain EU:n lainsäädännössä jäsenvaltiolle asetettuihin vaatimuksiin. Vaikka ehdotettavan lain mukaan hyväksymisestä päättäisi Maaseutuvirasto, luvussa käytettäisiin yleisempää hyväksymisen myöntämisestä vastaavan viranomaisen termiä. Tämä mahdollistaisi sen, että kaikkia luvun säännöksiä ei olisi välttämättä tarvetta muuttaa, jos ehdotettavaan lakiin myöhemmin lisättäisiin ehdotettavan lain ulkopuolelle tässä vaiheessa jääviä markkinajärjestelyn osia, joihin liittyy toimijoiden hyväksymistä ja joiden osalta myöntämisestä päättäisi muu viranomainen kuin Maaseutuvirasto.

EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä hyväksymisen edellytysten tai hyväksytyt toimijaa koskevien vaatimusten laiminlyönnin tai rikkomisen seuraamuksista säädetään varsin epäyhtenäisesti. Osa EU:n säännöksistä on sellaisenaan sovellettavia, osa edellyttää kansallisia säännöksiä ja osassa asiasta ei säädetä lainkaan. Esimerkkinä sellaisenaan sovellettavasta EU:n säännöksestä voidaan todeta vientitukiasetuksen 21 artikla, jonka mukaan hyväksytyt tarkastuslaitoksen hyväksyntä on peruutettava välittömästi, jos tarkastuslaitos on toistuvasti ja järjestelmällisesti antanut vääriä todistuksia. Käytännössä kyseiset edellytykset eivät välttämättä eroa luvussa ehdotettavista peruuttamisen edellytyksistä. Esimerkkinä jäsenvaltiolle asetetusta velvoitteesta säätää asiasta voidaan todeta hampun tuontiasetuksen 17 artiklan 2 kohdassa jäsenvaltiolta edellytettävä seuraamusjärjestelmä, jonka mukaan hyväksytyt hampun siementen tuojia koskevan hyväksymisjärjestelmän on pidettävä sisällään väärinkäytösten yhteydessä sovellettavat seuraamukset. Esimerkkinä hyväksymisjärjestelmästä, jonka osalta hyväksymisen peruuttamisen edellytyksistä ei säädetä lainkaan EU:n lainsäädännössä, voidaan todeta hyväksyttäviä takaajia koskevat vakuusasetuksen säännökset. Yhdenmukaisten menettelyjen varmistamiseksi ehdotetaan, että ehdotettavat korjauskehotusta ja hyväksymisen peruuttamista koskevat säännökset koskisivat kaikkia hyväksytyt toimijoita, jollei sellaisenaan sovellettavan EU:n lainsäädännön nojalla tule soveltaa muita seuraamuksia.

81 §. *Hyväksytyt toimijan hyväksymisen edellytyksiä koskevat muutokset ja selvitykset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ehdotettavan lain tai EU:n markkinajärjestelyasetuksen nojalla hyväksytyt toimijan velvollisuudesta ilmoittaa hyväksymisen edellytyksiin liittyvissä seikoissa tapahtuneista muutoksista. Hyväksytyt toimijoita, joita säännös koskisi, olisivat esimerkiksi hyväksytyt varastoitavien tuotteiden valmistajat, hampun siementen tuojat, tarkastuslaitokset, muonitusvarastot ja ruhonluokittajat. Säännös varmistaisi osaltaan, että hyväksytyt toimijaa koskevat vaatimukset täyttyvät. Ilmoitus annettaisiin hyväksymisen myöntäneelle viranomaiselle, joka voisi tarvittaessa ryhtyä toi-

menpiteisiin, jos hyväksymisen edellytykset eivät enää täytyisi. Ilmoitusvelvollisuudesta ei ole nykyisin kansallisesti säädetty.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin hyväksymisen saaneen toimijan velvollisuudesta toimittaa pyynnöstä hyväksymisen edellytysten tutkimiseksi tarvittavat tiedot. Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa tarvittaessa hyväksymisen edellytyksiä koskevien vaatimusten varmistaminen ilman, että hyväksyttyyn toimijaan kohdistettaisiin erillinen paikan päällä tehtävä tarkastus. Ilmoitusvelvollisuudesta ei ole nykyisin kansallisesti säädetty.

82 §. Korjauskehoitus ja huomautus hyväksytylle toimijalle. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin hyväksytylle toimijalle annettavasta korjauskehotuksesta. Havaitessaan hyväksymisen edellytyksiä koskevan puutteen, hyväksymisen myöntäneen viranomaisen tulisi antaa toimijalle asiaa koskeva kirjallinen korjauskehoitus, jonka perusteella tämä voisi ryhtyä toimenpiteisiin puutteen korjaamiseksi. Nykyisin sovellettavat menettelyt ovat perustuneet EU:n lainsäädäntöön, jossa ei kuitenkaan kaikilta osin säädetä sovellettavista menettelyistä.

Pykälän 1 momentin johdantokappaleen EU:n lainsäädännön ensisijaisuutta koskevan viittauksen nojalla olisi mahdollista välttää ristiriitaisuudet EU:n ja kansallisen lainsäädännön välillä. Sellaisenaan sovellettavassa EU-lainsäädännössä säädetään toimenpiteistä ehdotettavasta pykälästä poiketen esimerkiksi hyväksytyin tarkastuslaitoksen osalta. Tarkastuslaitoksen on vientitukiasetuksen 19 artiklan mukaan toimittava liitteessä VIII olevan II luvun 1 kohdassa säädetyt sääntöjä noudattaen. Jos yhtä tai useampaa säännöissä vahvistetuista edellytyksistä ei noudateta, hyväksyntä on kyseisen artiklan nojalla keskeytettävä tilanteen korjaamiseen tarvittavaksi ajaksi. Kyseisen säännöksen nojalla tulisi siten tehdä ehdotettavasta säännöksestä poiketen päätös hyväksymisen väliaikaisesta keskeyttämisestä.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin korjauskehotuksen antamisesta, jos hyväksytty toimija ei täytä ehdotettavassa laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettuja hyväksymisen edellytyksiä. On selvää, että hyväksymisen edellytyksiä kos-

keva puute tulisi korjata. Kuten edellä eri hyväksymisiä koskevien säännösten yhteydessä on selvitetty, osa hyväksymisen edellytyksistä perustuu sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön ja osa ehdotettavaan lakiin. Yleisempi viittaus hyväksymisen edellytyksiä koskevaan lainsäädäntöön mahdollistaisi ristiriitaisuuksien välttämisen EU:n ja kansallisen lainsäädännön välillä myös tilanteessa, jossa markkinajärjestelyasetuksessa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä myöhemmin säädettäisiin muista hyväksymisen edellytyksistä.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin korjauskehotuksen antamisesta, jos hyväksytty toimija laiminlyö tai rikkoo tämän toimintaa koskevia ehdotettavassa laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetyt vaatimuksia. Näin olisi, jos esimerkiksi hyväksytty hampun siementen tuoja laiminlöisi toimittaa hampun siementen käyttöä koskevan selvityksen asetetussa määräajassa. Velvollisuutta antaa kyseinen selvitys on selvitetty tarkemmin tuontia ja vientiä koskevassa luvussa. Korjauskehoitus tulisi antaa myös, jos esimerkiksi hyväksytty ruhonluokitaja laiminlöisi tai rikkoisi luokitusasetuksessa tarkoitettuja ruhon merkitsemistä, luokitusta tai punnitusta koskevia vaatimuksia. Ruhonluokitajaa koskevia vaatimuksia on selvitetty edellä ruhonluokitusta koskevassa luvussa.

Pykälän 2 momentin mukaan toimijalle olisi asetettava määräaika, jonka kuluessa havaitut laiminlyönnit tai rikkomukset on korjattava. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että puutteet tulisivat korjatuiksi, sekä täsmentää puutteiden korjaamisessa sovellettavat menettelyt. Vastaavatyypisistä menettelyistä säädetään kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) 27 §:ssä, jossa säädetään huomauksen antamisesta ja tarvittaessa määräajan asettamisesta tilanteessa, jossa toimija ei noudata säädetyt vaatimuksia tai ei täytä rekisteröinnin ehtoja. Määräaikaa ei kuitenkaan tarvitsisi asettaa, jos tämä olisi ilmeisen tarpeetonta. Näin voisi olla esimerkiksi, jos on selvää, että puute tulee joka tapauksessa korjatuksi.

Pykälän 3 momentin korjaamiskehotuksen sijaan voitaisiin antaa huomautus, jos korjaaminen on mahdotonta. Mahdotonta korjaaminen voisi olla esimerkiksi, jos kyse on

vaatimuksesta, joka olisi tullut täyttää tietynä ajankohtana, jolloin puutteen korjaaminen jälkikäteen ei ole enää mahdollista.

83 §. Hyväksymisen peruuttaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin hyväksymisen saaneen toimijan hyväksymisen peruuttamisen edellytyksistä. Peruuttamisesta päätäisi kyseisen hyväksymisen myöntänyt viranomaislainen. Viittauksella EU:n lainsäädännön ensisijaisuuteen olisi mahdollista välttää ristiriitaisuudet EU:n lainsäädännön ja kansallisen lain välillä, jos yksittäisen tapauksen toiseikat täyttäisivät EU:n lainsäädännössä säädetyt peruuttamisen edellytykset, mutta eivät täyttäisi ehdotettavassa pykälässä tarkoitettuja edellytyksiä.

Hyväksymisen peruuttamisessa sovellettavat menettelyt ovat nykyisin perustuneet EU:n lainsäädäntöön, jossa ei kuitenkaan kaikilta osin säädetä peruuttamisen edellytyksistä.

Momentin 1 kohdan mukaan hyväksymisen olisi peruttava, jos toimija ei korjaisi hyväksymisen edellytyksiä koskevaa puutetta asetetussa määräajassa. Jos hyväksymisen edellytykset eivät täyty eikä toimija anneta korjauskehotuksesta huolimatta korjaa tilannetta, olisi selvää, että hyväksyminen ei voi olla voimassa.

Momentin 2 kohdan mukaan hyväksymisen olisi peruttava, jos korjauskehotuksen saanut toimija ei korjaisi toimintaansa koskevia vaatimuksia koskevaa laiminlyöntiä tai rikkomusta määräajassa ja kyseessä on toimijaa koskevien vaatimusten kokonaisuuden kannalta olennainen vakava virhe tai laiminlyönti. Hyväksymisen peruuttaminen toimintaa koskevien vaatimusten laiminlyönnin tai rikkomisen perusteella edellyttäisi siten hyväksymisen edellytyksiä koskevasta laiminlyönnistä poiketen laiminlyönnin tai rikkomuksen olennaisuuden ja vakavuuden arviointia. Tällä varmistettaisiin suhteellisuusperiaatteen toteuttaminen siten, ettei peruuttamista voitaisi tehdä vähäisinä pidettävien laiminlyöntien tai rikkomusten perusteella.

Momentin 3 kohdan mukaan hyväksymisen olisi peruttava, jos toimijalle on annettu yhtä useampi huomautus toimijaa koskevien vaatimusten kokonaisuuden kannalta olennaisen tai vakavan virheen tai laiminlyönnin johdosta. Mainittu huomautus voitaisiin an-

taa korjauskehotusta ja huomautusta koskevan pykälän nojalla, jos virheen tai laiminlyönnin korjaaminen on mahdotonta eikä korjauskehotusta voida antaa. On katsottu, että hyväksymisen peruuttamisen ei tulisi olla riippuvainen siitä ehkä sattumanvaraisestikin seikasta, voidaanko virhettä tai laiminlyöntiä jälkikäteen korjata.

Rikkomuksen tai laiminlyönnin olennaisuus ja vakavuus tulisi arvioida tapauskohtaisesti. Asia tulisi arvioitavaksi, jos esimerkiksi hyväksytty hampun siementen tuoja laiminlöisi hampun siementen käyttöä koskevan selvityksen antamisen. Koska kyseisen hyväksymisjärjestelmän tarkoitus on nimenomaan varmistaa tuotteiden hyväksyttävä käyttö ja koska ilman kyseistä selvitystä on mahdotonta varmistaa tuotteiden käyttö hyväksytyyn tarkoitukseen, selvityksen antamisen laiminlyönti saattaisi täyttää hyväksymisen peruuttamisen edellytykset. Toisaalta esimerkiksi jonkin yksittäisen selvityksessä annettavan tiedon puutteellisuus ei välttämättä olisi kokonaisuuden kannalta olennainen ja vakava laiminlyönti.

Rikkomuksen vakavuutta ja olennaisuutta koskevat vaatimukset saattaisivat myös täytyä, jos esimerkiksi hyväksytyyn ruhonluokittajan todettaisiin tehneen luokituksen yhteydessä merkittäviä määriä virheellisiä luokituksia. Luokitusasetuksen 12 artiklan 2 kohdan mukaan kyseinen hyväksyntä voidaan perua, jos luokitusasetuksessa tarkoitettujen luokittajien toimintaa koskevien tarkastusten yhteydessä todetaan merkittävä määrä virheellisiä luokituksia tai muita kuin sääntöjen mukaisia tunnistemerkintöjä. Ehdotettava säännös täsmentäisi 12 artiklassa osittain avoimeksi jätettyjä edellytyksiä siten, että peruuttaminen tulisi kyseeseen vain, jos toimijalle olisi annettu asiassa jo korjauskehotus eikä korjaamistoimia ei ole määräajassa toteutettu. Lisäksi peruuttamisen edellytyksenä olisi laiminlyönnin tai rikkomuksen vakavuus ja olennaisuus.

Esimerkiksi ruhonluokittajan laiminlyönnin tai rikkomuksen vakavuuden ja olennaisuuden arvioinnin yhteydessä tulisi huomioida, että luokitusasetuksen 39 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimet muun muassa varmistaakseen hintojen tarkkuuden. Kyseisillä hinnoilla tarkoitetaan

luokituksen tulosten perusteella määräytyviä lihatuotteiden hintoja. Luokitus vaikuttaa siten suoraan ruhonosien kauppaan, koska eri luokkaan luokitelluilla tuotteilla on eri hinta. On myös huomattava, että hintaselvitykset perustuvat sian ja naudanlihan osalta luokituksen tuloksiin. EU:n toimielimet puolestaan käyttävät hintaselvityksiä muun muassa tukitasojen ja tuntitullien määrittämisessä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin viranomaisen velvollisuudesta kuulla toimijaa ennen hyväksymisen peruuttamista koskevan päätöksen tekemistä. Säännöksellä korostettaisiin tätä velvoitetta. Kuuleminen on osa hallintolaissa tarkoitettua viranomaisen päätöksentekoa koskevaa menettelyä eikä siitä välttämättä olisi tarvetta erikseen säätää. Hyväksymisen peruuttamista koskevaan päätöksen voitaisiin hakea muutosta siten kuin päätöksen tehneen viranomaisen päätöksiin haetaan muutosta.

84 §. *Peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaan saattaminen.* Pykälässä säädettäisiin edellytyksistä ja menettelyistä, joiden mukaisesti peruttu hyväksyminen saatetaan uudelleen voimaan. Hyväksyminen saatettaisiin hakemuksesta uudelleen voimaan, kun laiminlyönnit tai rikkomukset todettaisiin viranomaisen puolelta korjatuiksi. Tällöin ei ole lähtökohtaisesti enää perusteita hyväksymisen epäämiseksi. Nykyisin sovellettavat menettelyt ovat perustuneet EU:n lainsäädäntöön, jossa ei kuitenkaan kaikilta osin säädettä hyväksymisen uudelleen voimaan saattamisen edellytyksistä.

Jos peruuttaminen on johtunut seikasta, jota ei voida jälkikäteen korjata, hyväksyminen saatettaisiin uudelleen voimaan toimijan esitettyä riittävän selvityksen toteuttamistaan toimenpiteistä uuden laiminlyönnin tai rikkomuksen estämiseksi. Selvityksen tarkoituksena olisi varmistaa, että rikkomuksesta tai laiminlyönnistä vastaava toimija kiinnittäisi jatkossa paremmin huomioita vaatimusten noudattamiseen.

Säännös olisi toissijainen suhteessa sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön. Esimerkiksi hyväksytyä varastoitavien tuotteiden valmistajaa koskevan interventioasetuksen liitteen IV III osan mukaan asianomaisen yrityksen pyynnöstä hyväksyntä voidaan palauttaa aikaisintaan kuuden kuu-

kauden kuluttua ja perusteellisen tarkastuksen jälkeen.

12 luku **Hallinnolliset pakkokeinot ja rangaistussäännökset**

85 §. *Hintaselvityksiin liittyvät hallinnolliset pakkokeinot.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin menettelyistä tilanteessa, jossa hintaselvitysten antamiseen velvollinen toimija ei ilmoita tietoja asetetussa määräajassa. Ilmoitusvelvollisista toimijoista ja ilmoitusten määräajoista ehdotetaan säädettäväksi tarkemmin hintaselvityksiä koskevassa luvussa. Maaseutuvirasto voisi sokerialan toimijoiden osalta ja maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus muiden ilmoitusvelvollisten toimijoiden osalta antaa ilmoituksen laiminlyöneelle määräyksen toimittaa puuttuvat tiedot asettamassaan määräajassa. Asiasta ei ole annettu nykyisin kansallisia säännöksiä.

Ehdotettavan menettelyn taustana on hintaselvityksiä koskeva EU:n lainsäädäntö, jossa eräiden tuotealojen osalta on asetettu jäsenvaltiolle velvoite toteuttaa tarvittavat toimenpiteet tietojen saamisen varmistamiseksi. Esimerkiksi maitoalan ilmoitusasetuksen 3 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että asianomaiset talouden toimijat toimittavat niiltä vaadittavat tiedot asetettujen määräaikojen mukaisesti. Naudan-, sian- ja lampaanruhojen hintaselvityksiä koskevassa luokitusasetuksen 39 artiklassa edellytetään puolestaan, että jäsenvaltio toteuttaa tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen asetuksen säännösten soveltamisen ja ilmoitettujen tietojen tarkkuuden. Kaikkien tuotteiden osalta vastaavia säännöksiä ei kuitenkaan ole annettu. Hintaselvitysten antamiseen velvollisten toimijoiden yhdenvertaisuuden vuoksi on katsottu, että ehdotettavien säännösten tulisi koskea kaikkia hintaselvitysten antamiseen velvollisia toimijoita tuotealasta riippumatta.

Puuttuvien tietojen esittämistä koskevan määräyksen antamisen yhteydessä tulisi asettaa ilmoituksen määräaika. Asetettava määräaika olisi käytännössä varsin lyhyt, jotta ilmoitettavat tiedot voitaisiin käsitellä siten, että niistä tehtävä yhteenveto voidaan toimit-

taa EU:n toimielimille jäsenvaltiolle asetussa määräajassa

Pykälän 2 momentin mukaan tietojen toimittamiselle voitaisiin asettaa uhkasakko. Tietojen saaminen ja niiden tarkkuus on siten tärkeää EU:n varojen käytön kannalta, minkä vuoksi on pidetty perusteltuna käyttää uhkasakkoa tietojen saamisen varmistamisessa. EU:n komissio kokoaa eri jäsenmaiden hintaselvitysten perusteella ilmoittamista tiedoista tilastoja, joita käytetään päätöksenteon perusteina esimerkiksi tukien tason määrittämisessä. Vastaavatyypisistä tilanteista, säädetään tilastolaissa (280/2004). Sen 23 §:n nojalla on mahdollista asettaa uhkasakko tilanteessa, jossa tilastotietojen toimittaminen on laiminlyöty.

Uhkasakon asettaisi tietojen vastaanottamisesta vastaava viranomainen eli maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus. Uhkasakon asettamisen mahdollisuutta ei ehdoteta hintaselvitysten antamiseen velvollisille sokerialan toimijoille, koska näiden osalta tietojen toimittaminen on osa hyväksymisen edellytyksiä. Asiasta säädetään tarkemmin markkinajärjestelyasetuksen 57 artiklassa ja sokerikiintiöasetuksessa.

86 §. *Takaisinperintää, seuraamusmaksua ja maksua koskevan päätöksen täytäntöönpano.* Pykälän mukaan tuen takaisinperintää, seuraamusmaksua ja muuta maksua koskevaan viranomaisen päätökseen perustuva saatava olisi suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Takaisinperintää koskevien päätösten perusteista ehdotetaan säädettäväksi edellä takaisinperintää koskevan pykälän yhteydessä. Markkinajärjestelyn kattamien tukien takaisinperinnän yhteydessä ei ole jäsenyyssaijana ollut tarvetta perimistoimenpiteisiin. Niihin liittyy pääsääntöisesti velvollisuus asettaa vakuus, mikä on käytännössä varmistanut takaisinperinnän toteuttamisen ilman ulosottotoimenpiteitä. Ehdotettava säännös varmistaisi kuitenkin tarvittaessa EU:lle tilitettävien takaisinperittävien tukien perinnän tehokkuuden ja siten EU:n varojen tehokkaan suojaamisen. Takaisinperinnän osalta perimisestä säädetään nykyisin tukitehtävälain 7 §:n 2 momentissa.

Seuraamusmaksujen määräämisen perusteita on selvitetty tarkemmin edellä seuraamusmaksuja koskevan pykälän yhteydessä. Koska takaisinperintä ja seuraamusmaksu voivat liittyä samaan perusteeseen esimerkiksi vientitukiasetuksen 48 ja 49 artiklassa tarkoitetulla tavalla, olisi perusteltua, että niiden perintämenettelyt vastaisivat toisiaan. Myöskään seuraamusmaksujen osalta ei ole ilmennyt tarvetta ulosottotoimille. Ehdotettava säännös varmistaisi kuitenkin tarvittaessa EU:lle tilitettävien seuraamusmaksujen perinnän tehokkuuden ja siten EU:n varojen tehokkaan suojaamisen. Seuraamusmaksujen perinnästä ei ole nykyisin annettu kansallisia säännöksiä.

Maksujen perintä voi tulla markkinajärjestelyn toimeenpanon osalta kyseeseen, jos sokerin valmistaja laiminlöisi velvollisuuden maksaa määräajassa markkinajärjestelyasetuksen 51 artiklassa tarkoitetulla tavalla sokerin tuotantomaksua tai 64 artiklassa tarkoitetulla tavalla ylijäämämaksua. Sokerialan tuotanto- ja ylijäämämaksut ovat osa Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä tehdyssä neuvoston päätöksessä (2007/436/EY, Euratom) tarkoitettua Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmää, joka koostuu pääasiallisesti tulleista. Takaisinperintää, seuraamusmaksua ja maksua koskevan päätöksen ajankohtaa koskevan pykälän yhteydessä selvityin perustein ehdotetaan, että maksujen perimisessä sovellettaisiin tullien perimisessä sovellettavia säännöksiä eli mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Periaatteessa markkinajärjestelyn nojalla voisi tulla perittäväksi myös muu maksu. Ehdotettava säännös varmistaisi tarvittaessa EU:lle tilitettävien varojen perinnän tehokkuuden ja siten EU:n varojen tehokkaan suojaamisen myös muiden maksujen osalta, vaikkakaan tähän ei ole ilmennyt tarvetta.

87 §. *Maataloustuotteiden markkinajärjestelysäännösten rikkominen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rangaistuksen tuomitsemisesta eräiden ehdotettavassa laissa säädettyjen velvollisuuksien rikkomisen johdosta. Rangaistus voitaisiin tuomita tahallisesta teosta.

Momentin 1 kohdassa säädettäisiin rangaistuksen tuomitsemisesta sille, joka rikkoo 62 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua avustamisvelvollisuuden tarkastuksissa. Mainitun 1 momentin mukaan ehdotettavan lain 7 luvussa tarkoitettua tarkastuksen kohteena olevalla toimijalla olisi velvollisuus antaa tarkastuksesta vastaavan viranomaisen käyttöön maksutta tarkastuksen suorittamiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot. Mainitun 2 momentin mukaan 7 luvussa tarkoitettua tarkastuksen kohteena olevalla toimijalla olisi velvollisuus antaa tarkastuksesta vastaavan viranomaisen käyttöön tarkastusten toteuttamisen edellyttämät tilat ja laitteet sekä asettaa tarkastettavat tuotteet esille tarkastusten toteuttamisen mahdollistavalla tavalla. Lisäksi tämän olisi sallittava näytteiden ottaminen tarkastusten edellyttämässä laajuudessa.

Mainitun 62 §:n 3 momentissa säädettäisiin myös tarkastusten kohteena olevan velvollisuudesta tarvittaessa avustaa tarkastustoimenpiteiden toteuttamisessa ja näytteiden otossa. Tältä osin avustamisvelvollisuus on sillä tavoin yleisluontoinen, ettei rangaistusta sen rikkomisesta ole pidetty perusteltuna. Tämän vuoksi ehdotettavassa säännöksessä ei viitattaisi avustamisvelvollisuutta koskevan pykälän momenttiin, jossa tästä asiasta ehdotetaan säädettäväksi.

Tarkastuksen kohteena olevat toimijat määrittävät ehdotettavan lain tarkastuksia koskevan 7 luvun mukaisesti. Kuten sen yksityiskohtaisista perusteluista ilmenee, tarkastuksista ja niiden kohteista säädetään yksityiskohtaisesti EU:n lainsäädännössä. Kyseisen luvun mukaiset tarkastukset kohdistuvat interventiovarastonpitäjiin, yksityisen varastoinnin kohteena olevien tuotteiden varastoijiin, tuotteita interventiovarastoon toimittaviin ja sieltä poistaviin toimijoihin, varastoitavien tuotteiden valmistajiin ja muihin kyseisessä luvussa yksilöityihin hyväksytyihin toimijoihin, tuonti- tai vientitodistuksia käyttäviin ja tuonti- tai vienti-ilmoituksia esittäviin toimijoihin, ehdotettavan lain kattamien tukien hakijoihin ja saajiin, tuotteiden käytöstä tiettyyn tarkoitukseen tai toimittamisesta tiettyyn määräpaikkaan vastaaviin toimijoihin sekä kaupallisten asiakirjojen laatimisesta jälkitarkastusasetuksen nojalla vastaaviin toimijoihin. Rangaistus voisi kohdistua

vain luonnolliseen henkilöön. Tarkoituksena on, että rangaistusvastuu koskisi ensisijaisesti henkilöä, jonka vastuulla on kyseisen toimijan osalta järjestää viranomaisen avustaminen tarkastustilanteessa.

Jos avustamisvelvollisuutta rikotaan, markkinajärjestelyyn liittyvien toimenpiteiden toteuttamisen ja EU:n varojen käytön tarkastukset EU:n lainsäädännössä jäsenvaltiolta edellytetyllä tavalla vaarantuvat.

Tilojen ja laitteiden antaminen viranomaisen käyttöön ja tuotteiden asettaminen esille voi olla tarpeen esimerkiksi, jos tarkastus koskee siiloissa varastoituja tuotteita tai varastotiloissa olevia muutoin vaikeasti siirrettäviä tai tarkastettavia tuotteita. Tarkastuksen suorittamiseksi tarpeellisten asiakirjojen ja tietojen osalta on huomioitu myös jälkitarkastusasetuksen 6 artiklassa jäsenvaltiolle asetettu vaatimus rangaista niitä, jotka eivät noudata kyseisessä asetuksessa säädettyjä velvoitteita. Jälkitarkastusasetus koskee sen 1 artiklan mukaan sellaisten yksikköjen, jotka saavat tai suorittavat maksuja tai niiden edustajien kaupallisten asiakirjojen pohjalta tapahtuvaa niiden toimien todenmukaisuuden ja asianmukaisuuden tarkastamista, jotka välillisesti tai välittömästi kuuluvat maataloustukirahaston rahoitusjärjestelmään. Sen 5 artiklan 1 kohdan mukaan yrityksestä vastaavien ja kolmansien osapuolten on varmistettava, että tarkastuksista vastuussa olevien edustajille tai tarkastuksen tekemiseen valtuutetuille henkilöille toimitetaan kaikki kaupalliset asiakirjat ja niitä täydentävät tiedot. Sen 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistuttava, että henkilöstöllä, jotka ovat vastuussa tarkastuksista, on oikeus ottaa haltuun tai otatuttaa haltuun kaupalliset asiakirjat.

Edellä mainituista syistä avustamisvelvollisuuden rikkomista on pidetty sillä tavoin moitittavana ja vahingollisena, että se tulisi olla rangaistavaa. Lisäksi on huomioitu, että markkinajärjestely kattaa järjestelyjä, joihin ei liity tuen myöntämistä. Tämän vuoksi avustamisvelvollisuuden rikkomisesta johtuvia seurauksia ei olisi mahdollista kaikilta osin perustaa esimerkiksi tuen takaisinperintään.

Nykyisen täytäntöönpanolain 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään sakkorangaistuksesta sille, joka kieltäytyy antamasta val-

vontaviranomaiselle tämän pyytämiä tietoja tai asiakirjoja taikka antaa tälle virheellisiä tietoja. Saman 1 momentin 2 kohdassa säädetään sakkorangaistuksesta sille, joka estää valvontaviranomaista suorittamasta valvontaa. Ehdotettava säännös ei sisältäisi rangaistusta virheellisten tietojen antamisesta eikä valvonnan estämisestä. Tähän liittyviä rangaistussäännöksiä ei ole pidetty tarpeellisina ottaen huomioon, mitä rikoslain 16 luvun 3 ja 8 §:ssä säädetään haitanteosta virkamiehelle ja väärän todistuksen antamisesta viranomaiselle tuomittavasta rangaistuksesta.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin sakon tuomitsemisesta sille, joka harjoittaa luokitusasetuksessa tarkoitettua ruhonluokitusta ilman 40 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä. Luokitusasetuksen 8 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että luokituksen tekevät pätevät luokittajat, jotka ovat saaneet tätä tarkoitusta varten luvan. Luokitusasetuksen 39 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että asetuksen säännöksiä sovelletaan, sekä seuraamusten määräämiseksi rikkomisista, kuten siitä, että luokituksen tekee henkilö, jolla ei ole siihen lupaa. Luvasta käytettäisiin ehdotettavassa laissa termiä hyväksyminen.

Kyseessä olevassa tilanteessa ei ole mahdollista käyttää seuraamuksena hyväksymisen peruuttamista. Tilanteessa saattaisi lähtökohtaisesti tulla kyseeseen seuraamus, jonka mukaan ilman hyväksymistä toimineelle ruhonluokittajalle ei myönnettäisi hyväksymistä ennen määrätyn ajan kulumista. Sitä ei ole kuitenkaan ole pidetty riittävänä, koska tilanne pysyisi periaatteessa samana eikä ilman hyväksymistä toimimisesta aiheutuisi käytännössä seuraamusta. Koska hyväksymiseen ei liity viranomaisen myöntämää rahallista korvausta tai tukea, ei myöskään takaisinperintä tai muut vastaavat toimet tule seuraamuksina kyseeseen.

Luokitusvelvollisuuden kohteena olevien lihatuotteiden markkinahinnat määräytyvät luokituksen tulosten perusteella ja markkinajärjestelyyn liittyvien toimenpiteiden suunnittelussa EU:n tasolla on keskeistä luokituksen perusteella määräytyvät markkinahinnat. Näistä syistä luokitus ilman hyväksymistä on katsottu sillä tavoin moitittavaksi ja vahin-

golliseksi, että se tulisi olla rangaistavaa. Luokittamisen merkitystä luokitettavista tuotteista maksettavien hintojen kannalta on selvitetty ruhonluokitusta koskevan luvun yhteydessä. Asiasta ei ole nykyisin markkinajärjestelyyn liittyen kansallisesti säädetty.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin sakon tuomitsemisesta sille, joka harjoittaa 12 §:ssä tarkoitettua hampun siementen tuontia ilman tuossa pykälässä tarkoitettua hyväksymistä. Hampun siementen maahan tuojan hyväksymistä selvitetään ehdotettavan lain tuontia ja vientiä koskevan luvun yhteydessä. Hampun tuontiasetuksen 17 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltion olisi otettava käyttöön hyväksymisjärjestelmä, joka pitää sisällään väärinkäytösten yhteydessä sovellettavat seuraamukset.

Syistä, joita on selvitetty edellisen kohdan yhteydessä, myöskään tässä yhteydessä ei ole mahdollisuutta käyttää hyväksymiseen tai takaisinperintään liittyviä seuraamuksia.

Tuojan hyväksymisjärjestelmä varmistaa osaltaan, että kyseiset tuotteet käytetään vain markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettuihin tarkoituksiin, joita on selvitetty tarkemmin edellä. Tämä on tärkeää, koska kyseisten tuotteiden käyttöön liittyy väärinkäytösmahdollisuuksia. Näistä syistä kyseisten tuotteiden tuominen ilman hyväksymistä on katsottu sillä tavoin moitittavaksi ja vahingolliseksi, että siitä tulisi rangaista. Asiasta ei ole nykyisin markkinajärjestelyyn liittyen kansallisesti säädetty.

Momentin mukaan rangaistuksen tuomitseminen edellyttäisi lisäksi, ettei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta. Toissijaisuuslausekkeen soveltaminen saattaisi tulla arvioitavaksi esimerkiksi, jos teko täyttäisi myös rikoslain 16 luvun 3 §:ssä tarkoitettua haitantekoa virkamiehelle tai 16 luvun 8 §:ssä tarkoitettua väärän todistuksen antamista virkamiehelle koskevan säännöksen soveltamisen edellytykset. Ilman hyväksymistä tapahtuvan luokituksen yhteydessä toissijaisuuslausekkeen soveltaminen voisi tulla arvioitavaksi esimerkiksi, jos tekoon liittyisi myös rikoslaissa tarkoitettuna petokseksi rangaistavaa toimintaa. Ilman tuojan hyväksymistä tapahtuvaan hampun siementen tuontiin saattaisi liittyä rikoslain 46 luvun 4 §:ssä tarkoitettu salakuljetus Tilanteita,

joissa kyseisten säännösten soveltuvuus olisi tullut arvioitavaksi, ei ole markkinajärjestelyn toimeenpanoon liittyen Suomessa ilmenyt.

Nykyisen täytäntöönpanolain 8 §:n rangaistussäännöksen rikosnimike eli yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annettujen säännösten rikkominen viittaa maatalouspolitiikkaan kokonaisuudessaan. Se on katsottu liian laajaksi suhteessa ainoastaan yhteen maatalouspolitiikan osa-alueeseen eli markkinajärjestelyyn nähden, minkä vuoksi rikosnimikkeenä ehdotetaan käytettäväksi maataloustuotteiden markkinajärjestelysäännösten rikkomista.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkastusta suorittava henkilö tai viranomainen voisi jättää ilmoittamatta esitutkintaviranomaiselle rikkomuksen, jota on kokonaisuudessaan pidettävä ilmeisen vähäisenä. On katsottu, ettei olisi prosessiekonomisesti tarkoituksenmukaista, käynnistää esitutkintaa ja syytetoimia vähäisistä teoista. Esimerkiksi tilanne, jossa avustamisvelvollisuutta on laiminlyöty joltain osin, mutta tästä huolimatta tarkastus on voitu suorittaa, saattaisi olla tapauskohtaisesti arvioitavissa kokonaisuudessaan ilmeisen vähäiseksi. Ilman vaadittua hyväksymistä koskeva toiminta saattaisi olla arvioitavissa kokonaisuudessaan ilmeisen vähäiseksi esimerkiksi, jos ilman hyväksymistä suoritettua toimintaa on toteutettu määrällisesti vähän.

Pykälän 3 momentin mukaan rangaistusta ei kuitenkaan voitaisi määrätä sille, jolle on samasta teosta määrätty seuraamusmaksu. Seuraamusmaksua on pidetty luonteeltaan sellaisena hallinnollisena sanktiona, ettei sitä ja rangaistusta tulisi voida määrätä samasta teosta.

Momentin mukaan rangaistukseen voitaisiin jättää tuomitsematta se, jolta on samasta perusteesta johtuen peritty tukea takaisin tai jolle on asetettu uhkasakko taikka, jota koskeva hyväksyminen on peruttu. Hyväksymisen peruuttamisen osalta edellytettäisiin lisäksi, että toimintaa ei ole peruuttamisesta johtuen jatkettu. Ei ole pidetty asianmukaisena, että hyväksymisen peruuttaminen olisi peruste jättää rangaistus tuomitsematta esimerkiksi tilanteessa, jossa toimintaa jatketaan tietoisena hyväksymisen peruuttamisesta. Momentissa ehdotettavien säännösten tar-

koituksena on varmistaa sanktioinnin kumuloinnin estäminen.

88 §. Viittaus rikoslakiin. Pykälässä viitattaisiin rikoslain 16 luvun 8 §:ssä säädettyyn rangaistukseen väärän todistuksen antamisesta viranomaiselle. Väärällä todistuksella tarkoitetaan kyseisessä pykälässä oikeudellisesti merkityksellistä totuudenvastaista kirjallista todistusta. Kyseisen 8 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaisesti säännöksen soveltaminen edellyttää, että todistuksen sisällön tulee olla tekijän tietien totuudenvastainen. Tahallisuuteen ei riitä tietoisuus, että todistus mahdollisesti on väärä. Tahallisuuteen kuuluu myös tietoisuus siitä, että todistuksen vastaanottaja tai tarkoitettu vastaanottaja on viranomainen. Rikoslain 16 luvun 8 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan välttämättömyyttä ei ole, että asiakirja tai muu vastaava olisi nimenomaan otsikoitu todistukseksi. Todistuksena voidaan pitää esimerkiksi totuudenvastaista laskua, kuittia, pankin tiliotetta, kokouspöytäkirjaa, ansioluetteloa tai viranomaiselle tehtyä kirjallista ilmoitusta jostakin asiasta.

Rikoslain 16 luvun 8 §:n tunnusmerkistö saattaisi täytyä esimerkiksi ehdotuksessa tarkoitettujen hintaselvitysten antamisen yhteydessä, jos tiedot olisivat totuudenvastaisia. Kansallinen viranomainen vahvistaa ilmoitettujen tietojen perusteella hintoja koskevat keskiarvot, jotka ilmoitetaan edelleen EU:n komissiolle. Komissio tekee eri maista ilmoitettujen tietojen perusteella päätökset myönnettävien tukien tasosta, tuontisuojaan tasosta ja muista markkinoiden hallintoihin liittyvistä seikoista.

Rikoslain 16 luvun 8 §:n tunnusmerkistö saattaisi täytyä myös, jos vientituen hakemiseen liittyvän tarkastuslaitoksen myöntämisessä asiakirjoissa esitetyt tiedot olisivat totuudenvastaisia.

Tarkastuslaitoksia hyväksyneiden jäsenvaltioiden on vientitukiasetuksen 20 artiklan mukaan otettava käyttöön tehokas seuraamusjärjestelmä, jota sovelletaan tapauksissa, joissa hyväksytty laitos on antanut vääriä todistuksia. Tarkastuslaitoksen tehtävänä on myöntää vientituen hakijalle vientitukiasetuksen 17 artiklassa tarkoitettuja todisteita, joiden perusteella tuotteiden saapuminen määräraikkaan voidaan todeta. Kyseiset tie-

dot vahvistaa henkilö, joka on ollut paikan päällä varmistamassa, että kyseiset tuotteet ovat saapuneet määräpaikkaan. Tarkastuslaitos antaa tiedot vientituen hakijalle, joka esittää ne tuen myöntävälle viranomaiselle. Kyseisten tietojen perusteella viejälle voidaan myöntää vientituki, jos muut vientituen myöntämisedellytykset täyttyvät. Jos todistuksessa annetut tiedot ovat vääriä, väärin tietojen antamisesta voi siten seurata vientituen myöntäminen väärin perustein. Rikoslain 16 luvun 8 §:n 1 momentin mukaan rangaistus voidaan tuomita myös, jos todiste annetaan toiselle sanottuun tarkoitukseen käytettäväksi. Kyseiset tiedot saattaisivat täyttää 8 §:n soveltamisen edellytyksenä olevan vaatimuksen siitä, että tiedot ovat oikeudellisesti merkittäviä.

13 luku Erinäiset säännökset

89 §. *Viljatuotteiden alustavaan laaduntarkastukseen liittyvät erityiset menettelyt ja valtion korvausvastuu.* Pykälän 1 momentin mukaan jos alustava viljatuotteiden laaduntarkastus osoittaa, että tuotteiden laatu ei vastaa EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettuja vaatimuksia, Maaseutuvirasto tekisi päätöksen kuorman hylkäämisestä eikä kyseistä kuormaa vastaanotettaisi interventiovarastoon. Ehdotettavassa momentissa todettaisiin erikseen Maaseutuviraston tehtävät, millä korostettaisiin sitä, että kuorman hylkäämisestä koskevista päätöksistä ja tuotteiden analysointia koskevien hakemusten vastaanottamisesta vastaisi Maaseutuvirasto, ei tarkastusviranomainen.

Tuotteiden tarjoajan oikeusturvan kannalta on katsottu perustelluksi varata tälle mahdollisuus hakea Maaseutuvirastolta viljatuotteiden alustavan laaduntarkastuksen perusteena olevan näytteen analysointia laboratoriossa. Hakemukselle tulisi asettaa määräaika, koska näytteiden säilytysmahdollisuudet ja säilyvyys ovat rajalliset. Kyseessä ovat tarkastusten ja näytteiden analysointiin liittyvät tekniset seikat, minkä vuoksi määräaika ehdotetaan annettavaksi Maaseutuviraston määräyksellä.

Ehdotus vastaa sisällöllisesti nykytilaa. Viljan interventio-ostoissa noudatettavista eräistä menettelytavoista annetussa maa- ja

metsätalousministeriön asetuksen (4/2009) 8 §:n mukaan myyjä voi pyytää jälkitarkastusta kirjallisesti Maaseutuvirastolta, jos viljaerää ei vastaanoteta varastoon vastaanoton laaduntarkastuksen perusteella tai jos myyjä haluaa tarkastuttaa haltuunoton laaduntarkastuksen. Pyyntö on jätettävä kymmenen työpäivän kuluessa siitä, kun myyjä on saanut tiedon vastaanoton tai haltuunoton laaduntarkastuksen tuloksista.

Momentin mukaan tuotteiden uudelleen analysointia hakeva toimija vastaisi analysoinnista aiheutuvista kustannuksista, jos analyysi osoittaisi, etteivät hylätyt tuotteet vastanneet vaatimuksia. Tätä on pidetty perusteltuna, koska tällöin toimijan hakemuksesta tehty ylimääräinen analyysi olisi tehty turhaan. Jos taas hylätty erä osoittautuisi laatuvaatimukset täyttäväksi eli viljatuotteiden alustavan laaduntarkastuksen tulos osoittautuisi vääräksi, hakijalta ei perittäisi analysointikustannuksia. Analyysikustannusten vastuunjakoa koskeva ehdotus vastaisi vastuunjakoa, jota sovelletaan interventioasetuksen 32 artiklan nojalla tilanteessa, jossa tuotteiden tarjoaja kiistää interventioasetuksessa tarkoitettua tarkastuksen tuloksen ja vaatii tuotteiden uudelleen analysointia. Yhdenmukaisuuden vuoksi vastaavaa vastuunjakoa ehdotetaan sovellettavaksi myös kansalliseen lainsäädäntöön perustuvan viljatuotteiden alustavan laatuanalyysin kohdalla vastaavassa tilanteessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuotteiden tarjoajan oikeudesta saada korvauksia, jos laboratorioanalyysi osoittaisi, että viljatuotteiden alustavassa laaduntarkastuksen perusteella hylätyt tuotteet täyttivätkin laatuvaatimukset. Tällöin viljatuote-erä on jo hylätty eikä sitä ole otettu vastaan interventiovarastoon.

Viljatuotteiden alustavan laaduntarkastuksen tulos voi osoittautua virheelliseksi, koska se tehdään paikan päällä vain aistinvaraisesti ilman näytteiden analysointia. Asiaa on selvitetty tarkemmin tarkastuksia koskevassa luvussa. Aistinvaraisessa tarkastuksessa ei ole mahdollista tarkastaa tuotteita samalla tarkkuudella kuin laboratorioanalyysissä. Tämän vuoksi tulokset voivat poiketa toisistaan, vaikka molemmat tarkastukset on tehty asianmukaisesti. Tuloksen virheellisyyteen ei

siten liity vahingonkorvauslaissa (412/1974) tarkoitettua tuottamuksellisuutta. Koska kyse on kansallisesti käyttöön otetusta tarkastusmenettelystä, josta voi aiheutua sen toteuttamistavasta johtuen tuotteiden toimittajalle kustannuksia ja taloudellista vahinkoa, on katsottu perustelluksi, että toimija voisi tällaisessa tapauksessa saada ne korvatuksi. Käytännössä viljatuotteiden alustavan laaduntarkastuksen tulos on kuitenkin osoittautunut vääräksi hyvin harvoin eikä kyseistä korvausta ole kertaakaan haettu.

Momentissa säädettäisiin edellytyksistä, joiden perusteella voitaisiin korvata tuotteiden alempaan hintaan myynnistä aiheutuva taloudellinen menetys. Lähtökohtana on, että interventiovarastoon ostettaessa hinta on korkeampi kuin vallitseva markkinahinta. Jos tuotteita ei ole voitu myydä interventiovarastoon tarkastukseen liittyvästä virheellisestä tuloksesta johtuen ja jos ne joudutaan myymään alempaan hintaan muulle ostajalle, tulisi hinnanero korvata.

Korvauksesta säädetään nykyisin viljan interventio-ostoissa noudatettavista eräistä menettelytavoista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (4/2009) 8 §:ssä, jonka mukaan tarjoajalle on korvattava viljaerän hylkäyksestä aiheutuvat analysointi- ja rahtikustannukset ja mahdollisesta hinnanerosta johtuvat menetykset, jos todetaan, että vastaanoton laaduntarkastuksessa hylätty viljaerä olisi täyttänyt interventiovaatimukset.

Momentissa ehdotetaan nykytilaan verrattuna täsmennettäväksi hinnaneroa koskevan korvauksen edellytyksiä. Jotta hinnaneroa koskevan korvausvastuun syntyminen ei olisi riippuvainen siitä, miten tuotteiden haltija päättää menettellä, ehdotetaan nykytilaan verrattuna täsmennettäväksi, että korvaus voidaan myöntää vain tilanteessa, jossa tuotteita ei ole mahdollista enää toimittaa interventiovarastoon. Jos tuotteita voidaan edelleen myydä EU:n lainsäädännön mukaisessa tuotteiden vastaanotolle säädetyssä määräajassa interventiovarastoon, ei perustetta hinnaneron korvaukselle ole. Tällöin korvattaisiin hakemuksesta ylimääräiset kuljetuskustannukset.

Jos tuotteiden myyminen interventiovarastoon ei enää olisi mahdollista, tulisi kyseeseen hinnaneron korvaus. Tätä oikeutta tulisi

kuitenkin nykytilaan verrattuna täsmentää myyntiajankohdan ja korvauksen tason suhteen, koska ei voida pitää perusteltuna, että oikeus alempaan hintaan myyntiin olisi ajallisesti rajoittamaton. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi ajasta, jonka kuluessa hinnaneron korvaukseen oikeuttava myynti tulisi toteuttaa. Siten korvauksen hakijalla olisi sitova tieto siitä, minkä ajan kuluessa tehty myynti voi oikeuttaa hinnaneron korvaamiseen.

Korvattava määrä ehdotetaan nykytilaan verrattuna täsmennettäväksi interventiovarastointiin liittyvän ostohinnan ja vallitsevan hintatason väliseksi hinnaksi. Jos myyntihintaa ei lainkaan säädettäisi, voisi hyvin alhaiseen hintaan tapahtuvista ja mahdollisesti keinotekoisista kaupoista seurata kohtuuttoman suuri korvattava määrä. Ei ole pidettävä tarkoituksenmukaisena, että korvattavan määrän suuruus olisi riippuvainen eri toimijoiden itsensä sopimista kauppahinnoista. Vallitseva markkinahinta olisi kriteerinä neutraali ja helposti julkisten markkinatietojen perusteella todettavissa.

Momentissa säädettäisiin lisäksi määräajasta, jonka kuluessa korvausta tulisi viimeistään hakea. Sillä voitaisiin välttää tilanteet, joissa viranomaisen joutuisi käsittelemään kenties hyvinkin vanhoihin tapahtumiin perustuvia korvaushakemuksia. Ehdotettu määräaika on katsottu korvauksen hakemisessa tarvittavien tietojen keräämiseen riittäväksi.

Pykälän 3 momentin mukaan kustannusten ja hinnaneron korvaamisesta päättäisi hakemuksesta Maaseutuvirasto. Hakemukseen olisi liitettävä selvitys kustannuksista ja myynnistä. Maaseutuvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä tiedoista. Kyseessä olisivat kustannuksia koskevien tietojen yksityiskohdat, minkä vuoksi tarkemmat säännökset ehdotetaan annettavaksi määräyksellä. Kyseiset hakemukset käsittelevällä Maaseutuvirastolla olisi parhaat edellytykset arvioida tarvittavia tietoja.

90 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta maa- ja metsätalousministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen ehdotettavan lain nojalla tekemään päätökseen. Ministeriölle kuuluvia päätöksiä on selvitetty yleisperustelujen yhteydessä. Päätösten

luonteen vuoksi ei ole pidetty perusteltuna, että asiaa käsiteltäisiin korkeimmassa hallinto-oikeudessa, kuten ministeriön päätösten osalta muutoin tehtäisiin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että muutosta ehdotettavan lain nojalla tehtäviin maa- ja metsätalousministeriön päätöksiin haettaisiin hallinto-oikeudelta. Muutoin muutoksenhaussa noudatettaisiin hallintolainkäyttölakia (586/1999). Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen osalta muutoksenhaun kohteena voisi olla tämän päätös hintaselvityksiin liittyvän uhkasakon asettamisesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta Maaseutuviraston ehdotettavan lain nojalla tekemiin päätöksiin. Maaseutuvirasto vastaa pääsääntöisesti markkinajärjestelyn toimeenpanoon liittyvistä päätöksistä. Muutoksenhaku on ollut vähäistä.

Momentissa ehdotetaan otettavaksi käyttöön oikaisuvaatimusmenettely, jonka mukaan Maaseutuviraston päätöksiin ei saisi hakea muutosta valittamalla, vaan tekemällä kirjallinen oikaisuvaatimushakemus Maaseutuvirastolle. Päätökseen saisi vaatia oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiansannista siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimusjärjestelmän on katsottu parantavan asianosaisen oikeusturvaa, koska tämän voi saada virheellisen päätöksen muutetuksi valitusta kevyemmässä menettelyssä tai ainakin yksilölliset perustelut sille, minkä vuoksi päätöstä ei muuteta. Maaseutuviraston päätöksiä koskevaa muutoksenhakua ja oikaisuvaatimuksen käyttöönoton perusteita on selvitetty myös edellä yleisperustelujen yhteydessä.

Maaseutuviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen, joka koskee takaisinperintää, seuraamusmaksun määräämistä tai valvontaa, saisi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muihin valituslautakunnan päätöksiin saisi hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Nykyisin Maaseutuviraston päätökseen haetaan muutosta tukitehtävälain 10 §:n nojalla valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan. Muutoksenhausta maaseu-

tuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen säädetään nykyisin tukitehtävälain 10 §:n 3 momentin nojalla, jonka mukaan päätöksestä voi valittaa ilman valituslupaa vain, jos kyse on takaisinperinnästä tai valvonnasta. Säännös on ollut voimassa vuoden 1993 alusta alkaen. Koska seuraamusmaksua on pidetty takaisinperintään ja valvontaan rinnastettavana seikkana, ehdotetaan, että siihen sovellettaisiin samoja muutoksenhaun edellytyksiä kuin takaisinperintää ja valvontaa koskeviin päätöksiin. Tältä osin on huomattava, että esimerkiksi vientituen osalta takaisinperintä ja seuraamusmaksun määrääminen liittyvät usein samaan tapahtumaan eikä näiden erottamista muutoksenhaussa ole pidettävästäkään syystä perusteltuna.

Pykälän 3 momentissa viitattaisiin siihen, että muilta osin muutoksenhausta säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

91 §. EU:n rahoitus. Pykälän mukaan EU:n rahoitus tuloutettaisiin valtion talousarvioon. Interventiovarastointiin sekä interventioostoihin ja -myynteihin liittyvien EU:n varojen hallinnosta säädetään kuitenkin maatalouden interventiorahastosta annetussa laissa (1206/1994).

14 luku Voimaantulo

92 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lain voimaantulon ajankohdasta. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

Nykyiset täytäntöönpanolaki ja tukimenettelylaki on tarkoitus kumota samaan aikaan valmisteltavan lain nojalla, missä yhteydessä on tarkoitus jättää voimaan täytäntöönpanolain ja tukimenettelylain nojalla annettuja asetuksia. Asiaa on selvitetty tarkemmin kohdassa 6 Riippuvuus muista esityksistä.

93 §. Siirtymäsäännös. Pykälän 1 momentin mukaan ehdotettavan lain voimaantullessa vireillä olleeseen asiaan sovellettaisiin ehdotettavan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Pykälän 2 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin. Tämä olisi tarpeen ainakin tarkempien säännösten valmistelun osalta.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lakiehdotuksessa ehdotetaan säädettäväksi valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Lisäksi ehdotetaan Maaseutuvirastolle ja Tullihallitukselle oikeutta antaa määräyksiä.

Valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin ehdotettavan lain 8, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 33, 35, 36, 40, 41, 42, 44, 52, 59, 66, 67 ja 73 §:ssä. Ne koskisivat tarkemmin seuraavia seikkoja. Valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä korvattavista kustannuksista säädettäisiin 8 §:n 1 momentissa. Tukeen oikeutettuja kustannuksia sekä tuen enimmäismäärää ja useassa erässä maksettavan tuen yksittäisen erän vähimmäismäärää koskevista valtuuksista säädettäisiin 20 §:n 2 momentissa, 21 §:n 2 momentissa, 22 §:n 1 ja 3 momentissa, 26 §:n 2 momentissa, 28 §:n 1 momentissa, 33 §:ssä ja 73 §:n 2 momentissa. Kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista sekä tietojen kirjaamistavasta säädettäisiin 23 §:n 3 momentin, 29 §:n 4 momentin, 35 §:n 3 momentin, 36 §:n 2 ja 3 momentin, 41 §:n 3 momentin, 44 §:n, 59 §:n 2 momentin, 66 §:n 2 momentin ja 67 §:n valtuussäännöksessä. Määräajoista voitaisiin säätää tarkemmin 19 §:n 3 momentin, 23 §:n 2 momentin, 25 §:n 1 momentin ja 42 §:n 3 momentin nojalla. Ruhonluokittajalta edellytettävästä koulutuksesta ja työnäytteestä sekä tarkastuksessa apuna käytettävän yksityisen toimijan ammattitaidosta ja edellytettävistä resursseista voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä 40 §:n 2 momentin ja 59 §:n 2 ja 3 momentin nojalla. Hintaselvitysten antamiseen velvollisista toimijoista voitaisiin säätää tarkemmin 41 §:n 3 momentin nojalla. Lakiehdotuksen 52 §:n 2 momentin nojalla voitaisiin säätää tarkastustehtävien tarkemmasta jakaantumisesta siinä tarkoitettujen viranomaisten välillä.

Valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä ministeriön asetuksella säädettäisiin ehdotettavan lain 7, 30, 31, 37, 39, 42 ja 68 §:ssä. Ne koskisivat tarkemmin seuraavia seikkoja. Tuotteiden varastoon toimittamisen ja poistamisen tavasta, varastointiolosuhteista, va-

rastointitavasta, tuotteiden merkinnöistä ja varastointiin liittyvien tietojen kirjaamisesta ja ilmoittamisesta sekä varastointiin liittyvien ilmoitusten määräajoista voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä 7 §:n 1 momentin, 30 §:n 2 ja 3 momentin ja 31 §:n 1 ja 2 momentin nojalla. Tukijärjestelmiin liittyvistä tarkemista teknisistä vaatimuksista voitaisiin säätää 37 §:n nojalla. Ruhonluokitusasteikoista, ruhonluokituksen teknisestä toteutuksesta, ruhon merkinöistä ja ruhon tarjontamuodoista voitaisiin säätää tarkemmin 38 §:n 3 momentin ja 39 §:n 1—3 momentin nojalla. Hintaselvityksiin liittyvistä lomakkeista ja tiedonsiirtomuodoista voitaisiin säätää tarkemmin 42 §:n 2 momentin nojalla. Lakiehdotuksen 68 §:n 2 momentin valtuus koskisi säilytettäviä asiakirjoja.

Maaseutuviraston oikeudesta antaa määräyksiä säädettäisiin lakiehdotuksen 6, 8, 10, 12, 14, 19, 23, 24, 34, 48, 70 ja 89 §:ssä. Ne koskisivat tarkemmin seuraavia seikkoja. Viranomaiselle esitettävistä tiedoista säädettäisiin 6 §:n 2 momentissa ja 8 §:n 2 momentissa, 10 §:n 2 momentissa, 12 §:n 3 momentissa, 14 §:n 1 momentissa, 19 §:n 3 momentissa, 23 §:n 1 momentissa, 24 §:ssä, 34 §:n 3 momentissa, 70 §:n 3 momentissa ja 89 §:n 3 momentissa. Vienti- ja tuontitodistusten käytöstä voitaisiin antaa määräyksiä 10 §:n 2 momentin ja vakuuksien vapauttamisessa käytettävästä asiakirjasta ja menettelystä 48 §:n 3 momentin nojalla. Lomakkeista voitaisiin antaa tarkempia määräyksiä 70 §:n 2 momentin nojalla. Maaseutuvirasto voisi 89 §:n 1 momentin nojalla asettaa näytteiden analysointia koskevalle hakemukselle määräajan.

Tullihallituksen määräystenantovallassa säädettäisiin lakiehdotuksen 13 §:ssä ja 14 §:n 3 momentissa, jotka koskisivat vientituen hakemiseen liittyvän ennakoilmoituksen ja vienti-ilmoituksen määräaika, ennakoilmoituksessa esitettäviä tietoja ja vientituotteiden esille asettamisen tapaa tuotteita lastattaessa.

Ehdotettavien valtuussäännösten osalta on huomioitu, että oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista säädettäisiin pykälien perussäännöksissä. Valtuussäännökset on pyritty säätämään riittävän yksilöidyiksi ja tarkkarajaisiksi. Ehdotettavien valtuussäännösten sää-

velvollisuudesta alentaa tuotteista perimäänsä hintaa. Vaatimus perustuu koulumaitoasetuksen hintavalvontaa koskevaan 14 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tuen määrä heijastuu asianmukaisesti edunsaajan maksamaan hintaan. Koulumaitoasetuksen lähtökohtana on tilanne, jossa mainittu edunsaaja eli oppilas ostaa kyseisen tuotteen. Koska kouluruokailu on Suomessa ilmaista, ei hinnan alennusta voida toteuttaa oppilaan ostaessa tuotteen, vaan oppilaitoksen tai siitä vastaavan viranomaisen ostaessa tuotteen. Tämän jäsenvaltiolle asetun vaatimuksen täytäntöönpano Suomessa edellyttää siten sen varmistamista, että tuki kohdistuu tuotteita ostaviin oppilaitoksiin tai niistä vastaaviin viranomaisiin, vaikka sitä hakee tuotteiden toimittaja. Tämä toteutettaisiin nykytilan mukaisesti säätämällä, että toimittajan on alennettava tukihakemuksen kohteena olevien tuotteiden hintaa vähintään tukea vastaavalla määrällä. Asiaa on selvitetty tarkemmin 36 §:n perustelujen yhteydessä.

Koulumaitotuen hakijan velvoite alentaa hintoja muistuttaa hintojen sääntelyä ja sillä on liittynyt omaisuudensuojaan. Perustuslain 15 §:n 1 momentin turvaamaan omaisuudensuojaan kuuluu valta määrätä omaisuudesta esimerkiksi myymällä se haluamallaan hinnalla. Vastaavantyyppistä sääntelyä liittyy lääkelain muuttamisesta annettuun lakiin (22/2006), jolla lisättiin lääkelakiin (395/1987) 37 a §. Sen mukaan lääkkeen tukuhinnan on oltava kaikille apteekkeille ja sivuapteekkeille sama. Asiaa on käsitelty tarkemmin perustuslakivaliokunnan lausunnossa 49/2005 vp, jonka mukaan sääntelyn tavoitteena on lääkkeiden hintojen kohtuullistaminen muun muassa siten, että apteekkien lääkevalmistajilta saamat alennukset siirtyisivät vähittäismyyntihintoihin. Rajoitukselle on katsottu olevan painavat yhteiskunnalliset perusteet. Ehdotettavan säännöksen tavoitteena puolestaan on varmistaa, että tuki kohdistuu oikealle taholle eli tuotteita ostaviin oppilaitoksiin tai niistä vastaaviin viranomaisiin.

Asiaa omaisuudensuojan kannalta arvioitaessa on huomioitava, että kyse on toimittajalle vapaaehtoisesta toiminnasta. Tämä ei ole velvollinen hakemaan kyseistä tukea eikä si-

ten alentamaan hintoja, vaan tämä voi myydä tuotteita oppilaitoksille ja viranomaisille normaaliin hintaan siten, että oppilaitos tai viranomainen itse hakee tuen. Myös nykyisin koulumaitotukea hakevat sekä oppilaitokset ja viranomaiset itse että näiden puolesta toimivat tuotteiden toimittajat. Edellä selvitetty seikat ja erityisesti menettelyn vapaaehtoisuus huomioiden velvoite alentaa hintaa on katsottu perustelluksi ja oikeasuhtaiseksi suhteessa omaisuudensuojaan.

Koulumaitotuen päätyminen oikealle taholle voitaisiin ehdotettavan hinnan alentamisvelvoitteen sijaan varmistaa myös siten, että tukea hakeva tuotteiden toimittaja velvoitettaisiin siirtämään tuki suoraan tuotteita ostaville viranomaisille tai kouluille ilman mahdollisuutta hinnan alentamiseen. Tällöin ei olisi tarvetta hintojen alentamisesta säätämiselle. Lisäksi asia voitaisiin ratkaista siten, että vaikka tukea hakisi tuotteiden toimittaja, tuki maksettaisiin tuotteita ostaville viranomaisille tai kouluille. Eri vaihtoehtoihin liittyviä käytännön etuja ja haittoja on selvitetty tarkemmin 36 §:n perustelujen yhteydessä. Ehdotettava hinnan alentamiseen perustuva menettely vastaa nykytilaa.

Ehdotettavassa laissa viitattaisiin tuen takaisinperinnän osalta EU:n lainsäädäntöön, koska takaisinperinnän perusteista säädetään sellaisenaan sovellettavassa EU:n lainsäädännössä. Poikkeuksena tästä olisi mehiläishoitotuki, jonka osalta takaisinperinnän perusteisiin sovellettaisiin valtionavustuslain asiaa koskevia säännöksiä. Viittaus EU:n lainsäädäntöön on katsottu riittäväksi ottaen huomioon, että tuen hakijat ovat pääsääntöisesti maataloustuotteita kaupan pitäviä yrityksiä, joiden voidaan edellyttää tuntevan omaan toimintaan liittyvää tukijärjestelmää koskevan EU:n lainsäädännön sisältö. EU:n lainsäädännössä säädetään myös edellytyksistä, joiden nojalla takaisinperinnästä voidaan luopua esimerkiksi tapauksissa, joihin liittyy viranomaisen virhe. Takaisinperintää koskevaa EU:n lainsäädäntöä on selvitetty tarkemmin 74 §:n perusteluissa.

4.2 Elinkeinovapaus

Esitykseen sisältyy säännöksiä erältä toimijoilta edellytettävästä hyväksymisestä.

Vaatimuksella on yhteys perustuslain 18 §:ssä tarkoitettuun elinkeinovapauteen, koska hyväksymisen vaatiminen rinnastuu lähtökohtaisesti luvanvaraiseen toimintaan. Perustuslain 18 §:n mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Hyväksymiseen liittyvät ehdotettavan lain säännökset liittyvät hyväksymisen edellytyksiin, hyväksymisen voimassaoloaikaan, hyväksymisen peruuttamisen edellytyksiin ja peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaattamiseen. Niillä kaikilla on liittynyt perustuslain 18 §:ssä tarkoitettuun elinkeinovapauteen.

Ehdotettavassa laissa tarkoitetut hyväksymiset perustuvat EU:n lainsäädännössä jäsenvaltiolle asetettuun velvoitteeseen varmistaa, että tiettyä markkinajärjestelyn täytäntöönpanoon liittyvää toimintaa harjoittaa vain jäsenvaltion tähän erikseen hyväksymä tai tähän luvan saanut toimija. Kyseessä ei siten ole kansallisesti asetettavat vaatimukset, vaan EU:n lainsäädännössä asetetun vaatimuksen kansallinen täytäntöönpano.

Hyväksymisen edellytyksistä säädetään pääsääntöisesti EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä. Siltä osin kuin niiden täytäntöönpano edellyttää kansallisesti asetettavia hyväksymisen edellytyksiä, on perustuslakivaliokunnan lausunnon PeVL 45/2001 vp mukaisesti varmistettu, että edellytykset ilmenevät ehdotettavan lain pykälistä. Lisäksi on pyritty varmistamaan, että vaatimus on lausunnosta PeVL 37/2005 vp ilmenevällä tavalla oikeasuhtainen suhteessa hyväksymisjärjestelmän tavoitteisiin.

Hyväksymiset myöntäisi Maaseutuvirasto hakemuksesta tehtävällä hallintopäätöksellä, johon voitaisiin hakea muutosta. Hyväksymisen voimassaoloajasta säädettäisiin ehdotettavassa laissa, jollei asiasta säädetä EU:n lainsäädännöstä. Hyväksyminen olisi voimassa pääsääntöisesti toistaiseksi, mutta eräiltä osin on todettu tarkoituksenmukaisemmaksi tarkastella hyväksymisen edellytysten täyttymistä määräajoin, minkä vuoksi eräät hyväksymiset olisivat voimassa kolmen vuoden määräajan. Hyväksyminen uudistettaisiin tällöin hakemuksesta, josta ilmenee hyväksymisedellytysten olevan edelleen voimassa.

Seuraavassa selvitetään yleisesti kunkin hyväksymisjärjestelmän vaatimuksia ja taustaa. Tarkemmin asiaa selvitetään kutakin hyväksymisjärjestelmää koskevan pykälän perustelujen yhteydessä.

Ehdotettavan lain 9 ja 30 §:ssä tarkoitettua interventiovarastointiin ja yksityiseen varastointiin tarkoitettua voimaa ja maitotuotteiden valmistajan hyväksymisjärjestelmissä on kyse vakiintuneesta toiminnasta, jonka täytäntöönpano nykyisin perustuu EU:n lainsäädännön soveltamiseen. Koska kuitenkin eräistä seikoista, kuten hyväksymisen voimassaoloajasta ei ole säädetty EU:n lainsäädännössä, ja koska kyse on luvanvaraisuuteen rinnastettavasta toiminnasta, hyväksymisestä säädettäisiin ehdotettavassa laissa. Kuten 9 ja 30 §:n perusteluista ilmenee, ehdotettavat hyväksymisen edellytykset täyttyvät, kun kyseisten tuotteiden tuotantoa koskevat elintarvikelainsäädännön asettamat vaatimukset täyttyvät. Hyväksymisessä ei siten ole kyse lisävaatimuksista, vaan seikoista, joita valmistuksessa on muutenkin noudatettava. Tämän vuoksi ehdotettavaa hyväksymissäädännöstä ei ole pidetty ongelmallisena elinkeinovapauden kannalta.

Ehdotettavan lain 12 §:ssä säädettäisiin tiettyjen hampppualan tuotteiden tuojien hyväksymisen edellytyksistä. Kuten pykälän perusteluista ilmenee, edellytykset ovat muista markkinajärjestelyyn liittyvistä hyväksymisistä poiketen vapaammin jäsenvaltion harkittavissa. Mainitussa pykälässä hyväksymisen edellytykseksi ehdotetaan tuojan antamaa sitoumusta noudattaa toimintaa koskevaa lainsäädäntöä. Toimintaa koskevista vaatimuksista säädetään EU:n lainsäädännössä lukuun ottamatta eräitä ehdotettavassa laissa tarkoitettuja selvitysten määräaikoja ja esitettäviä asiakirjoja koskevia täsmennyksiä. Ehdotettavia säännöksiä ei ole pidetty ongelmallisena elinkeinovapauden kannalta ottaen huomioon, että hyväksymisvaatimus perustuu EU:n lainsäädäntöön ja että hyväksymisedellytykset toteutuisivat sitoumuksen antamisella ilman toimijalle asetettavia lisävaatimuksia. Ehdotettavat vaatimukset olisivat nykyisiä selvästi lievemmat. Voimassa olevan ministeriön asetuksen mukaan edellytyksenä on, että maahantuojat nauttii yleistä luottamusta ja tällä ei ole maksettavaksi

erääntyneitä maahantuontiin liittyviä veroja tai maksuja. Tämän tyyppisten vaatimusten asettamista ei ole pidetty perusteltuina eikä oikeasuhtaisina, koska järjestelmän tarkoituksena on varmistaa kuiduntuotantoon tarkoitettun hampun markkinoiden toiminta siten, että tuotteiden tiettyjen yksityiskohtaisten laatuvaatimusten täyttymistä valvotaan tuonin yhteydessä. Ehdotuksen perusteita on selvitetty tarkemmin kyseisen pykälän perusteluissa. Säädöstaso tulisi nostaa lain tasolle, koska kyse on luvanvaraisuuteen rinnastettavasta toiminnasta.

Ehdotettavan lain 15 ja 16 §:ssä säädettäisiin vientitukeen liittyvien muonitusvarastojen ja tarkastuslaitosten hyväksymisestä. Niiden osalta hyväksyminen perustuu sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön, johon ei liity juurikaan kansallista harkintavaltaa.

Ehdotettavan lain 34—36 §:ssä täsmennettäisiin koulumaitoasetuksessa tarkoitettun hyväksymisen edellytyksiä siten, että hakijoina voisivat toimia Suomen lainsäädännön mukaiset päiväkodit ja oppilaitokset. Säännöstä ei ole pidetty perustuslain kannalta ongelmallisena, koska hyväksymisvaatimus perustuu EU:n lainsäädännön vaatimuksiin ja koska ehdotettavan säännöksen nojalla varmistettaisiin, että kaikki päiväkotia ja oppilaitoksia käyvät lapset voivat olla kyseisen tuen piirissä.

Lisäksi säädettäisiin jäsenvaltion harkintavaltaan kuuluvasta mahdollisuudesta hyväksyä tuen hakijaksi nykytilan mukaisesti myös tuotteiden toimittajat. Kyseessä ei ole hyväksymisvaatimuksen asettaminen uudelle toimijalle, vaan tuen hakijan määrittelyn laajentaminen. EU:n lainsäädäntö kuitenkin edellyttää, että myös tässä tapauksessa toimija on erikseen hyväksyttävä. Hyväksymisen edellytyksiä ja hyväksytyjä hakijoita koskevia vaatimuksia on selvitetty tarkemmin 34—36 §:n perusteluissa. Kyseessä on vakiintunut menettely, jonka perusteena oleva säädöstaso tulisi kuitenkin nostaa perustuslain edellytysten mukaisesti lain tasolle.

Ehdotettavan lain 40 §:ssä tarkoitettu ruhonluokittajan hyväksymisjärjestelmä perustuu luokitusasetukseen, jonka mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että luokituksen tekevät tätä tarkoitusta varten luvan saaneet pä-

tevät luokittajat. Luokituksen tarkoituksena on varmistaa ruhon eri osien hintojen tarkkuus ja se, että hinnat perustuvat yhtenäisiin kriteereihin EU:n sisämarkkinoilla. EU:n lainsäädäntö ei mahdollista hyväksymisvaatimuksesta poikkeamista, mutta jättää pätevyyden varmistamista koskevat vaatimukset kansalliseen harkintavaltaan. Mainituissa 40 §:ssä säädettäisiin hyväksymisen myöntämisen perusteista, joilla varmistettaisiin tämän vaatimuksen toteutuminen. EU:n lainsäädäntöä ja hyväksymisen edellytysten asettamisessa huomioituja seikkoja on selvitetty tarkemmin 40 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa. Kyseessä on vakiintunut toiminta. Sitä koskeva säädöstaso tulisi nostaa perustuslain vaatimusten mukaisesti lain tasolle, koska kyse on luvanvaraisuuteen rinnastettavasta toiminnasta.

Ehdotettavaa ruhonluokittajan pätevyysvaatimusta voidaan pitää merkityksellisenä elinkeinovapauden kannalta, koska se rajoittaa teurastamoissa ruhojen luokitusta tekemään oikeutettujen henkilöiden joukkoa. Hyväksymisen edellytyksenä olevasta pätevyydestä säädettäisiin ehdotettavassa laissa siten, että edellytyksenä olisi riittävä koulutukseen perustuva pätevyys ja työnäyte. Säännös vastaisi sisällöllisesti nykyisin sovellettua menettelyä, jota on pidetty tarkoituksenmukaisena pätevyyden edellytysten varmistamisessa. Hyväksyminen olisi voimassa määräajan, minkä jälkeen se hakemuksesta uusittaisiin. Suhteellisuusperiaatteen toteutumisen varmistamiseksi ehdotetaan, että hakijan ei olisi annettava uutta työnäytettä, jollei tähän olisi erityisiä syitä. Koulutuksen ja työnäytteen sisällöstä ja toteuttamistavasta voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotettavan lain 45 §:ssä tarkoitettu sokeerialan yritysten hyväksymisjärjestelmä perustuu sellaisenaan sovellettavaan mainitun pykälän perusteluissa tarkemmin selvitettyyn EU:n lainsäädäntöön. Kyseessä on vakiintunut menettely, jolla varmistetaan sokerin tuotantokiintiöjärjestelmän asianmukainen hallinnointi. Hyväksymisvaatimus on elinkeinovapauden kannalta merkityksellinen, koska sokerin tuotanto on sallittua vain hyväksytyille toimijoille. Ehdotettavassa hyväksymistä koskevassa säännöksessä on kuitenkin

kyse sellaisenaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön perustuvasta vakiintuneesta järjestelmästä, johon ei tältä osin liity kansallista harkintavaltaa.

Ehdotettavan lain 47 §:n mukaan markkinajärjestelyn täytäntöönpanossa edellytettäväksi takaukseksi voitaisiin hyväksyä vain vakuusasetuksen 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun hyväksytyin takauksenantajan takaus. Vakuusasetuksen 8 artiklan mukaan vakuus voidaan antaa 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna takauksena. Mainitun 1 kohdan mukaan takaajan asuinpaikan tai sijoittautumispaikan on oltava yhteisössä ja jollei perustamissopimuksen palvelujen vapaata tarjoamista koskevista määräyksistä muuta johdu, sen jäsenvaltion, jossa vakuus annetaan, toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä. Ottaen huomioon viittaus palvelujen vapaata tarjoamista koskeviin määräyksiin, ehdotetaan, että hyväksyä voitaisiin EU:ssa asuintai sijoittautumispaikan omaavan lisäksi ETA-alueella toimiva luottolaitos siten kuin ne luottolaitostoiminnasta annetussa laissa määritellään. Nykyisin takauksia ovat antaneet myös eräät vakuutusyhtiöt. Jotta ehdotus ei aiheuttaisi nykyisin hyväksytyjä takaajia koskevia muutostarpeita, ehdotetaan, että takaajaksi voitaisiin myös jatkossa hyväksyä vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu vakuutusyhtiö.

Vakuusasetuksessa toimivaltaisella viranomaisella tarkoitetaan maksajavirastoa, jona Suomessa toimii Maaseutuvirasto. Tämän vuoksi takauksenantajan tulisi olla Maaseutuviraston hyväksymä. Maaseutuvirasto vastaa myös kyseisten vakuuksien vastaanottamisesta ja hallinnoinnista Suomessa. Maaseutuviraston myöntämä hyväksyminen olisi käytännössä luonteeltaan tekninen, koska hyväksymisen edellytyksenä olisi 47 §:n mukaan vain sen varmistaminen, että kyseessä on luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkemmin määritelty luottolaitos tai vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu vakuutusyhtiö. Hyväksymisen edellytyksiä on selvitetty tarkemmin 47 §:n perusteluissa. Ottaen huomioon, että hyväksymisen osalta ei asetettaisi lisävaatimuksia suhteessa luottolaitostoimintaan tai vakuutus toimintaa koskevaan lainsäädäntöön, hyväksymistä koskevaa säännöstä

ei ole pidetty ongelmallisena elinkeinovapauden kannalta.

Ehdotettavassa laissa säädettäisiin myös hyväksymisen peruuttamisesta. Säännöksiä sovellettaisiin toissijaisesti suhteessa EU:n lainsäädäntöön. EU:n lainsäädännössä asiasta on säädetty epäyhtenäisesti. Ehdotettavassa laissa viitattaisiin kunkin hyväksymisen yhteydessä informatiivisista syistä EU:n lainsäädäntöön, jos siinä säädetään hyväksymisen peruuttamisen edellytyksistä. Kyseisten pykäliden perusteluissa on selvitetty tarkemmin EU:n lainsäädännön sisältöä. Esimerkiksi interventiovarastointiin ja yksityiseen varastointiin tarkoitettujen voi- ja maitotuotteiden valmistajan hyväksymisen peruuttamisen edellytyksistä säädetään interventioasetuksen liitteen IV III osassa. Jos tällaisia säännöksiä ei ole annettu, hyväksymisen peruuttamisen edellytyksiin sovellettaisiin ehdotettavassa laissa tarkoitettuja hyväksymisen peruuttamisen edellytyksiä.

Hyväksymisen peruuttamisen sijaan tulisi ensisijaisesti sovellettavaksi korjauskehoitusmenettely, jonka mukaan viranomaisen tulisi havaitessaan puute tai rikkomus antaa hyväksytylle toimijalle kehoitus korjata puute tai rikkomus määräajassa. Vain, jos korjauskehoitusta ei noudattaisi, tulisi sovellettavaksi hyväksymisen peruuttamista koskevat säännökset. Tällä menettelyllä varmistettaisiin suhteellisuusperiaatteen toteutuminen.

Ehdotettavan korjauskehoitusmenettelyn ja korjaukselle asettavan määräajan on katsottu täyttävän ne vaatimukset, joita perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö edellyttää. Esimerkiksi perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 56/2002 vp todetaan, että rekisteristä poistaminen edellyttää, että toimijalle annetaan ensin huomautus ja mahdollisuus määräajassa korjata puute. Lausunto koski toimijan velvollisuutta rekisteröityä kasvin-suojelurekisteriin ja edellytyksistä, joiden perusteella toimija voidaan poistaa rekisteristä. Kyseinen rekisteristä poistaminen rinnastuu sisällöltään ehdotettavassa laissa tarkoitettuun hyväksymisen peruuttamiseen.

Ehdotettavan lain hyväksymisen peruuttamista koskevien säännösten osalta on huomioitu tähän liittyvä perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö. Esimerkiksi perustuslakivaliokunnan lausunnon PeVL 56/2002 vp

mukaan toimijan poistaminen rekisteristä edellyttää, että kyseessä on vakava ja olennainen virhe tai laiminlyönti. Myös lausunnossa PeVL 45/2001 vp painotetaan virheen tai laiminlyönnin merkittävyyttä. Lausunnoissa PeVL 19/2002 vp ja PeVL 43/2006 vp on kiinnitetty huomiota siihen, että peruuttaminen voidaan tehdä vain vakavien ja olennaisien rikkomusten perusteella. Sääntelyn oikeussuhtaisuutta on käsitelty myös lausunnossa PeVL 48/2005 vp, jonka mukaan luvan peruuttamismahdollisuus on sidottava vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin sekä siihen, että luvanhaltijalle mahdollisesti annetut huomautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet puutteiden korjaamiseen.

Hyväksymisen peruuttaminen edellyttäisi, että kyseessä on hyväksymisen edellytyksiä koskeva puute tai hyväksytyin toimijan toimintaa koskevia vaatimuksia koskeva laiminlyönti tai rikkomus, jota on pidettävä vaatimusten kokonaisuuden kannalta olennaisena ja vakavana virheenä tai laiminlyöntinä. Hyväksymisen edellytysten puutteellisuuden osalta on katsottu, että jo EU:n lainsäädännön täytäntöönpanoa koskevan lojaliteettiperiaatteen perusteella jäsenvaltion tulisi varmistaa, ettei EU:n lainsäädäntöön perustuvaa hyväksymistä pidetä voimassa tilanteessa, jossa hyväksymisen edellytykset eivät täyty. Toimintaa koskevien vaatimusten rikkomisen tai laiminlyönnin osalta hyväksymisen peruuttaminen edellyttäisi puutteen tai laiminlyönnin merkityksen arviointia siten, että mikä tahansa vähäinen puute ei voisi johtaa hyväksymisen peruuttamiseen. Ennen peruuttamista toimijaa tulisi lisäksi kuulla asiasta. Näillä perusteilla on katsottu, että hyväksymisen peruuttamista koskeva sääntely täyttäisi perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä edellytetyt vaatimukset.

Ehdotettavassa laissa säädettäisiin myös peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaattamisen edellytyksistä. Hyväksymisen saatettaisiin hakemuksesta uudelleen voimaan, jos toimija esittää selvityksen hyväksymisen edellytysten täyttymisestä ja todetun puutteen tai laiminlyönnin korjaamisesta. Jos korjaamista ei voida asian luonteen vuoksi tehdä, tulisi esittää selvitys toimenpiteistä puutteen tai laiminlyönnin uusiutumisen estämiseksi.

Säännös olisi toissijainen suhteessa EU:n lainsäädäntöön, jossa eräiden hyväksymisten osalta säädetään myös tästä asiasta. Esimerkiksi interventiovarastointiin ja yksityiseen varastointiin tarkoitettujen voija maitotuotteiden valmistajan peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaattamisen edellytyksistä säädetään interventioasetuksen liitteen IV III osassa.

4.3 Viranomaisten toimivalta ja kotirauha

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi lain mukaan toimivaltaisessa viranomaisessa. Tämän varmistamiseksi ehdotettavassa laissa on pyritty nykyistä yksiselitteisemmin säätämään siitä, mikä viranomainen vastaa mistäkin tehtävästä. Tarkastuksista vastaavista viranomaisista ja näiden vastuulla olevista tarkastuksista on pyritty säätämään yksiselitteisesti ja siten kuin esimerkiksi perustuslakivaliokunnan lausunnosta PeVL 17/2004 vp ilmenee. Ehdotettavassa laissa on kiinnitetty huomiota myös siihen, että tarkastusten tarkoitus ilmenee nykyistä selvemmin laista. Asiassa on tältä osin huomioitu erityisesti perustuslakivaliokunnan lausunto PeVL 48/2001 vp.

Perustuslain 2 §:ssä edellytetään lisäksi, että julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Tämä vaatimus on erityisesti huomioitu pyrkimällä säätämään viranomaisten tarkastusoikeudesta riittävän yksityiskohtaisella tavalla.

Ehdotukseen sisältyy myös säännöksiä EU:n toimielinten tarkastus- ja tiedonsaanti-oikeudesta. Tarkastuskäynnit perustuvat nykyiseen EU:n lainsäädäntöön. Tähän liittyvien säännösten osalta on huomioitu perustuslakivaliokunnan lausunto PeVL 45/2001 vp.

Jokaisen kotirauha on perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan turvattu. Lailla voidaan perustuslain 10 §:n 3 momentin mukaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimista. Nykyisin voimassa olevan lainsäädännön valmistelun yhteydessä annetussa lausunnossa PeVL 69/2002 vp kiinnitettiin erityistä huomiota kotirauhan suojan piirissä tehtäviä tarkastuk-

sia koskeviin rajoituksiin ja pidettiin perusteltuna, etteivät tarkastukset ulottuisi kotirauhan suojan piiriin. Myöskään nyt ehdotettavassa laissa viranomaisten tarkastustoimivaltuuksia ei ole tarpeen ulottaa kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin. Näin ollen tarkastusvaltuuksia koskevissa säännöksissä on nimenomaisesti rajattu tällaiset tilat tarkastusoikeuden ulkopuolelle huomioiden lausunnot PeVL 2/2002 vp ja PeVL 18/2006.

Ehdotettavassa laissa tarkoitetut tarkastukset kohdistuvat pääasiallisesti elintarvikealan yrityksiin. Liikehuoneistoihin ja vastaaviin yritysten tiloihin kohdistuvia tarkastusvaltuuksia koskevan lainsäädännön on oltava riittävän täsmällistä ja tarjottava riittävät taakeet väärinkäytöksiä vastaan. Lainsäädännön on sisällettävä tämän toteutumiseksi riittävät menettelylliset ja oikeusturvataakeet. Tarkastuksilla ei saa puuttua mielivaltaisesti tai suhteettomasti oikeushenkilöiden yksityisen toiminnan piiriin. Asiaa on käsitelty lausunnossa PeVL 5/2010 vp.

Menettelyllisten ja oikeusturvatakeiden toteutumista varmistaa ehdotettavassa laissa osaltaan se, että tarkastusten suorittaminen on sidottu kussakin tarkastusta koskevassa pykälässä yksilöityyn tarkastuksen tarkoitukseen ja siten että tarkastusten sisältö on pääsääntöisesti määritelty EU:n lainsäädännössä. Lakiesityksessä on kiinnitetty erityistä huomiota tarkastusoikeuden täsmällisyyteen säätämällä siitä erikseen kunkin tarkastustyyppin osalta.

Menettelyllisten ja oikeusturvatakeiden osalta on huomioitava myös yleislakina sovellettava hallintolaki, jonka 39 §:ssä säädetään menettelyistä hallintoasian käsittelyyn liittyvissä tarkastuksissa. Hallintolain perustelujen mukaan 39 § koskee ainoastaan sellaista viranomaisen toimivaltaan kuuluvaa tarkastusta, jonka suorittaminen on tarpeen tietyn hallintasian selvittämiseksi tai päätöksen edellytysten toteuttamiseksi. Sen sijaan viranomaisen toimivaltaan kuuluvat valvontatyyppiset tarkastukset jäävät muun lainsäädännön varaan. Ehdotettavassa laissa tarkastukset liittyvät pääsääntöisesti hallintoasian selvittämiseen tai päätöksen edellytysten toteuttamiseen. Kaikkiin tarkastuksiin ei kuitenkaan välttämättä liity hallintoasiaa tai päätöstä. Esimerkiksi hintaselvityksiin ja ruhon-

luokitukseen liittyviin tarkastuksiin ei liity hallintopäätöksen tekemistä eikä pääsääntöisesti myöskään hallintoasian selvittämistä. Tämän vuoksi - ja myös siksi, että ehdotettavaan lakiin sisältyy menettelyä koskevia hallintolaista poikkeavia erityissäännöksiä - lakiehdotukseen sisältyisi viittaussäännös, jonka nojalla tarkastuksissa sovelletaan hallintolain 39 §:n säännöksiä.

4.4 Toimivallan siirto toiselle viranomaiselle

Tarkastustoimivallan siirron osalta on huomioitu myös perustuslakivaliokunnan lausunnosta PeVL 14/2008 vp ilmenevä perustuslain 21 §:n 1 momenttia ja 2 §:n 3 momenttia koskeva ratkaisukäytäntö, jonka mukaan perustuslakivaliokunta on suhtautunut pidättyvästi sääntelyyn, joka mahdollistaa tehtävien rajoituksettomien siirron toiselle viranomaiselle. Valiokunta on etenkin perusoikeuskysymyksen sääntelyn yhteydessä pitänyt välttämättömänä, että toimivaltainen viranomainen ilmenee laista yksiselitteisesti tai muuten täsmällisesti tai että ainakin viranomaisten toimivaltasuhteiden lähtökohdat sekä toimivallan siirtämisen edellytykset ilmenevät laista riittävän täsmällisesti. Lausunto on huomioitu siten, että mahdollisuus siirtää tehtäviä toiselle viranomaiselle olisi rajattu vain ehdotettavassa laissa tarkoitettuihin viranomaisen tarkastusvaltuuksiin. Kyse ei olisi tarkastustehtävän siirrosta kokonaisuudessaan, vaan ainoastaan laissa tarkoitettuna viranomaisen oikeudesta käyttää tarkastuksessa apuna ehdotettavassa laissa tarkemmin määriteltävää toista viranomaista. Kyse ei siten olisi toimivallan rajoituksettomasta siirrosta. Lakiehdotuksessa säädettäisiin myös tarkastuksen suorittamiseen valtuutettavasta viranomaisesta.

4.5 Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle

Ehdotettavaan lakiin sisältyy ehdotuksia yksityisoikeudellisten toimijoiden käytöstä apuna tarkastuksissa. Yksityisoikeudellisten toimijoiden käytöllä apuna tarkastuksissa pyritään toteuttamaan tarkastukset mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Ehdotettavan lain 59 §:n mukaan tarkastuksissa voitaisiin käyttää apuna tilintarkastajaa. Markkinajärjestelyn täytäntöönpano edellyttää eräiltä osin kirjanpidon ja varojen käytön tarkastamista. Koska tällainen tarkastustoiminta edellyttää erityisammattitaitoa, sen toteuttamisessa olisi tarkoituksenmukaista voida käyttää tarvittaessa apuna hallinnon ulkopuolisia tilintarkastajia. Vastaaventyypisestä tilintarkastajan käytöstä tarkastuksissa ja tätä koskevista vaatimuksista säädetään maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 45 §:n 2 momentissa.

Ehdotettavan lain 59 §:n mukaan viljatuotteita interventiovarastoon vastaanottaessa suoritettavissa tarkastuksissa voitaisiin käyttää apuna kyseistä varastonpitäjää. Tarkastuksen toteuttamiseen liittyy käytännössä tuotteiden vastaanotossa ja siirrossa käytettävien varaston teknisten järjestelmien käyttöä, minkä osalta paras asiantuntemus on varastonpitäjällä. Varastonpitäjällä on myös varastointiin perustuva kokemus näytteenotosta, koska tämä toteuttaa sitä muidenkin varastoon tuotavien tuotteiden kuin interventiovarastointiin liittyvien tuotteiden osalta. Varastonpitäjän käyttö apuna edellyttäisi, että tällä on tehtävän edellyttämät riittävät tekniset ja hallinnolliset resurssit. Tehtävien tarkempaa sisältöä, varastonpitäjän käytön tarkoituksenmukaisuutta ja varastonpitäjälle asetettavia vaatimuksia on selvitetty tarkemmin 59 §:n perustelujen yhteydessä.

Ehdotettavan lain 59 §:n mukaan ruhonluokituksen tarkastuksissa voitaisiin käyttää apuna ja yksityisoikeudellista toimijaa. Tätä on pidetty tarkoituksenmukaisena, koska tarkastukset edellyttävät erityisosaamista, jota viranomaisten on tehtävän laadusta johtuen vaikea ylläpitää. Tehtävien, yksityisen toimijan käytön tarkoituksenmukaisuutta ja tälle asetettavia vaatimuksia on selvitetty tarkemmin 59 §:n perustelujen yhteydessä.

Ehdotettavan lain 60 §:ssä säädettäisiin todentamisviranomaisen tarkastusoikeudesta ja vastuusta. Rahoitusasetuksen 7 artiklan mukaan jäsenvaltion on nimettävä julkis- tai yksityisoikeudellinen yksikkö, joka vastaa hyväksytyjen maksajavirastojen tilien tarkastamisesta niiden todenperäisyyden, täydellisyyden ja täsmällisyyden osalta sekä ottaen huomioon käyttöön otetut hallinto- ja valvon-

tajärjestelmät. Suomessa kyseinen toimija on vakiintuneesti ollut yksityisoikeudellinen tilintarkastusyrittäjä. Tämän tehtäviin kuuluvien tarkastusten perusteella todentamisviranomaisen antaa maksajaviraston toiminnasta lausunnon. Tarkastusten toteuttaminen edellyttää, että tällä on tarvittava tarkastusoikeus. Todentamisviranomaisen osalta kyseessä olisi 59 §:ssä tarkoitettuihin tarkastuksiin verrattuna itsenäisempi tarkastustoiminta. Sitä ei ole kuitenkaan pidetty merkittävänä julkisen vallan käyttönä, koska siihen ei liity hallintopäätösten tekemistä tai muuta vastaavaa hallinnon ulkopuolisiin toimijoihin ulottuvaa toimivaltaa. Todentamisviranomaisen tarkastusoikeutta ja tarkastuksiin liittyvää vastuuta koskeva ehdotus vastaisi sisällöllisesti voimassa olevan täytäntöönpanolain 5 a ja 7 a §:ää.

Perustuslain 124 §:n mukaan hallintotehtävän siirto yksityiselle edellyttää, että tämä on tarkoituksenmukaista tehtävän hoitamiseksi. Perustuslakia koskevan hallituksen esityksen 124 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan muun muassa, että tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa on kiinnitettävä huomioita hallinnon tehokkuuteen, yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen tarpeisiin ja hallintotehtävän luonteeseen. Lisäksi edellytetään, että siirto ei vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa ja muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Säännös korostaa julkisia hallintotehtäviä hoitavien henkilöiden koulutuksen ja asiantuntemuksen merkitystä sekä sitä, että näiden valvonnan on oltava asianmukaisesti järjestettyä. Oikeusturva ja muut hyvän hallinnon vaatimukset koskevat ennen muuta julkiseen hallintotehtävään liittyvää päätöksentekoa.

Perustuslakivaliokunta on todennut perustuslakia koskevasta hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä, että on erityisesti varmistuttava siitä, että valtaa käyttävät ovat virkamiehiä rikoslain mielessä. Sekä 59 että 60 §:ssä tarkoitettuihin yksityisoikeudellisiin toimijoihin sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta ja vahingonkorvausvastuuta koskevia säännöksiä ja näitä koskisivat viranomaistoiminnassa sovellettavaa hyvää hallintotapaa koskevat lainsäädännön vaatimukset. Perustuslakivaliokunnan lausunto-

käytännön mukaisesti pykälissä ei erikseen viitattaisi hallinnon yleislakeihin.

Ehdotettavassa laissa on huomioitu hallintotohtävän antamista muulle kuin viranomaiselle koskeva perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö. Ehdotettava yksityisoikeudellisen toimijan tarkastusoikeus vastaisi ehdotettavassa laissa tarkoitettua viranomaisen tarkastusoikeutta. Koska viranomaisella ei olisi ehdotettavassa laissa tarkoitetuissa tarkastuksissa oikeutta tehdä tarkastuksia pysyväisluonteisiin asumiseen käytettävissä tiloissa, on yksityisoikeudellisen toimijan käyttöä koskevan ehdotuksen katsottu vastaavan perustuslakivaliokunnan perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvattuun yksityiselämän suojaan liittyvää, esimerkiksi lausunnoista PeVL 14/2008 vp ja PeVL 5/2011 vp ilmenevää lausuntokäytäntöä.

Edellä selvitetty lakiehdotuksen 59 §:ssä tarkoitettujen yksityisoikeudellisten toimijoiden tehtävät tarkastuksissa olisivat avustavia ja rajoittuisivat tarkastuksen tekniseen toteuttamiseen. Tehtäviin ei kuuluisi hallinnon ulkopuoliseen toimijaan ulottuvia toimia, kuten hallintopäätösten tekemistä, eikä vastuu julkisen vallan käytöstä siirtyisi tälle. Vastuu tarkastuksesta olisi edelleen viranomaisella, jolle tarkastustehtävä ehdotettavan lain nojalla kuuluu ja tarkastusten perusteella tehtävistä hallintopäätöksistä vastaisi niistä ehdotettavan lain mukaan vastaava viranomaislainen.

Yksityisoikeudellisten toimijoiden käytön osalta on huomioitu näiden pätevydestä säättämistä koskeva perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö Esimerkiksi perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 48/2001 vp, jossa oli kyse tilintarkastajan käytöstä, kiinnitettiin huomioita kelpoisuusvaatimuksista säättämiseen ja yleishallinto-oikeudellisen ja virkavastuuta koskevan lainsäädännön huomioimiseen. Myös lausunnossa PeVL 56/2002 vp kiinnitettiin huomioita siihen, että laista tulee ilmetä tarkastajan pätevyysvaatimukset tai kelpoisuusehdot. Lausunnossa PeVL 39/2001 vp on korostettu, ettei kelpoisuusehtojen delegoimista voida antaa avoimesti asetuksenantajalle.

Edellä mainituilla perusteilla on katsottu, että kyseisissä tarkastustehtävissä ei ole kyse merkittävästä julkisen vallan käytöstä ja että perustuslain 124 §:ssä säädetyt vaatimukset

hallintotohtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle täytyisivät.

4.6 Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate

Esitykseen liittyvän rangaistussäännöksen osalta on huomioitu perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytäntö, joka liittyy rikosoikeudelliseen laillisuusperiaatteeseen. Se sisältää vaatimuksen sääntelyn täsmällisyydestä siten, että kunkin rikoksen tunnusmerkistö on ilmaistava laissa riittävällä täsmällisyydestä siten, että säännöksen sanamuodon perusteella on ennakoitavissa, onko jokin toiminta tai laiminlyönti rangaistavaa. Asiaa on käsitelty muun muassa lausunnossa PeVL12/2010 vp. Koska rangaistussäännöksillä on liityntä EU:n lainsäädäntöön, on ehdotettavan rangaistussäännöksen osalta huomioitu myös perustuslakivaliokunnan lausunto PeVL 45/2001 vp.

4.7 Norminantovaltuus

Ehdotettavassa laissa on useita asetuksen ja määräyksen antamiseen valtuuttavista säännöksistä. Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioita, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Asetuksella ei ole mahdollista antaa säännöksiä sellaisesta EU:n lainsäädännössä jäsenvaltioiden päätettäväksi jätetyistä seikoista, joista on perustuslain mukaan säädettävä lailla. Siltä osin kuin ehdotetaan valtuutta antaa lakia tarkempia säännöksiä, on pyritty varmistamaan, että laissa säädetään täsmällisesti ja tarkkarajaisesti oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista ja että valtuussäännökset eivät koske seikkoja, joista voidaan säätää vain lailla. Asetuksenantovaltuuden osalta on huomioitu sitä koskeva perustuslakivaliokunnan lausunnoista PeVL 43/2006 vp, 25/2005 vp ja 47/2001 vp ilmenevä lausuntokäytäntö.

Tarkemmat säännökset annettaisiin pääsääntöisesti valtioneuvoston asetuksella. Eräitä teknisiä seikkoja, kuten varastoinnin järjestämistapaa koskevista seikoista, ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi tarkemmin ministeriön asetuksella. Lisäksi ehdotetaan, että

Maaseutuvirasto voisi antaa määräyksiä eräistä seikoista. Määräysten antamista rajoittaa perustuslain 80 §:n 2 momentti, jonka mukaan tähän on oltava sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee lisäksi olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä on käsitelty esimerkiksi perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 16/2003 vp, jossa Rahoitustarkastuksen määräystenantovaltuudelle katsottiin olevan perusteita, kun otetaan huomioon toiminnan luonne. Ehdotettavien määräystenantovaltuuksien osalta on huomioitu nämä seikat sekä tähän liittyvä perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö, joka ilmenee esimerkiksi lausunnosta PeVL 17/2004. Tältä osin on huomioitu esimerkiksi lausunnosta PeVL 19/2002 vp ilmenevä vaatimus, jonka mukaan laissa säädettävistä perussäännöksistä

tulee ilmetä seikat, joista määräyksiä voidaan antaa.

Tarkempien säännösten antamisvaltaa rajoittaa lakiehdotuksen säännösten lisäksi myös EU:n yksityiskohtainen lainsäädäntö. Tämän vaikutusta asetuksenantovaltuutta koskeviin säännöksiin on käsitelty muun muassa perustuslakivaliokunnan lausunnoissa PeVL 37/2005 vp. Ehdotettavissa valtuussäännöksissä on huomioitu EU:n lainsäädäntö viittaamalla tarkempien säännösten antamiseen EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa sekä rajoittamalla valtuussäännösten käyttö EU:n lainsäädännön mahdollistamiin tai edellyttämiin seikkoihin.

Edellä selvitetyin perusteella on katsottu, että lakiehdotus vastaa perustuslakivaliokunnan käytäntöä ja että se voitaisiin hyväksyä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä ehdotetun perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

maataloustuotteiden markkinajärjestelystä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007, jäljempänä *markkinajärjestelyasetus*, ja sen nojalla annetun Euroopan unionin (EU) lainsäädännön täytäntöönpanosta.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään:

1) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettun maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta säädetään Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetussa laissa (355/1995);

2) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettusta mehiläishoitoalan kansallisesta tuesta ja sokerijuurikkaan viljelijöille myönnettävästä tuesta säädetään maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetussa laissa (1559/2001);

3) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettun porojen ja porotuotteiden tuotantoon ja kaupan pitämiseen liittyvän tuen täytäntöönpanosta säädetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaissa (45/2000);

4) markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettujen tuontitullien ja lisätuontitullien kantaamisesta säädetään tullilaissa (1466/1994).

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *EU:n markkinajärjestelylainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetusta ja sen nojalla annettua EU:n lainsäädäntöä;

2) *rahoitusasetuksella* yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005;

3) *EU:n interventiolainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston I luvun I, II ja IV jakson, neuvoston asetuksen

(EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maataloustuotteiden julkisten interventio-ostojen ja -myyntien osalta annetun komission asetuksen (EU) N:o 1272/2009 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä julkisena varastointina toteutettavien interventioitoimenpiteiden Euroopan maatalouden tukirahastosta (maaloustukirahasto) myönnettävän rahoituksen ja jäsenvaltioiden maksajavirastojen hoitaman julkisen varastoinnin toimien kirjanpidon osalta annetun komission asetuksen (EY) N:o 884/2006 säännöksiä;

4) *EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen 157 artiklan ja kuiduntuotantoon tarkoitettua pellavan ja hampun yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1673/2000 yksityiskohtaisista soveltamis-säännöistä annetun komission asetuksen (EY) N:o 507/2008 säännöksiä;

5) *EU:n tuonti- ja vientitodistuslainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen 130—134 ja 161 artiklan sekä näiden nojalla annettu EU:n lainsäädännön säännöksiä;

6) *vientituella* markkinajärjestelyasetuksen III osan III luvun II jaksossa sekä tiettyihin maataloustuotteiden valmistuksessa tuotettuihin tavarihin sovellettavasta kauppajärjestelmästä annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1216/2009 III luvussa tarkoitettua tuotteiden viennille EU:n ulkopuolelle myönnettävää tukea;

7) *vientitukiasetuksella* maataloustuotteiden vientitukijärjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä annettua komission asetusta (EY) N:o 612/2009;

8) *soveltamisasetuksella* tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä annettua komission asetusta (ETY) N:o 2454/93;

9) *eläinkuljetusten vientitukiasetuksella* yksityiskohtaisten sääntöjen säätämisestä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 nojalla elävien nautaeläinten hyvinvointia kuljetuksen aikana koskevien, vientitukia myönnettäessä noudatettavien vaatimusten osalta annettua komission asetusta (EU) N:o 817/2010;

10) *hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiolla* markkinajärjestelyasetuksen 122 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdan iii alakohdassa tarkoitettua tuottajaorganisaatiota;

11) *tuottajaorganisaatiotuella* markkinajärjestelyasetuksen 103 a, 103 b ja 103 d artiklassa tarkoitettua yhteisön taloudellista tukea hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioille;

12) *EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksella* neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) N:o 543/2011;

13) *mehiläishoitotuella* markkinajärjestelyasetuksen 105 artiklan 1 kohdassa ja 106 ja 108 artiklassa tarkoitettua mehiläishoito-ohjelmien rahoitustukea;

14) *yksityisen varastoinnin tuella* markkinajärjestelyasetuksen 28—38 artiklassa tarkoitettua yksityiselle varastoinnille myönnettävää tukea;

15) *yksityisen varastoinnin asetuksella* yksityisen varastoinnin tuen myöntämistä koskevista yhteisistä säännöistä eräiden maataloustuotteiden alalla annettua komission asetusta (EY) N:o 826/2008;

16) *koulumaitotuella* markkinajärjestelyasetuksen 102 artiklassa tarkoitettua tukea maitotuotteiden toimittamiseksi koulujen oppilaille;

17) *koulumaitoasetuksella* neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maidon ja tiettyjen maitotuotteiden toimittamiseksi koulujen oppilaille myönnettävän yhteisön tuen osalta annettua komission asetusta (EY) N:o 657/2008;

18) *luokitusasetuksella* naudana-, sian- ja lampaanruhojen yhteisön luokitusasteikkojen soveltamista ja ruhojen hintaselvityksiä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettua komission asetusta (EY) N:o 1249/2008;

19) *EU:n ruhonluokituslainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen 42 artiklan ja luokitusasetuksen säännöksiä;

20) *EU:n sokerituotantolainsäädännöllä* markkinajärjestelyasetuksen II osan I osaston II luvun III jakson ja III luvun I, II ja IV jak-

son sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä sokerin sisämarkkinoiden ja kiintiöjärjestelmän hallinnoinnin osalta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 952/2006 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 318/2006 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kiintiön ulkopuolisen tuotannon osalta sokerialalla annetun komission asetuksen (EY) N:o 967/2006 säännöksiä;

21) *vakuusasetuksella* maataloustuotteiden vakuusjärjestelmän soveltamista koskevien yhteisten yksityiskohtaisten sääntöjen vahvistamisesta annettua komission asetusta (ETY) N:o 2220/85;

22) *jälkitarkastusasetuksella* Euroopan maatalouden tukirahaston rahoitusjärjestelmään kuuluviin toimenpiteisiin kohdistuvista jäsenvaltioiden suorittamista tarkastuksista annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 485/2008;

23) *maksajavirastoasetuksella* neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten hyväksymisen sekä maataloustukirahaston ja maaseuturahaston tilien tarkastamisen ja hyväksymisen osalta annettua komission asetusta (EY) N:o 885/2006.

4 §

Maaseutuviraston yleistoimivalta ja EU:n lainsäädännössä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen

Maaseutuvirasto on toimivaltainen kansallinen viranomainen EU:n yhteisen maatalouspolitiikan markkinajärjestelyn täytäntöönpanossa ja vastaa markkinajärjestelyyn liittyvien kansalliselle viranomaiselle kuuluvien toimenpiteiden täytäntöönpanosta ja täytäntöönpanon edellyttämistä päätöksistä, jollei jäljempänä tässä laissa toisin säädetä.

Maa- ja metsätalousministeriö toimii maksajavirastoasetuksen 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Maaseutuvirasto toimii rahoitusasetuksen 6 artiklassa tarkoitettuna maksajavirastona.

2 luku

Interventiovarastointi

5 §

Interventiovarastojen valinta

Maaseutuviraston on markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettussa julkisessa interventiossa (*interventiovarastointi*) käytettävien varastojen (*interventiovarasto*) ja varastointiin liittyvien palvelujen hankinnan yhteydessä varmistettava, että:

1) varastot ja varastointimenettelyt täyttävät EU:n interventiolainsäädännössä ja tässä laissa säädetyt vaatimukset;

2) interventiovarastoinnista vastaavan toimijan (*interventiovarastonpitäjä*) kanssa laaditaan EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettu sopimus, jossa vahvistetaan interventiovarastonpitäjän korvausvastuu ja muut EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyt seikat;

3) interventiovarastonpitäjä sitoutuu pitämään kirjaa ja ilmoittamaan Maaseutuvirastolle ja tässä laissa tarkoitettulle varastoinnin tarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle varastoja ja varastointimenettelyä koskevat EU:n interventiolainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitettut tiedot.

6 §

Viljatuotteiden tarjoajan valtuutus

EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettu viljatuotteiden tarjoamiseen kelpoinen toimija voi valtuuttaa toisen tarjoamiseen kelpoisen toimijan tarjoamaan puolestaan.

Valtuutetun tarjouksen tekijän on esitettävä Maaseutuvirastolle tarjouksen yhteydessä valtuutusta koskeva selvitys. Selvityksessä on oltava valtuuttajaa koskevat tiedot ja tämän suostumus valtuutuksen kohteena olevien tuotteiden tarkastukseen tuotteiden varastointiin käytettävissä tiloissa ennen interventiovarastoon toimitusta. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä valtuutuksesta esitettävistä tiedoista.

7 §

Tuotteiden toimittaminen interventiovarastoon ja sieltä poistaminen

Interventiovarastoon tuotteita myyvän toimijan (*interventiomyyjä*) on toimitettava tuotteet interventiovarastoon ja interventiovarastosta tuotteita ostavan toimijan (*interventio-ostaja*) poistettava ne sieltä siten, että tuotteiden laatu ja määrä voidaan tarkastaa. Interventiomyyjän on toimitettava ja merkittävä pakatut tuotteet siten, että ne ovat helposti käsiteltävissä ja tunnistettavissa. Tuotteiden toimittamis- ja poistamistapaa sekä merkintöjä koskevista vaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Interventiomyyjä ja interventio-ostaja voivat toimittaa tuotteita interventiovarastoon tai poistaa niitä sieltä ainoastaan silloin, kun interventiovarastonpitäjä voi vastaanottaa tai poistaa niitä ja tuotteiden tarkastuksesta tämän lain mukaisesti vastaava viranomainen tarkastaa kyseisiä tuotteita.

8 §

Interventiovarastointiin liittyvien tuotteiden maksaminen ja kustannusten korvaaminen

Viljatuotteiden interventiomyyjän oikeudesta tarjota tuotteet otettavaksi interventiovaraston haltuun niiden varastointipaikassa ilman kuljetusta sekä viranomaisen velvollisuudesta tässä tapauksessa vähentää tuotteiden hinnasta tuotteiden kuljetusta ja varastosta poistoa koskevat kustannukset säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Kustannusten vähentämisestä päättää Maaseutuvirasto. Vähennettäviä kustannuksia ovat yleistä hintatasoa vastaavat kohtuulliset kuljetusta ja varastosta poistoa koskevat kustannukset. Vähennettävistä kustannuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Interventiovarastoon toimitettavien tuotteiden hinnan ja kuljetuskustannusten korvaamisen perusteista säädetään muilta kuin

1 momentissa tarkoitetuilta osin EU:n interventiolainsäädännössä. Interventiomyyjän on esitettävä Maaseutuvirastolle tuotteiden hinnan ja kuljetuskustannusten korvaamisen määrittämisessä tarpeelliset tiedot. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä korvausten hakemisen yhteydessä esitettävistä tiedoista.

Jos viljatuotteiden luovuttamisen yhteydessä tehtävässä tarkastuksessa luovutettujen tuotteiden määrä todetaan interventio-ostajan ja Maaseutuviraston välillä sovittua määrää pienemmäksi eikä puuttuvaa määrää ole mahdollista luovuttaa, Maaseutuvirasto palauttaa interventio-ostajalle puuttuvaa tuotemäärää vastaavan osuuden hinnasta. Jos luovutettu määrä todetaan sovittua suuremmaksi, interventio-ostajan on maksettava liikaa luovutettua määrää vastaava hinta Maaseutuvirastolle.

9 §

Varastoitavien tuotteiden valmistusta koskevat vaatimukset

Interventiovarastoon toimitettavaa voita tai maitojauhetta valmistavan laitoksen velvollisuudesta hakea hyväksymistä ja hyväksymisen edellytyksistä säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Maaseutuvirasto myöntää hyväksymisen hakemuksesta hyväksymisedellytykset täyttävälle laitokselle (*hyväksytyt varastoitavien tuotteiden valmistaja*). Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi. Hyväksymisen peruuttamisen ja peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaattamisen edellytyksistä säädetään EU:n interventiolainsäädännössä.

Hyväksytyt varastoitavien tuotteiden valmistajan velvollisuudesta ilmoittaa ennakolta viranomaiselle kyseisten tuotteiden tuotannon aloittamisesta, ilmoituksen määräajasta ja muista hyväksytyt varastoitavien tuotteiden valmistajaa koskevista vaatimuksista säädetään EU:n interventiolainsäädännössä. Maaseutuvirasto voi antaa EU:n interventiolainsäädännössä säädetyissä rajoissa määräyksiä kyseisessä lainsäädännössä tarkoitettua määräaika myöhäisemmästä määräajasta,

jos tämä ei vaaranna tuotannon valvonnan järjestämistä.

3 luku

Tuonti EU:n ulkopuolelta ja vienti EU:n ulkopuolelle

10 §

Tuonti- ja vientitodistukset

Tuojan velvollisuudesta esittää tuontitodistus tuotaessa EU:n ulkopuolelta maataloustuotteita ja viejän velvollisuudesta esittää vientitodistus vietäessä maataloustuotteita EU:n ulkopuolelle sekä todistuksissa esitettävistä tiedoista ja todistusten käytöstä säädetään EU:n tuonti- ja vientitodistuslainsäädännössä.

Maaseutuvirasto voi antaa EU:n tuonti- ja vientitodistuslainsäädännössä sallittuja tai edellytettyjä tarkempia määräyksiä todistuksissa esitettäviä tietoja ja todistusten käyttöä koskevista tuotteiden seurannan varmistamiseksi tarpeellisista vähäisistä täydennyksistä ja sellaisista vähäisistä poikkeuksista, jotka eivät vaaranna tuotteiden seurantaan eivätkä tuotteiden tuontia ja vientiä valvovien viranomaisten riittävää tiedonsaantia.

11 §

Hamppualan tuotteiden tuonnissa edellytettävä todistus

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään hamppualan tuotteista, joiden tuonti EU:n ulkopuolelta edellyttää todistusta, sekä todistusta koskevassa hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja todistuksen myöntämisen edellytyksistä. Todistuksen myöntämisestä päättää hakemuksesta Maaseutuvirasto.

Tuojan on esitettävä todistus tuonnin yhteydessä tullitoimipaikalle, joka tekee tuotteiden tuontimenettelyyn asettamisen yhteydessä todistukseen tuotavaa erää vastaavan merkinnän.

12 §

Eräiden hampun siementen tuonnin erityiset vaatimukset

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään muista kuin kylvettäväksi tarkoitetuista hampun siemenistä (*hampun siemenet*), joiden tuonti edellyttää 11 §:ssä tarkoitetun todistuksen lisäksi, että tuoja on tähän tarkoitukseen hyväksytty (*hyväksytty hampun siementen tuoja*). Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on, että tuoja antaa sitoumuksen noudattaa EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä ja tässä laissa tarkoitettuja hampun siementen tuontia koskevia vaatimuksia. Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi.

EU:n hampputuotteiden tuontilainsäädännössä säädetään:

- 1) tuotujen hampun siementen hyväksyttävistä käyttötavoista;
- 2) määräajasta, jonka kuluessa hampun siemenet on käytettävä;
- 3) hyväksytyin hampun siementen tuojan velvollisuudesta antaa viranomaiselle sitoumus hampun siementen käyttöä koskevien asiakirjojen esittämisestä.

Hyväksytyin hampun siementen tuojan on esitettävä Maaseutuvirastolle kuuden kuukauden kuluessa 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun hampun siementen käyttöä koskevan määräajan päättymisestä asiakirjat, jotka osoittavat hampun siementen käyttötavan. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä asiakirjoista.

4 luku

Tukijärjestelmät

Vientituki

13 §

Vientituen hakemista koskeva ennakkoilmoitus ja vientitukituotteiden asettaminen esille

Vientituen hakijan velvollisuudesta esittää toimivaltaiselle tullitoimipaikalle vientituen kohteena olevien tuotteiden (*vientitukituote*)

lastaamista ja vientituen hakemista koskeva ennakoilmoitus ja sen määräajasta säädetään vientitukiasetuksessa. Tullihallitus voi antaa vientitukiasetuksessa sallittuja määräyksiä siinä säädettyä määräaikaa myöhäisemmästä määräajasta.

Ennakoilmoituksessa on esitettävä vientitukituotteita, lastauspaikkaa, lastausaikaa ja kuljetusvälinettä koskevat tiedot. Tullihallitus antaa tarkempia määräyksiä ennakoilmoituksessa esitettävistä tiedoista EU:n lainsäädännössä säädettyissä rajoissa.

Vientituen hakijan on asetettava vientitukituotteet esille muista tuotteista erottuvalla tavalla siten, että tuotteet ja niiden kuljetus voidaan tunnistaa ja tuotteet tarkastaa välittömästi ennen ennakoilmoituksessa esitettyä lastauksen alkamisajankohtaa. Tullihallitus voi antaa tarkempia määräyksiä tuotteiden esille asettamisen tavasta EU:n lainsäädännössä säädettyissä rajoissa.

14 §

Vientitukituotteita koskeva vienti-ilmoitus ja vientitukihakemus

Vientituen hakijan velvollisuudesta esittää toimivaltaiselle tulliviranomaiselle vientitukituotteita koskeva vienti-ilmoitus säädetään vientitukiasetuksessa. Vientituen hakijan on esitettävä vienti-ilmoituksessa tuen laskemisessa tarvittavat tiedot. Maaseutuvirasto antaa tarkempia määräyksiä vienti-ilmoituksessa esitettävistä tuen laskemisessa tarvittavista tiedoista EU:n lainsäädännössä säädettyissä rajoissa. Muista vienti-ilmoituksessa esitettävistä tiedoista säädetään soveltamisasetuksen 216 artiklassa.

Vienti-ilmoitusta, jossa viejä ilmoittaa hakuvansa vientitukea ja josta ilmenee 1 momentissa tarkoitetut tiedot, pidetään vientitukea koskevana tukihakemuksena.

Tukihakemus on esitettävä toimivaltaiselle tullitoimipaikalle siten, että tullitoimipaikalla on ennen ennakoilmoituksessa ilmoitettua lastausajankohtaa riittävästi aikaa hakemuksen käsittelyyn ja tuotteiden tarkastamisen tarpeellisuuden arviointiin. Tullihallitus voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksen määräajasta.

Tukihakemusta ei saa peruuttaa, jos aikaa ennen ilmoitettua lastausaikaa on vähemmän kuin kaksi tuntia. Tullitoimipaikka voi kuitenkin hyväksyä myöhemminkin tehdyn peruutuksen, jos se johtuu tuotteiden kuljetukseen varatun ajoneuvon rikkoontumisesta matkalla lastauspaikalle tai myöhästymisestä rajanylityksessä tai muusta vastaavasta poikkeuksellisesta syystä.

15 §

Tarkastuslaitoksen hyväksyminen ja toiminta

Vientitukiasetuksessa säädetään vientituen hakijan oikeudesta käyttää vientituen myöntämisen edellytyksenä olevien vientitukituotteiden tullimuodollisuuksien täyttymistä, kuljetusta koskevien vaatimusten noudattamista ja tuotteiden purkamista osoittavien tietojen varmistamisessa tähän tarkoitukseen hyväksytyä tarkastukseen ja valvontaan erikoistunutta laitosta (*hyväksytty tarkastuslaitos*). Hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisen määräajasta sekä hyväksymisen keskeyttämisen ja peruuttamisen edellytyksistä säädetään vientitukiasetuksessa. Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta tarkastuslaitoksen hyväksymisestä.

Hyväksytyt tarkastuslaitoksen toimintaa koskevista vaatimuksista säädetään vientitukiasetuksessa ja eläinkuljetusten vientitukiasetuksessa. Hyväksytyt tarkastuslaitoksen on Maaseutuviraston pyynnöstä esitettävä tullimuodollisuuksien täyttymistä, kuljetusta ja purkamista koskevien tietojen perusteena olevat tiedot.

16 §

Muonitusvaraston hyväksyminen ja toiminta

Vientituen hakijan oikeudesta käyttää vientitukituotteiden vientimenettelyn yhteydessä tähän tarkoitukseen hyväksytyä muonitusvarastoa (*hyväksytty muonitusvarasto*) säädetään vientitukiasetuksessa. Hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisen kohteena olevaa toimintaa koskevista vaatimuksista säädetään vientitukiasetuksessa ja soveltamisasetuksen 524—535 artiklassa. Maaseu-

tuvirasto päättää hakemuksesta muonitusvaraston hyväksymisestä.

Hyväksyminen on voimassa kolme vuotta. Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta uudesta hyväksymisestä. Hakemuksessa on oltava selvitys hyväksymisen edellytyksistä.

Tuottajaorganisaatiotuki

17 §

Hedelmä- ja vihannesalan kansallinen strategia

Markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettujen hedelmä- ja vihannesmarkkinoilla toteutettavien toimenpiteiden kansallisen strategian laatii maa- ja metsätalousministeriö.

18 §

Tuottajaorganisaatiotuen yleiset edellytykset

Tuottajaorganisaatiotuen myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) Maaseutuvirasto hyväksyy tukea hakevan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintaohjelman;

2) hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toteuttamat toimenpiteet ja niistä aiheutuvat kustannukset ovat tässä luvussa tarkoitettulla tavalla tukikelpoisia;

3) hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahasto täyttää tässä luvussa tarkoitettujen vaatimukset.

19 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintaohjelma

Maaseutuvirasto hyväksyy hakemuksesta tukea hakevan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation laatiman toimintaohjelman, jos toimintaohjelma täyttää markkinajärjestelyasetuksessa, EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa ja tässä luvussa tarkoitettuja seuraavia seikkoja koskevat vaatimukset:

1) alkutilanteen kuvaus, toimintaohjelman tavoitteet ja tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa käytettävät kriteerit;

2) toimintaohjelman kesto;

3) toteutettavat toimenpiteet, kustannukset ja rahoitus;

4) selvitys toimintarahaston perustamisesta ja tuottajaorganisaatiolta edellytettävät sitoumukset.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on toimintaohjelman hyväksymistä koskevassa hakemuksessa esitettävä hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä tiedoista.

Toimintaohjelman hyväksymisen hakemisen määräajasta säädetään EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa sallittuja säännöksiä myöhemmästä määräajasta, jos tämä on tarpeen sen varmistamiseksi, että tuottajaorganisaatiolla on riittävästi aikaa koota ilmoitettavat tiedot.

20 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoiset toimenpiteet

Tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää hyväksytyyn toimintaohjelmaan sisältyvien seuraavien markkinajärjestelyasetuksessa ja EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen:

1) tuotannonsuunnittelu;

2) tuotteiden laadun parantaminen tai säilyttäminen;

3) kaupan pitämisen parantaminen;

4) tutkimus tai koetuotanto;

5) koulutus tai neuvontapalvelujen lisääminen;

6) markkinoiden kriisinehkäisyyn ja -hallintaan liittyvä satovakuutus;

7) ympäristötoimi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista tukikelpoisista toimenpiteistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Tuottajaorganisaatiotukea ei voida myöntää toimenpiteelle, johon on saatu muuta julkista rahoitusta. Muista tukikelpoisista toimenpiteistä koskevista rajoituksista säädetään EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa.

21 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoiset ympäristötoimet

Tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiolle toimintaohjelmaan sisältyvien ympäristötoimien toteuttamisesta aiheutuneiden lisäkustannusten tai tulon menetysten korvaamiseen, jos toimi koskee:

- 1) ilmastonmuutoksen hillitsemistä;
- 2) luonnon suojeilua ja biologista monimuotoisuutta;
- 3) ympäristön, terveyden tai elämänlaadun kohentamista;
- 4) luonnonvarojen suojeilua;
- 5) jätteiden käsittelyä; tai
- 6) ympäristötoimiin liittyvää koulutusta tai neuvontaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista tukikelpoisista ympäristötoimista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toteutettava vähintään kaksi 1 momentissa tarkoitettua ympäristötointa tai käytettävä niihin vähintään kymmenen prosenttia toimintaohjelman menoista. Ympäristötoimi ei saa koskea Manner-Suomen tai Ahvenanmaan maakunnan maaseudun kehittämissuunnitelmassa tarkoitettuja toimenpiteitä. Ympäristötoimia koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi markkinajärjestelyasetuksessa ja EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa.

22 §

Tuottajaorganisaatiotuen kustannusten tukikelpoisuus ja tuen enimmäismäärä

Tuottajaorganisaatiotuella voidaan korvata sellaiset 20 ja 21 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden ja toimien toteuttamisesta aiheutu-

neet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset, jotka ovat syntyneet hyväksytyin toimintaohjelman toteuttamisen aloittamisen jälkeen. Tukikelpoisista kustannuksista ja niitä koskevista rajoituksista säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa. Tukikelpoisista kustannuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärästä säädetään markkinajärjestelyasetuksessa ja EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa.

Tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärän korottamisen edellytyksistä säädetään markkinajärjestelyasetuksen 103 d artiklan 3 kohdassa. Asetuksen 103 d artiklan 3 kohdan g alakohdan mukaisen, tuen enimmäismäärän korottamisen edellytyksenä olevan alle 20 prosentin markkinaosuuden täyttymisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

23 §

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation toimintarahasto

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation velvollisuudesta ilmoittaa vuosittain arvio toimintarahastonsa suuruudesta seuraavana toimintaohjelman toteuttamisvuonna säädetään markkinajärjestelyasetuksessa ja EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa. Ilmoitus annetaan Maaseutuvirastolle. Ilmoituksessa on esitettävä tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida toimintarahaston suuruus ja kaupan pidetyn tuotannon arvo. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksessa esitettävistä tiedoista.

Ilmoituksen esittämisen määräajasta säädetään EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa sallittuja säännöksiä myöhäisemmästä määräajasta, jos tämä on tarpeen sen varmistamiseksi, että tuottajaorganisaatiolla on riittävästi aikaa koota ilmoitettavat tiedot.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation on järjestettävä toimintarahaston kirjanpito siten, että tilintarkastajat voivat vuosittain tunnistaa, tarkastaa ja varmentaa toi-

mintarahastoon liittyvät menot. Toimintarahaston kirjanpitoa koskevista vaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

24 §

Tuottajaorganisaatiotuen hakemisen yhteydessä esitettävät tiedot

Tuottajaorganisaatiotukea koskevan hakemuksen yhteydessä on esitettävä toteutettuja toimenpiteitä ja toimia sekä niistä aiheutuneita kustannuksia koskeva selvitys. Tuen hakemisesta ja maksamisesta säädetään lisäksi EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä esitettävistä tiedoista.

25 §

Tuottajaorganisaation toimintaohjelman muutokset

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation velvollisuudesta hakea hyväksyttyä toimintaohjelmaa koskeville muutoksille ennakolta hyväksymistä, hakemisen määräajasta ja muutosten hyväksymisen edellytyksistä säädetään EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa. Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta muutosten hyväksymisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksessa sallittuja säännöksiä siinä tarkoitettua hakemisen määräaikaa myöhäisemmästä määräajasta, jos tämä on tarpeen sen varmistamiseksi, että tuottajaorganisaatiolla on riittävästi aikaa arvioida muutostarpeita.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatio voi muuttaa toimintaohjelmaansa sen toteuttamisvuoden aikana ilman hyväksymistä, jos kyseessä on vähäinen muutos, jolla ei ole vaikutusta toimenpiteiden toteutumisen kannalta, ja jos se ilmoittaa muutoksesta Maaseutuvirastolle viipymättä muutostarpeen tultua ilmi.

Mehiläishoitotuki

26 §

Mehiläishoito-ohjelma ja mehiläishoitotuen tukikelpoiset toimenpiteet

Markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettua mehiläishoitotuen myöntämisen edellytyksenä olevan mehiläishoito-ohjelman laatii maaja metsätalousministeriö.

Toimenpiteistä, joihin mehiläishoitotukea voi saada, säädetään markkinajärjestelyasetuksen 106 artiklassa. Tukikelpoisista toimenpiteistä ja niitä koskevista vaatimuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

27 §

Mehiläishoitotukeen oikeutetut

Mehiläishoitotukea voidaan myöntää mehiläishoitoalaa edustavalle rekisteröidylle yhdistykselle tai osuuskunnalle, joka sitoutuu toteuttamaan kaikki tukikelpoiset toimenpiteet. Tukea voi hakea useampi tukeen oikeutettu toimija yhdessä.

Tukeen oikeutettu toimija voi käyttää yksittäisten toimenpiteiden toteutuksessa apuna muuta julkisoikeudellista tai yksityisoikeudellista rekisteröityä yhteisöä. Tällöin sovelletaan, mitä valtionavustuslain (688/2001) 7 §:n 2 momentissa säädetään velvollisuudesta tehdä sopimus avustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista hanketta toteuttavan kanssa.

28 §

Mehiläishoitotuen hyväksyttävät kustannukset ja tuen enimmäismäärä

Mehiläishoitotukeen kelpoisia kustannuksia ovat 26 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tukikelpoisten toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset. Hyväksyttävistä kustannuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Maaseutuvirasto päättää hakijalle myönnettävän mehiläishoitotuen enimmäismäärästä.

29 §

Mehiläishoitotuen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta mehiläishoitotuen myöntämisestä. Tukea koskeva hakemus on toimitettava hakuilmoituksessa ilmoitettavana aikana. Hakemukseen on liitettävä tuen kohteena olevien toimenpiteiden toteuttamista ja niiden kustannuksia koskeva suunnitelma. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että esitetyt toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä.

Tuensaajan on pidettävä kirjaa toteutetuista toimenpiteistä ja niihin liittyvistä kustannuksista.

Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta mehiläishoitotuen maksatuksesta. Hakemukseen on liitettävä toteutettuja toimenpiteitä ja niiden kustannuksia koskeva selvitys. Tuen maksamisen edellytyksenä on, että toteutetut toimenpiteet ja niihin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä.

Hakemuksissa esitettävistä tiedoista ja 2 momentissa tarkoitetuista kirjattavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Yksityisen varastoinnin tuki

30 §

Yksityistä varastointia koskevat vaatimukset

Yksityisen varastoinnin tuen kohteena olevan voim valmistajalta edellytettävästä hyväksymisestä säädetään yksityisen varastoinnin asetuksessa. Hyväksymiseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään hyväksytystä varastoitavien tuotteiden valmistajasta.

Yksityisen varastoinnin tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuen hakija varastoi tuotteet sellaisissa olosuhteissa ja sellaisella tavalla, jotka varmistavat tuotteiden määrän ja ominaisuuksien säilymisen sekä tuotteiden tunnistamisen ja helpon käsiteltävyyden. Edellytyksenä on lisäksi, että tuen hakija

varmistaa, että tuotteissa on niiden yksilöinnissä tarvittavat merkinnät ja että varastoituja tuotteita ei korvata toisilla tuotteilla. Tuotteiden varastointiolosuhteita, varastointitapaa ja merkintöjä koskevista vaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Yksityisen varastoinnin tuen hakijan on toimitettava tuotteet varastoon ja poistettava ne sieltä siten, että tuotteiden laatu, määrä ja merkinnät voidaan tarkastaa. Tuen hakijan on järjestettävä tuotteiden poistaminen varastosta varastoinnin päättyessä siten, että poistettavan yksittäisen tuote-erän määrä ei ole vähäinen. Tuotteiden toimittamis- ja poistamistapaa ja varastosta kerralla poistettavien tuotteiden vähimmäismäärää koskevista vaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Yksityisen varastoinnin tuen hakija voi siirtää tuen kohteena olevia tuotteita toiseen varastoon vain Maaseutuviraston luvalla. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että siirto on tarpeen tuotteiden asianmukaisten säilytysolosuhteiden turvaamisen tai muun vastaavan poikkeuksellisen ja ennakoimattoman syyn vuoksi. Yksityisen varastoinnin tuen hakijan velvollisuudesta toimittaa tuotteet varastoon ja poistaa ne sieltä määräajassa sekä muista tuen hakijan varastointiin liittyvistä velvollisuuksista säädetään yksityisen varastoinnin asetuksessa.

31 §

Yksityistä varastointia koskevien tietojen ilmoittaminen ja kirjaaminen

Yksityisen varastoinnin tuen saajan on pidettävä kirjaa ja ilmoitettava Maaseutuvirastolle tiedoista, jotka ovat tarpeellisia varastointia koskevien vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi. Tuotteiden varastointiin liittyvien tietojen kirjaamista ja ilmoittamista koskevista vaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa. Tuen hakijan velvollisuudesta ilmoittaa tuotteiden toimitusta, käytettäviä varastoja, varastointimenettelyjä ja

varastosta poistoa koskevia tietoja säädetään lisäksi yksityisen varastoinnin asetuksessa.

Yksityisen varastoinnin tuen saajalta edellytettävien ilmoitusten määräajoista säädetään yksityisen varastoinnin asetuksessa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa yksityisen varastoinnin asetuksessa sallittuja säännöksiä ilmoitusten määräajoista, jos tämä on tarpeen tuotteiden tarkastusten suunnittelun ja toteuttamisen varmistamiseksi.

32 §

Yksityistä varastointia koskeva sopimus

Velvollisuudesta vahvistaa tuen myöntävän viranomaisen ja tuen hakijan välinen yksityistä varastointia koskeva sopimus säädetään yksityisen varastoinnin asetuksessa. Sopimuksen laatii Maaseutuvirasto. Maaseutuviraston on varmistettava, että sopimukseen sisällytetään yksityisen varastoinnin asetuksessa ja tässä laissa tarkoitetut yksityistä varastointia koskevat vaatimukset.

Koulumaitotuki

33 §

Koulumaitotukeen kelpoiset tuotteet

Sen lisäksi, mitä koulumaitotukeen kelpoisten tuotteiden vaatimuksista säädetään koulumaitoasetuksessa, tuotteiden on vastattava ravintosuosituksia. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ravintosuositusten huomioimisesta tuotteita koskevissa vaatimuksissa.

34 §

Koulumaitotuen hakijoiden hyväksyminen

Koulumaitotuen hakijan velvollisuudesta hakea hyväksymistä tähän tarkoitukseen säädetään koulumaitoasetuksessa. Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä koulumaitoasetuksessa säädetään, että hakija on julkinen tai viranomaisen hyväksy-

symä yksityinen päiväkotiki, esikoulu, perusasteen oppilaitos tai toisen asteen oppilaitos taikka niiden toiminnasta vastaava viranomainen (*hyväksytty koulumaitotuen hakija*).

Koulumaitotukea voi hakea hyväksytyyn koulumaitotuen hakijan puolesta tälle koulumaitotuen kohteena olevia tuotteita toimittava toimija, joka on hyväksytty tähän tarkoitukseen (*hyväksytty koulumaitotuotteiden toimittaja*). Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on sen lisäksi, mitä koulumaitoasetuksessa säädetään, että tuotteiden toimittaja esittää hyväksytyyn koulumaitotuen hakijan antaman valtuutuksen tuen hakemiseen tämän puolesta.

Koulumaitotuen hakijan hyväksymistä tai koulumaitotuotteiden toimittajan hyväksymistä hakevan toimijan on esitettävä hyväksymistä koskevassa hakemuksessa tässä pykälässä tarkoitetut hyväksymisen edellytyksiä koskevat tiedot. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksissa esitettävistä tiedoista.

Myönnetty hyväksyminen on voimassa toistaiseksi. Hyväksymisen peruuttamisen edellytyksistä ja peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaansaattamisen edellytyksistä säädetään koulumaitoasetuksessa.

35 §

Hyväksyttyä koulumaitotuen hakijaa koskevat vaatimukset

Hyväksytyyn koulumaitotuen hakijan on:

- 1) varmistettava tuen kohteena olevien tuotteiden jakelu ainoastaan päiväkodissa oleville lapsille tai oppilaitosta käyville lapsille tai oppilaille;
- 2) pidettävä kirjaa jaetuista tukikelpoisista tuotteista; ja
- 3) ilmoitettava Maaseutuvirastolle 1 kohdassa tarkoitettujen lapsien ja oppilaiden lukumäärää ja näille jaettuja tuotteita koskevat tiedot.

Lapsien ja oppilaiden lukumääräksi katsotaan koko lukukauden osalta lukukauden ensimmäisenä päivänä päiväkotiiin ilmoittautuneiden lapsien tai oppilaitokseen ilmoittautuneiden oppilaiden määrä. Muista koulumaito-

tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä säädetään koulumaitoasetuksessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Hyväksytyyn koulumaitotuen hakijan on haettava tukea siten, että yksittäinen tukihakemus kattaa yhden lukukauden.

36 §

Hyväksytyä koulumaitotuotteiden toimittajaa koskevat vaatimukset

Jos koulumaitotukea hakee hyväksytty koulumaitotuotteiden toimittaja, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tämä:

1) alentaa tukihakemuksen kohteena olevien tuotteiden hintaa vähintään maksettavaa tukea vastaavalla määrällä siten, että alennettun hinnan ja tuen yhteenlaskettu määrä ei ylitä hintaa, jonka vastaavatyypiset asiakkaat maksavat kyseiselle tuotteiden toimittajalle;

2) pitää kirjaa tuotteiden hinnan alentamista koskevista tiedoista;

3) ilmoittaa Maaseutuvirastolle tämän pyynnöstä ilman aiheetonta viivytystä tiedot, joiden perusteella voidaan varmistaa hinnan alentaminen kunkin hyväksytyyn koulumaitotuen hakijan osalta.

Maaseutuvirastolla on oikeus saada 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettut tiedot salassapitosäännösten estämättä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista kirjattavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

Hyväksytyltä koulumaitotuotteiden toimittajalta edellytettävistä toimitettuja tuotteita koskevista tiedoista ja muista tuen myöntämisen edellytyksistä säädetään koulumaitoasetuksessa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa koulumaitoasetuksessa sallittuja tarkempia säännöksiä hyväksytyyn koulumaitotuotteiden toimittajan oikeudesta esittää koulumaitoasetuksessa tarkoitettujen tietojen sijaan muita tuotteiden toimittamista ja jakelua koskevia tietoja, jos tämä on hyväksytyyn

koulumaitotuotteiden toimittajan kannalta tarkoituksenmukaista eikä vaaranna tuen kohteena olevien tuotteiden seurantaa.

Hyväksytyyn koulumaitotuotteiden toimittajan on haettava tukea siten, että yksittäinen tukihakemus kattaa yhden kuukauden ajanjakson.

Tukijärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset

37 §

Tukijärjestelmiin liittyvät tekniset vaatimukset

EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään tuenhakijoilta ja tuensaajilta edellytettävistä teknisistä laitteista ja muista teknisistä vaatimuksista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä sallittuja tai edellytetyjä tarkempia säännöksiä teknisten vaatimusten asianmukaisen täytäntöönpanon edellyttämistä vähäisistä täydennyksistä ja sellaisista vähäisistä poikkeuksista, jotka eivät vaaranna EU:n markkinajärjestelylainsäädännön asianmukaista täytäntöönpanoa.

5 luku

Ruhonluokitus

38 §

Ruhonluokitusasteikot

Teurastamon velvollisuudesta luokitaa nautaeläinten ja sian ruhot markkinajärjestelyasetuksessa tarkoitettun *ruhonluokitusasteikon* mukaisesti säädetään luokitusasetuksessa. Velvollisuutta sovelletaan myös luokitusasetuksessa tarkoitettun vähintään 12 kuukauden ikäisen nautaeläimen ruhon luokitukseen. Velvollisuutta ei sovelleta, jos kyse on luokitusasetuksen 20 artiklan 2 kohdassa tarkoitettusta luokituksesta.

Jos teurastamo luokitaa lampaan ruhoja, luokitus on tehtävä ruhonluokitusasteikon mukaisesti.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa markkinajärjestelyasetuksessa sallittuja täydentäviä säännöksiä ruhonluokitusasteikkoa täydentävistä asteikoista, jos tämä on tarpeen ruhon tarkemman arvon määrittämiseksi.

39 §

Luokituksen toteuttaminen

Luokitukseen ja siihen liittyvän punnitukseen tekniseen toteuttamiseen sekä ruhon merkintätapaan ja tarjontamuotoon liittyvistä teurastamoista koskevista vaatimuksista säädetään EU:n ruhonluokituslainsäädännössä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa EU:n ruhonluokituslainsäädännössä sallittuja tarkempia säännöksiä luokituksen teknistä toteuttamista ja ruhon merkintätapoja koskevista vähäisistä täydennyksistä, jos tämä on tarpeen luokituksen ja punnituksen täsmällisen toteuttamisen tai ruhon tunnistamisen varmistamiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa EU:n ruhonluokituslainsäädännössä sallittuja tarkempia säännöksiä ruhon tarjontamuotoa koskevista vähäisistä täydennyksistä, jos tämä on tarpeen sovellettujen kaupallisten käytäntöjen tai teurastustekniikoiden noudattamisen taikka hygienian varmistamiseksi.

40 §

Ruhonluokittajan hyväksyminen

Luokitusasetuksessa tarkoitetun ruhonluokituksen saa suorittaa vain Maaseutuviraston tähän tehtävään hyväksymä henkilö (*hyväksytyt ruhonluokittaja*). Hyväksyminen kattaa luokituksen lisäksi ruhon punninnan ja tunnistemerkinnällä varustamisen. Maaseutuvirasto päättää hakemuksesta hyväksymisestä.

Hyväksymisen edellytyksenä on riittävä 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan liittyvään Maaseutuviraston hyväksymään koulutukseen perustuva pätevyys ja luokitusta koskeva Maaseutuviraston hyväksymä työnäyte. Valtioneuvoston asetuksella voidaan

antaa tarkempia säännöksiä koulutuksen ja työnäytteen sisällöstä ja toteuttamistavasta.

Maaseutuvirasto voi päättää hyväksymisestä enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Maaseutuvirasto päättää uudesta hyväksymisestä, jos ruhonluokittaja tätä hakee ja esittää selvityksen hyväksymisen edellytysten täytymisestä. Hakijan ei kuitenkaan ole annettavaa työtä työnäytettä, ellei tähän ole erityisiä syitä.

6 luku

Hintaselvitykset

41 §

Velvollisuus ilmoittaa hintoja ja niihin liittyviä muita tietoja

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännön täytäntöönpano edellyttää jäsenvaltiolta tuotteiden hintoja, määrää tai laatua koskevien tietojen toimittamista ja jos viranomaisella ei ole käytettävissään näitä tietoja eikä niitä voida hankkia julkisista tilastoista tai erillisten selvitysten avulla, niitä ovat velvollisia ilmoittamaan (*hintaselvitys*):

- 1) toimijat, jotka valmistuksen jälkeen ensi kertaa myyvät markkinoille tai ensi kertaa ostavat markkinoilla kuluttajille tarkoitettua maitoa tai maitotuotteita;
- 2) sianlihan ja lampaanlihan teurastamot;
- 3) lampaanlihan tukkukauppiat;
- 4) siipikarjanlihan teurastamot ja munien pakkaamot;
- 5) viljan jalostajat ja toimijat, jotka vievät viljaa Suomen ulkopuolelle;
- 6) hedelmien, vihannesten ja hedelmä- ja vihannesjalosteiden maahantuojat ja tukkukauppiat.

Naudanlihan teurastamon ja teurastamoon nautaeläimiä lähettävien toimijoiden velvollisuudesta antaa hintaselvityksiä säädetään luokitusasetuksessa. Hyväksytyt sokerialan yrityksen velvollisuudesta antaa hintaselvityksiä säädetään EU:n sokerituotantolainsäädännössä.

Ilmoitettavista tiedoista ja tietojen ilmoittamiseen velvollisista toimijoista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston ase-

tuksella EU:n lainsäädännössä säädetyissä rajoissa.

42 §

Tietojen ilmoittamisessa toimivaltainen viranomainen ja ilmoitusmenettelyt

Hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan on toimitettava tiedot maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskukselle, joka käsittelee tiedot ja toimittaa ne EU:n toimielimille sekä tarvittaessa päättää tietojen luovutuksesta. Hyväksytyt sokerialan yrityksen on kuitenkin toimitettava tiedot Maaseutuvirastolle, joka vastaa edellä mainituista toimenpiteistä.

Hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan on esitettävä tiedot maksutta ja helposti käsiteltävissä muodossa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tietojen ilmoittamisessa käytettävistä lomakkeista ja tiedonsiirto muodosta.

Hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan on ilmoitettava tiedot ennen EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä jäsenvaltiolle säädettyä tietojen ilmoittamisen määräaikaa siten, että viranomaisella on mahdollisuus käsitellä ja toimittaa tiedot määräajassa. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ilmoittamisen määräajoista.

43 §

Ilmoitettujen tietojen rekisteröinti, käyttö, luovutus ja julkisuus

Hintaselvityksissä annetut tiedot muodostavat maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitetun rekisterin. Ilmoitettuja tietoja voidaan käyttää vain EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettulla tavalla tuotealan keskimääräisen hinnan määrittämiseen.

Jos toimija ilmoittaa vapaaehtoisesti muita tietoja kuin tässä luvussa tarkoitetun velvollisuuden kattamia tietoja, vapaaehtoisesti ilmoitettujen tietojen rekisteröintiin, käyttöön, luovutukseen ja julkisuuteen sovelletaan, mi-

tä ilmoitusvelvollisuuden kohteena olevista säädetään.

44 §

Velvollisuus pitää kirjaa hintaselvitysten perusteena olevista tiedoista

Hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan on pidettävä kirjaa ilmoitettujen tietojen perusteena olevista tiedoista. Kirjattavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

7 luku

Sokerin tuotantoa koskevat vaatimukset

45 §

Sokerin valmistajaa, puhdistamoa ja jalostajaa koskevat vaatimukset

Sokerin valmistajan, puhdistamon ja jalostajan velvollisuudesta hakea viranomaiselta hyväksymistä tähän tarkoitukseen ja hyväksymisen edellytyksistä säädetään EU:n sokerituotantolainsäädännössä. Maaseutuvirasto myöntää hyväksymisen hakemuksesta hyväksymisedellytykset täyttävälle sokerin valmistajalle, puhdistamolle tai jalostajalle (*hyväksyty sokerialan yritys*). Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi. Hyväksymisen peruuttamisen edellytyksistä säädetään EU:n sokerituotantolainsäädännössä.

Hyväksytyt sokerialan yrityksen toimintaa koskevista vaatimuksista ja tämän velvollisuudesta ilmoittaa viranomaiselle toimintaa koskevia tietoja säädetään EU:n sokerituotantolainsäädännössä. Tiedot on ilmoitettava Maaseutuvirastolle.

Sokerin valmistajalle myönnettävän tuotantokiintiön myöntämisen edellytyksistä sekä valmistajan velvollisuudesta maksaa tuotantomaksua ja ylijäämämaksua ja velvollisuudesta ilmoittaa tuotantokiintiön ylittävän tuotannon siirtämisestä seuraavan markkinointivuoden tuotantoon säädetään EU:n sokerituotantolainsäädännössä. Tuotantokiintiön myöntämisestä päättää Maaseutuvirasto. Tuotanto- ja ylijäämämaksut on maksettava

Maaseutuvirastolle. Tuotannon siirtämisestä on ilmoitettava viimeistään kunkin vuoden huhtikuun 15 päivänä, jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännöstä muuta johdu.

46 §

Sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia ja toimitussopimuksia koskevat vaatimukset

Sokerijuurikkaan toimialakohtaisia sopimuksia ja toimitussopimuksia koskevista vaatimuksista sekä sokerin valmistajan velvollisuudesta ilmoittaa viranomaiselle toimitussopimuksia koskevia tietoja säädetään EU:n sokerituotantolainsäädännössä. Tiedot on ilmoitettava Maaseutuvirastolle.

Jos EU:n sokerituotantolainsäädännön täytäntöönpano edellyttää viranomaisen hyväksymän riippumattoman asiantuntijan nimeämistä taikka muun toimialasopimukseen tai toimitussopimukseen liittyvän hallintopäätöksen tekemistä, toimivaltainen viranomainen asiassa on maa- ja metsätalousministeriö.

8 luku

Vakuudet

47 §

Vakuusmuodot, takaajan hyväksyminen ja vakuuden asettaminen

Jos hakemuksen tai tarjouksen tekeminen edellyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännön mukaan vakuuden asettamista, vakuutena voidaan käyttää vakuusasetuksen 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käteistalletusta tai takausta. Takauksen myöntäjän on oltava tähän tarkoitukseen *hyväksytyt takaaja*.

Maaseutuvirasto päättää takaajan hakemuksesta hyväksymisen myöntämisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on, että takaaja on luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos, 2 momentissa tarkoitettu ulkomainen luottolaitos tai 3 momentissa tarkoitettu ulkomainen ETA-luottolaitos taikka vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu va-

hinkovakuutusyhtiö. Hyväksyminen on voimassa toistaiseksi.

Jos hakija käyttää vakuutena käteistalletusta, tämän on talletettava se Maaseutuviraston osoittamalle tilille. Jos hakija käyttää vakuutena takausta, hyväksytyt takaajan on annettava Maaseutuvirastolle osoitettu takaussitoumus. Muista vakuuden asettamisesta sovellettavista menettelyistä säädetään vakuusasetuksessa.

48 §

Vakuuden kohdistaminen, vapauttaminen ja pidättäminen

Kun hakija tekee hakemuksen tai tarjouksen, jonka käsittely edellyttää vakuutta, Maaseutuvirasto päättää asetetun vakuuden kohdistamisesta EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetyn vakuuden määrän mukaisesti. Asetettua vakuutta ei voi kohdistelta osin käyttää muuhun tarkoitukseen.

Maaseutuvirasto päättää kohdistetun vakuuden vapauttamisesta tai pidättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti. Vakuutta ei kuitenkaan pidätetä, jos pidätettävän vakuuden määrä on alle 60 euroa tai jos vakuutta ei tule EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla pidättää.

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetään jäsenvaltion määrittävän asiakirjan tai menettelyn, jota vakuuden asettaneen toimijan on vakuuden vapauttamiseksi käytettävä, Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä käytettävästä asiakirjasta tai menettelystä.

9 luku

Tarkastukset

49 §

Tarkastusten yleinen ohjaus, tarkastuskohteiden valinta, yleiset tarkastusmenettelyt ja tarkastuksista raportointi

Tarkastuksia ja niihin liittyvää raportointia koskevasta yleisestä ohjauksesta vastaa Maaseutuvirasto. Hintaselvityksiin ja ruhonluoki-

tukseen liittyvien tarkastusten osalta yleisestä ohjauksesta vastaa kuitenkin maa- ja metsätalousministeriö.

Tämän luvun mukaisesti tarkastuksia suorittava viranomaisena päättää tarkastusten määrästä ja valitsee tarkastuskohteet riskianalyysiin tai satunnaisotantaan perustuen, jollei asiasta EU:n markkinajärjestelylain säädännössä muuta säädetä.

Tarkastuksissa sovelletaan hallintolain (434/2003) 39 §:ä.

Tarkastuksia suorittavat viranomaiset raportoivat toteutetuista tarkastuksista ja havainnoistaan tarkastusten yleisestä ohjauksesta vastaavalle viranomaiselle. Tarkastuksia suorittavan viranomaisen on pyydettäessä ilmoitettava tarkastusten yleisestä ohjauksesta vastaavalle viranomaiselle myös valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä ja valvontaa koskevia muita tietoja valvonnan seurantaan varten.

50 §

Hakemusten ja ilmoitusten tarkastukset

Maaseutuvirasto tarkastaa hakemukseen ja ilmoitukseen liittyvät tuen myöntämisen tai maksamisen edellytyksiä taikka muun hakemuksessa tai ilmoituksessa tarkoitetun toimenpiteen edellytyksiä koskevat tiedot. Vienti-ilmoituksen tarkastaa kuitenkin vientitapahtuman yhteydessä tullilaitos.

51 §

Varastointiin liittyvät tarkastukset

Ennen interventiovarastoinnin aloittamista Elintarviketurvallisuusvirasto tarkastaa voin, maitojauheen ja viljatuotteiden varastointiin tarkoitettujen tilojen vaatimustenmukaisuuden.

Interventiovarastoinnin aikana varastojen, varastointiolosuhteiden ja varastointimenettelyjen sekä varastoitujen tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tarkastaa EU:n interventiolainsäädännössä edellytetyllä tavalla:

1) tullilaitos, jos varastoinnin kohteena on voi, maitojauhe tai naudanliha;

2) Maaseutuvirasto, jos tarkastuksen kohteena on naudanlihan luuttomaksi leikkaaminen interventiovarastoinnin aikana;

3) Elintarviketurvallisuusvirasto, jos varastoinnin kohteena ovat viljatuotteet.

Yksityiseen varastointiin käytettyjen tilojen ja niiden varastointiolosuhteiden ja varastointimenettelyjen sekä varastoitujen tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tarkastaa yksityisen varastoinnin asetuksessa edellytetyllä tavalla tullilaitos.

Tässä pykälässä tarkoitetuilla viranomaisilla on oikeus päästä tarkastusta varten varastointiin tarkoitettuihin ja käytettyihin tiloihin ja tarkastaa varastoidut tuotteet ja varastointiolosuhteet sekä tuotteiden varastointiin liittyvät varastonpitäjän asiakirjat ja kirjanpito varastojen, varastointiolosuhteiden ja varastointimenettelyjen vaatimustenmukaisuuden ja varastoitujen tuotteiden laadun, määrän, pakkaustavan ja merkintöjen vaatimustenmukaisuuden sekä viranomaisille annettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

52 §

Varastoitavien tuotteiden valmistajan tarkastus

Elintarviketurvallisuusvirasto tarkastaa varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymistä hakevien ja hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien hyväksymisedellytysten ja tuotannon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä ja yksityisen varastoinnin asetuksessa edellytetyllä tavalla. Tullilaitos tarkastaa hyväksytyjen varastoitavien tuotteiden valmistajien tuotantoa koskevan kirjanpidon vaatimustenmukaisuuden EU:n interventiolainsäädännössä ja yksityisen varastoinnin asetuksessa edellytetyllä tavalla.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää tarkastuksissa apunaan kunnan elintarviketurvallisuusvirasto ja kunta, jonka toimialueella kyseinen laitos sijaitsee, näin sopivat. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin

tarkastustehtävistä, joissa kunnan elintarvikeviranomaisen avustaa Elintarviketurvallisuusvirasto.

Tässä pykälässä tarkoitetuilla viranomaisilla on oikeus päästä tarkastusta varten hyväksymistä hakevan ja hyväksytyin varastoitavien tuotteiden valmistajan hyväksymisen kohteena olevien tuotteiden valmistuksessa käytämiin tiloihin ja tarkastaa tuotteet, laitteet, asiakirjat ja kirjanpito laitoksen hyväksymisedellytysten noudattamisen ja valmistuksen vaatimustenmukaisuuden sekä viranomaisille annettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

53 §

Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus

Maaseutuvirasto tarkastaa luottomaksi leikattavan naudanlihan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus viljatuotteiden ja tullilaitos muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tuotteiden interventiovarastoon ja yksityisessä varastoinnissa käytettäviin tiloihin toimittamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä ja yksityisen varastoinnin asetuksessa tarkoitettulla tavalla. Elintarviketurvallisuusvirasto kuitenkin ottaa ja tutkii näytteet interventiovarastoon toimitettavasta voista ja maitojauheesta sekä tutkii interventiovarastoon toimitettavista viljatuotteista otetut näytteet.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tarkastaa sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, yksittäisten interventiovarastolle toimitettavien viljatuotekuormien laadun aistinvaraisesti (*viljatuotteiden alustava laadun tarkastus*) ennen tuotteiden siirtoa varastoon, jos tämä on tarpeen selvästi laatuvaatimuksesta poikkeavien erien erottamisen varmistamiseksi.

Tullilaitos tarkastaa tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden yksityisessä varastoinnissa käytettävistä tiloista poistamisen yhteydessä yksityisen varastoinnin asetuk-

sessä tarkoitettulla tavalla. Maaseutuvirasto tarkastaa luottomaksi leikattavan naudanlihan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus viljatuotteiden ja tullilaitos muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden interventiovarastosta poistamisen yhteydessä, jos tämä on tarpeen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

Tässä pykälässä tarkoitettu viranomaisella on tuotteiden varastoon toimittamisen tai sieltä poistamisen yhteydessä oikeus päästä tuotteiden varastointiin ja lastaamiseen käytettyihin tiloihin ja tarkastaa tuotteet ja niitä koskevat tuotteiden toimittajan asiakirjat sekä varastonpitäjän tuotteita koskevat asiakirjat ja kirjanpito tuotteiden vaatimustenmukaisuuden ja annettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Jos viljatuotteet tarjotaan interventiovarastoon niiden varastointipaikassa tai jos tarjottujen viljatuotteiden sijaintia ilmoitetussa varastointipaikassa on syytä epäillä, viranomaisella on lisäksi oikeus päästä varastoinnissa ennen tuotteiden toimittamista interventiovarastoon käytettäviin tiloihin ja tarkastaa tuotteet ja tuotteita koskevat varastonpitäjän ja tarjoajan asiakirjat ja kirjanpito. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

54 §

Tuonnin ja viennin tarkastukset

Tullilaitos tarkastaa tuonti- ja vientitodistusten, tuonti- ja vienti-ilmoitusten ja muiden tuonnin ja viennin yhteydessä esitettävien asiakirjojen ja näihin liittyvien tuotteiden sekä vientitukituotteiden ja näihin liittyvien asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden tuotteiden tullimenettelyyn asettamisen yhteydessä ja sen aikana. Viranomaisesta, joka suorittaa nautaeläinten vientituen myöntämisen edellytyksenä olevan eläinkuljetusten vientitukiasetuksen 2 artiklassa tarkoitettua tarkastuksen, säädetään kuitenkin eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 27 §:ssä.

Tullilaitoksella on tarkastuksen toimittamiseksi oikeus päästä varastoihin, tiloihin ja

muihin paikkoihin, missä tuotteita kuljetaan, säilytetään tai lastataan ja tarkastaa tuotteet sekä tuotteita, tuotteiden haltijaa, muuta asianosaista ja kulkuneuvoa koskevat asiakirjat tuotteiden ja niistä esitettyjen tietojen vaatimustenmukaisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Eläinkuljetusten vientitukiasetuksen 2 artiklassa tarkoitettuun tarkastukseen liittyvästä rajaeläinlääkärin tarkastusoikeudesta säädetään eläinten kuljetuksesta annetun lain 28 §:ssä.

Tullilaitos voi tarkastusten yhteydessä edellyttää tuotteiden tarkastettavaksi asettamista ja purkamista kulkuneuvosta ja asettaa tullivalvonnassa olevaan kulkuneuvoon tullisinetin. Tullilaitos voi estää tuotteiden tuonnin Suomen alueelle tai viennin Suomesta, jos tuonti tai vienti edellyttää EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla tuonti- tai vientitodistusta eikä sitä ole taikka jos tuonti edellyttää tuontitullin tai maksun maksamista eikä sitä ole maksettu.

Jos vientituen hakija käyttää vientituen kohteena olevien tuotteiden määräpaikkaan saapumisen varmistamisessa eräitä Venäjän federaation alueelle maanteitse vietäviä nautanliha- ja sianlihatoimituksia koskevasta tiedotusjärjestelmästä annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 2584/2000 tarkoitettua järjestelmää, Tullihallitus vastaanottaa, käsittelee ja varmistaa kyseiset tiedot mainitussa asetuksessa tarkoitettulla tavalla.

55 §

Tuen hakijoiden ja saajien tarkastukset

Maaseutuvirasto tarkastaa tässä laissa tarkoitettuja tuen hakijoita ja saajia tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Maaseutuvirasto tarkastaa lisäksi mehiläishoitotuen saajia tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi.

Maaseutuvirastolla on oikeus päästä tuen kohteena olevaan toimintaan liittyviin tuen hakijan ja saajan tiloihin ja tarkastaa tuotteet,

asiakirjat ja kirjanpito toimenpiteiden vaatimustenmukaisuuden ja tuen myöntämis- ja maksamisedellytysten noudattamisen varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

56 §

Hyväksytyjen toimijoiden ja hintaselvityksiä antavien toimijoiden tarkastukset

Tullilaitos tarkastaa:

1) hyväksymistä hakevan sokerialan yrityksen hyväksymisedellytysten täyttymisen sekä hyväksytyyn sokerialan yrityksen hyväksymisedellytyksiä, tuotantokiintiötä, ilmoitusvelvollisuutta, tuotantomaksuja, toimialaja toimitussopimuksia ja sokerijuurikkaan vähimmäishintaa koskevien vaatimusten noudattamisen EU:n sokerituotantolainsäädännössä edellytetyllä tavalla;

2) hyväksymistä hakevan ja hyväksytyyn muonitusvaraston hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden.

Maaseutuvirasto tarkastaa:

1) hyväksymistä hakevan ja hyväksytyyn tarkastuslaitoksen hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

2) hyväksytyyn hampun siementen tuojan hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

3) hyväksymistä hakevan ja hyväksytyyn ruhonluokittajan hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden;

4) hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan ilmoitusvelvollisuuden kattaman toiminnan vaatimustenmukaisuuden.

Tullilaitoksella ja Maaseutuvirastolla on niille tämän pykälän nojalla kuuluvien tarkastustehtävien hoitamiseksi oikeus päästä hyväksymistä hakevan ja hyväksytyyn toimijan hyväksymisen kohteena olevaa toimintaa koskeviin tiloihin ja tarkastaa tuotteet, laitteet, asiakirjat ja kirjanpito hyväksymisedellytysten täyttymisen ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Jos hyväksytyyn hampun

siementen tuojan tuomia hampun siemeniä käyttää muu kuin hyväksytty hampun siementen tuoja, Maaseutuvirastolla on lisäksi oikeus päästä tuotteiden käyttäjän tiloihin ja tarkastaa edellä mainitut seikat tuotteiden käytön vaatimustenmukaisuuden valvonnan edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Maaseutuvirastolla on oikeus päästä hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan tiloihin ja tarkastaa ilmoitusvelvollisuuden kattamaan toimintaan liittyvät asiakirjat ja kirjanpito ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen ja ilmoitettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

57 §

Tuotteiden käytön ja määräraikan tarkastukset

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä edellytetään interventiovarastosta peräisin olevien tuotteiden tai vientituen kohteena olevien tuotteiden taikka muiden markkinajärjestelyyn liittyvien tuotteiden käytön tai määräraikkaan saapumisen valvontaa tähän tarkoitukseen vahvistetulla asiakirjalla tai menettelyllä, tullilaitos tarkastaa kyseiset tuotteet ja asiakirjat. Tullihallitus voi antaa EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä sallittuja tuotteiden käytön tai määräraikkaan saapumisen todistamisesta vastaavaa toimijaa koskevia tarkempia määräyksiä asiakirjoja koskevista vähäisistä täydennyksistä, jos nämä ovat tarpeen tuotteiden käytön tai määräraikkaan saapumisen todistamiseksi.

Tullilaitoksella on oikeus päästä kuljetuksessa käytettäviin kulkuneuvoihin ja tuotteiden käyttöön ja määräraikkaan liittyviin tiloihin ja tarkastaa valvonnan kohteena olevat tuotteet sekä tuotteita ja niiden käyttöä ja kuljetusta koskevat asiakirjat EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettujen kyseistä menettelyä koskevien vaatimusten noudattamisen varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa

suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

58 §

Kaupallisten asiakirjojen tarkastukset

Tullilaitos tarkastaa EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettua tukea tai muuta korvausta saavan sekä hyväksytyt sokeerialan yrityksen jälkitarkastusasetuksessa tarkoitettuja kaupallisia asiakirjoja.

Tullilaitoksella on oikeus päästä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettua tukea tai muuta korvausta saavan toimijan ja hyväksytyt sokeerialan yrityksen tiloihin ja tarkastaa tämän mainittuun toimintaan liittyvät asiakirjat ja kirjanpito tuen tai korvauksen myöntämisedellytysten tai maksun perusteiden oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

59 §

Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkastuksissa

Tässä luvussa tarkoitettu tarkastuksesta vastaava viranomaislainen voi käyttää tarkastuksessa apuna ulkopuolista tilintarkastajaa tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastuksen tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Tilintarkastajan on oltava tilintarkastuslaissa (459/2007) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja.

Maaseutuvirasto voi oikeuttaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttämään interventiovarastoon toimitettavien viljatuotteiden tarkastuksessa apuna viljatuotteiden interventiovarastonpitäjää tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastusten tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Interventiovarastonpitäjällä on oltava tehtävän edellyttämät riittävät tekniset ja hallinnolliset resurssit ja että tämän tarkastuksessa käyttä-

mällä henkilöstöllä on tehtävän edellyttämä kokemukseen tai koulutukseen perustuva riittävä ammattitaito. Interventiovarastonpitäjän on kirjattava ja ilmoitettava Maaseutuvirastolle toteutettuihin tarkastuksiin liittyvät tiedot. Henkilökunnan ammattitaidosta, interventiovarastolta edellytettävistä resursseista sekä kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Maaseutuvirasto voi käyttää ruhonluokituksen tarkastuksessa apuna yksityisoikeudellista yhteisöä tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastuksen tarkoituksen mukaiseksi toteuttamiseksi. Yhteisöllä on oltava käytettävissä tehtävään riittävä määrä henkilöitä, joilla on tarkastusten toteuttamisen edellyttämä koulutukseen tai kokemukseen perustuva ammattitaito. Edellytettävästä ammattitaidosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Yhteisön on nimettävä tarkastuksista vastuulliset henkilöt.

Tarkastuksessa avustavaan sovelletaan tämän luvun mukaisissa tehtävissä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

60 §

Todentamisviranomaisen tarkastukset

Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain (1100/1994) 2 §:n 4 momentin nojalla nimetty rahoitusasetuksen 7 artiklassa tarkoitettu *todentamisviranomaisen* voi maksajavirastoasetuksen 5 artiklassa säädetyn todistuksen myöntämiseksi välttämättömien tutkimusten tekemiseksi sekä muiden erikseen EU:n lain-säädännössä todentamisviranomaisen tehtäväksi säädettyjen tarkastusten suorittamiseksi tehdä tarkastuksia niissä viranomaisissa tai yhteisöissä, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä, taikka tuensaajan, interventiovarastonpitäjän tai hyväksytyt sokerialan yrityksen luona.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus tarkastaa tehtävänsä edellyttämässä laajuudessa tuensaajan, interventiovarastonpitäjän ja hyväksytyt sokerialan yrityksen rakennukset,

toimitilat ja muut tuen tai korvauksen maksamisen taikka hyväksymisen edellytyksenä olevat olosuhteet. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Todentamisviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada viranomaisilta tarkastustehtävän suorittamiseksi välttämättömiä tietoja.

Tarkastustehtävää suoritettaessa todentamisviranomaiseen sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

61 §

Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Jos tarkastuksen toteuttaminen edellyttää näytteenottoa, tarkastuksesta vastaavalla viranomaisella ja tarkastuksessa apuna käytettävällä viranomaisella sekä tarkastuksessa apuna käytettävällä yksityisoikeudellisella toimijalla on oikeus ottaa korvauksetta valvontaa varten tarvittava määrä näytteitä.

Jos tarkastuksen toteuttaminen edellyttää näytteiden laadun analysointia laboratoriossa, analysointi toteutetaan tarkastuksen toimitamisesta huolehtivan viranomaisen laboratoriossa taikka elintarvikelain (23/2006) 37 §:ssä tarkoitettussa vertailulaboratoriossa tai viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyssä laboratoriossa.

62 §

Avustamisvelvollisuus tarkastuksessa

Tässä luvussa tarkoitettujen tarkastuksen kohteena olevalla toimijalla on velvollisuus antaa tarkastuksesta vastaavan viranomaisen käyttöön maksutta tarkastuksen suorittamiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot. Viranomaisen on palautettava tälle luovutettu aineisto viivytyksettä sen jälkeen, kun aineiston hallussapito ei ole tarpeen tarkastuksen toteuttamiseksi.

Tässä luvussa tarkoitettulla tarkastusten kohteena olevalla toimijalla on velvollisuus antaa tarkastuksesta vastaavan viranomaisen käyttöön tarkastusten toteuttamisen edellyt-

tämät tilat ja laitteet sekä asettaa tarkastettavat tuotteet esille siten, että ne voidaan tarkastaa. Tarkastuksen kohteena olevan toimijan on sallittava näytteiden ottaminen tarkastusten edellyttämässä laajuudessa.

Tässä luvussa tarkoitettujen tarkastusten kohteena olevan toimijan on tarvittaessa avustettava tarkastustoimenpiteiden toteuttamisessa ja näytteidenotossa.

63 §

Maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston ja tarkastusviranomaisen tiedonsaantioikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla sekä tämän luvun mukaisesti tarkastuksista vastaavilla viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta valtion ja kunnan viranomaiselta asian käsittelemiseksi välttämättömiä, hakijaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muita tuen tai muun tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettujen asian käsittelemisen, tarkastuksen suorittamisen tai raportoinnin toteuttamisen kannalta merkityksellistä olosuhteita koskevia tietoja.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla sekä tämän luvun mukaisesti tarkastusten toimittamisesta huolehtivilla viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettua toimintaa harjoittavilta toimijoilta tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettujen asian käsittelemisen, tarkastuksen suorittamisen tai raportoinnin kannalta välttämättömät asiakirjat ja tiedot.

64 §

Tarkastuksia ohjaavien viranomaisten ja EU:n lainsäädännössä tarkoitettujen viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Mitä tässä luvussa säädetään tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tarkastusoikeudesta, koskee myös kyseisen tarkastuksen yleisestä

ohjauksesta vastaavaa maa- ja metsätalousministeriötä ja Maaseutuvirastoa.

EU:n varojen asianmukaisen hallinnon ja käytön varmistamiseksi Maaseutuvirastolla on oikeus suorittaa maksajavirastoasetuksessa tarkoitettua laadunvalvontaa niissä viranomaisissa, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä.

Mitä tässä luvussa säädetään tarkastuksesta vastaavan viranomaisen tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta, koskee myös rahoitusasetuksessa tarkoitettuja EU:n komission tarkastustehtäviä suorittavia henkilöitä. Vastaava tarkastus- ja tiedonsaantioikeus on muilla EU:n lainsäädännössä tarkoitetuilla viranomaisilla, joiden tehtäviin kuuluu vastaavallaisia tarkastustehtäviä.

65 §

Viranomaisen oikeus luovuttaa tietoja muille viranomaisille

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto päättävät sellaisten tietojen luovuttamisesta EU:n toimielimille, jotka ne ovat saaneet tämän lain toimeenpanon yhteydessä ja joiden luovuttamiseen jäsenvaltiolla on EU:n lainsäädännön nojalla velvollisuus. Sama oikeus on myös muulla viranomaisella, jonka tehtäviin tietojen luovuttaminen tämän lain mukaan kuuluu. Maa- ja metsätalousministeriön tai Maaseutuviraston päätöksessä määriteltävien tietojen luovuttamisesta voi, jos asianomainen viranomainen sen hyväksyy, huolehtia tässä laissa tarkoitettu tarkastuksesta tai tietojen keräämisestä vastaava viranomainen.

Tämän lain noudattamisen valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja saa salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

66 §

Valvonnan toteuttamiseen liittyvät kirjattavia ja ilmoitettavia tietoja koskevat vaatimukset

Tietojen kirjaamiseen ja ilmoittamiseen liittyvistä velvollisuuksista, jotka koskevat

interventiovarastonpitäjää, interventiomyyjää ja interventio-ostajaa, tuen hakijaa ja saajaa, hintaselvityksiä antamaan velvollista toimijaa sekä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tai tässä laissa tarkoitetun hyväksymisen saanutta toimijaa, säädetään tämän lain lisäksi EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä sallittuja tai edellytettyjä tarkempia säännöksiä kirjattavia ja ilmoitettavia tietoja koskevista:

1) tuotteiden seurannan tai 1 momentissa tarkoitettujen toimijoiden toimintaa koskevien vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi tarpeellisista toimijan kannalta kohtuullisista vähäisistä täydennyksistä; ja

2) vähäisistä poikkeuksista, jotka eivät vaaranna toimintaa koskevien vaatimusten noudattamisen valvontaa eivätkä viranomaisen riittävää tiedonsaantia.

67 §

Tietojen kirjaamistapa

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tai tässä laissa säädetään toimijan velvollisuudesta kirjata tämän toimintaan liittyviä tietoja, tiedot on kirjattava luotettavalla tavalla ja siten, että ne ovat helposti tarkastettavissa. Tietojen kirjaamistavasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

68 §

Asiakirjojen säilyttäminen

Interventiovarastonpitäjän, tuen hakijan ja saajan, hintaselvityksiä antamaan velvollisen toimijan ja EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tai tässä laissa tarkoitetun hyväksymisen saaneen toimijan on säilytettävä kyseiseen toimintaan liittyvät asiakirjat neljä vuotta sen vuoden lopusta, jolloin toimi saatiin päätökseen, jollei muualla lainsäädännössä säädetä pidemmästä säilytysajasta.

Säilytettävistä asiakirjoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

10 luku

Hakemista, ilmoittamista, päätöksiä, maksamista, takaisinperintää ja seuraamusmaksuja koskevat yleiset säännökset

69 §

Hakijaa koskevien tietojen rekisteröiminen

Maaseutuvirasto voi rekisteröidä vakuuksien, maksujen tai muiden vastaavien toimenpiteiden teknisessä toteuttamisessa tarpeellisia tietoja, jotka interventiovarastonpitäjä taikka tässä laissa tarkoitettu tukea, todistusta tai hyväksymistä hakenut tai tarjouksen tehnyt toimija on sille ilmoittanut. Toimijalle annetaan ensimmäisen tietojen ilmoittamisen yhteydessä rekisteritunnus, jota tämä voi myöhemmin käyttää asioidessaan Maaseutuvirastossa tässä laissa tarkoitetussa asiassa.

Rekisteröidyt tiedot ovat osa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain mukaista tietojärjestelmää. Tietojen käyttötarkoitukseen, sisältöön, rekisterin ylläpitoon sekä siihen sisältyvien tietojen julkisuuteen, luovuttamiseen ja säilyttämiseen sovelletaan mainittua lakia.

70 §

Hakemusten ja ilmoitusten muotovaatimukset

Hakemus ja ilmoitus on tehtävä kirjallisesti ja allekirjoitettava. Vientitukea koskeva hakemus on kuitenkin tehtävä soveltamisasetuksen 787 artiklassa tarkoitettulla sähköisellä vienti-ilmoituksella, jollei kyseessä ole yhteisön tullikoodeksista (uudistettu tullikoodeksi) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 450/2008 5 artiklassa tarkoitettu tilanne.

Sen lisäksi, mitä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään velvollisuudesta käyttää määrämutoista hakemusta tai ilmoi-

tusta, tukea koskeva hakemus on tehtävä Maaseutuviraston tähän tarkoitukseen vahvistamalla lomakkeella.

Hakemukseen ja ilmoitukseen on liitettävän käsittelemisen kannalta tarpeelliset selvitykset. Maaseutuvirasto voi antaa määräyksiä hakemuksissa ja ilmoituksissa esitettävistä tiedoista.

Jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään, että tuotteiden myynti interventiovarastoon tai osto sieltä tai tuen hakeminen taikka muu toimenpide on toteutettava hakemuksen sijaan tarjouksen perusteella, tarjoukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään hakemuksesta.

71 §

Päätös ja sen tiedoksianto

Automaattisessa tietojenkäsittelyssä aikaansaatuna asiakirjana annettava päätös ja asian käsittelyyn liittyvät muut asiakirjat voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Interventiovarastointia tai yksityisen varastoinnin tukea koskevan hakemuksen tai tarjouksen perusteella tehtävä päätös annetaan tiedoksi siten kuin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä säädetään. Jollei hakija tai tarjoaja ole antanut suostumusta tällaiseen tiedoksiantoon, päätös annetaan tiedoksi siten kuin hallintolain 60 §:ssä säädetään.

72 §

Maksatuksen hakeminen

Tuen saajan on haettava tuen maksatusta tukihakemuksesta erillisellä hakemuksella, jos kyseessä on toteutuneiden kustannusten korvaamiseen perustuva tuki tai jos EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tätä edellytetään.

Tämän lain tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännön nojalla toimijalle korvattavien kustannusten maksatusta on haettava erillisellä hakemuksella. Interventiovarastoon ostettujen tuotteiden toimittamiseen liittyvät

korvattavat kustannukset voidaan kuitenkin maksaa tuotteiden myyntiä koskevan tarjouksen tai hakemuksen perusteella, jos interventiomyyjä on antanut tarjouksessa tai hakemuksessa maksun suorittamiseksi tarpeelliset tiedot.

73 §

Tuen maksaminen ennakolta tai useassa erässä

Sen lisäksi, mitä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään tuen maksamisesta ennakolta, vientituen maksamiseen ennakolta sovelletaan, mitä vientitukiasetuksen 37 artiklassa säädetään.

Sen lisäksi, mitä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään jäsenvaltion velvollisuudesta maksaa tukea useassa erässä, voidaan tuottajaorganisaatiotukea maksaa hakemuksesta useassa erässä EU:n hedelmä- ja vihannesasetuksen 72 artiklassa säädetyn edellytyksin. Lisäksi edellytyksenä on, että yksittäinen erä ei ole määrältään vähäinen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maksettavan erän vähimmäismäärästä.

Mehiläishoitotukea voidaan maksaa hakemuksesta useassa erässä toteutetuista toimenpiteistä aiheutuneiden kustannusten mukaisesti, ei kuitenkaan useammin kuin kerran kuukaudessa.

74 §

Tuen takaisinperiminen

Maaseutuviraston on perittävä takaisin virheellisesti tai perusteetta maksettu tuki siten kuin takaisinperinnän edellytyksistä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään. Virheellisesti tai perusteetta maksetun mehiläishoitotuen takaisinperintään sovelletaan, mitä valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Tukea ei peritä takaisin, jos perittävä määrä on tukijärjestelmässä myönnetyn yksittäisen tuen osalta ilman korkoja alle 100 euroa. Vientituen osalta 100 euron määrän laske-

mistapaan sovelletaan kuitenkin, mitä siitä vientitukiasetuksessa säädetään.

75 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Seuraamusmaksun edellytyksistä säädetään EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä. Seuraamusmaksun määrää Maaseutuvirasto. Vientitukeen liittyvää seuraamusmaksua ei kuitenkaan määrätä, jos sen määrä on 100 euroa tai pienempi vienti-ilmoitusta kohti.

76 §

Takaisinperittävän tuen ja seuraamusmaksun korko

Takaisinperittävälle tuelle on suoritettava korkoa, joka lasketaan sen ajan perusteella, joka kuluu takaisinperintää koskevan päätöksen tiedoksisaannin ja saatavan suorittamisen välillä, jollei koron laskemistavasta tai koron perimättä jättämisestä EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

Jos takaisinperittävä vientituki maksetaan takaisinperintäpäätöksessä asetetussa määräajassa korkoineen takaisin, maksu katsotaan korkojen laskemista varten tapahtuvan vientitukiasetuksessa tarkoitettulla tavalla kahdenkymmenentenä päivänä takaisinperintäpäätöksen jälkeen.

Määrätylle seuraamusmaksulle on suoritettava korkoa siten kuin EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetään.

Perittävän koron määrä on kuusi prosenttia vuotuista korkoa, jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

77 §

Oikaisu

Jos tuenhakija on saanut tukea vähemmän kuin tämän olisi pitänyt saada tai jos tuki on perusteettomasti kokonaan hylätty, Maaseutuvirasto voi päätöksen lainvoimaisuuden estämättä ja ilman eri hakemusta oikaista vir-

heellisen päätöksen, jos tarkoitusta varten on käytettävissä varoja.

78 §

Tuelle maksettava korko

Jos tuenhakijalle myönnetään tukea tai myönnetyn tuen määrää korotetaan oikaisun johdosta, oikaisun kohteena olevalle tuen määrälle voidaan maksaa kuuden prosentin vuotuista korkoa laskettuna siitä päivästä, jolloin oikaistava päätös oli tehty, oikaisupäätöksen tekopäivään saakka. Korkoa ei kuitenkaan makseta, jos oikaisun tarve on johtunut tuenhakijan toiminnasta.

Jos tuenhakijalle myönnetään muutoksenhaun johdosta tukea tai tuen määrää korotetaan, tälle määrälle voidaan maksaa kuuden prosentin vuotuista korkoa laskettuna valituksenalaisen päätöksen tekopäivästä muutoksenhakuviranomaisen päätöksen tekopäivään. Koron maksamisesta päättää tällöin muutoksenhakuviranomainen.

79 §

Viranomaiselle suoritettujen maksujen palautus

Maaseutuviraston on palautettava väärin perustein tai liikaa peritty maksu, takaisinperitty määrä tai seuraamusmaksu. Palautettavalle määrälle suoritetaan viivekorkoa siten kuin veronlisäyksestä ja viivekorosta annettussa laissa (1556/1995) säädetään.

80 §

*Takaisinperintää, seuraamusmaksua ja mak-
sua koskevan päätöksen ajankohta*

Takaisinperintää ja seuraamusmaksun asettamista koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun päätöksestä vastaavan viranomaisen tietoon on tullut sellainen seikka, jonka nojalla takaisinperintään tai seuraamusmaksun asettamiseen voidaan ryhtyä.

Tuen takaisinperintää ja tukeen liittyvän seuraamusmaksun asettamista koskeva päätös on tehtävä viimeistään kymmenen vuoden kuluessa tuen tai, jos se maksetaan osissa, sen viimeisen erän maksamisesta, jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä. Muun kuin tukeen liittyvän seuraamusmaksun asettamista koskeva päätös on tehtävä viimeistään kymmenen vuoden kuluessa seuraamusmaksun perusteena olevasta laiminlyönnistä, virheestä tai toimenpiteestä, jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta säädetä.

Hyväksytyltä sokerin valmistajalta perittävän tuotantomaksun ja ylijäämämaksun vanhentumiseen sovelletaan verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 20 §:ää.

11 luku

Hyväksytyt toimijoita koskevat yhteiset säännökset

81 §

Hyväksytyt toimijan hyväksymisen edellytyksiä koskevat muutokset ja selvitykset

EU:n markkinajärjestelylainsäädännön tai tämän lain nojalla hyväksymisen saaneen toimijan on ilmoitettava hyväksymisen edellytyksiin liittyvistä muutoksista välittömästi niistä tiedon saatuaan hyväksymisen myöntäneelle viranomaiselle.

Hyväksytyt toimijan on hyväksymisen myöntäneen viranomaisen pyynnöstä toimittava hyväksymisen edellytysten tutkimiseksi tarvittavat tiedot.

82 §

Korjauskehotus ja huomautus hyväksytylle toimijalle

Hyväksymisen myöntäneen viranomaisen on annettava hyväksytylle varastoitavien tuotteiden valmistajalle, sokerialan yritykselle, hampun siementen tuojalle, tarkastuslai-

tokselle, muonitusvarastolle, koulumaitotuen hakijalle, koulumaitotuotteiden toimittajalle, ruhonluokittajalle tai takaajalle taikka muulle EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettulle hyväksytylle toimijalle kirjallinen korjauskehotus, jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä muuta johdu, jos tämä:

1) ei täytä tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitettuja hyväksymisen edellytyksiä; tai

2) laiminlyö tai rikkoo toimintaansa koskevia tässä laissa tai EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia.

Korjauskehotuksen antaneen viranomaisen on asetettava toimijalle määräaika, jonka kuluessa havaitut puutteet, laiminlyönnit tai rikkomukset on korjattava, jollei määräajan asettaminen ole ilmeisen tarpeetonta.

Jos korjaaminen on mahdotonta, hyväksymisen myöntänyt viranomainen voi korjauskehotuksen asemesta antaa toimijalle huomautuksen.

83 §

Hyväksymisen peruuttaminen

Jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä säädetä muuta hyväksymisen edellytysten tai hyväksytyt toimijaa koskevien vaatimusten laiminlyönnin tai rikkomien seuraamuksista, hyväksymisen myöntäneen viranomaisen on peruutettava hyväksyminen, jos:

1) 82 §:ssä tarkoitettua korjauskehotuksen saanut toimija ei korjaa hyväksymisen edellytyksiä koskevaa puutetta asetetussa määräajassa;

2) 82 §:ssä tarkoitettua korjauskehotuksen saanut toimija ei korjaa toimintaansa koskevia vaatimuksia koskevaa laiminlyöntiä tai rikkomusta asetetussa määräajassa ja kyseessä on toimijaa koskevien vaatimusten kokonaisuuden kannalta olennainen ja vakava virhe tai laiminlyönti; tai

3) toimijalle on annettu yhtä useampi 82 §:ssä tarkoitettu huomautus toimijaa koskevien vaatimusten kokonaisuuden kannalta olennaisen ja vakavan virheen tai laiminlyönnin johdosta.

Viranomaisen on ennen hyväksymisen peruuttamista kuultava peruuttamisen kohteena olevaa toimijaa.

84 §

Peruutetun hyväksymisen uudelleen voimaan saattaminen

Hyväksymisen peruuttaneen viranomaisen on hakemuksesta päätettävä peruutetun hyväksymisen saattamisesta uudelleen voimaan, jos toimija esittää selvityksen hyväksymisen edellytysten täyttymisestä ja hyväksymisen peruuttamisen syynä olleen puutteen, laiminlyönnin tai rikkomuksen korjaamisesta, jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä asiasta muuta säädetä. Jos peruuttaminen on johtunut seikasta, jota ei voida jälkikäteen korjata, mutta toimija esittää riittävän selvityksen toteuttamistaan toimenpiteistä puutteen, laiminlyönnin tai rikkomuksen uusiutumisen estämiseksi, hyväksymisen peruneen viranomaisen on tehtävä päätös hyväksyminen saattamisesta uudelleen voimaan, jollei EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä asiasta muuta säädetä.

12 luku

Hallinnolliset pakkokeinot ja rangaistus-säännökset

85 §

Hintaselvityksiin liittyvät hallinnolliset pakkokeinot

Jos hintaselvityksen antamisesta vastaava 41 §:ssä tarkoitettu toimija ei toimita tietoja asetetussa määräajassa, Maaseutuvirasto voi antaa sokerialan toimijalle ja maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus muille toimijoille määräyksen toimittaa puuttuvat tiedot asettamassaan määräajassa.

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus voi asettaa tietojen antamiseen velvolliselle toimijalle hyväksytyä sokerialan yritystä lukuun ottamatta tietojen toimitta-

mista koskevan määräyksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

86 §

Takaisinperintää, seuraamusmaksua ja maksua koskevan päätöksen täytäntöönpano

Tuen takaisinperintää, seuraamusmaksua ja maksua koskevaan viranomaisen päätökseen perustuva saatava on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa.

87 §

Maataloustuotteiden markkinajärjestelysäännösten rikkominen

Joka tahallaan

1) rikkoo 62 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua avustamisvelvollisuuden tarkastuksissa,
2) harjoittaa luokitusasetuksessa tarkoitettua ruhonluokitusta ilman 40 §:ssä tarkoitettua hyväksymistä tai

3) harjoittaa 12 §:ssä tarkoitettua hampun siementen tuontia ilman mainitussa pykälässä tarkoitettua hyväksymistä
on tuomittava, jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *maataloustuotteiden markkinajärjestelysäännösten rikkomisesta* sakkoon.

Tarkastusta suorittava henkilö tai viranomainen voi jättää ilmoittamatta esitutkinta-viranomaiselle rikkomuksen, jota on kokonaisuudessaan pidettävä ilmeisen vähäisenä.

Rangaistusta ei voida määrätä sille, jolle on samasta teosta määrätty 75 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu. Rangaistukseen tuomitsematta voidaan jättää se, jolta on samasta perusteesta johtuen peritty tukea takaisin tai jolle on asetettu 85 §:ssä tarkoitettu uhkasakko taikka jota koskeva hyväksyminen on peruutettu eikä toimintaa ole peruuttamisesta johtuen jatkettu.

88 §

Viittaus rikoslakiin

Rangaistus väärän todistuksen antamisesta viranomaiselle säädetään rikoslain (39/1889) 16 luvun 8 §:ssä.

13 luku

Erinäiset säännökset

89 §

Viljatuotteiden alustavaan laaduntarkastukseen liittyvät erityiset menettelyt ja valtion korvausvastuu

Jos viljatuotteiden alustava laaduntarkastus osoittaa, että tuotteiden laatu ei vastaa EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettuja vaatimuksia, Maaseutuvirasto tekee päätöksen kuorman hylkäämisestä eikä kyseistä kuormaa vastaanoteta interventiovarastoon. Hylättyjen tuotteiden tarjoaja voi hakea määräajassa Maaseutuvirastolta viljatuotteiden alustavan laaduntarkastuksen yhteydessä otetun näytteen analysointia laboratoriossa. Maaseutuvirasto antaa määräyksen määräajan pituudesta. Jos analyysi osoittaa, etteivät hylätyt tuotteet vastanneet vaatimuksia, tarjoaja vastaa analysoinnista aiheutuvista kustannuksista.

Jos 1 momentissa tarkoitettu analysointi osoittaa tuotteiden täyttävän säädetyt vaatimukset, tarjoajalla on oikeus korvaukseen tälle tuotteiden hylkäämisestä aiheutuneista kohtuullisista ylimääräisistä kuljetuskustannuksista. Jos tuotteiden toimittaminen interventiovarastoon ei ole enää mahdollista EU:n markkinajärjestelylainsäädännössä tarkoitetussa määräajassa ja jos tarjoaja myy hylätyt tuotteet kohtuullisen ajan kuluessa hylkäämisestä alempaan hintaan, jonka tämä olisi saanut myydessään tuotteet interventiovarastoon, tällä on lisäksi oikeus korvaukseen interventiohinnan ja vallitsevan hintatason välisestä hintaerosta. Tarjoajan on tehtävä korvausta koskeva hakemus Maaseutuvirastolle

kuuden kuukauden kuluessa analyysin tuloksen tiedoksisaannista.

Kustannusten ja hinnaneron korvaamisesta päättää hakemuksesta Maaseutuvirasto. Hakemukseen on liitettävä selvitys kustannuksista ja myynnistä. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksessa esitetävistä tiedoista.

90 §

Muutoksenhaku

Maa- ja metsätalousministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Maaseutuviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista Maaseutuvirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Maaseutuviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen, joka koskee takaisinperintää, seuraamusmaksun määräämistä tai valvontaa, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muihin valituslautakunnan päätöksiin saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Muilta osin muutoksenhausta säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

91 §

EU:n rahoitus

EU:n rahoitus tuloutetaan valtion talousarvioon. Interventiovarastointiin sekä interventio-ostoihin ja -myynteihin liittyvien EU:n varojen hallinnosta säädetään maatalouden interventiorahastosta annetussa laissa (1206/1994).

14 luku

93 §

Voimaantulo*Siirtymäsäännös*

92 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantullessa vireillä olleeseen asiaan sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
ta 20 .

kuu-

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 2012

Pääministeri**JYRKI KATAINEN**Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*